C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka\May_Karl-Tremi_dily_sveta_1-Dervis.pdb

PDB Name: 1 Derviš
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 2.1.2036
Modification Date: 2.1.2036
Last Backup Date: 2.1.2036
Modification Number: 0

Název: Derviš Autor: Karel May Nakladatelství: NÁVRAT, 1993 Stav: scanováno, Mirek Tato kniha pochází z Knihovny digitálních dokumentů. Slouží pouze pro potřeby těžce zrakově postižených. Doplňující informace naleznete v přiloženém souboru. * * *

1. Román z cyklu TŘEMI DÍLY SVĚTA

Kapitola první LORD DAVID LINDSAY

Na štíhlé cařihradské věže teple dýchal krásný, nepříliš horký letní den. V istanbulském přístavu kotvily parníky a plachetnice téměř všech národností a na třpytivých vlnách Bosporu se houpaly turecké kajky prapodivných tvarů. Pohádkový Istanbul, nejkrásnější město světa pro plavce a námořníky, nejšpinavější kout Orientu pro chodce a světoběžníky, líně odpočíval v záplavě slunečního jasu. Od východu z černomořské strany se blížila k přístavišti malá, roztomilá parní jachta, lehce a ladně nakloněná na bok jako tanečnice, nesoucí se sálem při opojných zvucích valčíku. Vkusná, neobyčejně rychlá lodice zabočila kolem Galaty, projela pod mosty a zakotvila u Pery. Pera je cařihradská městská čtvrť, kde bydlí většinou Evropané, vyslanci a konzulové cizích států. Jachta, jež by byla na první pohled nápadnou i v evropských přístavech, působila zde ještě mnohem drastičtěji. V čele lodi totiž, na místě, kde bývá zpravidla jméno lodi, tyčil se kovový rámec asi dva metry vysoký, obklopující zvláštní obraz.

Obraz představoval muže v životní velikosti. Vše, co muž měl na sobě, kalhoty, vesta, kabát, střevíce, vysoký cylindr, vše bylo šedivě a černě kostkováno, a to kostkami slušné velikosti. Obrovský deštník, jejž držel v ruce, byl rovněž kostkován. Obličej muže byl neobyčejně dlouhý a úzký, poněkud prostomysl-ného výrazu. Byla-li to podobizna člověka skutečně žijícího, musel to být muž neobyčejně dobromyslný a blahosklonný. Pod obrazem pak velikými zlatými písmenami svítilo jméno jachty: Eagle-nest. Když jachta zabočila do přístavu, byl obraz na její přídi pozorován Turky na mole stojícími s úžasem, do něhož se mísilo opovržení. Je známo, že příslušníkům islámu je zobrazování lidských postav a tváří přísně zakázáno. Stroj na jachtě přestal pracovat, a kapitán sestoupil z můstku. Dveře kajuty se otevřely a z nich vystoupila - postava přesně taková, jaká byla zobrazena na přídi lodi. Velice dlouhý a suchý muž byl oděn v šat černě a šedivě kostkovaný. Nadmíru vysoký cylindr a obrovský deštník, jejž držel v ruce, byly kostkovány. Na řemeni, zavěšeném přes rameno, visel nekonečně dlouhý dalekohled, a z kapsy zvláštního toho muže vykukovaly dva předměty, jež musely vzbudit údiv - silný řemen na broušení břitvy a břitva v obalu. V pravé ruce držel muž knihu, na jejíž modré obálce bylo vytištěno: ÚNOS ZE SERAILU Velká opera od Wolfganga Amadea Mozarta Také obličej muže shodoval se úplně s tváří, zobrazenou v čele lodi; byl velice dlouhý a nejvýš dobromyslný; na nose, který nesl stopy alepské hlízy, trůnily brýle s kulatými skly a s obrubou ze želvoviny. Kapitán, vida přicházet kostkovaného dlouhána, uklonil se a tázal se: 10

"Vaše lordstvo vystoupí na pevninu?" "Ano. Kam jinam? Či mám snad vystoupit na stožár, nebo na komín vaší kocábky, co?" Zašklebil se přitom a zasmál celou tváří. Také kapitán se zasmál a odpověděl: "To od Vašeho lordstva nikdo neočekává. Ale proč vystupovat tak rychle na pevninu? Cařihrad musí býti pozorován od Bosporu. Pak působí velkolepě, uvnitř však je špinavý a plný ošklivých koutů. Turek nazývá své hlavní město "lesk Líce tváře světa", ale má pravdu jen tehdy, díváme-li se odtud, od moře." "Lesk líce? Nesmysl! Tvář světa? Hloupost! Jaký má svět líce nebo tvář? Strašný nonsens! Turci jsou potrhlý národ. Rozumné jsou jen jejich ženy." Kapitánova tvář se mírně stáhla ironickým záchvěvem. Přisvědčil však pokynem hlavy a tázal se: "Vidělo již Vaše lordstvo některou tureckou dámu?" "Yes, ovšem, arciže! Jak zde, tak i v Londýně, v Královské opeře. Je to famózní hra, tento "Únos ze serailu"! Nejdu odtud dříve, dokud jednu Turkyni neunesu z harému. Vidíte, kapitáne, libreto opery! Teď ještě jen dámu a harém. Naleznu je zde velmi snadno, neboť žen a harémů je prý v Cařihradě veliké množství. Farewell, kapitáne!" "Kdy smím Vaše lordstvo očekávat?" "Nečekejte mne vůbec, yes! Přijdu, až se mi zlíbí." Zatím jachta úplně přirazila k nábřeží, a na palubu vstoupili přístavní úředníci. Formality s předkládáním lodních listin byly rychle skončeny a pak bylo dovoleno z lodi vystoupit Šedě kostkovaný chlapík natáhl nohy a ubíral se dlouhými kroky po můstku, vedoucím na břeh, užívaje při tom velikého, zavřeného deštníku jako tanečník na provaze tyče k udržení rovnováhy. Byl, jak se zdálo, jediným cestujícím jachty. Cestou po mole se stále ohlížel po městském panoramatu, jako by již hledal kýžený harém, a nevšímal si s pravou anglickou lhostejností mimojdoucích. Ze své netečnosti byl však náhle nepříjemně 11

probuzen. Srazil se s jakýmsi dervišem, jenž zabrán v myšlenky šel proti němu. Nadmíru špinavý chlapík nárazem málem by se byl poroučel k zemi. Lord vzhlédl a vida jej, zašklebil se opovržlivě a zabručel: "Derviš! Fatální tvář! Ominózní fyziognomie! Kdybych ho tak mohl kopnout, protivu!" Kapitán, usmívaje se, díval se za ním. Kormidelník přistoupil k němu a usmívaje se rovněž, tázal se: Ještě mu straší únos v hlavě?" Ještě. Hledá harém." "Až jej najde, bude odpískán jako zbytečná pára." "Eh! Blouzní jen, dokud si nenajde něco jiného. Není z těch, kteří by si chtěli připálit prsty, ale je už takový, že musí věčně mít nějaký drobrodružný vrtoch. Nuže, co! Vedle svých vrto-chů je nesmírný boháč, a protože je také z duše dobrý chlap, jsem s radostí ochoten obeplout s ním třeba desetkrát na této skořepině svět. Pro něho se lze již všelijak obětovat. Mám ho rád." Ten, o němž mluvili, procházel se zatím volnými kroky Perou a spokojeně pozoroval vše, co se jeho zraku naskytovalo. Občas se ohlédl a při jednom takovém ohlédnutí zpozoroval téhož derviše, do něhož na mole vrazil a který od té chvíle šel za ním. "Copak chce ode mne ten chlapík?" tázal se kostkovaný. "Budu s ním hned hotov, chce-li mne obtěžovat." V místech, kde se ulice zatáčela, zastavil se a čekal. Derviš, jenž se patrně domníval, že Angličan je daleko před ním, přiběhl tryskem, a vida ho zde stát, nedovedl se tak opanovat, jak bylo třeba, aby zakryl své překvapení. "Proč za mnou běháš, človíčku?" obořil se na něho kostkovaný, ovšemže anglicky. Derviš stáhl tvář k posměšku a odpověděl turecky: "Agnamac-im! - Nerozumím!" "Agnamac? Ano, macku, uleť, nebo ti pomohu!" 12

Derviš již z Angličanových posunků musel poznat, že má zmizet, ale nechtělo se mu. Stál a mračil se. Tu kostkovaný zvedl svůj obrovský deštník a rozevřel jej takovou silou a rychlostí, že silná kostra deštníku udeřila derviše přímo do tváře. To byla urážka, po níž se dervišova tvář zlostí až znetvořila. Chvíli se zdálo, že se vrhne na Evropana, ale neučinil tak. Patrně znal moc a vliv anglického vyslance, neboť odskočil a ubíraje se dále, vykřikl jen za Britem: "Kepek, intykamyny alarym! "Co to říká?!" bručel lord. "Tahle turečtina je přece jen hloupá řeč. Člověk aby se ji dříve naučil, než jí rozumí. Anglické řeči rozuměl jsem hned jako dítě." Ubíral se dál za dervišem v slušné vzdálenosti. Pak zabočil za roh a opět za jiný, až si byl již jist, že se s Turkem nepotká. Ubíraje se tak ulicí, zaslechl pojednou zpěv, vycházející z domu, podél něhož chtěl právě jíti. Zastavil se a naslouchal. Nebyla to turecká hudba, spíše to připomínalo melodie západní. Vtom zpozoroval nade dveřmi štít s francouzským nápisem a poznal, že stojí před kavárnou evropského rázu. Vstoupil dovnitř. V domovní síni, jež neslibovala mnoho, byla úplná tma. Nalevo byly dveře, jež spíše rukou nahmatal, než aby je viděl. "To je mi pěkná kavárna!" zabručel. "Ale snad tu najdu nějaké dobrodružství." Otevřel dveře a byl příjemně překvapen, když vstoupil do prostranné místnosti, v níž hořelo tolik světel, že byla jakoby denním světlem ozářena. Oken tu však nebylo, jen nahoře ve stropě byly otvory, jimiž unikal tabákový dým. Uzřel veliký počet hostí. Někteří byli oděni orientálsky, druzí po evropsku. První seděli na zemi na měkkých, nízkých poduškách, kouřili tiše své čibuky nebo vodní dýmky a měli na stolečkách před sebou maloulinké orientální kávové číšky moc-ca. Druzí seděli u vysokých stolů na židlích, popíjeli kávu z větších číšek a kouřili doutníky nebo cigarety. 13

Příchod podivné oděného Angličana vzbudil tu neobyčejný zájem. "Mydžikatly, čok mydžikatly! - Podivné, velmi podivné!" bručeli žasnoucí Turci. Také zábava u stolů Evropanů na chvíli uvázla Pozornost všech byla upřena na lorda a na mnohé tváři objevil se veselý úsměv, dokonce zaznSlo několik tlumených slov: "Angličan -blázen - spleen!" Kostkovanému muži byla však ta pozornost úplně lhostejnou. Zamířil k jedinému stolu, u něhož bylo ještě volné místo, a pohodlně se usadil, požádav dříve zdvořile o dovolení hosta, který u něho již seděl. Bylo mu ochotně uděleno. Několik černošských chlapců pobíhalo sem a tam s dýmkami, tabákem, se žhavými uhlíky a s kávou, aby hosty obsloužili. Lord si francouzsky poručil kávu; rozuměli mu a okamžitě ho obsloužili. Sňal dalekohled a opřel jej vedle deštníku o zeď, natáhl pohodlně své dlouhé nohy a z kapsy vytáhl tobolku dobře naplněnou doutníky. Při tom pátravě pohlédl na svého souseda. Byl to mladý muž asi čtyřiadvacetiletý, vysoké, silné postavy, s hlavou opravdu krásnou. Tahy jeho obličeje byly vážné, skoro zasmušilé. V očích měl jakýsi nádech žalu nebo trudnomyslnosti, kterýžto výraz činil jeho tvář ještě zajímavější. Dopil právě kávu, a odkládaje číšku, chystal se sáhnouti do kapsy. Vtom mu podal Angličan svou tobolku a pravil: "Prosím, vezměte si ode mne!" Mladík na něho překvapeně pohlédl a chvíli váhal. Tu kostkovaný sáhl do kapsy, vytáhl z ní lístek, podal mu jej a řekl: "Teď si snad smíte vzíti?' Na lístku bylo vytištěno: "Lord David Lindsay". Mladý muž učinil posunek překvapení a zdálo se, že má na rtech otázku, ale potlačil ji; vzal si z tobolky nabízený doutník a vytáhl pak také svou navštívenku, aby ji podal Angličanovi. "Vaše navštívenka?" tázal se lord.,.Domníval jsem se, že tak daleko zde civilizace ještě nepokročila!" 14'

"Nejsem Turek, jak Vaše lordstvo vidí." Na lístku stálo: "Paul Norman, malíř". "Francouz? Němec?" tázal se lord. "Ale celkem lhostejno, yes! Mám v Německu příbuzné, vzdálené sice, ale patří k rodině. Pátral jsem po těchto Adlerhorstech, zdržovali se prý někde |3 v těchto končinách, ale všecky stopy po nich, bohužel, zmizely." "Není možná," mínil malff, oklepávaje popel z doutníku. "Příbuzní anglického lorda nemohou přece jen tak zmizeti!" Při tom se ohlédl na protější stranu. "Také jsem to nepovažoval za možné. Jejich majetek však je dnes v jiných rukou, všichni členové rodiny zmizeli. Podivné osudy, yes. Ale jak vám chutná doutník? Je z Peru, sám jsem si je z Ameriky přivezl. Mám jich tu asi osm tisíc." "Kde? V Cařihradě?" "Yes, právě zde. Musel jsem se zásobiti doutníky, protože nevím, kdy přijedu zase domů." „J"feráte určitý cestovní cfl?" "No. Hledám dobrodružství vůbec - všude." "Dobrodružství lze snadno, nebo i těžce dosáhnout, podle toho, jak je komu štěstí příznivo." "Mně není příznivo. Vezměte! Čtěte!" Vytáhl libreto, jež cestou schoval do kapsy. Malff přečetl jen název. "Mozartova opera," řekl. "Znám ji." , Já také. Ale nejsem spokojen. Nechci býti jen divákem. Chci sám unášet. Yes!" "Vy?" usmál se malff. "A koho?" "Turkyni." "Ah! A kde?" "V Cařihradě, rozumí se." "Žertujete?" "Proč žertovat? Myslím to vážně. Jsem David Lindsay, člen Traveller-clubu, London. Klub přijme za člena pouze toho, kdo cestoval aspoň pět tisíc mil. Byl jsem daleko, velmi daleko! 15

Přinesl jsem si mnoho cestovních vzpomínek. A teď si chci přivézti Turkyni. Tato opera je dobrá, líbila se mi. Co umějí herci, umím i já. Unesu Turkyni, ale musí býti hezká." Malff se tiše usmíval, zřejmě se dobře bavil. Domníval se, že lord má fixní ideu, která je však na štěstí zcela neškodná. Člověk trápený spleenem si mnoho usmyslí, ale málo provede. "Smějete se?" mínil Angličan. "Klamete se ve mně, to, příliš! Jezdím vlastní jachtou v Dardanelách a po Bosporu sem a tam, abych vypátral harém, do něhož bych se mohl v noci vplížiti." "Abyste pozbyl hlavy!" vpadl mu do řeči malíř. "Oh, no! Tak rychle ne! Budu-li přistižen, zaplatím unesenou dámu. Pašové si ženy kupují, mohou je tedy i prodat. Ostatně jsem Angličan, stojím pod ochranou královny Velké Británie, Irska a zámořských dominií, císařovny indické." Zdálo se, že malíř má na jazyku peprnou odpověď, ale zadržel ji. Jeho upřímná tvář jevila zvláštní výraz hloubavého přemýšlení, a posléze řekl, jako by se náhle rozhodl: "Máte-li v úmyslu skutečně provést únos, nepůjde to, obávám se, tím způsobem, který považujete za možný." "Jak to?" "Hm, o tom lze těžko mluviti." "Mluvte! Jen mluvte, sir! Líbíte se mně. Yes! Velmi si budu vážit vašeho mínění." "Nuže, domnívám se, že byste se musel především spojit s obratným mužem, který podrobně zná zdejší poměry." "Výborně! Excellently! Ale já neznám právě takového muže. Za únos zaplatím tisíc liber šterlinků, podaří-li se mi. Jste snad muž, jenž podrobně zná zdejší poměry?" "Cestuji již tři léta po Turecku a zde jsem devět měsíců." "Famózní, well! Mluvte, sir! Měl byste chuť a čas pomoci mně při únosu?" "Hm! Za jistých okolností ano." "Jaké okolnosti? Rád bych slyšel." 16'

"Abych mohl mluvit, musil bych vás lépe poznat. Při dobrodružství tak odvážném vydává člověk hlavu všanc. Nejsem sice nesmělý, naopak miluji nebezpečí a často jsem je již vyhledával jen proto, abych své síly zkoušel - - -" Chtěl pokračovat, ale lord mu vpadl do řeči: "Cvičit síly! Zkoušet! Výborně! Já také budu tady v Cařihra-dě cvičit a zkoušet sfly. Zde Ire̊ba mnoho znát! Přeskakovat zdi, vylamovat dveře, unášet dívky a tak dále. Jste můj člověk, sir! Poskytněte mi příležitost Nemusíte se zúčastnit. Provedu celou věc sám. Jste bohatý? "To zrovna ne." "Těší mne, těší mne neobyčejně." "Mne ne." "Oh! Rozumějte! Těší mne, že je mi možno být vám vděčným. Vypátrejte harém, v němž je krásná dáma, krásná nebo aspoň hezká. Nic víc nepotřebuji. Ostatní obstarám sám. Ale dříve musím dámu vidět." Malíř se zamyšleně díval před sebe. Po chvíli stáhly se jeho rty k rozvážnému úsměvu. "Mylorde," řekl, "chci vám důvěřovat. Slibuji vám, že budu Ijpřemýšlet a pátrat. Povězte mně, jak dlouho se zde chcete fzdržet?" Jř? "Jak? Rozumí se, že tak dlouho, dokud nebudu mít Turkyni." '}("Dobrá. A kde vás naleznu?" J| "Na mé jachtě. Je zakotvena v přístavu v Pere. Poznáte ji pmed. Je označena mým jménem a mou podobiznou." l "Vaší podobiznou?" l "Yes. V životní velkosti." í '-• "To je zajímavé," zasmál se malíř. P "Certainly! Jistě! Jsem velmi dobře vymalován. Co jste vy, ť"ir? Krajinář? Portrétista?" > "Portrétista." '" "Hodí se výborně. Yes. Chcete mne malovat?" "Hm! Přejete-li si toho vážně, ano."

17

"Well! Můžete začít hned zítra. Mám zvyk, že platím část honoráře předem. Dovolíte?" "Není to zrovna mou zásadou - - -" "Mou však ano. Uspořádám záležitost hned." Vytáhl z jedné ze svých mnohých kapes velikou tlustou tobolku, vyňal z ní obálku a zalepil ji, když do ní dříve zastrčil papír vytržený z drobné knížky. Pak obálku podal malířovi. Sáhl po ní váhavě, ale nakonec přijal, nechtěl-li zdráháním lorda pohněvat "Tedy zítra," řekl kostkovaný. "Přijďte dopoledne. A dnes bychom mohli - poslyšte, sir, nalezl jsem ve vás zalíbení. Máte teď čas?" "Málo. Mám schůzku." "Podobizna?" "Ano. A protože jste byl ke mně tak vlídný, chci být upřímným. Maluji jistou dámu." "Jakže? Cože? Turkyni?" "Čerkesku." "Thunder-storm! Hezká?" "Nadmíru!" "A - - a malujete-li ji, musíte ji přece vidět a mluvit s ní!" "Vidět ji smím, mluvit s ní ne." "Oh! Jak to, že vy, cizinec, nevěřící, smíte vidět a malovat tureckou dámu?" "Je to jednoduché a přece zajímavé. Jak víte, je otrokářství v říši padišahově zapovězeno. Než přesto dosud tajně trvá. Stále ještě přicházejí do Cařihradu čerkeské dívky, aby byly prodány velkým pánům říše. Znám v čerkeské čtvrti starého a proslulého obchodníka, který obchoduje jen s otrokyněmi. Před nedávném získal Čerkesku tak krásnou, jaké dosud nikdy neměl. Nechce ji prodat, neboť ji určil pro sultána. Doslat ji do padišahova harému není ovšem tak snadné. Nutno nejdříve předložit dívčinu podobiznu. A protože není muslimských malířů, byl nucen staroch obrátit se na Franka - a jeho volba padla na mě." 18'

Lord ho poslouchal se zřejmým napětím. Tázal se: "Stála vám již modelem?" "Ano, již pětkrát." "A pravíte, že je hezká?" "Je to neobyčejně krásná dívka." "Výborně, well! Uneseme ji!" "Vždyť není v harému! Je u obchodníka." "Nevadí. Možno ji vidět?" "Ano. Stejně jako ostatní dívky." "Aj! Jejich tam více?" "Asi dvacet." "Hleďme, hleďme! Kde bydlí ten chlap? Půjdu k němu. Musím však hned některou koupit?" "Chcete-li dívky vidět, musíte ovšem říci, že chcete koupit. Nebude-li se vám však žádná líbit, nebo bude-li cena příliš vysoká, prostě odejdete." "Well! Půjdeme hned! Teď hned!" "Spolu nikoli. Nerad bych, aby obchodník poznal, že jsem Vám o něm řekl." "Nesmysl! Nuže, půjdu sám, a to hned. Povězte mně : Ulici." f "Povedu vás. Vezmeme kajk, to bude nejpohodlnější. Zatím, o navštívíte obchodníka, počkám v nedaleké kavárně, kam se l vrátíte, abyste mně řekl, jak jste se bavil." "Dobře! Znamenitě! Toť nanejvýš zajímavé. Máte pravdu. : Člověk se musí obrátit k někomu, kdo zná poměry, pak je dobrodružství hned. Pojďte rychle, sir!" Zaplatili svou kávu a vyšli. U protějšího domu zpozoroval .lord známého derviše; čepici, podobnou homoli cukru, měl naraženu skoro až na nos. "Tedy přece zpozoroval, kde vězím!" řekl lord. "Kdo?" "Tamten derviš. Běhá dnes za mnou jako divý; proč a zač, nevím." 19

"Je to řvoucí derviš. Hnusná kasta! Patrně chce žebrat. Radím vám, abyste si ho vůbec navšímal." Sešli k vodě a najali si dvouveslový kajk. Mezi Tofanou a Fonduki vystoupili. Malíř vedl kostkovaného Angličana, který i zde vzbuzoval všeobecnou pozornost, několika ulicemi, a ukazuje pak na dům, v němž byla kavárna, řekl: "Zde na vás budu čekat.

Jděte dále tam naproti. Vstoupíte do dveří po levé straně a řeknete, že si chcete koupit otrokyni. Obchodník se nazývá Bariša a rozumí tolik francouzsky, že se s ním snadno domluvíte." Lord zachoval se podle toho pokynu a zmizel za naznačenými dveřmi. Jeho nový známý posadil se v kavárně, aby na něho čekal. Otevřel obálku. Obsahovala bankovní poukázku na deset liber šterlinků. "Pomoc v poslední chvíli," myslil si mladý muž. "Má pokladna byla skoro prázdná. Zítra nemohl bych eunuchovi nic dát, a pak by mi nebylo již možno promluvit s Čitou ani slova. Tento lord je přes své zvláštnosti neobyčejně příjemný a milý člověk. Mohl bych ho mít rád. Co asi řekne Herman, až mu povím o tomto podivuhodném setkání? Uplynulo více než půl hodiny, než se lord vrátil. Šedivý klobouk měl křivě nasazený a veliké brejle posunuty na čelo. Jeho celý zjev nasvědčoval, že přichází ze společnosti, kde se znamenitě bavil. Dlouhými kroky došel k malíři, přisedl a poručil si kávu. "Nu, viděl jste?" ptal se malíř. Angličan si labužnicky zapálil doutník a odpověděl: "Viděl a jak! Pravá obrazárna, yes! Živé obrazy, well. Osmnáct kusů! A jedna sličnější druhé. Chci být Turkem, hned, dnes. Dávno již bych si byl jednu vzal nebo koupil. Snad bych jich měl docela několik tuctů nebo několik set! Hm!" "Mylorde, nejste ženat?" "Ženat? Zounds! Co si myslíte! Zdál jsem se být všem ženám, jež jsem kdy potkal, příliš krásným." 20'

"Angličanky prý mají vkus!" řekl malíř. "Není to tedy pravda?" "Vzal je ďas! Jsem ošklivý, vím to, ale jsem nesmírně bohatý a jsem z duše dobrý chlap. To zase vyváží mnoho, nemyslíte? Ale naše ladies o mně nechtěly ani slyšet, a hledat v cizině se mi nechtělo. Tak jsem zůstal sám a nemusím aspoň platit účty modistek. Ale kdybych byl Turkem, koupil bych si nejkrásnější ženu, a ta by mně musela hladit licousy podle taktu." "Nu, a která se vám líbila nejvíce?" "Všecky se mně líbily, yes. Jedna hezčí než druhá. Bylo tam děvče z Gregorie, měla státi půl sáčku zlata. Jedna z J esbie, sličnější než Kleopatra - padesát sáčků stříbra. Černoška ze Súdánu, štíhlá jako jedle, černá jak z ebenového dřeva, dvacet Sáčků stříbra." f> "Řekli vám jména těch otrokyň?" | "Yes. U každé řekli jméno." j "Neslyšel jste jméno Čita?"

Jedy jste tu nejhezčí z nich přece neviděl." Tak? Ničema! Lotr! Darebák! A mně řekl, že ukazuje ky!" "Poznal asi, že žádnou nekoupíte. A Čitu tím méně." "Ce znamená Čita, he? To jméno myslím." "Čita je .květina'." "Hm. Neviděl jsem ji. Snad to bylo dobře, kdož ví! Stal bych možná renegátem a přestoupil bych k islámu. Ale už jsem se Jbzhodl, sir. Unesu jednu z těch, jež jsem viděl. Snad tu čer-Htášku. Když mne uzřela, vykulila oči jako hlemýžď růžky ukázala mně zuby, jimiž mohla drtit oblázky. Učinil jsem na asi patřičný dojem. Byly ke mně vůbec všecky vlídné, yes, Iveliee. Prohlížel jsem jednu po druhé a všecky se na mně smály. • lednu z nich unesu, welL" ••-'• "Nevím, nevím, mylorde." 1 r "Proč ne?"

21

"Dívku, kterou lze koupit, nemůžete přece unášet. Jste bohatý, kupte si ji. Únos by tu byl zbytečný a nebyl by ani žádným hrdinstvím." "Hm. To je pravda. Škoda. Co tedy říkáte? Mám mít strpení a vyčkat jiné příležitosti? Spoléhám úplné na vás. Ale proto přece jsem vám zavázán velikým díkem za adresu otrokáře. Dejte přinést ještě jednu kávu." "Děkuji, mylorde! Půjdu již. Mám přesně určený čas a musím jej dodržet." "Nu, jděte si tedy. Nechci vás zdržovat. Vrátím se do Pery sám. Přijdete ale zítra dopoledne na mou jachtu?" "Zcela jistě." "Přiznám se upřímně, sir, že se srdečně těším na shledání. Budu vám sedět a vy mne budete malovat, yes. Odcházíte již? Nuže, farewell! Já zůstanu ještě chvíli tady než mně doutník dohoří." Lord mluvil srdečně a dobrácky a v jeho chování nebylo ani stínu oné povýšenosti, jíž se zpravidla vyznačuje vznešená aristokracie. Malíř pocítil neobyčejnou náklonnost k tomuto muži a byl by rád s ním pobyl déle, ale bylo pravdou, co právě řekl: chtěl a musel být přesným. Dům, do něhož vstupoval, byl jako většina domů v Istanbulu vystavěn z vepřovic. Do ulice neměl žádných oken, jen do dvora ústily komnaty, jež odtud také dostávaly světlo i vzduch. Vchod nebyl uzamčen; síň byla úzká a nízká. Napravo i nalevo byly dveře. Malíř zaklepal na pravé straně. Vzápětí kdosi odstrčil závoru a objevil se dlouhý, úzký nos. Pak nos zmizel, a otevřely se dveře. Nos patřil majiteli domu. Starý, shrbený Turek opětoval malířův pozdrav sice zdvořile, ale dost nedbale; bylo zřejmo, že umělce potřebuje, ale že ho přece nevidí příliš rád. "Podíval jsem se na obraz," huhlal drsným hlasem. "Až dosud se ti podařil - ale jak dlouho budeš na něm ještě pracovat?" 22

"Nevím určitě. Barvy schnou v tomto ovzduší příliš špatně; | tvůj byt je vlhký." Byla to pravda jen zčásti; o pravém důvodu, proč pracuje tak l zvolna, se ovšem malíř zmínit nemohl - šlo mu o to, aby byl f S originálem podobizny co možno nejdéle pohromadě. "Čím rychleji budeš hotov, tím větší bude bakšiš, jejž ti dám l kromě smluvené částky. Jdi dál. Černoch tě již očekává. Přicházíš dnes později než jindy." Malíř vešel do chodby, jež ústila do dvora, obehnaného sloupořadím. Ve stínu keře seděl tam na koberci tlustý černoch. Byl to kleštěnec, který malíře při jeho návštěvě v domě nikdy !H neopouštěl; měl dávat pozor, aby nepromluvil s nikým ani slova $|- a aby se také dívky ani nedotkl. íjí v A přece se Paulu Normanovi podařilo otevřít srdce tohoto feí Hustého černocha zlatým klíčem. Vysvětlil mu již při první A, návštěvě, že musí s dívkou mluvit, aby mohl studovat její tvář l při různých pohybech. Černoch z počátku šmahem odmítal f Všechny domluvy a návrhy, ale později za mnohých výhrad •; a podmínek svolil. Žádal však za každou hodinu zpropitné f||)adesáti piastrů; dále jeho pán nesměl se o ničem dovědět Mža konečně nesměla slova s dívkou mluvená obsahovat nic ;i||kkočného a nepřípustného. Malíř ochotně přistoupil na tyto f jjfruté podmínky, doufaje, že černoch bude ponenáhlu méně ffrísným, až jeho bedlivost ochabne. Když nyní malíř vstoupil do chodby, zvedl se strážce zvolna la bolestně sténaje, děkoval mladému muži za jeho pozdrav Jvlídným úšklebkem. "Co je ti, Jussufe? Bolí tě něco?" tázal se ho účastně Paul jfeNorman. X|! "Netaž se, nýbrž pojď dále," řekl kleštěnec. "Pán by mohl ;|jfíx)slouchat." Odhrnul závěs a oba vstoupili do jasné, útulné místnosti, jejíž pjftodié zdi byly zdobeny zlatem kreslenými výroky z koránu. 23

Podél zdi stála turecká pohovka a proti ní podstavec s obrazem, zastřeným jemným šálem. "Teď můžeme mluvit," řekl černoch. "Co bys ty, pane, učinil s mužem, který by tě udeřil?" "Vyzval bych ho, aby se mi omluvil a kdyby odepřel, zabil bych ho v souboji." "To já nemohu. Jsem jeho otrok, on si mne koupil. Nesmím s ním bojovat a nesmím ho usmrtit." "Byl jsi tedy bit?" "Ano." "Od Bariši, tvého pána?" "Od koho jiného? Od jiného bych se přece nedal bít." "Proč to udělal?" "Protože jsem do domu vpustil člověka, kterého jsem prý neměl vpouštět. Byl to Angličan, měl na sobě šedivé šaty se samými čtverci, v ruce deštník a v kapse knihu." "Proč jsi ho neměl vpouštět? Nařídil ti to pán?" "Nařídil mi jednou, abych vůbec nikdy neotvíral žádnému Frankovi, protože Frank si prý ženy nekoupí. Ale nevěděl jsem, že by to byl Frank, protože sem nikdo podobný ještě nepřišel, co tu jsem. Vpustil jsem tedy čtvercovaného muže. Můj pán byl k němu velmi vlídný, protože Angličané jsou mocní, jak mi řekl, ale zlobil se pak na mne tuze. Sotva cizinec odešel, popadl bič, musil jsem padnout na břicho a dostal jsem tolik ran, až mně maso odprýskalo od kostí." "Hm. Lituji tě velice. Chceš-li, přinesu ti zítra mast, která hojí rány a zmírní tvé bolesti." "Prosím tě, učiň tak! Budu ti za to vděčen. Bohužel, nesmím svého pána bít, ale pomstím se mu." Jussufe, měj se na pozoru! Mohl by přijít nový výprask." "Ne, ne! Budu si počínat chytře a ty mně budeš při pomstě nápomocen." "Jak to myslíš?" ozval se malíř, hledě udiveně na kleštěnce. 24-

Černoch byl opravdu rozhněván. Jeho ječivý hlas, jímž se vyznačují všichni eunuchové, klesl v hněvivý skřípot. Odpo-vědél: "Dával jsi mi vždycky padesát piastrů, když jsi chtél mluvit s Čitou. Dobře. Dovolil jsem ti za to mluvit s ní taková slova, jež nechovají nebezpečí pro pána. Nyní se však chci svému pánu pomstít a proto ti dovolím ještě více. Je to správné nebo ne?" Malíř se usmál. Neodvážil se dosud promluvit s dívkou, kterou portrétoval, ani slova o sobě ani o ní, opatrně mlčel i o jejích a o svých poměrech. Černoch dosud střežil jejich pohledy a posunky jako čert duši, kterou mu chtějí vyrvat. Paul Norman nevěděl o krásné dívce nic, zhola nic. Věděl jen, že by dal za ni svůj život. Rychle teď černochovi odpověděl: Jsem ochoten být tvým spojencem." "To být dobré. Chceš-li, můžeš s ní tedy mluvit tak, jak mluví bratr se sestrou." "Výborně, to chci." "Ó, chceš-li, můžeš s ní mluvit také tak, jako by byla paní tvého harému. Chceš i to?" i.' "To nevím. Pochybuji, že by to strpěla." ipl ,.Nepochybuj, ona to strpí. Vím, že na tebe myslí a že vždy jfiř'netrpělivě očekává tvůj příchod. Ale pověz mně přece také, j||f máš-li u sebe peníze." í "Něco peněz mám." "Dobře. Dá-li mně sto piastrů místo padesáti, můžeš s dívkou í učinit co chceš." "Oh - Jussufe, mluvíš vážně?" „|| Já být vážný, neboť se chci strašně pomstít pánovi. Ty se ífP'k ní proto posadíš na divan a budeš mít její ruce ve svých. Smíš |!"f s ní mluvit o všem, co tě napadne." "A co když nás tvůj pán překvapí?" "Nepřekvapí. Budu stát u dveří na stráži. Nebudu vidět nic z toho, co učiníš, neboť budu k vám obrácen zády. Koupí-li •25

sultán tu krásnou sultánu od Bariši, nechť je dříve zneuctěna pohledem nevěřícího. To je má pomsta na mém pánu. Jsi srozuměn?" "Ano." "Dej mi tedy sto piastrů!" Paul Norman sáhl do kapsy. Byl by dal více, mnohem více, byl by dal všechno za dovolení, jež se mu teď nabízelo za sto piastrů. Podal černochovi zlatý peníz. Ten si ho chtivým zrakem prohlédl, kousl do něho, schoval jej a pak řekl: "Dobře. Teď přivedu Čitu." Odešel a malíř přistoupil k rámu s obrazem. Ruka se mu zachvěla, když snímal roušku ze své práce. Neboť to, co měl před sebou, bylo dílo mistrovské, skvělé dílo Tvůrce a zároveň skvělé dílo umělce. Maloval to plátno se srdcem přeplněným láskou. Když nyní pozoroval tu překrásnou tvář, plnou čistoty a něhy, nemohl se zdržet obdivu a sklonil hlavu před obrazem, ač byl přece jen jeho dílem. V tom, právě když se chtěl vztyčit, ozval se čarovně jemný a přece zvučný hlásek: "Alláh tě pozdrav, ó pane!" Obrátil se a jeho oči vzplanuly. Na prahu stál černoch s tváří šklebící se radostí a uprostřed místnosti zastavila se dívka, jejíž postava i sama hlava byly zahaleny v široký, bílý závoj, v němž byly jen otvory pro oči. Měkký koberec ztlumil její kroky a bylo tedy jisté, že stejně jako černoch zpozorovala pohnutí malířovo. Paul Norman se však rychle vzpamatoval a opětoval její pozdrav, pokud mohl, upřímně. Dívka přistoupila k pohovce a pomalu odložila závoj, jenž ji zahaloval. Pak si rozpustila vlasy, obrátila se k němu a tázala se: "Je to tak dobře?" Tak se ptávala vždy, a přece to dnes znělo zcela jinak. V její tváři spočíval stín jako sličný červánek, a ve zvuku jejího hlasu se chvělo něco neznámého. 26'

Přisvědčil pokynem a obrátil se k svým barvám, aby jí dopřál čas k uklidnění. Když se zase obrátil, seděla již na divaně. Dívka orientálsky oděná byla jako stvořena k tomu, aby se její krása stala předlohou umělci. Měla široké turecké kalhoty ze žlutého hedvábí a krátký živůtek z téže látky, ale barvy temně růžové. Pod živůtkem, u krku rozhaleným, zářila košile z jemného mušelínu. Rukávy byly rozstřiženy a splývaly volně dolů. Drobné nožky dívčiny vězely v modrých, hedvábných střevíčkách, tak malých, jako by patřily šestiletému dítěti. Krásnou byla hlava této rozkošné bytosti. Čita byla plavovláska, a to z onoho vzácného druhu popelavých plavovlásek, jejichž temnější stín vlasů chvěje se stříbrným třpytem. V tváři zrcadlila se jí naprostá nevinnost, čistá, nepovědomá panen-skost, k níž se družil dojímavý nádech hoře a duševních útrap, který dodával měkkým, skoro dětským tahům určitějších rysů. S andělsky sličné hlavy dívčiny splývalo bezuzdné množství bohatých vlasů v čtveračivých vlnách, takže malé, bílé ruce měly stále co dělat, by zamezily úplné zastření tváře jejich plavou záplavou. Na všechnu tu krásu zíraly černochovy oči s naprostou lhostejností, zato Paul Norman musel vynaložit všechno své úsilí, aby zůstal aspoň navenek klidným. Chopil se štětce a barev. "Skloň poněkud hlavu," řekl, pohlížeje na ni zkoumavě. "Tak?" odpověděla, poslechnuvši. \: Ještě trochu." f "Teď je to dobře?" •í "To je zas příliš mnoho. Počkej." Odložil opět štětec a paletu a přistoupil k ní. Položiv jí dlaně na spánky, naklonil ji hlavu v pravou polohu. V tom se však její hlava rychle zvedla, z očí dívky vytryskl pohled nesmírného l zděšení a její hlas, třesoucí se úzkostí, se ptal: | "Alláh l'Alláh! Chceš zemřít, pane?" ji "Ano, chci!" odpověděl, usmívaje se. 27

"Zemřeš jistě, když se mne dotýkáš! Až se to doví pán - - -" "Nikdo mu to nepoví." "A Jussuf - - -" "Ten bude mlčet."

Úzkost nechtěla zmizet z její tváře, ale oči počaly se jí lesknout, a dívka se tázala plna rozechvění: "Mluvil jsi s ním?" "Ano. Jak vidíš, odvrátil se. Nechce o nás nic slyšet, nechce nás vidět." "Alláh mu žehnej, dobrému a milosrdnému!" "Oh, ty jsi tomu ráda? Jsi ráda, že s tebou mohu mluvit?" "Ano, jsem tomu ráda," odpověděla upřímně. "Vždyť myslím na tebe ve dne a sním o tobě v noci. A tehdy - - tehdy jsi vždy bohatým pašou a přicházíš, abys mne koupil." Vzal její ruce do dlaní a ptal se tónem nekonečné něžnosti, jehož lidský hlas, jak se zdá, je schopen pouze jednou za celý život: "Šla bys tedy se mnou, kdybych tě chtěl odvést?" "Oh, tak ráda bych šla. Pán mně často říká, že mne koupí sultán, že budu pak nosit drahocenné obleky a skvostné šperky a že budu vládnout v jeho harému, Ale já nechci k sultánovi. Ty, jen ty mne odveď a pak nechci šperků, nýbrž jen tvůj úsměv, nechci vládnout, nýbrž jen být s tebou. Ale můžeš si mne koupit. Bariša chce mnoho, tuze mnoho za mne. Jsi bohatý?" "Ne," přiznal se otevřeně. "Jsem chudý jak myš." „Přece chci být raději u tebe. Nechci k nikomu jinému." A naklonivši se k jeho uchu, zašeptala zcela tiše, aby ji ani černoch nemohl slyšet: "Unes mne!" "Ano, unesu tě odtud," řekl on stejně tiše. Pak již nepromluvila ani slova, jen se chopila svýma malýma ručkama jeho paží a dívala se mu do očí pohledem plným radosti. V tom pohledu zrcadlila se celá její duše. Mlčeli tak dlouho, pak Paul Norman mírně odsunul její ruce a pravil: 28

"Čito, tys můj celý život, ale rozmysli si, než odpovíš. Jsem ti opravdu milejší než padišah?" "Tisíckrát milejší!" "Chceš jít se mnou, chceš utéci, ačkoli při tom možná půjde o život?" "Ano." "Pomůže nám tedy Alláh, věř mně!" Pohlédla na něho lesknoucíma se očima. On však se k sklonil a přitiskl její ruku k svým rtům. A tiše dodal: "Odvedu tě odtud zcela jistě. Unesu tě Barišovi." "A mou matku také?" tázala se. "Bez ní bych nešla, ačkoli bez tebe bych snad zemřela." "Ty máš matku?" tázal se udiveně. "Kde je?" "Zde. Nemůže být beze mne a já bez ní. Musím se o ni starat, neboť je němá a nemá rukou. Víš-" ; Zachvěl se hrůzou a pohlédl na ni pln zděšení. "Zmrzačili ji?" tázal se. "Ach!" , "Kdo?" "Nevím, byla jsem tehdy ještě tak malou dívkou, že mne museli nosit na rukou. Často mne chtěli od ní odloučit, ale přece to neudělali, protože se obávali, že bych touhou po ní zemřela. ani teď od ní neodejdu. Kdo mě koupí, musí koupit i ji." '•4 "Ty nemáš otce, Čito?" "Nemám nikoho na světě, než matku." Přemohla ho nesmírná, soucitem smíšená něžnost. Objal ji latině a řekl: "Tvá matka zůstane vždy u tebe a -" V té chvíli se k nim obrátil černoch a šeptal, koule očima. "Rychle! Pryč! Pán přichází!" Malíř jedním skokem se octl u rámu a s nejlhostejnější tváří maloval na obraze první barvou, jež mu přišla do ruky. V tom se již objevil Bariša. Zkoumavě se rozhlédl, přistoupil k obrazu a pravil malíři: 29

"Zanech práce, odejdi. Přijď zase zítra v obvyklou dobu." Paul Norman se k němu zvolna obrátil. "Pro dnešek nejsem ještě hotov," řekl odmítavě. "Nic neškodí. Dohoníš to jindy. Nyní jdi! Je tu někdo, kdo chce vidět Čitu a mluvit s ní. Snad bude koupena někým, kdo zaplatí stejně dobře, jako sultán." Teprve teď se Bariša obrátil k dívce, změřil ji pohledem a řekl: "Seď. Nechť tě vidí právě tak, jak jsi teď. Přivedu ho sem. Franku, opatruj tě Alláh! Přijď zítra. Jussuf tě vyvede." Paul Norman, aby nevzbudil podezření, poslechl. Ani se již neohlédnuv na dívku, zastřel obraz rouškou a šel za černochem. Venku v kolonádě stál host. K svému nemalému úžasu poznal v něm malíř derviše, na něhož ho v kavárně upozornil lord Lindsay. "Jaký úmysl má ten člověk? Zabývá se snad přece něčím jiným, než žebrotou?" tázal se malíř v duchu. A pocítil náhle tíseň, kterou nemohl přemoci. Vyšel z domu a kráčel rychle k přístavu, kde najal kajk, aby se dal přeplavit do Pery. Najal si byt ve vyšších ulicích této čtvrti, ale neměl jej jen pro sebe; sdílel příbytek s přítelem, kterého při svém příchodu zastihl doma. Tento druhý obyvatel podkrovní světničky v Pere seděl právě u okna, pohroužen v přemýšlení. Nebyl tak veliký a tak silný jako malíř. Jeho plavé vlasy, čistá, světlá, skorém dívčí pleť nasvědčovaly, že je čistokrevným Severanem. Jeho rysy měly v sobě ušlechtilost a inteligenci jistě vrozenou a když se teď obrátil, svědčil i pohyb jeho hlavy o oné půvabné obratnosti, které sotva lze si osvojit, nebyla-li vštípena v dětství. "Již doma?" mínil plavovlasý. "Nějak brzy, což?" "Až příliš. Musil jsem ustát v práci právě když byla nejzajímavější." Plavovlasý mladík se rychle obrátil a pohlédl pátravě na malíře. Pak řekl hlasem, v němž se zračila nedočkavost: 30'

"Mluvil jsi s ní?" "Ano." "Nu a - - -?" ,"Ach, Hermane. Počínám věřit, že budu šťastný člověk, dopadne-li vše dobře." Plavovlasý mu podal ruku, potřásl mu mocně paží a řekl srdečné: "Nuže, blahopřeji ti, kamaráde! Dopadne to dobře, uvidíš!" "Jakže? Myslel jsem, že jsi zaujat proti mému romantickému vrtochu, neboť tak jsi to kdysi nazval, pravda?" "Hm," bručel Herman, "ano, z jednoho stanoviska nebo spíše z několika stanovisk musím být proti tvému dobrodružství. Uvažuj logicky: taková dívka nemá vlastně vzdělání, nemá vědomostí, nemá zkrátka ničeho; oženit se s ní není možno, koupit ji nemůžeš a ani nesmíš - a tak dále. Je to rozhodně čirý nesmysl. A přece jsem od předvčerejška nakloněn posuzovat tvé bláznovství shovívavě." "Proč?" "Smím zvědět, jaký důležitý důvod jsi vynašel?" "Smíš. Ale slíbíš mně dříve, že se mně nevysměješ?" "Hm. Pokud vím, nezabýval jsi se nikdy směšnostmi!" "Teď asi přece," řekl plavovlasý a jeho tvář, dosud nadmíru vážná, nabyla výrazu skoro rozpačitého. "Co bys tomu řekl, kdybych se i já dal očarovat očima hledícíma zpod závoje?" "Aj! To zní zajímavě. Ale nevěřím tomu." "Že ne? Nechtěl by ses laskavě podívat, co tady leží na divaně?" Malíř přistoupil k pohovce a zvedl částí oděvu, jež na ní ležely. "Prosím tě, co je to?" volal. "Co to znamená? Vždyť to je Úplný šat turecké ženy k vycházce na ulici!" "Ano! A já se do něho obléknu, abych přestrojen vyšel do ulic." 31

"Blázníš, člověče? Co tě to napadlo?" "Půjdu k dostaveníčku, effendi!" "K dosta - ve - nicku! Ty? Prosím té, s kým?" "Ovšem s dámou." "To ať se nebesa zřítí. Běda! Nejevil jsi dosud nikdy ani nejmenší zájem o "dámy" a najednou zde, v Istanbulu, počínáš tropit čertoviny. Hermane, dej si pozor!" "Pozdě, brachu, už je pozdě. Říkáš: čertoviny, ale snad se mne věc dotýká také hlouběji. Přišlo to příliš rychle, docela znenadání. Já sám se nepoznávám! "Smím zvědět, oč nebo o koho tu jde? Tedy nějaká dívka--" "Nevím. Může to být také paní." "Běda! Ještě by scházelo - - -" "Poslyš! Nikdy jsem nevěděl, jak hloupá, nerozvážná a svéhlavá věc je lidské srdce. Sám sobě již nedůvěřuji, neboť jsem úplně ztratil dosavadní moc nad svým srdcem. Počkej, budu ti to vypravovati. Zapal si - ach, ty již kouříš! Jaký to máš druh? Jak

vidím, něco neobyčejně jemného. Kdepak rostou takové doutníky?' "Darované zboží." "Od koho?" "Od tvého bratrance," odpověděl malíř, pozoruje úkosem přítele. "Bratrance? Mluv jasněji!" "Dobrá. Odpusťme si tedy úvod: setkal jsem se dnes s lordem Davidem Lindsayem." Plavovlasý vyskočil ze židle, na niž se posadil, a zvolal: "Tropíš si ze mne šašky? Co to vyprávíš?" "Pravdu. Slyš, milý effendi!" A vypravoval rozmarně o svém setkání s podivínským Angličanem. Plavovlasý přecházel při tom neobyčejně rozčilen po pokoji. Když malíř skončil, vybuchl: "Ale neřekl jsi mu snad, že mne znáš?" 32

"O tobě jsme nemluvili. Cestuji s tebou, abychom našli tvé ztracené příbuzenstvo, ale o tvých tajemstvích nemluvím." "Bohudík! Ano, tento lord David je prý podivný patron. A -cos to vyprávěl? Chce tedy mít stůj co stůj nějaký únos? "Ano. Podle Mozarta." "'Směšné! Nepochopitelné! Zkrátka Angličan, trápený spleenem. Ale bude to asi jen vrtoch, on nic vážného nepodnikne." "Myslíš? Já soudím naopak, že jeho úmysl je vážný a snad tnu v něm dokonce sám pomohu. Možná, že mu přidělím úlohu ve své záležitosti s Čitou, ovšem tak, abych ho nepřivedl v nebezpečí. Ale počkejme s tím ted" a věnujme se raději tvému zajímavému vyprávění. Přerušil jsem tě, ale teď hořím netrpělivostí zvědět o tvém dobrodružství." "Především věz, že v něm budeš mít důležitou úlohu a to ještě dnes." "To rád slyším. Jen mne náležitě pouč." "Budeš střežit naše dostaveníčko." "Hm. Na tohle jsem zvědav." "Slyš tedy!" Posadil se opět, zapálil si cigaretu a vypravoval: "Jak víš, je Údolí sladkých vod oblíbeným výletním a zábavním místem cařihradského obyvatelstva. Jezdí tam kdekdo. Hlavně turecké paní je rády navštěvují; vyjíždějí si tam na známých vozech tažených voly. Před nedávném, když jsi byl pryč a já neměl nic na práci, šel jsem tam z dlouhé chvíle. Prošel jsem údolí všemi směry a přišel jsem do platónového tedea, v němž jsem byl překvapen veselými hlasy a rozpustilým smíchem. Měl jsem snad zmizet, jak velela slušnost, ale zvědavost ve mně zvítězila. Zachtělo se mi vidět onu veselou společnost a postupoval jsem tedy opatrně od stromu k stromu, až jsem posléze spatřil volné prostranství, oživené půvabnými bytostmi - -" Jim!" •33

l "Nevím, kdo všechno byl na té mýtině, zda to byly turecké paní či dívky, a nezáleželo mi také na tom, neboť mé oči spočinuly jen na jediné. Stála poblíž mne, nezahalena v tváři, smějící se, plna půvabu, života a zdravé veselosti. Byl to, povídám ti, mezi Turkyněmi zcela zvláštní zjev. Zejména mně byla nápadná její živost, pohyblivost jejích snědých ruček. Na jednom z nich se třpytil démant, jak jsem dobře viděl, když se ke mně přiblížila, aniž tušila, že za silným kmenem skrývá se zvědavý Frank. Pohříchu přišel jsem právě v okamžiku, kdy se tato rozmarná kráska loučila se společností a s jednou ze svých družek odcházela k vozům, čekajícím na pokraji lesíka. Musil jsem učinit okliku, ale přece se mi podařilo odjíždějící vůz dohonit. A co řekneš té zvláštní náhodě: právě, když jsem vůz dohonil, počalo se volské spřežení plašit. Průvodce byl stržen a obě hloupá zvířata trhla vozem, uháněla vpřed - a já arci za nimi. Dvě Turkyně, sedící uvnitř, křičely o pomoc ze všech sil. Skočil jsem - a štěstí mi přálo: podařilo se mi zachytit jedno zvíře. Nejsem žádný Herkules, to víš, ale mám přece síly dost, když je jí třeba. Zkrátka, přiměl jsem voly, aby zastavili. V tom se záclona v povozu odhrnula, jdu blíž, pozdravím mlčky a marně hledím rozeznat, která z těch dvou zahalených postav je tou pravou. A tu vztáhne ke mně jedna z nich zpod pláště snědou a přece jemnou ručku a ozve se čistým hláskem: "Jsi Frank, děkuji ti proto podle zvyku tvé vlasti!" Na snědé ručce leskl se démantový prsten. Políbil jsem ji jednou - dvakrát - třikrát - teprve pak ruka zmizela - záclona v okně spadla. Přitom se druhá žena ve voze tiše zasmála. Přiběhl vozka, uvedl spřežení do pořádku a vůz se hnul. Nechtěl jsem jej příliš nápadně sledovat na oživené cestě a držel jsem se proto opodál, bohužel tato taktika mne zklamala; ztratil jsem vůz brzy vůbec z dohledu." "Škoda! A to je konec příběhu?" "Ne. Především jsem byl v bazaru obchodníků, kupoval jsem jakousi maličkost. V tom vešla zahalená dáma a dala si

34'

předložit nějaká tkaniva. Naslouchám a zdá se mi, že ten hlas znám, přihlédnu biu a uvidím snědou ručku s démantovým prstenem. Ovšem, v bazaru nemohl jsem se odvážit oslovit zahalenou Turkyni, ale venku na ulici by to bylo ještě nebezpečnější, ba skoro nemožné. Drahá byla dobrá rada. Co bys ty učinil v takovém případě?" "Nevím, ale důvěřuji v tvou vynalézavost. Jen mluv dále! Jsem neobyčejně napjat." "Nevím, co řekneš mé vynalézavosti. Připadl jsem totiž na myšlenku, abych obchodníka poslal na chvfli do nejzadnějšího kouta jeho krámu. Musil jsem žádat něco, co bude dlouho hledat Obávám se, ježto máme společnou pokladnu, že se zděsíš nad mým marnotratnictvím, neboť jsem byl nucen zakoupit koňskou čabraku." "Běda! Také jsi mohl vybrat něco vhodnějšího. Ale vzal to čert. Zle nám nebude, neboť mám peníze od lorda. Mluv dále! Cosjířekir "Sotva obchodník zalezl, hledaje koňskou čabraku, dodal jsem si odvahy a obrátil jsem se k Turkyni." "Ty jsi růže z Údolí sladkých vod?" zašeptal jsem jí zcela tiše. "Ne," odpověděla, vrtíc hlavou. "A přece! Poznávám tě!" "Ne, ne." "Dovol tedy, abych ti na okamžik pohlédl do tváře." Jsi smělý, cizince!" "Pátral jsem po tobě dlouho, velmi dlouho, stále marně a přece mi srdce pravilo, že tě ještě uvidím. Půjdu dnes za tebou, abych viděl, kde bydlíš." "Pro Alláha, nečiň to!" "Pak mi slib, že přijdeš opět!" "Přijdu." "Chci však s tebou promluvit o samotě! Buď milosrdná a pověz mi, kdy tě uvidím." 35

V tom okamžiku se kupec vrátil a nesl nalezenou čabraku. Za jeho nepřítomnosti pronesli jsme ta slova docela tiše, s horečným chvatem a přece byl čas příliš krátký. Nedostalo se mně již odpovědi. Ostatně čabraka tu byla; musil jsem ji vzít, zaplatit a odejít. Venku u sousedního obchodníka jsem zůstal však stát, naoko si prohlížeje vyložené zboží. V tom vyšla i ona, spatřila mne a ubíhala těsně mimo mne. "Nechoď za mnou!" zašeptala, když mne míjela. Několika rychlými kroky jsem ji předhonil a naléhal jsem polohlasem: "Nebudu tě sledovat jen tehdy, povíš-li mi, kde tě zítra naleznu." Když jsem pak zase zvolnil krok a nechal ji přejít, odpověděla: "Povím ti to zítra u kupce." Dostál jsem tedy slovu a nešel za ní. Byl jsem ovšem nesmírně zvědav, zdali i ona dostojí slovu. Skutečné druhého dne přišla. Ale starý lišácký

kupec snad cítil čertovinu; neposkytl nám příležitosti, abychom spolu mohli promluvit. Ona však byla na to patrně připravena, neboť, když odcházela, upustila lísteček. Rozumí se, že v tom mně upadl kapesník a že jsem jej zvedl i s lístkem." "A co obsahoval ten lístek?" Plavovlasý podal příteli lístek. Bylo na něm psáno latinkou, ale v řeči turecké: Hermane Vallerte, effendi! Přijď dnes v deset hodin na hřbitov mezi Mevlevi Hané a Topdžilským Keni. Budu v severozápadním rohu pod břečtanem." "Hm. Ona tedy zná tvé jméno? Kdys jí je řekl?" "Neřekl jsem jí nic. Je mi záhadné, jak se je dověděla." "To je opravdu zvláštní. Je to dokonce i podezřelé! Deset hodin podle turecké časomíry znamená dvě hodiny před západem slunce. Ah, již chápu! Obáváš se zrady a půjdeš tam tedy v ženském přestrojení?" 36'

"Ano. Bylo by ovšem nápadné, kdybych se v ženském oděvu dal samoten přeplavit přes mořskou úžinu a pak pěšky šel dlouhou cestou na hřbitov. Půjde-li to bez nebezpečí, zůstanu ve svých šatech; na místě však, bude-li třeba, obléknu ženský oděv. Na hřbitově jsou všude stinná místa, na nichž lze nepozorovaně navléci dámský šat." ' "A já tedy mám stát na stráži. Nu, dobrá! Vyrazůne-li hned, můžeme tam být krátce před určeným časem. Nemyslíš?" "Ano. Půjdeme hned. Ale počkej ještě okamžik. Sbalím tento tenký šat, abych jej mohl nenápadně nést na řemínku." Za několik minut po tomto rozhovoru seděli oba přátelé V kajku, aby se dali přeplavit přes Zlatý roh. Iv Turecké kajky jsou dlouhé, úzké, velmi lehké a rychlé čluny, f nichž lze ponejvíce sedět jen po orientálsku, totiž se zkříženýma nohama. •37

Kapitola druhá NA TURECKÉM HŘBITOVĚ

Oba kajkči - tak se v Cařihradě nazývají veslaři - ponořili právě vesla do vody, aby od břehu odrazili, když spěšnými kroky přicházel po nábřeží jakýsi muž. Dával odjíždějícím horlivá znamení, aby na něho počkali, neboť náhodou nebyl na místě jiný člun, a jemu patrně záleželo na tom, aby se převezl co nejrychleji. Když k nim doběhl, zdvořile se tázal: "Dovolíte, messieurs, abych se převezl s vámi? Rád bych se přeplavil, a tento kajk je jediný, který zde vidím." Muž byl oděn tureckým šatem, ale pronesl svou prosbu nejčistší franštinou. Bylo mu snad asi něco přes třicet let, obličej měl bledý, nikoli však chorobně bezbarvý. V jeho rysech zračil se duch a život; střední ale svalnatá a souměrná postava svědčila o síle, která se nestaví na odiv, nýbrž skrývá se v harmonické rovnováze těla i ducha. Prostý, nenápadný muž, ale jistota, s níž vystupoval, i zdvořilost a zároveň energie zaznívající z jeho hlasu získaly mu hned sympatií obou přátel. Paul Norman učinil místo na sedátku vedle sebe, muž vstoupil, posadil se a kajk odrazil. Cestou nepromluvil nikdo ani 38'

slova: zdálo se, že cizinec je zcela zaujat pohledem na třpytnou hru vln čeřených mírným vánkem od západu. Teprve, když dorazili k protějšímu břehu, poděkoval několika zdvořilými slovy oběma přátelům, vstal a zaplatil kajkčimu za přeplavbu již připraveným penízem. Malíř chtěl proti tomu činit námitky, ale cizinec je energickým posunkem potlačil. Pak vystoupil. V tom okamžiku, kdy vstoupil na pevnou zemi, chtěje odejít, přistoupil k němu neznámý mladík oděný prostým šatem tureckých sloužících a tázal se ho: "Jsi Vallert effendi, pane?" "Ne," odpověděl tázaný zřejmě udiven tím dotazem. "Snad některý z těchto pánů se tak jmenuje - " obrátil se k již Vystoupivším cestujícím. ? "Já to jsem," řekl Vallert přistupujíc blíž. "Co mi chceš, příteli?" "Pane, mám ti vyřídit, aby ses měl na pozoru!" Sotva to řekl, otočil se a chtěl odejít, ale cizinec ho rychle iichopil za rámě. "Počkej ještě! Proč se má míti tento pán na pozoru?" "Nevím." "Před kým?" "Ani to nevím." "Kdo to vzkazuje?" Nemohu říci. Paní mi zakázala o tom mluvit." Cizinec se usmál. "To stačí," řekl a pustil mladého muže, kjLrý hned odkvapil. Pak se cizinec obrátil k našim přátelům ; a jeho modré oči ironicky zamžikaly. "Pánové tedy jdou za dobrodružstvím? Smím se ptát, jakého je druhu? Nechci být dotěrný, ale zdá se mi - cítím, že vám hrozí nějaké nebezpečí." . -Řekl to tak upřímně, jako by se to rozumělo samo sebou, a " jeho očí se přitom objevila malá vráska, jež svědčila o čtveráctví. 39

Oba přátelé octli se v tísni. Bylo naprosto nemožné, aby zasvětili cizince do svých plánů, o jejichž rozumnosti nebyli sami zcela přesvědčeni, ale nechtěli také jeho zdvořilý a zřejmě dobře míněný zájem odmítnout. "Promiňte, monsieur, ale výstraha se týkala jen mne," odpověděl konečně Herman Vallert vyhýbavě. "Dobře. Nechci nic vědět. Ale jen na jednom by mi záleželo. Ať již podnikáte cokoli, je ta věc, za níž jdete, taková, abyste ji mohli srovnat se svým svědomím? Je to - rozumějte mi dobře - čestná a poctivá záležitost?" "On, pokud jde o to, můžete být bez obav," řekl Herman Vallert. "Po špatných cestách nekráčúne." "Hm," usmál se cizinec rozvážně. "Jste dosud mladí, messieurs, ale věřím vám. Slyšel jsem náhodou onu výstrahu: máte se míti na pozoru. Posel neřekl, od koho výstraha pochází, ale vyslovil jméno své paní. Vzkaz tedy pochází od nějaké dámy, snad dokonce od turecké dámy. To je zde nebezpečné. Člověk ze západu, a hlavně mladý člověk, mívá ve zvyku vidět Orient v romantickém světle, ale ta romantika, žel, rozpadá se při bližším pozorování v obyčejný prach a nezbude nic než nebezpečí, jež cizinci hrozí tím víc, čím méně pravého pojmu o něm má anebo čím více jeho velikost podceňuje. Nemohu vás ovšem žádat, abyste mne zasvětili do svého tajemství, ale dovoluji si aspoň dotaz, zdali jste ozbrojeni." "Jsme." "Věc je tedy vážnější, než jsem myslil. Radím vám, neužívejte v žádném případě střelných zbraní, pamatujte, že malé kuličky z revolverů působí někdy rány, jež nelze napravit Vyhýbejte se násilí a nedopouštějte se nerozvážnosti, jež by vás k němu donutila. Jste si opravdu jisti, že vám nemohu prokázat žádné služby při vašem podniku?" "Děkujeme vám velmi srdečně," odpověděl Vallert, "ale není opravdu možno, abychom vás obtěžovali. Přes to jsme vám velice zavázáni. Snad dovolí náhoda, že se někdy ještě potkáme." 40

"Náhoda? Chcete to ponechat náhodě? Člověk má být vždy pánem svých osudů a proto na náhodu nespoléhám. Jsem snad v Cařihradě lépe usazen než vy. Kdybyste někdy potřebovali přispění nebo pomoci přítele, račte se obtěžovat k

mešitě Jeni Džami a poptat se tam na mne u bazirgiana Isly ben Mafleie, který tam bydlí. Dovolte, abych se představil!" Za řeči sáhl cizinec do malé safiánové tobolky, jež mu visela a pasu a vyndal z ní lístek, který teď podal Vallertovi. Bylo na něm vytištěno arabským písmem jméno zvuku zcela evropského a pod ním arabsky tři slova: Kára ben Nemsi Oba přátelé se uklonili a pronesli svá jména. Všichni tři se pozdravili srdečným stiskem ruky. Pak se cizinec zdvořile, ale přece jen poněkud odměřeně a rychle rozloučil. "Budu se těšit na shledání s vámi, messieurs, neboť považuji každého, pokud nevystoupí proti mně nebo proti dobrým zvy-lětan nepřátelsky, za svého přítele. A na přátele člověk nezapomíná. Sbohem!" Za hovoru dostali se všichni tři již dávno od přístaviště člunů; cizinec se nyní obrátil a ubíral se k nedalekému domu, za jehož nárožím zmizel. Oba přátelé vykročili opačným směrem podél dlouhé zdi, jež se táhne od bývalého paláce Konstantinova dolů k Jeni Bagdže. Tam je starý hřbitov, jenž byl cflem jejich vycházky. !> "Podivné setkání," mínil Vallert, když chvíli mlčky kráčeli. y"Ďhlédl nás, jak se zdá, až do ledví." ""||Ano. A s tou výstrahou je to také zvláštní," odpovídal malíř. "Opravdu nevím, zdali bys raději neměl všeho zanechat." išftpošli mimo vodovod vedoucí z Eder Kapussi k Rodostu sfedfaSli podél nízké zdi k bráně tureckého hřbitova, zarostlého AttStymi cypřiši. Hřbitov má rozměry velmi značné a vede do ovšem několik bran; ta, před níž stanuli, byla branou Stál před ní zasmušilý Turek, který oba Evropany pozoroval nedůvěřivými pohledy. Aby nevzbudili jeho podezře-

ní, chystali se oba přátelé lhostejně vejíti dovnitř, avšak Turek vztáhl proti nim ruku. "Stůjte!" řekl. "Stůjte, Frankové! Jsem strážce tohoto místa." "To víme," odpověděl malíř. "Ale co chceš?" "Jsem strážce tohoto hřbitova a mám povinnost varovat vás." "Před čím?" "Věz, Franku, že je vlastně proti zákonu Prorokovu, aby nevěřící vstupovali na místa, kde věrní vyznavači islámu spí svůj věčný spánek. Ačkoli padišah - dej mu Alláh všechny slasti ráje! - v nekonečné své dobrotě dovolil nevěřícím, aby vcházeli na hřbitov a zřeli, jak praví věřící uctívají své mrtvé, přece je jim mnohé zakázáno!" "Výborně, příteli. A co je nám tedy zakázáno?" "Chcete-li to vědět, povím vám to." Jak to, chceme-li? Řekl jsi, že to vědět musíme!" "Ovšem. Ale můj čas je vzácný, a pozvednu-li svého hlasu, abych s vámi o tom porozprávěl, jste povinni odměnit se za mou dobrotivost vděčností." "Řekni to tedy zkrátka - chceš bakšiš?" "Ano." Bakšiš - zpropitné! To je kouzelné slovíčko, jež Evropan v Orientě uslyší nejčastěji. Malíř vytáhl peníz a podal jej strážci. "Buď k nám tedy dobrotivý!" řekl. Strážce spokojeně zakýval hlavou. "Tvůj rozum je veliký a srdce tvé je plné uznalosti," řekl. "Proto tě nechci zdržovat četnými předpisy, jež by sis ty a tvůj přítel měli vštípit do paměti. Ale povím ti aspoň toto: Spatříte-li věřícího, modlícího se u hrobu, šetřte jeho zbožnosti a nevy-rušujte ho. Nyní to víte. Jděte!" Odvrátil se. Oba přátelé na sebe pohlédli, tlumíce smích. Pak malíř mávl rukou a zatím, co kráčeli písčitou stezkou od hlavní brány, tiše se pochechtával. "Dareba! Má skutečně zvláštní způsob, jak vymáhat bakšiše od Franků. Kdyby tušil, proč jsme sem přišli, dal by nám možná ještě jinou výstrahu. Ale teď se 42

pusťme k severozápadu, tam je cypřišový háj. Uvidíme, čeho se tu dožijeme!" Došli k rozcestí a vydali se cestou, jež mezi hroby a skupinami myrtových keřů vedla k severozápadní části hřbitova. Na cestě minuli lavičku, vzácnost na orientalském hřbitove. Na ní seděl Turek bohatě oděný, který si změřil příchozí ostrým a pichlavým pohledem. "Podívej se na toho chlapíka!" řekl Vallert. "Jeho tvář si zapamatuj. Až budeš někdy malovat náčelníka mořských lupičů, vůdce bašibozuků, nebo vůbec nějakého jiného šibeničníka, namaluj mu jeho tvář." "Věru, má vzezření opravdu sveřepé, tvář jako arcidabel. Všimni si, jak se na nás dívá! Jako by tu seděl, aby na nás dával pozor." Prošli mimo Turka, který za nimi spokojeně pokývl hlavou. Netušili, že jeho rty škodolibě šeptají: "Jeden to je - ten světlovlasý. Popis se hodí na něho zcela přesně. Ale nepřichází ísám. Proč přivádí toho druhého Franka? Bojí se snad? Dobrá! Lapíme aspoň dva zločince místo jednoho." Turek se zvolna zvedl z lavice a ubíral se klidně za nimi až ke skupině stromů, kde na hlavní cestu ústila menší stezka. Tam nyní stálo několik mužů. Turek přistoupiv k nim, tázal se: "Viděli jste dva Franky, kteří tudy šli?" "Ano, pane!" odpověděl jeden z mužů. "Ten menší to je. Toho chytíte. Bude-li mu druhý pomáhat, seberte i jeho. Dva z vás půjdou do břečtanové besídky a budou tam čekat na znamení, jež je smluveno, a jakmile je uslyší, vystoupí a zmocní se ho. Vy ostatní obsadíte všechny stezky pro případ, že by se mu přece podařilo z besídky uniknout. Já se Mátím na svou lavici, kde budu čekat na vaše zprávy." "Naši přátelé zatím dávno již minuli skupinu oněch stromů, avšak muže na postranní stezce přece jen zpozorovali. "Kavasové," řekl malíř, když byli z doslechu. "Zdá se mi to podezřelé, opravdu, čím dál tím podezřelejší." 43

"Mně rovněž. Co zde chtějí?" "Bez příčiny tu rozhodně nejsou. Brachu, ti nemají v úmyslu zatknout duše zesnulých. Naopak, s určitostí se domnívám, že mají spadeno na osoby, jež dosud nezesnuly." "U kozla! Snad na nás? Na mne?" "Nevím. Člověk by to ani nepovažoval za možné, ale přece jen cítím zvláštní mrazení. Je to předtucha, nebo jen následek našeho špatného svědomí? Snad by bylo přece nejlépe, kdyby ses pro dnešek vzdal toho dobrodružství." "Když už jsem zde - ne! Ne a ne! Musím s ní mluvit! Co by si pomyslela!" "Tu to máme. Dříve jsi potřásal šedivou hlavou nade mnou ty, teď jí mohu potřásat já nad tebou. Abych se ti upřímně přiznal, nelíbí se mi ta věc ani za mák. Nedám ani grešli za to, že odtud odejdeme se zdravými kostmi. Přítomnost policistů je připomenutím, abychom by U dvojnásob opatrnými. A ta výstraha tam dole u vody... To je povážlivé!" "Eh! Nesmíme to všechno hned brát tak vážně. Bude to patrně jen shoda okolností, že se zde potloukají kavasové. Ostatně nechápu, jak by se kdo mohl dovědět, Že zde mám schůzku." "Jak? Jednoduše. Snad byla tvá kráska zadržena. Snad byl její úmysl odhalen." "Jak by jej odhalili?" "Snad o tobě mluvila s některou svou družkou v harému." "Takové neopatrnosti není rozumná žena schopna." "U žen je, brachu, všechno možné. Její družka to pak vyzradila a teď tě chtějí přistihnout při činu." "Stůj! Tato domněnka má v sobě vskutku něco podstatného. Je-li tvé tušení správné, našla snad má neznámá přítelkyně příležitost, aby mi tajně dala výstrahu." "Zdá se, že je tomu tak." "Nu, pak bude radno, abychom se připravili na nejhorší; nestane-li se nic, bude tím lépe. Dejme tedy tomu, že tito 44 <

policisté jsou zde kvůli mně; věděli by tedy zcela jistě, co zde chceme." "Ovšem." "Budou nás tedy stopovat do onoho kouta hřbitova, kam jsem pozván, aby se mne tam zmocnili." "Říkáš pravdu. A muslimové nerozumějí žertu, jde-li o ženu - to víš také. Máme zde sice vyslance, ale - taková pomoc může přijít hodně pozdě. Nuže, rozmyslíš si to?" "Ne, příteli, ne! Nebezpečí mne neodstraší, ale budu opatrným. Víš, Paule, nemohou se mne přece zmocnit, aniž mne dříve neviděli s ní - -" "To je jisté." "Nuže, oplaťme jim stejným způsobem. Až přijdou, aby mne pozorovali, pozoruj je též. Poznáš hned, zdali mají na mne namířeno a v tom případě mně dáš znamení." ÍÁ "Dobře! A jaké?" ;; "Zapískneš." "To není spolehlivé. Snad budou kavasové také pískat Ostatně - vždyť ani nevím, budu li ti tak nablízku, abych tě mohl písknutím varovat. V nejhorším případě budeme hájit svou kůži ze všech sil." j >,Tak je to správné. Nuže, pojďme směle dál. Nemýlím-li se, je místo schůzky již nedaleko." Vskutku, po několika desítkách kroků dospěli k místu, jež bylo v dopise označeno. Byli v koutu hřbitova, jehož jedna zeď byla porostlá neobyčejně hustým břečtanem. Cizo-pasná tato rostlina zachytila se větví vyšších stromů a vy-své úponky až do jejich korun, tvořic množství spoje-li, souvisících besídek, pod nimiž bylo lze nalézt v parných dnech ochranu před sluncem. Ale která z těch besídek byla míšena? ‚íNení zajisté zakázáno, podívat se do nich," řekl malíř. JBodívej se, nespatříš-li tu někde svou krásku, ale jednej opatrné ~ - -" 45

Umlkl, neboť přímo před nimi objevila se mezi zeleným listovím štíhlá, hustě zastřená ženská postava, položila si ruku na hruď a rychle zase ustoupila. "Ona, to je ona!" řekl Vallert, který rázem zapomněl na všechny úvahy. "Poznáváš ji?" "Ano, je to ona!" "Nezapomeň, že všechny ženy jsou si nesmíme podobny ve svých závojích!" "Je to ona. Přísahal bych na to!" "Dobrá. Jdi tedy. Ale měj se na pozoru! A počkej, ještě něco! Uvidím-li, že kavasové mají tebe na mušce, zahvízdám Osmi-nův verš z trojzpěvu v Mozartově Únosu. Pak budeš vědět, na čem jsi a budeš moci zmizet" "Zmizet, ano, ale kam? Pověz rychle!" "Dál do loubí a pak stále podél zdi. Snad při tom získáš tolik času, abys mohl obléknouti ženský Šat. Hodit na sebe plášť a ženský turban je dílem krátké minuty. Přes to přehoď závoj a nikdo se pak již neodváží vložit na tebe ruku." "A ona? Přece ji neopustím, bude-li hrozit nebezpečí!" "Nesmysl! Chceš ji snad teď, za jasného dne, unést? Nebu-deš-li u ní nalezen, nebude ani jí moci nikdo nic vytýkat Jaképak pro ni nebezpečí! Tak tedy vzhůru! Skoč do toho hbitě, voda nebude příliš hluboká. Stane-li se něco, budu čekat nedaleko hlavního vchodu. A teď začnu být tvou prozřetelností." Malíř se otočil a zvolna se vracel kus cesty zpět, zatím co jeho druh se odvážně vrhl do houští. Větve břečťanů splývaly v tak hustých proudech z platanů a cypřišů, že několik kroků slepě tápal jejich listovím. Když konečně prorazil touto clonou, octí se v prostoru, v němž panovalo zelené šero, v koutech pak byl naprostý stín. A z jednoho toho koutu vztáhla se k němu zahalená paže. "Džel - Pojď sem, pojď! Zde nás nikdo neuvidí!" ozval se tlumený hlas. 46'

Poslechl a dal se paží přitáhnout do nejhlubšího stínu besídky. Uchopil ruku, která ho dosud držela v záloktí a ucítil mezi prsty démantový prsten, který si dobře pamatoval. Byla to tedy ona. "Jak ti děkuji, že jsi přišla!" zašeptal. "Čekáš již dlouho?" "Dlouho, velmi dlouho. Již jsem se strachovala, že nepřijdeš ' "Ó, na mne jsi se mohla bezpečně spolehnout." "Ne, vždyť mnozí Frankové nemají odvahu vydat se v nebezpečí pro ženu. Ale pověz mi: neukázal jsi mé psaní nikomu?" "Proč se ptáš? Psala jsi je sama?" "Ano, sama." "Vyznáš se tedy v písmu Franků?" "Ovšem, umím francouzsky číst i psát. Ale proč jsi nepřišel sám?" "Přítel mne doprovodil, neboť naše schůzka vskutku není bez nebezpečí. Mladý muž, snad tvůj sluha, kterého jsi poslala k přístavišti, aby mne varoval - - -" Náhle umlkl a zarazil se, neboť v tom okamžiku dolehla k jeho sluchu dálkou a houštím tlumená, než přece jen jasně slyšitelná melodie - byl to začátek trojzpěvu z Mozartova Únosu ze serailu. "Čemu naslouchás?" tázala se kvapně. "Kdosi tam hvízdá. Co jsi chtěl říci o výstraze před nebezpečím?" "Nebezpečí nám hrozí již teď - právě teď! Musím tě opustit,..." "Ó! Ty se bojíš?" ři?"O sebe ne, jen o tebe se strachuji!" •rsjá se nebojím." "Byla bys ztracena, kdyby mne u tebe našli." "Kdo by nás našel?" wKavasové, kteří stojí venku pod stromy." "Viděl jsi je? Oh, běda!" •47

"Odcházím - - jdu! Spatřím té zase u obchodníka s muše-línem v bazaru?" Vrhala se k němu: "Ne, ne, neodcházej. Není, čeho by ses mel bát! Zůstaň!" "Nemohu. Můj život je v nebezpečí a tvůj též. Sbohem!" "Máš-li mne rád, zůstaň tady!" řekla mu naléhavě hlasem již drsnějším a sevřela jeho ruku pevněji svými prsty, jež se mu až zaryly do masa. Při tom vytáhla druhou ruku zpod pláště. V tom vnikl do houštiny zbloudilý sluneční paprsek, pronikl hustým břečťanem a padl na malou kovovou píšťalku, kterou držela v ruce. Teď teprve překvapený Vallert pochopil, na čem je. Rázem si uvědomil, že nesmí dopustit, aby zapískala nebo vykřikla. Přilákala ho sem vskutku do pasti? Rychle ji uchopil za ruku, v níž držela píšťalku, a zuřivě zasykl: "Ah! Chtěla jsi mne zradit? To se ti nepovede!" Druhou rukou ji uchopil za hrdlo. Mocné stisknutí, zachraptění - a bytost před ním klesla na zemi. Ztratila vědomí. "Nikdy bych nebyl uvěřil, že tak krásné stvoření může být zároveň tak zrádné a ničemné!" pomyslil si a sklonil se, aby strhl její závoj a pohlédl aspoň letmo v její tvář. Sotva však rouška spadla, uskočil jako bleskem zasažen. "Tisíc ďáblů! To není ona! Vždyť je to muž - -" Rychle se rozhlédl a vrhl se do houští. Vedlejší besídka byla prázdná; druhá za ní též. Rychle běžel podél zdi. Za čtvrtou nebo pátou clonou břečťanu, jimiž se násilím prodral, nalezl prostor stejně tmavý a zarostlý houštím, jako byl ten, do něhož vkročil prve. Cizinec mohl projít těsně mimo, aniž uvnitř cokoli zpozoroval. Zastavil se, stáhl rychle řemen z ramen a chopil se ženského šatu. Široké kalhoty měl v okamžiku nataženy, dole je zadrhl a svázal tkanicí. Pak si přehodil tenký černý plášť, kolem hlavy otočil turban a nakonec si připevnil závoj. To všechno šlo rychleji, než předpokládal. Pak odvážně vyšel z úkrytu, prošel jiným loubím a z něho vyšel na cestu. Rozhlédl se. 48

Nedaleko něho stál kavas, ale byl od něho odvrácen. Vallert rychle vklouzl do houští na druhé straně cesty a dostal se na postranní pěšinu, jež vedla k hlavnímu vchodu a ubíral se zvolna, vážně a vzpřímen mezi hroby. Když došel ke konci pěšiny, přešel na jinou širší cestu, u níž pracovali dělníci. Ty však ani nenapadlo, aby ženskou postavu zastavili, nebo

sejí na něco ptali. Slastně je uprchlík minul a obrátil se k blízkému olivovému lesíku, aby chráněn stromovím mohl přestrojení své odložit Vtom se však před ním vynořila postava jiného kavasa, jednoho z těch, kteří obsadili cesty ze severozápadní části hřbitova. Ani nedýchaje, prošel uprchlík mimo něho, zahlédl však, že kavas se za ním obrátil a sleduje ho zvědavým pohledem. Přesto šel klidně a lhostejně dále a nezrychlil krok ani tehdy, když k svému zděšení poznal, že kavas pomalu jde za ním. íi3ěda!" pomyslil si Vallert. "Má-li chlapík jen stín podezření, octnu se přece jen v louži. Ale jděme, jen jděme!" Nedošel však daleko, když se před ním v dálce objevila dlouhatánská, šedivě a černě kostkovaná postava, v níž Vallert k svému úžasu poznal lorda Davida Lindsaye. Dobrý lord prohlížel si Cařihrad opravdu důkladně, když zabloudil až sem. ; tiOpravdu, je to on!" zamumlal Vallert. "Paul tedy měl pravdu, když mi oznamoval, že lord je v Cařihradě. A přichází sem jako na zavolanou, aby mi pomohl z tísně." ;|tQpravdu, to bude znamenité!" pokračoval ve svých uvalí, "Představím se hned panu bratránkovi, arci docela jinak, e$ jsem se ještě před chvílí domníval." llíerozmýšlel se již a drobnými krůčky cupital přímo k němu. day, mylord - dobrý den, mylorde!" pozdravil ho se zastavil. Náhle celý strnul úžasem, že Turkyně ho , a k tomu ještě v jeho mateřštině. "Good day, sir!" opakoval Vallert. 49

"Your servant, mylady! How do you do! - Váš sluha! Jak se máte?" zvolal bezdéky lord snímaje s hlavy svůj vysoký cylindr. "Dekuji," odpověděl Vallert změněným hlasem. "Jak jsem šťastna, mylorde, že vás zde vidím. Zajisté mi neodepřete svého doprovodu. Již dávno jste opustil Anglii?" "Velmi dávno. Znáte mne tam odtud?" "Ovšem, mylorde, což se již nepamatujete?" "Opravdu nevím - zdá se mi - hm, eh! Kde jste mne tam viděla?" "V chrámu svatého Paula. Ale pojďte přece, mylorde, pojďte!" "Kdy?" tázal se lord natahuje nohy, aby stačil spěchající Turkyni. "Tehdy, když jste při hře na varhany šlapal měchy." Dobrý lord otevřel úžasem ústa dokořán. Já?' "Ano, vy." "Mýlíte se. Zdá se, že mne považujete za někoho jiného." "Ale kdež! Jste přece lord David Lindsay?" Úžas lordův nesmíme vzrůstal. "Ano, jsem," koktal, "ale měchy jsem v životě nikdy ne-| šlapal." "Ne? A já bych na to mohla přísahat." "Mylady, jste snad Angličankou?" "Oh ne! Co si myslíte!" "A co tedy?" "Turkyně ovšem, a chtěla jsem vás prosit, abyste mne unesl| z harému." Oči lordovy se radostně zaleskly. "Výborně! Znamenitě, yes!" zamnul si spokojeně ruce. "Alef jste mladá a hezká?" "Podle úsudku jiných velice." "Prosím, ukažte mně svou tvář!" 50

"To nesmím, mylorde! Což nevíte, že Turkyním je přísně zakázáno odkrývati svou tvář? Až později se vám ukáži!" "Později? Až vás unesu?" "Ano." "A - - a - jste prosím vdaná či svobodná? Mám vás unést vašemu chotí či vašemu otci?" "Otci. Mám velmi přísného otce, který dosud nedovolil žádnému muži, aby na mne směl pohlédnout. Vy budete první." "Opravdu? Ale což únos? Kde bydlíte - a kdy mám přijít?" "To vám poví pan Norman." "Pan Norman? Oh! Myslíte onoho malíře?" "Ano." "Znáte ho?" "Trochu. Vím aspoň, že chcete společně unést Turkyni; proto se tak raduji, že vás zde potkávám. Můžete s ním projednat vše potřebné, neboť je zde na hřbitově." Došli právě k jednomu z východů a Vallert s uspokojením shledal, že kavas, o němž se domníval, že ho sleduje, zmizel. Byli tu s lordem sami a za hřbitovní branou, nehrozilo již nebezpečí. Řekl proto rozmarně: ' Prosím vás velice, mylorde, abyste se přelaskavě vrátil na 5 se pan Norman dosud prochází. Najdete ho v seve-ní části hřbitova. Povězte mu, že na něho čekám dole a Kódy. Přivedete-li ho s sebou, můžeme se všichni tři spolu přeplavit v kajku, načež mne unesete." Itogličan nevěděl, zdali sní či bdí. Únos ze serailu sám mu přicházel vstříc. Všecek rozčilen se ptal: s íAkam se s vámi přeplavíme?" "Horného bytu." |ÍáM A odtamtud vás máme unést?" 2fiWete-li tak laskav, ano." u-li tak laskav! Věru, na to se nemusíte ani ptát, krásná Ale, roztomilé dítě, nebylo by snad mnohem moudřejší, •51

abyste zůstala hned teď u mne. Proč se máme plavit do vašeho ; bytu a pak teprve vás unášet?" "Nu, protože by to jinak nebyl žádný únos!" Angličan upřel zaražené oči na Vallerta. "Oh - ach - well!" řekl pak. "Na to jsem nepomyslel. Mátej pravdu, naprostou pravdu. Vždyť vás musím unést! Ale půjde-f li s námi ten zpropadený malíř, kdo vás vlastně unese? Onj nebo já?" "Budete se střídat. Chvíli mne budete unášet vy, chvíli on." "Damned!" mínil kostkovaný. "To mi vůbec není po chuti,| yes!" "Ne? Nu pak se s malířem snad nějak dohodnete. Byla bychf vskutku raději, kdybyste mne unesl jen vy." "Dobrá, o tom se dá mluvit. Mám se tedy vrátit na hřbitov,| abych mu řekl, že má za vámi přijít k vodě?" "Ano, tak jest." "A pak se s námi dvěma přeplavíte, abyste se mnou dalajf unést?" "S největší radostí!" Malá očka lordova se zaleskla takovou radostí, že Valle skoro litoval jeho pozdějšího zklamání. Lord na něho důvě zamžoural. "Oh, mademoiselle, mám k vám velikou prosbu," řekl pí něhy a přece úzkostného ošívání. "Směl bych - mohl bych dovolila byste - -" "Nuže co?" "Jediné políbení vaší něžné ručky - -" "Ach, lorde, žádáte opravdu příliš mnoho." "Jen jedno jediné! To je přece skromné přání!" "Prosím tedy." Lord vzal deštník do levé ruky a pravici roztouženě vzt k ní. "Ne! Ne tak rychle! Dříve se musíme přesvědčit, nejsme-li pozorováni." 52'

"Oh, nemějte obav! Nablízku není živé duše, není zde nikdo." Vallert, duse se smíchem, vytáhl ruku ze záhybů a řekl zkomíravě: „Je to první políbení, jež od muže dostávám, mylorde. Kéž jste toho vždy pamětliv!" Kostkovaný mu políbil ruku. "Činíte ze mne nejslastnějšího smrtelníka," řekl hlubokým hlasem. "Jak hořím touhou, abych vám za to mohl dokázat svou oddanost. Unesu vás, zcela jisté vás unesu!" "Pospěšte tedy, prosím a přiveďte malíře! Čím rychleji budete jednat teď, tím dříve mne unesete. Na shledanou, mylorde!" Vallert se po těch slovech otočil a zmizel za zdí, maje nyní už jen jedinou starost, aby se co nejdříve zbavil ženského oděvu. Lord zůstal stát a díval se za ním, až mu zmizel z očí. "Na shledanou!" opakoval si všecek rozradostněn. "Ano, tu unesu, tu a žádnou jinou! Jakou má ladnou chůzi, jak štíhlou postavu! A její milý hlas, její něžná ručka! Zounds! Jistě ani nádherná Čita malíře Normana není tak krásná, jako tato Turky-nft. Musí být má, jen má! A kdyby ji stokrát strčili do pytle, hodili do moře a utopili, já si ji přece vylovím. Ha, co tomu řekne malíř! Musím ho najít co nejdříve, abych mu oznámil své štžstí!" A vracel se v největším spěchu na hřbitov - - Malíře Normana opustili jsme ve chvíli, kdy se zastavil před břečťanovým loubím, aby

střežil bezpečnost svého přítele. Vracel se pomalu po stezce, přemýšleje, jak by nejlépe vystopoval kavasy pro případ, že by skutečně chtěli zmařit Vallertovu schůzku s neznámou kráskou z Údolí sladkých vod. Příliš daleko se ovšem vrátit nesměl, neboť nechtěl pustit z dohledu břečÉanem zarostlý hřbitovní kout. Rozhlédl se. Byl nedaleko hrobu, u něhož stál smuteční jasan, který skláněl své větve až k zemi, objímaje jimi celý rov. Byl tak hustý, že nebylo možno 53

skoro ani skrze listí vidét. Malíř rozhrnul rukama několik větví a poznal, že hustá, listnatá koruna tvoří dokonalou skrýš. Rozhlédl se znovu. Byl v té chvíli úplné nepozorován - skok - a již byl pod stromem, kde ulehl na dosti zapadlý rov. Místo bylo jako stvořeno pro jeho úmysl. Pomohl-li si rukou, mohl vidět na všecky strany, aniž sám byl pozorován. Čekal s živým napětím, přiblíží-li se nebezpečí - a ono >, opravdu přišlo - - Za nedlouhou chvíli zaslechl blížící se kroky. Udělal rychle malý otvor mezi větvemi a zadíval se ven. Za velikým cypřišem stáli dva kavasové. Z břečťanového loubí nemohu' být viděni, avšak malíř poznal podle jejich pohledů a posunků, že mají; k němu namířeno. Jeden z nich vytáhl právě z kapsy několik, řemínků a zastrčil si je za pás. "Vida," myslil si Norman. "Tedy přece! Chtějí ubohého Hermana a jeho holubičku dopadnout. Zde jsou dva a ostatní asi obsadili východy. Rychle znamení." A hned nato počal hvízdat Osminův trojzpěv z Mozarta: "Jdi mi již s očí pryč! Sic notná baštonáda ti dolehne na záda!" Pískal směrem k loubí, takže se zvuk rozptyloval a neprozradil jeho úkrytu. Oba policisté obraceli hlavy na všecky strany, aby spatřili neznámého virtuóza v pískání. Od okamžiku, kdy Herman Vallert vstoupil do loubí, neuplynulo dosud víc než pět minut. Tu se však náhle z besídky ozvalo | ústré písknutí a oba kavasové, rychle vyskočivše, vrhli se do ní. "Kčertu!" bručel si malíř. "Teď jsem zvědav, jak to dopadne. Mají ho, nebo nemají? Ale dal jsem mu výstrahu včas, takže měl dost času uklidit se." Nečekal dlouho a z břečťanu se vynořila ženská bytost. Její závoj byl rozhrnut. Malíř viděl zcela jasně její tvář. "Co je to?" trhl sebou. "Vždyť to vůbec nevypadá jako dívka. J je to spíše nějaký kluk, zajisté eunuch, který má dívčí postavu.

Měli tedy vskutku na Hermana nalíčeno a dokonce velmi chytře. Kéž by byl šťastně vyvázl! Teď bych měl zmizet i já. Najdou-li mne zde, poznají, že jsem jeho spojencem a zle se mně povede. Hm. Nezbude, než se tajně plížit sadem jako indiánský náčelník pralesem. Ale kde jsou oba kavasové? Pustili se jistě podél zdi, touže cestou, kterou asi prchl Herman. Ach, tady se vznáší ta nepravá kráska. Kdybych ji tak mohl řádně kopnout za to darebáctví." Přestrojený hoch si zatím opět stáhl závoj přes obličej a kráčel mimo malířův úkryt k východu. Norman přesvědčiv se, že jeho útulek zůstal nepozorován, vylezl ven. S nenápadným vzezřením lhostejného návštěvníka plížil se tiše mezi platany, akáty, cypřiši, smutečními vrbami a všelijakými křovinami, jimiž byly lemovány hroby, a snažil se, aby se dostal co nejdále od místa schůzky. Konečně dospěl na širokou volnou cestu, jíž se nemohl vyhnout, a zde opatrně vyhlédl na cestu. Spatřil kavasa, který přicházel z pravé strany, kdežto nalevo stál jiný kavas, který na prvého čekal. "Mám zmizet, aby mne neviděli?" tázal se v duchu malíř. "Ne! Jednou se ukázat musím a bude lépe, učiním-li tak hned. Nemohou mi nic dokázat a nemusím se tedy vlastně ničeho strachovat. Tož rychle vezměme na sebe novou tvářnost!" Smekl z hlavy klobouk a poklekl u prvního hrobu, jenž se mu naskytl. Hrob byl nedaleko cesty, takže mohl zřetelně slyšet strážníkovy kroky; tvářil se však, jako by jich nepozoroval. Kavas přešel cestu a náhle se zastavil. Uzřel Franka, jehož měl hledat, a nemálo se podivil, vida ho - křestana - modlit se u mohamedánova hrobu. Přistoupil tiše blíže. "Co tu děláš?" tázal se po krátké pomlčce. Malíř se rychle obrátil, jako by teprve teď zpozoroval jeho přítomnost. Odpověděl: "Což nevidíš?" "Vypadá to, jako by ses modlil." "Ovšem, modlím se." 55

"Poslyš, to nesmíš!" "Proč ne?' "Pobožnost nevěřícího zneuctívá místo odpočinku pravého syna islámu. Co vůbec hledáš na hřbitove?" "Jsi hřbitovní hlídač?" "Ne. Jak vidíš, jsem kavas." "Ano, ale co je mne po tom? Jdi svou cestu a neruš mne." "Nemohu ti vyhovět. Pojď, zavedu té k pašovi." "K jakému pašovi?" "Uvidíš. Pojď rychle!" "Nesmysl. Nemám s tebou co mluvit." Tvář kavasova se zakabonila "Zato já s tebou. Ale dost už řečí. Jdi napřed!" "Muži, víš co to znamená, nutit Franka k poslušnosti? Co jsem provedl, že se mnou mluvíš jako se zločincem?" "To ti poví pasa. Jdi, nebo ti pomohu!" Malíř uznal, že učiní nejlépe, nebude-li se zdráhat a uposlechne. Šel tedy s kavasem, který ho zavedl k lavičce, na níž seděl Turek s lotrovskou tváří - zajisté pasa, o němž kavas mluvil. Opodál stál mladý muž, který již odložil své ženské přestrojení. Norman ho hned poznal. Když pasa spatřil, koho kavas přivádí, stáhl zamračeně obočí. "Proč jen tohoto?" osopil se na kavasa. "Kde je druhý?" Muž složil ruce křížem na prsou, poklonil se skoro až k zemi a odpověděl: "Nehodný tvůj sluha viděl pouze jeho a zatkl ho. Moji druhové jistě uvidí druhého a chytí ho také." "Postav se tedy za něho a starej se, aby neunikl." Kavas mžikem stanul u Normana, který v té chvíli předstoupil před pašu a řekl: "Byl jsem tímto mužem donucen jít sem. Stalo se tak prý na tvůj rozkaz. Ptám se, kdo jsi a kdo ti dal právo k takovému jednání?" "Mlč! Neptal jsem se tě ještě na nic!" obořil se na něho pasa.

"Za to já se ptám a táži se znovu, proč jsem byl zadržen!" "Vsak ty víš, pse!" "Jakže? Ty mně spíláš? Dobrá, půjdu si stěžovat k svému konzulovi a budu žádat, abys byl potrestán pro urážku cizího příslušníka." Pasa vyskočil náhle všecek rozzuřen a zařval: "Nejdříve budeš potrestán ty, drzý ničemo! Stůj! Tady zůstaneš! Učiníš-li jediný krok, dám tě svázat!" Malíř chtěl odpovědět, ale jeho pohled padl na muže, kterého zde nečekal. Od hřbitovní brány spěchala sem vysoká, šedivě a černě kostkovaná postava v šedivém cylindru, rozhazující strašně nohama a kývající hlavou na všechny strany, jak se její nositel rozhlížel. Byl to lord David Lindsay. Když spatřil malíře, zanechal dalšího rozhlížení a spěchal k němu dlouhými kroky jako obrovský čáp. "Hallo! Master Norman! Dobře, že vás nalézám tak brzy! Musím vám oznámit něco neobyčejně důležitého. Užasnete při mé zprávě, užasnete velice!" Hnal se přímo k malíři, ale kavas mu vkročil do cesty a odstrčil ho. "Gery cek!" řekl zhurta. Lord si narovnal brýle, jež se mu při nárazu smekly na nos, a udiveně se na muže zahleděl. , Jaký cek? Co ode mne chceš, chlape?" Protože kavas neodpovídal, pokusil se o vysvětlení malíř Norman. "Řekl gery cek. To znamená: ustup! Chce vám naznačit, mylorde, abyste se nepřibližoval."

"Hm. To je divná věc. Vypadá to skoro, jako by mně ten chlapík chtěl poroučet!" "Je to kavas, mylorde, policejní strážník." "Co je mně po kavasech celého Cařihradu!" "Vám ovšem nic, ale mně. Jsem zatčen, jak vidíte." "Vy? Není možná! A proč?" 57

Mluvili anglicky a pasa je dosud mlčky poslouchal. Teď je však prudkým pokynem ruky přerušil a obrátil se k lordovi s dotazem proneseným sice anglicky, ale poněkud lámanou výslovností: "Co chcete mému zajatci?" "To je má věc!" odsekl lord. "Kdo jste?" Jsem lord David Lindsay, pair Velké Británie a Irska, rozumíme?" "Rozumím, ano! Žádám vás proto, abyste co nejrychleji odešel, jinak k své lítosti budu nucen dát vás předvést na policii stejné jako tohoto zločince." Široká tvář lordova se ještě víc rozšířila veselým úsměvem. Dobrodružství ho zřejmě bavilo. "Oho! Lorda Lindsaye předvést na policii - má to být žert nebo pravda? Chlapečku, já ti ukáži - - aj - - oh - - eh - -who goes there?" Dobrosrdečná tvář lordova vyjadřovala v té chvíli nejvyšší úžas, ale zároveň i nesmírnou rozkoš; zazářila nejšťastnějším úsměvem, jakého jen byla schopna. Jeho pohled padl totiž na muže, který, přicházeje od hlavního kiosku, přiblížil se k nim skoro nepozorovaně, takže ho přítomní spatřili teprve, když již stál až u nich. Malíř Norman poznal v něm k svému překvapení cizince, který s nimi přeplul v kajku Zlatý roh a který jim při rozchodu odevzdal navštívenku s podivuhodným jménem Kára ben Nemsi. "Ó - - á - - - kdo to jsme - -?" pokračoval lord v citoslovcích svého neslýchaného údivu, napřahuje své dlouhé paže jako polyp, aby jimi objal příchozího. Jste to vskutku vy, sir - - vy, Charley - - vy, Kára - -" Cizinec mu přátelsky pokynul a hned vzápětí položil prst na ústa, zameziv tak vyslovení jména, jež měl lord již na jazyku. "Později, mylorde!" řekl s úsměvem, a pak, svraštiv čelo, obrátil se tázavě k pašovi. 58

"Proč je tento muž zatčen?" tázal se, ukazuje na malíře Normana. "Proč se ptáš? Je ti něco po tom?" "Snad více než tobě, pašo Ibrahime!" "Alláh TAlláh! Ty mne znáš?" "Jsi Ibrahim pasa, syn Meleka paši." "Znáš-li mne, pak jisté také víš, že mne má každý poslouchat." "Tvoji sluhové tě musí poslouchat, jinak však nikdo!" "To říkáš mně? Kdo jsi?" "Neviděl jsi mne nikdy?" "Ne." "Slyš tedy, kde jsem tě viděl já!" Nakloniv se k pašovi, zašeptal mu něco do ucha. Pasa se hned zvedl z lavice; jeho tvář se nejdříve stáhla v kyselé vrásky, potom se však nucené zmírnila. Učinil pokus o jakousi poklonu a řekl, nutě se do vlídnosti: "Odpusť, pane, že jsem hned nepoznal tvou tvář. Ano, viděl jsem tě u velitele. Abych ti vysvětlil své jednání, povím ti, že jsem si dnes dal přidělit oddíl kavasů, abych potrestal potupu, jež měla stihnout můj dům." Cizinec usmíval se mu rozvážně do očí. "Jakou potupu míníš!" tázal se. "Chtěli svést mou nejmilejší ženu Zykymu." "Kdo to chtěl udělat? Snad tento muž?" Při tom ukazoval na Normana. "Nikoli, tento ne, nýbrž jeho přítel, rovněž Frank." "Tento ne? A přece jsi ho dal zatknout?" "Přišel s ním. Je jeho spoluviníkem." "Můžeš to dokázat?" "Přísahám to!" "Kde je jeho přítel?" "Hledáme ho dosud." "A kde tvá žena Zykyma?" •59

"Doma v harému." "Řekl jsi přece, že ji chtěl svést?" "Ano, tak jest." "A kde? Zde na hřbitově?" "Ano." "A ona tu není? Nepřišla?" "Nikoli. Neví ničeho." "Aj. Toť ovšem podivné! Někdo chtěl svést tvou ženu Zy-kymu, ale ona o tom neví a nepřišla! Jak tomu rozumět? Není-li tady, nemůže přece být svedena a nesmí také být nikdo zatčen." Pasa takových důvodů neočekával. Stáhl obočí a svraštil čelo. Propukal v něm hněv. "Přítel tohoto muže se jmenuje Vallert," řekl. "Mluvil s mou ženou venku v Údolí sladkých vod. Dověděl jsem se o tom od svého člověka a napsal jsem mu jejím jménem list, abych ho sem pozval. On vskutku přišel. Také jsem přestrojil tohoto otroka do ženských šatů, aby byl považován za mou ženu, a skutečně, nevěřící byl s ním v loubí! Věru, svedl by ho, kdyby otrok byl opravdu ženou. Proto ho hledám, zajmu ho a postarám se, aby viníkům se dostalo trestu!" "Ano, viník musí být potrestán. Ale viníkem není on, ani tento Frank, nýbrž ty." "Já? U Proroka, to mně nesmí nikdo říci!" Pasa položil si při těch slovech ruku na opasek. "Dej ruku od pasu!" řekl cizinec klidně. "Nezapomínej se! Pravíš, že jakýsi Frank jménem Vallert chtěl svést tvou ženu; to není pravda, je to nemožné, protože tvá žena zde vůbec nebyla a také Franka tu není. Zdá se spíše, že ty jsi ho chtěl svést, abys ho zničil. Tys ho sem přilákal, tys tedy ten, kdo si zaslouží trestu. Neviděl jsi ještě nikdy tvář velitele? Bývá vlídná a mírná. Chraň se toho, aby ji nepokryly vrásky hněvu, což by se jistě stalo, kdybych s ním o této události promluvil. Nechci ti poroučet, ale radím ti, abys šel domů a uvažoval o něčem mou- 60

dřejším, než o tom, abys nevinné cizince přiváděl ve zkázu. Pojďte, pane Normane, prosím, mylorde!" Po těch slovech se rychle obrátil, provázen lordem i malířem a odcházel. Pasa sevřel pěsti a bručel za nimi několik slov, jež se ovšem nepodobala žehnání. Když byli všichni tři Evropané za hřbitovní branou, zastavil se Kára ben Nemsi a podal ruku lordovi, který ji uchopil a srdečně jí potřásal. "Nuže, master Lindsay, how are you? Jsem nesmírně rád, že vás po letech zase vidím. A ještě víc mne těší, že jsem vám hned při shledání mohl prokázat službu a zbavit vás toho protivného Turka." "Well. Potěšení, velké potěšení na mé straně, sir! Věru jsem se nenadal, že vás tu uhlídám." "Jak přicházíte do Istanbulu, mylorde?" Já. Well! Po lodi." "Nu ovšem. A co tu hledáte?" "Já? Ó! Hm! Turkyni." "Jakže?" "Chci provést únos z harému, yes! Viděl jsem Mozarta, krásná hra, chci udělat totéž. Budu vypravovat, yes!" "Aj! Únos ze serailu podle Mozarta? To je nebezpečná hra, mylorde. Viděl jste to dnes. Věřte mně, kdo padne Ibrahimu pašovi do rukou, má oprávněnou příčinu naříkat si. Na lorda Davida Lindsaye by ovšem Turci nesáhli, ale monsieur Norman a jeho přítel by sotva vyvázli bez pohromy - Ale kde vlastně máte svého přítele, pane?" "Buď je dosud na hřbitově, nebo odešel některým jiným východem," odpovídal malíř. "Hle, pasa se svými kavasy již také odchází. Unikl jim tedy." "Ať za to děkuje Bohu. Odvážili jste se oba příliš mnoho. Jednejte po druhé opatrněji, nebo raději vůbec zanechte těchto nebezpečných dobrodružství. Náhodou vím, o kterou ženu jde - pasa vyslovil její jméno. Jmenuje se Zykyma, to značí květ 61

oleandru. Mezi ní a pašou je velmi zvláštní poměr, o němž nechci mluvit. Kde se s ní váš přítel seznámil?" Malíř krátce vypravoval vše, co se od přítele dověděl. Nakonec se ptal, zda by mohl zvědět, kde pasa bydlí. "Proč? K čemu?" Jen

tak. Vallerta by to jistě zajímalo." "Nu, vaše myšlenky lze snadno uhodnout. Chcete vědět, kde pasa bydlí, abyste se dověděli, kde najdete Zykymu. Ale při tom se můžete přepočítat. Ona totiž nebydlí v jeho paláci." "Běda!" "Proč běda? Radím vám upřímně, nemyslete na žádný styk s ní, nebo docela na únos, který, jak se zdá, působí epidemicky i na mého znamenitého přítele, sira Davida. Pasa má kdesi letohrádek, jenž prý je cizinci zcela nepřístupný a kromě toho je přísně střežen. Varuji vás co nejdůrazněji!" "Děkuji vám, pane!'Ale jak to, že toho tolik víte o pašovi Ibrahimovi?" "Děkuji za to pouhé náhodě." "Vskutku? Skoro jsem se domníval, že je tomu jinak. Vypadalo to, jako by se vás pasa bál, jako byste mu mohl poroučet." "Mýlíte se. Pasa neměl příčiny, proč by se mne měl obávat." "Oho!" zvolal lord. "Se mnou, staroanglickým pairem, jednal ten turecký pes jako s nějakou myší. Sotva však jste přišel vy, Charley, ihned zkrotí. - V tom něco vězí!" „Nic než trochu důmyslu a trochu umění dodat si vznešeného zdání, jež zde v Turecku platí víc než kdekoli jinde. Znám náhodou vysoce postavenou politickou osobnost, která může na pašu vykonávat značný vliv. Jako s přítelem té osobnosti musil se mnou pasa jednat slušně. A to ostatní dokázalo mé energické vystoupení. Ale teď již pojďte, pánové! Mám zde vykonat ještě jeden úkol - ostatně šeří se a zde na jihu přichází noc náhle a bez výstrahy. - Mylorde, odjíždím zítra z Cařihradu, půjdete s sebou?" 62'

V tváři šedivé kostkovaného Angličana objevil se tragi-komický výraz, zdálo se, že v něm bojují dvě sfly navzájem si odporující - touha poslechnout vyzvání přítele, s přáním unést neznámou krasavici, která slíbila čekat na něho u přístaviště. Nos lordův chvíli smutně kroužil nad otevřenými ústy a konečně se zastavil, aby vydechl tuto odpověď: "Sir, obávám se, že vás nemohu provázet Mám v Cařihradě jisté povinnosti - -" "Lord David a povinnosti - to je mi novinkou!" "Povinnosti k dámě, sir, rozumíme? Slíbil jsem, že ji unesu a musím dostát slovu jako gentleman a čestný muž." "Unesete? Koho?" "Tureckou dámu ovšem." "Hm. Sire Davide, nemějte mi za zlé, ale musím se vás ptát, zdali to myslíte vážně. Totiž - nepochybuji nikterak, že chcete provést třeba i takovou pošetilost, jako je únos, ale - hm -k únosu je třeba přece dvou osob." "Nu a - -? "Nu a já skoro pochybuji, že by se nalezla dáma, turecká dáma, která by se právě v tomto okamžiku chtěla dát vájni unést." Lord se zastavil a stanul jako římský triumfátor. "Myslíte, sir?" ptal se ostře. "Co byste řekl tomu, že jsem dámu již našel a že o únosu se s ní dohodl?" "Pshaw!" "Sir, neurážejte! Řekne-li něco David Lindsay, nedovolí nikomu, aby nad tím krčil nos a vypouštěl nějaké urážlivé pshaw! Slyšte tedy! Jak víte, mám v úmyslu provést únos. Dověděl jsem se, že turecké dámy navštěvují často hřbitovy, kde mívají své schůzky, aby se při nich navzájem pomlouvaly; i šel jsem tedy sem, abych se po některé ohlédl." "Což ovšem byla mamá námaha." "Proč marná? Tam vpravo pod stromy potkal jsem tureckou dámu, přistoupil jsem k ní a o všem jsme se dohodli. Také o únosu, well." •63

"Oho!" smál se Kára ben Nemsi, jemuž se nezdálo podobným pravdě, že by si lord učinil známost se ženou. "Pochybujete o tom?" "O nikoli! Ale viděl jste ji?" "By good! Musil jsem ji vidět, když jsem s ní mluvil a smluvil se s ní, že ji unesu." "Hm, hm! Byla hezká?" "Hotová Venuše, na mou věru, ačkoli jsem její tváře neviděl." "Neviděl? A jak tedy víte, že je hotovou Venuší?" "Je tomu tak. Vždyť jsem jí směl políbit ruku." "Ah! To jste arci postupoval velmi rychle. Znáte aspoň její jméno?" "Bohužel, nikoli." "A její byt?" "Také ne." "Ale řekl jste přece, že ji chcete unést?" "Ovšem." "Nu, musíte tedy vědět, kde bydlí?" "Toho není třeba, neboť ona nás tam teď dovede." "Nás? Koho tím míníte?" "Mne a tady pana malíře Normana." "Ach tak! A ona vás tedy chce opravdu zavést teď do svého bytu?" "Vždyť mi to slíbila." "A kde ji najdete?" "Bude na nás čekat na břehu." V hlavě malíře Normana počalo se rozbřeskovat. "Kterak se stalo, mylorde, že jste s ní mluvil?" vmísil se do hovoru. "Kterak? Šla ze hřbitova tam podél olivového háje. Potkal jsem ji a ona mne pozdravila v anglické řeči. Ptal jsem se hned, zdali mne zná, načež tvrdila, že mne viděla v chrámu svatého Paula, kde jsem prý při hře na varhany šlapal měchy. To ovšem není pravda - zmýlila se, yes!"

Paul Norman nemohl již zadržet zvučný, srdečný smích. Zasmál se zplna hrdla. To Angličana rozzlobilo i zabušil hněvivě deštníkem. • "Proč se smějete, sir?" zvolal podrážděně. "Nemyslím, že by únos byl něčím směšným. Člověk při tom vždy přináší na trh kousek své kůže." "Hahaha - - oh - eh - hihi! Vy jste jí tedy líbal ruku?" "Yes! Pravím vám, že to byla pravá, skutečná Turkyně. Poznal jsem to podle toho, že mi únos sama navrhla. Žádala původně, abychom ji unesli my dva, totiž vy a já, ale na to jsem nepřistoupil. Unesu ji sám, well!" Malíř se dal znovu do zvučného smíchu, pak přistoupil těsně k lordovu příteli a tiše mu něco zašeptal. Kára ben Nemsi přisvědčil a zasmál se rovněž. "Myslil jsem si to hned," podotkl, usmívaje se, jako by byl slyšel dobrý vtip. "Ano, teď se můžete smát," mínil lord. "Nemám proti tomu námitek, zvláště souhlasíte-li s tím, že únos provedu sám. Ale pojďme již, má kráska by mohla ztratit trpělivost. Doprovodíte nás, Charley?" "Nikoli, mylorde, nechci být třetím při dostaveníčku s dámou. Ostatně ztratil jsem již mnoho času. Dovolte, abych se s vámi rozloučil." "Hm. A neuvidím vás již?" "Zde v Cařihradě sotva, neboť zítra odjíždím, jak jsem již řekl. Sbohem, sire Davide. Přeji vám mnoho štěstí -v lásce!" Lord mu stiskl ruku, nepozoruje nikterak ironického úsměvu, jímž byla provázena poslední slova. "Mr Charley, dopálil jste mne dnes velice, ale přesto lituji, že nemohu jít s vámi. Uznáte sám, že to není možné. Škoda! Utěšuje mne však, že až se opět shledáme, nebude již David Lindsay starým mládencem, nýbrž šťastným manželem krásné Turkyně. Farewell, sir!" 65

Chvíli se díval za odcházejícím, pak se však spěšně otočil a již natáhl své dlouhé nohy k přístavišti. "Pospěšme si!" zvolal k malíři. Když došli k nábřeží, zamířil malíř přímo ke kajku, v němž již z dálky poznal svého přítele. Vallert odložil již své přestrojení a jeho oči se teď vesele zaleskly, jakmile spatřil Angličana. Paul Norman je vzájemně představil. Lord se především rozhlížel po neznámé krásce, přece se však na Vallerta velmi upřeně zadíval. Bezděky vstoupil do loďky. "Wonderfull! Podivné!" řekl. "Mám ve své obrazárně podobiznu jednoho svého příbuzného, jemuž se velice podobáte. Ale, pane Normane -" vykřikl na malíře - "zadržte! Počkat! Řekněte veslařům, aby ještě neodráželi!" "Ještě ne?" "Ani za celý svět. Musím zpátky na břeh! Vždyť víte, koho čekáme!" "Čekáte na někoho, mylorde?" tázal se Herman Vallert

vážně, ač v nitru dusil smích. "Ano, na jednu dámu," odvětil lord velice důstojně. "Dámu! Jak zajímavé! Některá vaše známá Evropanka, sir?" "Nikoli, Turkyně, kterou dnes večer uneseme." "Ah - již vím! Nu, na tu byste ovšem marně čekal. Před chvíli sem totiž přišla jakási zahalená žena a řekla mi, že lord David Lindsay bude zde na ni čekat. Mám mu však vyřídit, že únos není dnes možný." "Běda! Naznačila tedy jinou dobu?" "Ne." "Žádnou adresu! Své jméno, svůj byt?" "Ne." "Aby to čert vzal!" Lord vyskočil a rozčileně gestikuloval. .Jaká to neprozřetelnost od ní! Jak ji mohu unést, když nevím, kdo je a kde bydlí! Teď sedí ve svém harému, chytá lelky a nemůže ven. Škoda, věčná škoda! Byla to kráska, pravá kráska! Její ručka voněla tak zvláštně, napolo po doutníku, napolo po ricinovém oleji a po kapce bergamotské silice! To vše 66'

bylo velice slibné, neboť vůně doutníku svědčí o pevném charakteru a ricinový olej o měkké a pružné povaze. A teď je pryč! Jsem zničen, ochuzen o všechnu naději! Tak padá člověku nejkrásnější radost do vody." Sklonil hlavu a mrzutě, zvolna jí potřásal. - Mlčky dal malíř veslařům znamení, aby odrazili. Měkce klouzal člun po zšeřelé hladině. Za celou plavbu nepřebral se lord ze svého hlubokého smutku. Když vystoupili na protějším břehu a obrátili se cestou k domovu, mihl se mimo onen mladý muž, který Vallerta prve varoval. Malíř ho hned poznal a zadržel ho za ruku. "Stůj, chlapče!" zvolal. .Jednou jsi nám unikl, ale po druhé se to nestane." Jinoch, kterému bylo asi devatenáct let, usmál se na malíře vlídně, ale sebevědomě. "Chceš mne zadržet?" "Ano." "Nedokázal bys to, kdybych nechtěl." "O to se nebudeme přít. Připouštíš, že jsi s tímto pánem mluvil tam naproti?" "Ano." "Kdo tě poslal?" "To nesmím říct." "Zde vezmi!" Malíř vytáhl z kapsy peníz a podával mu jej, ale mladý Turek ustoupil. "Pane, neurážej mou duši! Nepřijímám bakšiše. Činím, co mně má velitelka poručí, ale dělám to pro ni, nikoli pro peníze." Herman Vallert mu podal ruku a řekl: , Jsi dobrý hoch. Teď tě opět poznávám. Byl jsi se svou paní v Údolí sladkých vod a tvé spřežení se tam splašilo?" "Ano, já to byl. Tehdy jsi zadržel splašené býky a zachránil jsi mou paní z velikého nebezpečí. Podala ti ruku a já ti také děkuji." 67

"Smíš se mnou o ní mluvit?" "Ne." "Zakázala ti to?" "Nařídila mně, abych té varoval, ale poručila, abych nečinil nic více." "Jak mne mohla ona varovat? Věděla snad o úkladech, jež mně byly nastraženy?" "Nemohu a nesmím nic říci." "Ani její jméno nesmím zvědět?" "Ne." "Ani kde bydlí?" "To se nikdy nedovíš." Vallertovy tváře se zarděly. "A přece se to dovím," řekl tvrdě. "Nikdy již o ní neuslyšíš." "Nuže, tedy ti povím něco já, milý příteli!" řekl Paul Norman. "Až se vrátíš k Zykymě, pozdrav ji od - -" "Alláh! Ty znáš její jméno!" zvolal zděšeně mladý muž. "Jak slyšíš. Řekni jí, že půjdeme procházkou k jejímu domu - -" "U proroka! Nečiňte to! Mohlo by vás to stát život a snad ještě život jiných lidí. Celá ulice u židovského hřbitova v Ka-lydže Oglu je střežena." "Ah!" zamumlal malíř. "Přece se prozradil, chlapík." A nahlas řekl: "Nebojíme se. Slyš, co ti řeknu. Byli jsme vlákáni do pasti. Musíme se dovědět, jak se to mohlo stát. Od toho neupustím. Přijdeme tedy dnes večer k židovskému hřbitovu. Co chceš dělat je tvá věc." "Ty neznáš pašu! Je ukrutný! Neušetřil by vás, kdyby zpozoroval, že obcházíte dům." "Chtěl nám uškodit. My ho také nebudeme šetřit, padne-li nám do ruku. To jsem ti chtěl říci. Snad se nám přece podaří promluvit s tvou paní." 68

"Ne, Ne! Voda je hluboká a široká, zdi jsou vysoké, dveře pevné a strážci nikdy neotevřou." "Ani klíčem ze zlata?" "Ne! Strachují se přísnosti pašovy. Způsobil by, že by zmizeli z říše živých." "A ty smíš mluvit se svou paní?" "Nesmím, neboť nejsem eunuchem, ale občas se smím tajné dívat do slunce její tváře a slyšet její tichý hlas. Zachránila mi kdysi život a proto naslouchám jejím přáním, abych je plnil." , Jsi dobrý a věrný. Jdi domů ve jménu Alláhové. Uvidíme se záhy." "Dříve ne, dokud to paní nedovolí." "Pověz jí, že zde můj přítel nasadí život, aby ji viděl a promluvil s ní. Nechť učiní, co bude považovat za dobré, on uposlechne hlasu svého srdce." Hoch položil ruku na prsa, poklonil se a zabočiv do postranní ulice, zmizel. Naši tři přátelé ubírali se pak do Pery. Když dospěli do bytu Normanova, řekl Vallert malíři: "Nyní mi pověz, jak to, že znáš její jméno a byt, po němž jsem sám marně pátral? Odkud to všechno víš?' "Její jméno mi řekl sám pasa a byt - ten nám prozradil onen nadějný mladík, ač měl nejlepší úmysl jej zatajit Dům je u židovského hřbitova v Kalydže Oglu - to postačí, abychom jej vypátrali." A malíř vyprávěl podrobně o rozmluvě s pašou a o zvláštním setkání s Kára ben Nemsim. Nakonec dodal: "Ale teď bych rád věděl, s kým jsi vlastně mluvil v bazaru obchodníků s mušelínem." "S ní asi nikoli. Patrně to byl zas onen chlapík, který dnes vystupoval v ženském přestrojení." "Ale diamant! Démantový prsten! Měla jej na prstě, a jak pravíš, měl jej on také." "To je ovšem hádanka, kterou však rozluštím! Pravím ti, že uskutečním tvá slova, ať jsi je již pronesl vážně nebo žertem. 69

Dnes večer půjdu k židovskému hřbitovu i kdyby to bylo jen proto, abych si prohlédl okolí." "Prohlédl?" tázal se Angličan. "Nonsense! Hloupost! Koho by napadlo, aby si prohlížel okolí?" "Co tím chcete říci, mylorde?" "Prohlížet je málo. Zykyma musí být unesena, ať již chce nebo nechce. Chci mít únos a provedu jej tak skvostně, že největší hudebníci světa budou se hádat o právo, aby o něm složili operu. A pak se s ní objevím na jevišti já! Budu zpívat hrdinný tenor a ona svatební soprán se všemi trylky!" Oba přátelé srdečným smíchem dotvrdili lordovu opět veselejší náladu. Ale malíř brzy zas zvážněl: "Především, milý Hermane," řekl, "bude třeba, abys zkoumal sám sebe. Pro nějakou kratochvíli nebudeš přece podnikat smělé a šflené kousky. Jen tehdy, jestliže dojem, jímž na tebe ona žena působila, je tak hluboký a trvalý, že na ni opravdu nemůžeš zapomenout, jsem ochoten jít s tebou." "Hluboký dojem učinila jisté," vpadl mu do řeči lord. "I já jsem podobný dojem pocítil; chápu jej a proto porazím vše, co se mně bude stavět do cesty." "Vy, mylorde?" ptal se škádli ve Vallert. "O jakém dojmu to mluvíte?" "O zcela neobyčejném, hlubokém dojmu. Když jsem tam pod olivovými stromy hřbitova políbil ruku své Turkyně, trhla mou duší prudká rána, taková, jako bych dostal knoflíkem jezdeckého bičíku - -" Náhle se zarazil. Jeho ústa zůstala otevřena a oči ulpěly s nevýslovným výrazem na Vallertově ruce. "Nuže, co dále?" zvolal Norman. "AU devils!" vyhrklo posléze z Angličana. "Monsieur Vallert - - máte snad sestru - blíženku?" "K čemu ta otázka?" "Sestru nebo blíženku, jež byla v Londýně v chrámu svatého Paula

na kůru a jež se chce dát zde v Cařihradě unést?" 70

"To nemám, mylorde." "Ne? Ale jaká to nápadná shoda! Vaše ruka podobá se totiž zcela té, kterou mně má kráska podala. Měla také takovou jizvu na prostředním prstě, jako po neštovici nebo po malém zranění. Viděl jsem tu jizvu zcela jasně. A prsten, váš prsten! I ten je zcela takový!" "Patrně se klamete, mylorde." "Ne, ne. Vždyť přece mám oči!" "Pak je to náhoda." "Hm - podivné, tuze podivné! Jsem takřka rozčilen a musím svým citům ulevit, musím některou unést a je mi již lhostejno, kterou! Proto činím návrh, abychom se dnes večer pokusili přenést Zykymu přes zeď. Well!" "Prosím, jen klidně!" zvolal malíř. "Taková věc vyžaduje času a zralého uvážení. Ostatně je k únosu třeba i svolení té, jež má být unesena." "To se rozumí samo sebou, že svolí. Proč by ne? Ale uvažujme tedy. Znáte místo, kde dům stojí?" "Tak přesně, jak by bylo třeba, ovšem ne. Byl jsem sice na židovském hřbitově v Kalydže Oglu a při tom jsem jakýsi palác poblíž něho viděl. Ale příliš pozornosti jsem mu nevěnoval." "Mladý Turek mluvil o nějaké vodě, jež teče pod zahradní zdí? Znáte tu vodu?" "Vím, že tam teče jakási říčka, jež ústí do moře u starých dělostřeleckých dílen. Bude to asi ona." "Kéž by ta říčka byla dost široká!" "Proč?" "Mám myšlenku. Dám vytopit jachtu, well. Dopravíme ji až k oné říčce, poplujeme po ní, přistaneme u zdí, přelezeme, vyneseme dívku a pak plnou parou zpět, někam, kde by na nás nikdo nedosáhl." Oba přátelé se zasmáli a Vallert prohodil: "Představujete si únos nadmíru pohodlně, mylorde. Ale mluvme vážně. Mám pevný úmysl jít tam dnes a prohlédnout si aspoň okolí." •71

"Well. Jdu s tebou," řekl lord. "Ale musíme se k tomu připravit!" Jak?" "Pěkná otázka! Půjdeme-li tak, jak tu jsme, uvidíme potok a zeď a nic víc. To nestačí. Musíme mít s sebou něco, co by nám posloužilo případně za most přes říčku a také jako žebřík." "Znamenitě, mylorde! Vezmeme si tedy na ramena dlouhý žebřík a poběžíme s ním ulicemi, abychom upozornili kdekoho, že se chceme někam vloupat. Ne! To nejde. Dnes prozatím jen obhlédneme terén. Dokud se nedomluvíme se Zykymou, nemůžeme o ničem rozhodnout. A k průzkumu není třeba tří osob. K tomu stačí jedna." "Cože? Já že bych neměl jít s tebou?" "Nehezké jednání. Ošklivé, well. Přišel jsem do Cařihradu, abych unesl dívku, a ted1 chcete, abych přenechal tu zábavu někomu jinému. Ne, já půjdu s vámi!" "Ale považte, mylorde - -" "Co mám považit?" "Váš zevnějšek!" "Můj zevnějšek? K dasu, což se nehodí k únosu?" "Vaše postava - -" "Má postava je dost dlouhá, abych mohl přelézt zeď a vniknout do harému." "Váš oděv - -" "Co máte proti mému oděvu! Mám snad chodit v tričku nebo v plavkách?" "To nikdo nežádá, můj nejdražší sire; ale připustíte snad, že váš oblek je v městě nápadný." "Dobrá, ustrojím se tedy jinak. Cestoval jsem již jako Kurd, proč bych se tedy světu neukázal i jako Turek!" "Vy jste byl v Kurdistánu, mylorde?" "Yes. Se svým přítelem Kára ben Nemsim, kterého jsme dnes potkali. Ten kdyby chtěl, unesl by samému sultánovi celý jeho 72

harém. Bohužel, nechce. Ale v Kurdistánu - - oh - - ah! Samé dobrodružství. Krásná země, ale strašliví lidé. Tohle jsem si přivezl na památku." Lord zvedl levou ruku, na níž scházely dva prsty. "Dobrodružství byla tedy nebezpečná?" "Znamenitá dobrodružství, yes! Někdy vám o tom něco povím. Ale teď do bazaru! Koupíme obleky!" "Obleky? Nejsme milionáři." "Já však ano. Řekl jsem, že zaplatím tisíc liber, umožníte-li mně únos z harému. Při tom hradím i vedlejší vydání. Máte něco proti tomu?" "Mylorde - -" "Dost! Opatříme si trojí oblek - ale jaký?" "Jednoduchý, zcela jednoduchý. Musíme se ustrojit tak, abychom nebudili pozornost." "Navrhuji tedy, abychom hned tu záležitost odbyli a šli do bazaru. Pak se pustíme k židovskému hřbitovu." "Nebude třeba vaší přítomnosti na lodi?" "Ne. Kapitán ví, na čem je. Přijdu na loď teprve tehdy, až si povedu unesenou Turkyni. Come on!" Vydali se na cestu. Když vycházeli z domu, ucouvl Angličan, který byl první. Mrzutě zaklel: "Čert ho sper, chlapa!" "Koho? Proč se zastavujete, mylorde?" "Zas je tu ten derviš. Stojí tam naproti a dívá se do oblak." "To je zvláštní. Rád bych věděl, proč vás ten chlapík stopuje." "Oh! Měl bych ho potkat v Londýně, darebáka! Probodl bych ho deštníkem. Nedovolím, aby po mně slídil." "Co chcete proti tomu dělat?" "Oho, jsem Angličan a nemám chuť, abych mi na paty šlapal řvoucí derviš. Dám mu na srozuměnou, že smí otvírat oči jen tam, kde já nejsem. Dejte si pozor, co udělám!" 73

Po těch slovech namířil lord přímo k dervišovi a tázal se ho zkrátka, ovšem anglicky: "Co tu děláš, her "Nerozumím ti," odpověděl derviš. "Away - Kliď se odtud!" "Alláh, inhal el kelb!" zahučel Turek. "Co říká?" tázal se Brit svých soudruhů, kteří za ním pospíšili. "Proklíná vás," řekl malíř. Je to arabsky a značí to: "Bůh zatrať psa." "Mne nazývá psem ten darebák? Mne, pravého Angličana? Boxovat, yes!" Zvedl pěsti a dal dervišovi několik ran tak prudkých, až muž odletěl. "Tak! Teď má, co chtěl. Pojďme dál!" Derviš stál u zdi přikrčen, nepronesl ani slova a nehnul ani rukou, ale v jeho nitru vše vřelo. Nevěřící se opovážil udeřiti pravověrného syna Prorokova! "Jednal jste ukvapeně," káral malíř Angličana, rychle ho odváděje. "Opravdu? Měl jsem snad boxovat volněji?" "Neměl jste to vůbec dělat!" "Thunder-storm! Vždyť mne nazval psem!" "Přesto jste ho neměl bít. Pro Evropana je vždy nebezpečno, udeří-li v Cařihradě muslima. Myslím, že vám ten chlapík způsobí mnohé nepříjemnosti." 74

Kapitola třetí V HARÉMU

Derviš ovšem nesledoval lorda bez příčiny. Byl jím uražen již tehdy, kdy lord poprvé vystoupil z lodi na pevninu a proto ho vůbec nespustil z očí. Ubíraje se za ním a pozoruje ho, viděl, že zašel k obchodníkovi s otroky Barišovi, do jehož domu se odebral později i malíř Norman, lordův průvodce. Derviš považoval za potřebné, aby vypátral, kdo tento Evropan je a co chce u otrokáře. Proto vstoupil do domu Barišova a zaťukal na dveře, jimiž byl malíř vpuštěn. Když ho obchodník spatřil, otevřel mu hned. Dervišové měli kdysi pověst světců a zejména nižší vrstvy stále s nimi jednají uctivě. "Buď vítán!" pozdravil ho Bariša. "Přinášíš mně pozdrav Alláhův?' "Ano. Ale vedle toho přicházím i za jinou záležitostí. Pověz mi, zdali máš mnoho sličných otrokyň?" "Mám ty nejkrásnější, jaké jen lze v Istanbulu nalézt. Chceš

si snad založit harém?" 75

"Nikoli. Víš přece, že můj řád mne to zapovídá. Ale dostal jsem od velikého pána rozkaz, abych mu vyhledal otrokyni, na níž by jeho oko mohlo spočinout se zalíbením. Proto k tobě přicházím." "Je onen pán bohat?" "Velice. Nepočítá nikdy na stříbrné váčky, nýbrž jen na zlaté." "Nazakazuje ti tvůj řad, podívat se na ženskou tvář?' "Mé oči nenáležejí mně, nýbrž tomu, pro koho otrokyni hledám. Nevidím ji tedy já, nýbrž on." "Pojď tedy se mnou. Ukáži ti všechny, jež mám." Pak Bariša zavedl derviše do velkého selamliku, v němž byly shromážděny dívky. Návštěvník se domníval, že zde spatří neznámého Evropana, a tázal se v duchu, kde asi může vězet, nevida ho zde, řekl si, že jistě budou tu ještě jiné otrokyně, u nichž asi najde hledaného. Když si všechny otrokyně znalecky prohlédl, obrátil se k obchodníkovi: "Tyto ženy jsou všechny, jež máš?" "Ano." "Hm. Je mi toho velice líto - -" "Čeho? Proč?" "Pasa, který mne posílá, řekl mi přesně, jaká musí být otrokyně, kterou chce koupit Mezi těmito ženami však takové není." Jaká má být?" "Nedostal jsem dovolení, abych směl mluvit o tužbách svého pána. Nemáš-li jiných dívek, musím odejít." Bariša chvíli váhal a pak řekl: "Je tvůj pán opravdu velmi bohat?" "Řekl jsem již. Těší se neobyčejné milosti panovníkově, jenž ho zahrnuje úřady a vzácnými dary." "Je skoupý? Rád kupuje levně?" "Ne. Má dlaň stále otevřenu." "Povím ti tedy, že mám ještě jednu otrokyni, jednu jedinou. Je nejkrásnější, jakou jsem kdy měl, a chtěl jsem ji nabídnout samému sultánovi." 76

"Alláh žehnej padišahovi! Ale proč má mít pravé on tu otrokyni? Což nemá nejkrásnější ze všech zemí? Proč by se nemohl i jiný radovat z krásné ženy?" "Zapomínáš, že sultán může nejvíce zaplatit, nesmlouvá a zaplatí vždy do posledního para." "Říkáš pravdu. Padišah nesmlouvá. Bud" zaplatí všechno, nebo nezaplatí vůbec nic. Zalíbí-li se mu otrokyně a cenu ti nedá, nemůžeš ho žalovat u kádího. Což jsi to ještě nezakusil?" "Alláh! Stalo se to již někdy?" "Často. Učiň tedy, jak ti rozum káže. Ukaž mně otrokyni, abych aspoň poznal, zdali o ní smím mluvit s pašou." "Zavedu tě k ní. Počkej zde, než se vrátím; dám jí dříve zprávu." Bariša odešel a derviš se zatím vrátil do předního pokoje. Tam ho také spatřil malíř Norman, když byl nucen přerušit malování a opustit dům, aby Čita mohla být představena kupci. Sotva se po Normanově odchodu objevil obchodník, tázal se ho derviš: "Což si Frankové také kupují otrokyně?" "Proč se ptáš? Víš přece, že jen vyznavači Prorokovi mají dovoleno požívat již na této zemi radosti z četných žen." "Ptám se proto, poněvadž přijímáš u sebe také nevěřící." "Ano, občas. Přicházejí z různých důvodů. Viděl jsi patrně odcházet Franka, který byl teď v mém domě?" "Ano." "Byl u otrokyně, kterou ti nyní chci ukázat" "Viděl ji?" "Ano." "Nezastřenou?" "Musel ji vidět bez závoje." "Je to možné? Zbavil tě Alláh rozumu, že vydáváš pohledu nevěřícího psa otrokyni, jejíž pohled měl potěšit oko sultánovo?" 77

"Vím dobře, co mně přikazují Prorok a zákon; ale musím mít na zřeteli také svůj obchod. Otrokyné byla určena pro sultána. Ten ovšem nemůže přijít, aby si ji prohlédl, i chtěl jsem mu poslat její obraz. Frank, kterého jsi viděl, je malíř, který maluje obrazy." "Přes to je hříchem dovolit mu, aby viděl tvář dcery Prorokovy." "Pověz mi - může ženu vidět pes, aniž tím byl spáchán hřích?" "Ovšem." "Nuže, tento křesťan je také jen pes." "Tvá výmluva není špatná. Dovolil jsi malíři, aby s otrokyní také mluvil?" "Ne, to jsem naopak přísně zakázal. Stojí u něho stále strážce." "Nebudu si tedy všímat toho, že na ní spočinulo oko nevěřícího. Ukaž mně ji!" BariŠa zavedl derviše do pokoje, v němž před chvílí byl malíř Norman. Čita seděla dosud na divaně, obličej měla zastřený závojem. "Povstaň před tímto mužem zbožnosti a odhrň závoj!" nařídil jí obchodník. Čita vstala a odkryla svou tvář. Derviš, sotva jeho pohled na ni padl, ustoupil o krok. Zdálo se, že je neobyčejně překvapen a že se musí značně namáhat, aby jevil na pohled opět tutéž lhostejnost jako dříve. I Čita ucouvla. Tvář tohoto muže jí byla protivnou. Zastřela si obličej závojem; derviš k ní však rychle přistoupil a opět závoj odhrnul. "Co o ní soudíš?" tázal se Bariša věcným tónem obchodníka. , Je vskutku taková, jakou si pasa přeje." "To mne opravdu těší. Líbí se ti tedy?" Tmavé oči dervišovy zahořely zvláštním ohněm. Zářilo v nich poznání, jež muselo být i otrokáři nápadným. Přesto byl dervišův hlas klidným, když odpovídal: 78

"Ano. Doporučím pašovi, aby ji koupil. Odkud je ta dívka?" "Z krajiny za Kavkazem." "Přivedl jsi si ji tam odtud sám?" "Ne. Byla do Istanbulu dopravena lodí. Koupil ji jeden z mých agentů." "Jak se jmenuje?" "Čita." "Je to její pravé jméno?" "Neznám jiného." "Kdo je jejím otcem a jak se zve místo, kde se narodila?" "Nevím." "To je podivné! Říkal jsi, že onen Frank ji viděl a maloval její obraz. Kde je ten obraz?" "Zde. Není ještě zcela hotov, než přesto podoba je již znatelná." Při těch slovech odhrnul Bariša roušku z obrazu. Derviš si podobiznu pozorně prohlížel. "Ano," řekl pak, ,je to její podoba. Pověz mi cenu, kterou žádáš!" "Od sultána bych žádal pět sáčků zlata." "Dal by ti je buď plné, nebo by ti nedal ničeho. Nabízím tři sáčky, jež dostaneš hned, aniž ti bude stržen jediný piastr." "Nemohu ji dát za tři sáčky!" "Uvaž, že padišah třeba vůbec nekoupí." "Bylo ti uloženo říci mně ten obnos?" "Ne. Ale vím, že pasa zaplatí tolik, kolik já nabídnu." "Ať přijde sám. Chce-li vskutku koupit, musím s ním mluvit osobně. Nemůže také dívku dostat samotnou, nýbrž musí dostat také její matku." "Proč?" "Protože otrokyně by bez matky zemřela. A pak by pasa mohl chtít, abych peníze vrátil." "Jak by mohla otrokyně zemřít proto, že nemá u sebe matku?" '79

"Čita nemůže žít bez matky. Znám ji. A sama by odtud ani nešla." "Je snadno donutit ji k tomu." "Řekla, že se usmrtí, stane-li se tak." "Hm. To ovšem obchod velice ztěžuje." "Ne tak, jak si myslíš. Vždyť za matiku netřeba nic platit." "Je tedy již hodně stará?" "Ne, ale není vůbec k užitku. Je němá." "To je dobře. Žena, která neumí mluvit, má dvojnásobnou cenu. Alláh to věděl, když ji stvořil bez daru řeči." "Nanarodila se němou. Jazyk jí byl vyříznut." Tvář dervišova se na okamžik zachvěla, rychle však opět zlhostejněla. Řekl: "To se někdy stává černoškám. Ale matka této otrokyně nemůže přece být černoška?" "Ne. Je to bílá žena." "Proč ji tedy zmrzačili?" "Nevím. Nemohl jsem to nijak vypátrat." "K čemu ji lze jinak upotřebit. Umí vařit, péci?" Zrak dervišův byl s napětím upřen na otrokáře. Ten odpověděl: "Žel, nemůže vykonávat žádnou práci, protože nemá rukou. I ty jí byly odňaty." "Alláh 'l Alláh! Ta žena

spáchala jistě velký zločin, když byla odsouzena k tak krutému trestu. Ale její dcera se mně líbí a proto pašovi doporučím, aby podržel také matku. Myslím, že koupí obě, dovolíš-li mně, abych mu ukázal tento obraz." "Chceš jej vzít s sebou? Neznám tě!" "Jakže? Nedůvěřuješ snad služebníku Alláhovu? Domníváš se, že syn svatého řádu okrade tě o obraz?" "Ne, to si nemyslím. Rád bych však aspoň zvěděl, který pán je ten, jemuž jej chceš odnést?" "Ibrahim pasa, syn Kurda Meleka paši." "Znám ho. Je miláčkem sultána. Dostaneš tedy obraz. Jussuf, eunuch, ponese jej za tebou a pak mi jej zase přinese." 80'

Tím byl cíl návštěvy dervišovy vlastně splněn. Našel zde více, nežli hledal, mnohem více; přesto však nezapomněl, co ho sem původně přivedlo, i řekl prostým, upřímným hlasem: "Prorok zapověděl, aby věřící dával zhotovit obraz svého těla a své tváře. Tento obraz musí být proto zničen." "Pak jej musí Ibrahim pasa zaplatit. Frank nedělá nic zadarmo." "Promluvím s tím Frankem. Můžeš mně říci, kde bydlí?" "Hned vedle náměstí Postan Inger v Pere. Majitel jeho domu je Řek a jmenuje se Miledas." "Zeptám se na něho. Pošli tedy se mnou eunucha. Doufám, že obchod bude rychle uzavřen." Derviš byl v nitru všecek rozrušen, přesto, že nedal na sobě nic znát Nevracel se pěšky - to by mu trvalo příliš dlouho -najal u nejbližšího nároží dva osly, jednoho pro sebe a jednoho pro eunucha, a jel rychle, co mu jen mohl poháněč pěšky stačit, přes most do Starého Stambulu, kde měl Ibrahim pasa svůj palác. Pasa Ibrahim neměl sice přímo žádný úřad ani titul, ale jeho otec byl svého času vysoký státní úředník. Na to se dosud nezapomnělo a tak se stalo, že i syn se mohl honosit ne nepatrným vlivem v kruzích politických. Bylo známo, že je nesmírne bohat a že má veliký harém krásných žen, jež mu mnozí potají záviděli. Sám pasa necítil se však tak šťastným, jak o něm soudili jiní. A to mělo své důvody. O jednom z těch důvodů právě uvažoval, když seděl ve svém pokoji, s dlouhou hadicí vodní dýmky v ruce a před sebou zlatý podnos s malou, asi jako půl vejce velikou číškou turecké kávy. Byl však vyrušen. Vstoupil černý sluha, sklonil hlavu skoro až k zemi a čekal, až ho pán osloví. "Pse!" zabručel pasa nevrle. "Neřekl jsem ti, že chci být sám? Mám tě dát zbičovat?' Otrok pronesl na omluvu jméno: •81

"Osman, derviš." Zamračená tvář pašova se rázem uvolnila. "Co je s ním?" "Prosí o milost, aby směl spatřit tvou tvář, pašo." "Ať přijde. Ale nenaslouchej za dveřmi, šakale, nebo ti dám uřezat uši." Černoch odešel a vstoupil derviš. Tento služebník Alláhův nedával však najevo zdaleka tolik pokory jako černoch. Zul sice venku své zelené střevíce, ale ani o vlas nezměnil své hrdé, sebevědomé vystupování. "Co mi přinášíš?' tázal se pasa, vida obraz v jeho rukou. "Velké překvapení!" "Není na světě nic, co by mne mohlo překvapit Alláh určuje osudy lidské a vše, co on sesílá, umím přijmout klidně. Pověz tedy, co přinášíš." "Obraz." "Jakže! Obraz! Stal jsi se snad nevěřícím?" "Nikoli. Ale nevěřící ten obraz maloval. Dovolíš, abych ti jej ukázal, pane?" "Rozhlédni se. Smím zde vidět obraz, dflo nevěřícího?" Pasa při tom ukázal na stěny, jejichž jasně modrý podklad byl zdoben zlatými výroky z koránu. Islám dovoluje v umění jen arabesky, ornamenty a zbožné výroky. Obrazy zapovídá. "Považuješ mne snad za nevěrného vyznavače Prorokova," řekl derviš, "že mi chceš připomínat jeho přikázání? Co ti přináším já, smíš si prohlédnout. Chci se přesvědčit, není-li pro tebe vskutku žádného překvapení. Pohleď!" Při těch slovech stáhl roušku z obrazu. Sotva pašův pohled padl na podobiznu dívky, vyrazil hlasitý výkřik a vyskočil tak rychle ze své podušky, že kávový podnos odletěl daleko od něho a drahocenná báň vodní dýmky se roztříštila. "Svatí kalifové!" zvolal. "Vidím dobře?" "Znáš ji?" tázal se derviš.

"Anně Eaglenestová! Je to ona, ona. Mlč! Je to její tvář, její ústa jsou to, její zlaté vlasy! Její oči! Oči dženetu a džehenny! "A přece to není ona! Je to obraz její dcery." Její dcery! Co pravíš?" "Mluv sám! Mohla by ona žena teď takto vypadat? Byla by teď tak mladá a krásná?" "Ne, ne! Máš pravdu. Tak vypadala kdysi. Ale jak může být zde v Istanbulu obraz její dcery?" "To neumím vysvětlit, pane. Přesto je jisto, že ta, jejíž obraz zde vidíš, je dcerou té, která opovrhla láskou paši." "To nemůže být - a přece - přece! Snad máš pravdu. Mohl by to být obraz její dcery - té proklaté! Ale kde je ta dívka? Kde je?" Derviš zřejmé se tesil z dojmu, jejž podobizna u paši vyvolala. "Nuže, pane, jsou ještě na svStě překvapení?" tázal se. "Ano, ano; je to překvapení, veliké překvapení! Ale odpověz mi!" "Pověz nejdříve, chceš-li koupit tento obraz?" "Je na prodej?" "Ano." "Koupím jej. Zaplatím za něj, co chceš a to hned teď!" "Je levný. Stojí pět sáčků zlata." "Pět sáčků? Blázníš?" "Snad jej dostaneš také za čtyři sáčky, zaplatíš-li hned, jak jsi právě řekl." "Nesmysl! Ten obraz nemůže přece tolik stát!" "A přece jsi řekl, že za něj rád zaplatíš cokoli!" "Mohl jsem považovat takovou cenu vůbec za možnou?" "Ovšem že ne. Ale mám pro tebe útěchu. Tolik stojí tento obraz i s dívkou, která je na něm zobrazena." "S ní? Ona je tedy zde, v Istanbulu?" "Ano. Je to čerkeská otrokyně u obchodníka Bariši. Barišu přece znáš?" '83

, Jak se dostala dcera - této ženy - jako otrokyně do města padišahova?" "To je tajemství, které však jistě vypátráme. Dívka má být prodána, a to i s tímto obrazem a se svou matkou." "Se svou matkou?" tázal se pasa a s překvapením ucouvl o krok. "Anně je zde též?" "Anně?" usmál se derviš. "Ty ji nazýváš Anně? Byla snad tvé rodině přítelkyní?" "Ne, ne! Ale odpověz!" "Ano, je zde; němá a bez rukou." "Alláh! Viděl jsi ji?" "Zatím ne. Nesmí mne spatřit dříve, dokud nebude v tvé moci. Pak bude její zdšení tun větší." "Ale jak jsi přišel na myšlenku, abys šel k obchodníkovi s otrokyněmi?" "Sledoval jsem Angličana, který byl u Bariši. Ten člověk vyhlížel strašlivě. Celý jeho oděv sestával z čtyřhranných, šedivých a černých záplat. Urazil mne na smrt." "Vypravuj." Derviš vypravoval vše, co zažil. Pasa vyslechl jeho zprávu s největší pozorností. "Koupím ji, jistě ji koupím." řekl horlivě. "Pojedu hned k obchodníkovi, ačkoli nemám právě mnoho času, neboť musím naproti na hřbitov - ach, o tom ty dosud ani nevíš. Musím ti také ukázat jeden obraz." "Jakže, pašo? Ty, pravověmý muslim, máš obrazy?" "Mám tento jediný a potřebuji jej, abych poznal onoho muže; pak jej spálím, nebo dám tajně opět položit do jeho příbytku, aby nikdo nepoznal, že byl odnesen. Cesty Alláhovy jsou nevyzpytatelné. Zde je obraz; nosím jej při sobě. Znáš toho muže?" Při tom vytáhl z kapsy fotografii a přidržel ji dervišovi před očima. S tím dělo se nyní totéž, co dříve s pašou. Udiveně zvolal: 84

"Alban Eaglenest! Toho posílají zlí duchové!" "Je to on?" "Ano." "A přece to není on. Mohl by být teď tak mladý a statný?" "Ne, nemohl. MáS pravdu! Ostatně, vždyť on je mrtev." "Ano; jel do džehenny ke všem duchům prokletí. Kletba mu!" "Tento zde je tedy jeho syn?" "Oj, já tak soudím. Ale má jiné jméno." "Na to nehleď. Kde je?" "Bydlí v Pere." "Jak se dostal jeho obraz do tvých rukou?' "Dal jsem mu jej ukrást. Muž sám bude ještě dnes sedět ve vězení a pak se již postarám, aby již nikdy nespatřil světlo svobody." "Proč?" "Má choutku na můj harém, ten pes!" Jaká to drzost! Ale nemýlíš se?" "Ne. Slyš, jak se vše přihodilo. Nedávno vyjelo si několik mých žen se svými přítelkyněmi do Údolí sladkých vod. Tam se splašila zvířata u vozu, v němž seděla Zykyma, má nejmilejší žena. A tu se objevil ten bídný Frank a zadržel zvířata a ona mu podala z vděčnosti ruku, kterou políbil." "To že učinila žena paši, pravověrného vyznavače Prorokova?" "Ba věru, učinila," odpověděl mrzutě pasa. "Zykyma je ďáblice! Neviděl jsi ji. Je rozhodně korunou mého harému, ale nenávidí mne. Kdežto onen nevěřící políbil její ruku, nesmím se jí já ani dotknout." "Smím tomu uvěřit, pane?" "Věř nebo nevěř, je tomu vskutku tak. Prorok sice zapověděl, aby muž mluvil o svých ženách, ale tys můj důvěrník a přítel. Můžeš o tom vědět. Pravím ti, že to, co nedovolila mně, dovolila tomu psovi - kéž by ho džehenna pohltila! - Podala mu svou •85

ruku a dala si ji políbit. Dověděl jsem se o tom a stal jsem se pozorným. A přesto, že jsem ji dal pozorovat, přece se s ním setkala u obchodníka, když šla do bazaru kupců s mušelínem. Pak již nesměla vyjít ani na krok. Místo ní poslal jsem do bazaru svého eunucha, neboť záhy jsem poznal, že cizinec mohl ji poznat jen podle prstenu, jejž měla na ruce. Vymyslil jsem záminku, abych si prsten od ní vyžádal a nastrčil jsem jej eunuchovi na prst. Lest se podařila. Cizinec byl poblázněn a sveden k dostaveníčku se Zykymou. Přijde ve dvě hodiny před západem slunce na hřbitov v Mevlevi Hané. Tam ho dám zatknout policisty." "Dobře učiníš. Ale jak jsi dostal jeho podobiznu?" .Jakmile jsem se dověděl, kde bydlí, získal jsem majitele domu, který mu obrázek tajně vzal. Ten muž je Řek a nazývá se Miledas." "Miledas? Nebydlí nedaleko náměstí Inger Poston?" "Ano, zcela nablízku." "To je zvláštní shoda. Tam také bydlí malíř, který zhotovil tento obraz." "Alláh! Nějaký malíř s ním bydlí, ano, vím to. Cizinec se jmenuje Vallert a malíř Norman. Tedy on maloval tento obraz? Dobrá, promluvíme si o tom ještě později. Teď pospíším k obchodníkovi, abych otrokyni koupil. Dám osedlat koně. Jdi napřed a ohlas Barišovi, že přijdu." "Mám u něho na tebe čekat?" "Ano. A dáš pozor, aby se vše odbylo v pořádku. Zařídím, aby Bariša poslal dceru i matku do mého domu u vody. Budeš je nenápadně stopovat, abys viděl, budou-li správně odevzdány. Pak Barišu doprovodíš sem a budeš svědkem, až mu zaplatím. Jdi tedy!" "A obraz?" "Ponech jej zde!" Derviš odešel. Pasa, když osaměl, postavil se před obraz, chvíli jej pozoroval a pak Šeptal: 86 •

"Anně Eaglenestová! Nosil jsem nebe v srdci! Tys mi je pramenila v peklo. Pomstil jsem se, ale závěr mé pomsty teprve přijde; neboť ty, ty budeš svědkem, jak tvá dcera, tvůj obraz, je mou otrokyní a jak mne musí dát to, co tys mně odřekla." Zahalil obraz a vydal potřebné rozkazy. Jeden sluha musil běžet do domu u vody, aby se tam připravili na příchod nové otrokyné. Když pasa u Bariši sestoupil z koně, uvítal ho obchodník s otrockou ponížeností. Očekával jeho návštěvu. "Řekl ti derviš, co chci?" tázal se pasa. "Ano, pane. Kéž by tvé oko našlo zalíbení v květině, kterou chceš utrhnout." "Ví již otrokyně o mně?" "Neví nic, pane." "Nesmí též nic zvědět, neboť by tě snad ani neposlechla. Zalíbí-li se mi a koupím-li ji, dopravíš ji i její matku na místo, jež ti udá derviš Osman. Řekneš-li jim, že je odvezeš na procházku do Údolí sladkých vod, půjdou rady. Tak se vyhneš obtížím, jež by mohly dělat. Zakazuji ti, abys někomu řekl, kdo je koupil." "Mohou se to dovědět aspoň ostatní otrokyně?" "Ne!" "Ale můj eunuch se to může dovědět?" "Ani on to nesmí vědět! Poroučím tak! Ale teď ji chci vidět." Bariša s mnohými poklonami zavedl pašu do místnosti, kde malíř vždy pracoval. Eunuch přivedl Čitu. Když pasa spatřil sličnou dívku, stěží mohl přemoci pohnutí. "Je krásná, krásnější než byla její matka!" šeptal si. Navenek však zůstal chladným a odměřeným. Potřásl nedůvěřivě hlavou a řekl nahlas, takže to Čita i eunuch slyšeli: "Chválili ji víc, než zasluhuje. Nepotřebuji této dívky." A odešel. V přední části domu zastavil se před otrokářem a řekl: •87

"Slyš mou vůli. Dám ti Iři sáčky zlata za děvče a sáček stříbra za obraz, ani para více. Jinak zkus, zda ti padišah zaplatí. Chceš?" "Kdy dostanu peníze?" "Hned, jakmile odvedeš obě ženy. Derviš té doprovodí ke mně, kde peníze jsou již teď připraveny." "Vezmi ji tedy, pane! Nespatříš již nikdy dívku, která by byla sličnější." Tím byl obchod uzavřen. Pasa ponechal svého koně dervišovi a sám šel pěšky ku břehu, aby se dal v kajku přeplavit přes Zlatý roh. Mířil ke hřbitovu, kde chystal léčku na Hermana Vallerta. Přibyl tam včas. - ' Starý lidokupec Bariša, který udělal dnes velice dobrý obchod, radoval se z něho, ale svou radost tajil. Když se vrátil k Cite, tvářil se rozhněvaným. "Mohla jsi míti vznešeného pána a stát se velitelkou mocného paši," řekl vyčítavě. "Tvářila jsi se však tak, že se tě polekal. Jsi snad nemocná?" "Jsem zdráva, pane." JVe, myslím, že jsi churava. Tvé tváře jsou bledé. Máš snad bolesti?" "Nikoli." "Tůn hůř! Je-li člověk bledý a trudnomyslný, aniž cítí bolesti, pak je to vždy stav velmi nebezpečný. Mám za to, že potřebuješ vzduchu a slunce. Slyšela jsi již někdy o Údolí sladkých vod?" "Tam, kde si ženy hrají?" ptala se. "Ano. Chtěla by ses tam podívat?" "Ráda, velmi ráda," odpověděla Čita a její oči zazářily. "Nuže, najmu tedy vůz. Vyjedeš si." "Dnes? Teď, pane?" "Ano, hned." "Alláh ti to odplať! Kdo pojede se mnou?" "Nikdo. Žádná z tvých družek není nemocná a nepotřebuje vyjížďku."

"Jedna je přece nemocná; má matka. Nedovolil bys, pane, abych ji vzala s sebou?" "Budiž! Dopřeji ti té radosti, ale doufám, že budeš veselejší, až přijde nový kupec." Pro Čitu to bylo neobyčejně radostné překvapení. Eunuch odešel, aby objednal arabu, dvoukolový, voly tažený vozík, do něhož vstoupila matka s dcerou, aniž tušily, že se do domu Barišova již nikdy nenavrátí. Záclony vozu byly pevně zataženy. Nikdo nesměl spatřit tvář ženy, která jela povozem.

Obchodník ubíral se vedle vozu a derviš jel na pašově koni v malé vzdálenosti za nimi, sledován udivenými pohledy všech, kdož je potkávali. Mnozí neviděli ještě nikdy derviše ze řádu řvoucích jet na tak dobrém a tak skvostně osedlaném koni. Cesta vedla předměstími Sv. Dimitrij a Piali pasa. Když minuli tuto městskou čtvrť, jel Osman napřed. Chtěl býtprvní, kdo uvítá matku a dceru a kdo se bude moci pokochat zděšením obou žen. Posel pašův zatím již přibyl do domu a harémové služebnice připravily vše k přijetí žen. Nedlouho nato zahrčel vůz a vjel otevřenými vraty do dvora. "Vystupte!" řekl obchodník. "Jsme na místě." Pozemek, náležející pašovi, tvořil ostrý trojúhelník, po jehož obou delších stranách tekly dvě říčky, jež se stýkaly v ostrém úhlu. Těsně nad vodu, omývány vlnami, zvedaly se silné, asi šest metrů vysoké zdi. Na oné straně zdi, jež tvořila třetí stranu a spojovala tudíž obě delší zdi, byla vrata zhotovená z těžkého, železem pobitého dřeva; byla opatřena těžkými závorami a zámky. Touto branou přicházelo se do dvora a odtud pak do budovy, za níž se prostírala tříhranná zahrada, plná stinných stromů a kvetoucích křovin. Vůz zastavil. Obě ženy vystoupily. Čita se udiveně rozhlížela. 89

"Myslela jsem, že jedeme do Údolí sladkých vod?" obrátila se udivené k Barišovi. "Ano a také tam jedeme," odpověděl otrokář a usmál se. "Ale toto zde přece není park?" "Není. Přivezl jsem vás sem jen proto, abych vás představil ženám, jež pojedou na vycházku s vámi. Vizte tohoto muže. Jděte za ním. Ukáže vám ženy, v jejichž společnosti půjdete. Počkám zde, dokud se nevrátíte." To dívku upokojilo. Pokynula své matce, aby jí dodala mysli a obrátila se s ní ke dveřím, u nichž stál označený muž. Měl tvář, jež nebudila přílišné důvěry; za pasem měl bič, symbol, který nasvědčoval, že jeho moc je značná. Pozoroval bystrým zrakem příchozí, ustoupil jim z cesty a řekl: Jsem zástupce paši, správce tohoto domu. Pojďte za mnou!" Obrátil se pak a ubíral se, následován Čitou a její matkou, chodbou, jež vedla do budovy a odtud na vnitřní dvůr. Uprostřed dvora byla vodní nádržka, obklopená kamennými lavicemi. Dvůr netvořily zdi, nýbrž čtverhranné sloupořadí; na sloupech spočívalo patro budovy. Okna byla opatřená hustými dřevěnými mřížemi, které jsou dnes již v Orientě vzácností. Na dvoře nebyl nikdo. Muž doprovodil obě ženy přes dvůr na úzké dřevěné schodiště. Síál tam tlustý černoch s tučnou, houbovitou tváří a neobyčejně tlustými rty. Hluboce se poklonil. "To je Omar, váš strážce, jehož budete ve všem poslouchat. Podá mně zprávu, bude-li s vámi spokojen." Čita podívala se otvorem v závoji na černocha. "Náš strážce?" tázala se udiveně. "Praviš, že ho máme poslouchat?" "Neopakuji nikdy svých slov. Slyšela jsi a řiď se podle toho." Vtom okamžiku vstoupil k nim jinými dveřmi derviš. Zajisté slyšel slova správcova. „Jak se zdá," oslovil obě ženy, "neřekl vám Bariša, proč jste zde?" 90'

Čita ustoupila o krok. Poznala v něm hned muže, jenž byl dnes u obchodníka a přerušil její rozhovor s malířem. Neměla-li již proto příčiny, aby mu byla nakloněna, působil na ni dvojnásob nepříjemné výsměšný výraz dervišovy tváře. "Řekl mi to," odpověděla. "Máme se zde seznámit s ženami, s nimiž pak pojedeme do Údolí sladkých vod." "Mýlíš se. Nepůjdete tam, nýbrž zůstanete zde. Tento dům náleží mocnému Ibrahimu pašovi, který vás od Bariši koupil." "Koupil - ?" vydechla Čita plna úzkosti. "Tak. Jak víš, byl dnes u tebe, aby si tě prohlédl." "Ten? Vždyť jsem se mu nelíbila!" "Přesto tě koupil. Od této chvíle budete bydlet v jeho domě." "O Alláh!" Dívka se opřela o zeď, aby neklesla. Tato rána přišla tak neočekávaně, tak náhle, že ji překvapila dvojnásobně. Její průvodkyně k ní rychle přiskočila a přivinula ji k sobě. "Mami - 6, maminko!" ozvalo se zoufale ze rtů děvčete. Oslovená nemohla jí poskytnout ani slova útěchy; byla němá. Vyrazila ze sebe je hrubý, neurčitý zvuk, který asi měl být hlasem soucitu. Derviš jej však dobře slyšel. Přistoupil rychle k starší ženě a zadíval se jí do očí vykukujících zpod závoje, jako by jí chtěl až do duše proniknout. "Stará," řekl posměšně, "ty se asi nebudeš divit, že jsem vás sem přivedl. Vždyť znáš Ibrahima pašu, který se kdysi nazýval Ibrahim effendi." Žena zavrtěla hlavou. "Nelži! Přiznej, že mne znáš!" Němá učinila opět záporný posuněk. "Rozumím!" řekl a ušklíbl se. "Chceš mne připravit o vítězství z mé pomsty. Ano, jsi chytrá, ale tvá chytrost ti již nepomůže. Má pomsta se podařila." A obrátil se k správci a černochovi, dodal: 91

"Tato stará žena je plná zloby a potutelnosti. Nedovolte jí nic, ničeho jí neslevte; nerozmazlete ji nevčasnou povolností. Ať pocítí bič, bude-li odporovat!" "Netvore!" vykřikla pobouřeně Čita. "Jen laj," řekl derviS. "Tvůj hněv dokazuje, že šíp trefil. Nespatřím vás asi již nikdy, neboť vstoupíte do harému; jsem však přesvědčen, že budete často na mne vzpomínat!" Učinil rukou opovržlivý posunek a odešel se správcem. Dveře zapadly. "O Bože! Ó Alláh!" zaplakala Čita a položila hlavu na matčinu hruď. Ta přivinula zmrzačenými rameny dceru k sobe. Černoch otevřel zatím jiné dveře, ukázal na ně a zaječel: "Jdete tudy! Vykáži vám vaše komnaty." A když obé dosti rychle neposlechly jeho rozkazu, vytáhl bič, který mel za pasem a pobízel je. "Poslechnete, jinak vzápětí pocítíte trest!" Potácely se tedy obě na chodbu, na niž dveře vedly a černoch strkal je dále a dál až do místnosti, v níž nebylo nic, než několik polštářů ležících u zdi. "Počkáte zde, než vás zavedu dál," řekl jim. "Odložte závoje! Musím vás poznat." Uposlechly. Černochova tvář se zašklebila, když spatřil sličnou tvář dívčinu. "Aj, tys hezká, velmi hezká! Vidím již, že získáš přízeň paši a bude-li ti nebe milostivo, pak snad opanuješ celý dům." Pak se obrátil k matce. "Běda ti!" zvolal, jakmile jí pohlédl do tváře. "Spatří-li tě můj pán, roznemůže se leknutím a já dostanu baštonádu. Nesmí tě ani spatřit. Věru, musím ti vykázat byt v jiné části domu, neboť ty vůbec nepatříš do harému. Pojď se mnou!" A obrátil se ke dveřím. "Počkej!" zvolala Čita. "Je to má matka!" "Vím o tom." 92

"Neodloučím se od ní!" "Neodmlouvej a poslechni! A ty pojď, ženo!" Čita však objala matku oběma rukama a zvolala: "Zůstane zde, nebo půjdu já s ní!" "Ty zůstaneš a ona půjde! Vidíš tento bič?" "Neodvážíš se nás bít!" "Jaké k tomu třeba odvahy! Nejsi posud oblíbenou ženou pašovou, nejsi zde velitelkou, nýbrž otrokyní. Pravím ti, že okusíte obě mého biče, neposlechnete-li. Slyšely jste přece, co řekl derviš!" Při těch slovech vztáhl ruku po matce, která zděšeně před ním ustoupila. Tu zvedl bič k ráně. Čity zmocnila se strašná lítost a mocný hněv; pocítila v sobě netušenou odvahu a vrhla se na eunucha. "Kočko! Chceš kousat?" vykřikl zuřivě a odstrčiv ji od sebe, rozehnal se bičem. Rána

však nedopadla, neboť ohroženým přišla náhle pomoc. Žena jakási, eunuchem nepozorována, při-kvapila sem rychlými kroky a vytrhla mu zezadu bič z ruky. "Pse, koho tu chceš bít?" obořila se na něho. "Toho zanecháš!" Černoch se k ní obrátil. V tom okamžiku dostal takovou ránu přes obličej, že vyrazil ze sebe pronikavý výkřik a zapotácel se ke zdi, drže si rukama tvář. Tam stanul netroufaje si promluvit ani slova. Žena, která vyvolala u obou ohrožených žen mocný dojem nejen svým velitelským vystoupením a výhružným postupem vůči černochovi, nýbrž i svou krásou, přistoupila blíž. Byla to bytost smavá a snědá, jaké se rodí jen v Orientě. Jak tu stála, oděna v červené hedvábí, s rozpuštěnými vlasy, vlnícími se skoro až k zemi, s očima rozpálenýma hněvem a s bičem dosud zvednutým, zdála se rozenou veliťelkou. "Bil vás?" tázala se neobyčejně lahodným hlasem. "Ne. Ale chtěl," odpověděla Čita. "Vy jste dvě nové ženy Ibrahima paši?" •93

"Nevím. Dovedl nás sem Bariša, obchodník, a teprve zde jsme slyšely, že Ibrahim pasa nás koupil." ‚Jste to tedy vy. Proč nemluví tvá družka?" "Nemůže. Je němá." "Ó, Alláh! Jak vidím, nemá také ruce, ubohá!" "Je to má matka." Z očí tazatelky zazářil nekonečný soucit, když přistoupila k zmrzačené ženě. Položila ji ruku na rameno a řekla: "Neměj již strach. Jsi nyní pod mou ochranou! Ubohá, ubohá! Byli na tebe ukrutní, ukrutnější, nežli jsou pardál a tygr. A tento zbabělec tě chtěl bít? Ach, dostane hned svůj díl." Učinila dva rychlé kroky k černochovi, zvedla bič a rána za ranou fičely a dopadaly na něho, aniž si eunuch troufal utéci nebo postavit se na odpor. "Tak," řekla konečně. "Tak se ti povede vždy, odvážg-li se kteroukoli z těchto dvou jen slovem urazit. Bídný otroku pána stejně bídného, kdo ti vůbec dovolil, abys užíval biče?" "Derviš a správce," zabědoval eunuch. "Se správcem si promluvím. Řekni mu, ať se má přede mnou na pozoru. Kde budou bydlet tyto mé přítelkyně? "Naproti v přední částí domu." "To nechci! Budou bydlet u mne. Jsou pod mou ochranou." "Pasa nařídil - -" "Pasa? Co je mi po něm? Ty se před ním třeba sviječ v prachu, červe; já to neučiním! Jaké jsi dostal rozkazy ohledně těchto žen?" "Nová otrokyně má si vybrat šaty; pak přijde pasa, aby ji pozdravil." "Oblékne se u mne. Přines všechno do mých komnat." Černoch váhal. Zvedla znova bič. "Uposlechneš!" "Pán se bude zlobit a potrestá mne." "Dobře ti tak! Přijmeš svou baštonádu a pak políbíš pánovi vděčně ruku. Teď si pospěš!" 94 •

Černoch se vyplížil jako potrestaný pes. Žena pak vzala Čitu za ruku a pravila jí: "Pojďte! Jmenuji se Zykyma. Zavedu vás do svých komnat. Obývám celé křídlo domu a mám pro vás dost místa." Zavedla Čitu i její matku do nádherně zařízeného haremliku. Obě se musely posadit na hedvábný divan, kdežto hostitelka se posadila se střiženýma nohama na nízký polštář. "Budete si snad myslit, že jsem žena tuze zlá, špatná a krutá," pravila, usmívajíc se spokojeně, "ale záhy mne lépe poznáte. Jak se jmenuješ ty, dévče?" "Čita." "Květina! Ano, jsi květina, spanilá, vonná kytička. Slunce nad tebou přešlo a zanechalo u tebe své nejkrásnější a nejteplejší paprsky. Tvé oči jsou jako oči nebes, když na nich není obláčků. Vím již, že tě budu mít ráda. Teď jsme samy. Černoch se bude hrabat v šatech a bude potřebovat delší čas, než najde vše potřebné. Nikdo nás nebude vyrušovat. Povězme si tedy, čeho nám třeba navzájem vědět. Viděla jsi pašu?" "Ano. Byl u obchodníka Bariši, od něhož mne koupil." "Líbil se ti?" "Ó! Já - já - já ho nenávidím!" Čita pronesla poslední slova s náhlou vášnivosti; její oči se při tom zalily slzami. "Urazil tě?" "Ne, ale-já-" Čita se zarděla a umlkla. Nechtěla a nesměla to vyslovit. V tom se k ní Zykyma obrátila, upřela na ni pátravě zrak a s vítězným, jistým úsměvem pravila: "Spatřila jsem tě teprve před malou chvílí a promluvila jsem s tebou jen málo slov, ale přece tě již znám. Chceš být ke mně upřímná?" "Ano." "Máš někoho ráda?" •95

Čita na ni pohlédla, zaváhala s odpovědí, pak si zastřela rukama oči a propukla ve vzlykot. Němá ji objala zmrzačenými rameny a přitáhla ji něžně k sobě; i její oči se zalily slzami. Zykyma se již neptala na nic. Zahryzla se do spodního rtu, jako by chtěla přemoci nějakou bolest. Náhle vyskočila a přistoupila k mřížoví, aby se dlouho a mlčky dívala do tiché, opuštěné zahrady, která se již počínala halit do soumraku. Když se obrátila zvolna od okna, zapráskla bičem ve vzduchu a řekla: "Ó, Alláh! Ó, Bože! Proč dopouštíš, aby se rodilo tolik, tolik nešťastných? Nejsi dobrotivý, jak je v knihách psáno!" A odhodila bič do kouta a posadila se na divan vedle Čity. "Pověz mi," prosila, "pověz, že chceš být mou přítelkyní, mou sestrou!" "Mohu?" "Ano. Přeji si toho. Neboť i já - i já potřebuji útěchy." "Nejsi tu šťastna?" tázala se Čita. "Jsem tu nešťastná jako žádná jiná. Nejsem však stvořena k trpnému žalu. Protivím se, bráním se, hájím se. Byla jsem prodána, zašantročena, ale přece jsem zůstala svou. Vládnu tady, jsem tu velitelkou a všichni tito bídní otroci se třesou přede mnou. A chci takovou být, chci zůstat takovou, dokud -" Naklonila se ústy k uchu Čitinu a doložila šeptem: "Dokud se odtud nedostanu. Chci a musím být svobodná!" "Alláh! Chceš utéci?" "Ano." "Vezmi mne s sebou, vezmi mě s sebou! Ano, buďme si přítelkyněmi, sestrami. Necháš-li mne zde, zemřu." "Zemřeš? Ne, to neučiníš. Také můj život je plný bídy, ale přece je mi dost vzácný, abych jej hájila. Kde jsi se narodila?" "Nevím." Jakže? Nevíš? Jak tomu mám rozumět?" 96

"A přece je tomu tak." "Odkud jsi přišla do Istanbulu?" "Z krajiny za mořem." "Za kterým mořem?" "Nevím. Žila jsem se svou matkou v malé vesnici. Nebyly jsme tam vždy. Zamračený, přísný muž dával nám jíst a pít. Pak přijela loď a odvezla nás sem." "Což ti tvá matka nikdy neřekla, kde jste dříve byly?" "Vždyť nemůže mluvit." "A psát?" "Psát umí. Jednou mi ukázala, že chce psát. Vzala muži, u něhož jsme bydlely, potají kus papíru a tužku. Musela jsem jí tužku přivázat na pravé rámě a pak psala." "Co psala?" "Nevím. Onen muž nás překvapil a když písmo spatřil, roztrhal je a matku zbil, takže byla dlouhý čas nemocná. Od té doby nikdy již nepsala" , jak se jmenovalo místo, kde jste žily?" "To nevím." "A onen muž?" "Nemohu říci. Vím jen, že jsem ho musela nazývat pánem." "Nedopustili, abys někdy s někým promluvila?" "Ano, s nikým. Směla jsem mluvit jen se starou matkou onoho muže, a ta mně nikdy neodpověděla na mé otázky. Byla ukrutná jako on." "Ubohá malá přítelkyně! Učili tě modlit se?" "Ano." "Ke komu?" "K Alláhovi." Jsi tedy muslimka. Modlíš se často?" "Často a má matka též. Ona však nerada vidí, když si k modlitbě vezmu modlící kuličky."

"Opravdu? Pověz mi, zdali obrací tvář k Mekce, když se modlí?" •97

"Nikoli." "Ah! Snad není tvá matka křesťankou?" Čita se ulekla. "Co pravíš?" tázala se plna úzkosti. "Křesťanka? Alláh ji toho chraň!" "Mlč! Vždyť ty neznáš ani víry Prorokovy, ani víry Franků. Snad je Bůh Franků dokonce moudřejší, dobrotivější a milosrdnější než Alláh, k němuž se modlíme. Jdi a podívej se na křesťany, jak hrdě a vesele si vykračují. Vypadají snad, jako by byli určeni peklu?" Čita si vzpomněla na malíře Normana. "Máš pravdu," odpověděla po chvíli přemýšlení. .Znám jednoho Franka, který - který - který - " Zarazila se. "Nuže! Frank, který "Který - který - jistě také nemůže být zatracen - -" Zykyma vzala do obou rukou hlavu své přítelkyně a zadívala se jí pátravě do modrých očí. "Čito, ty znáš nějakého Franka?" Dívka místo odpovědi ovinula ruce kolem ní a skryla svou tvář na jejím rameni. "Líbil se ti?" šeptala Zykyma. "Ano," vzdychla Čita. "Mnohem více než pasa - byl - - byl zcela jiný." "Věz tedy, že já rovněž znám jednoho Franka." "Alláh! A miluješ ho také?" "Má duše mu patří! Všechny mé myšlenky k němu zalátají. Ale neříkej o tom nikomu, hlavně mlč před ženami!" Je v pašově harému mnoho žen?" "Ano, a jsou zbabělé, zlomyslné a milují klepy. Kdyby vytušily naše tajemství, prozradily by nás a pak bychom byly ztraceny." „Nemáš mezi nimi ani jednu přítelkyni?" "Proč? Urazila jsi je?' 98'

"Nemluvím s nimi a nemohu je tedy urazit. Ale učinila jsem něco, co obyvatelka harému nikdy neodpustí: Dobyla jsem si pašova srdce." "Ach, pasa tě miluje?" "Ne, to nemohu říci, ale přece jen po mně touží. Nevím, jsem-li hezčí než ostatní, ale tolik vím, že by je všechny prodal nebo rozdal, kdyby za tu cenu získal mne." "Vždyť tě má! Jsi přece jeho ženou?" "Ne. Nejsem. A nikdy nebudu, slyšíš, nikdy! Pasa nemá vůbec práva žádat ode mne poslušnost A od tebe rovněž ne, rozumíš?" Čita byla udivena. Byla to okolnost, o níž dosud ani neuvažovala. Žila tak opuštěně, tak o samotě, že neznala ani života. Věděla jen, že má být prodána, aby patřila tomu, kdo za ni zaplatí. A nyní slyšela, že tomu tak není, že se může vzepřít, odporovat Chytila se té myšlenky celou duší. "Nemusím ho tedy poslouchat?" tázala se dychtivě. "Ne." "A bude-li mne nutit?" "Ani pak ne. Pamatuj, že jako každý člověk, i ty patříš především sama sobě a pak ještě Alláhovi, jehož jsi dítětem. Nikdo jiný nemá na tvou duši právo." "A potrestá-li mne pasa, bude-li mne nutit násilím?" "Pak raději zemřeš, ale neustoupíš!" "Alláh!" "Neboj se, neměj starostí. Jsi pod mou ochranou. Pasa se nesmí odvážit, aby ti zkřivil třeba jen vlas na hlavě." "Máš nad ním skutku tak velikou moc?" "Ano. Bojí se mne. Proč, dovíš se brzy. Pověz mi teď, ví-li tvá matka o tom, že jsi viděla Franka a že ho miluješ?" "Ano, řekla jsem jí to." "Hněvala se pro to?" "Nikoli. Byla tomu zcela ráda." Zykyma se obrátila k Čitině matce a tázala se: •99

"Vid, ty jsi křesťankou?" Němá rozuměla každému slovu jejich hovoru a živé jej; sledovala. Její tvář prozrazovala napětí, její oči se leskly hlubo-1 kým rozčilením. Při této otázce rychle a několikrát přisvědčila] a ubohým zbytkem svého hlasu dávala najevo radost, že se může konečně vyjádřit "Narodila jsi se jako křesťanka?" tázala se Zykyma dále. Matka přisvědčila. "V které zemi? Na kterém místě?" Zmrzačená živým posuňkem ukázala k západu. "Ah, narodila se v zemi Franků! A raduje se, že mně to může; říci. Neumí mluvit, ale já se přece od ní dovím všechno, co chceme vědět Dříve si však musíme promluvit o nejpotřebnějším. Kde jsi viděla toho Franka, Čito?" "U obchodníka Bariši." "On tě tedy také viděl?" "Ó, mnohem více, mnohem více!" "Tak? Vypravuj!" Čita si dodala odvahy a vypravovala své nové přítelkyni vše, co věděla o malíři Normanovi. Také její matka slyšela nyní její vyznání. "Ubohé děťátko!" zvolala Zykyma, když Čita skončila. "Ne-i spatří tě již, až zítra přijde!" "Co asi učiní?" "Bude tě hledat bude po tobě pátrat, a přece tě nenajde." "Běda mi, zemřu žalem. Ale snad Jussuf, eunuch, mu poví, kdo mne koupil." "Myslím, že to neví ani sám Jussuf. Ale upokoj se, Frank se přece jen doví, kde jsi." "Kdo mu to poví?" "O tom si promluvíme později. Především musím zvědět, jak} se jmenuje a kde bydlí. Řekl ti své jméno?" "Ano. Jméno zní cize. Musela jsem se mnoho namáhat, abych J si je zapamatovala. Nazývá se Paul Norman." 100'

"Ano, to je francké jméno. Frankové mají dvě jména, jedno pro osobu a jedno pro rodinu. Ale kde bydlí?" „Na to jsem se neptala." "Běda! Právě na to jsi neměla zapomenout." "Myslila jsem - tolik jsem věřila, že ho opět spatřím." „Nu, však my ho přesto najdeme. Barisa bude jistě znát jeho byt. U něho tedy musí být učiněna poptávka." "Ale kdo to učiní?" Zykyma chtěla odpovědět, tu se však ozvaly venku kroky. Přicházel eunuch, provázen několika jinochy, kteří přinášeli předměty pro Čitu určené. Důvěrná rozmluva byla ovšem skončena. Byly tu šaty z látek, nad jejichž vzácností zaplesalo srdce, nádherné šperky, jaké se nosívají jen v Orientě. Která žena by jim odolala? A zvláště obyvatelky ženských komnat, před světem uzavřené, se životem sotva, nebo jen v nepatrné míře se stýkající, mají jediný úkol -krášlit se a tráví svůj čas většinou jen takovým zaměstnání, které se vztahuje k tomuto úkolu. Protože zatím nadešel večer, byla přinesena lampa. Při jejím svitu se počaly obě dívky probírat šatstvem a vybírat oděv, jenž by se Cite nejlépe hodil. Eunuch s chlapci zase odešel. Čita si zkusila turecké kalhoty z růžového hedvábí a zlatem zdobený živůtek z téže látky. Zykyma jí do vlasů připevnila šperk, sestavený ze zlatých mincí benátských a položila jí rovněž takový řetěz na šíji. Pak poodešla několik kroků, aby ji mohla pozorovat a s údivem zvolala: , Jak jsi krásná! Jsi mnohem krásnější než já!" "Ó, to nikoli!" odpověděla Čita, odmítajíc její obdiv. "Z nás dvou jsi hezčí ty!" "Nevěř tomu! A neboj se - nejsem závistivá. Naopak, raduji se ze sličnosti, kterou ti Alláh propůjčil. Věru, ty způsobíš pašovi mnoho starostí!" Já?" 101

"Ovšem. Čím větší poklad člověk má, tím více jej střeží. Až té pasa uvidí, nebude již nikdy klidným." "Kéž by mne raději neviděl!" "A přece tě uvidí velmi brzy! Ještě dnes. Přijde, jakmile se vrátí ze hřbitova" "Ze hřbitova?" "Ano. Chtěl tam - - ale to ti budu vypravovat později. Teď se jen těším z trampot, které mu způsobíš." "Nechci mu nic způsobit, ani radosti ani trampoty. Ať se o mne nestará." Jsi milé, hezké, malé dítě, které ani netuší, proč a k čemu žije. Nevíš, že nám ženám je propůjčen dar, nad který není vzácnějšího, že totiž můžeme ovládnout mužovo srdce na celý život? Ano,

můžeme mu přinést štěstí, ale můžeme mu také připravit útrapy, neklid, zoufalství. Nebe i peklo. -Počkej!" Zykyma náhle umlkla, neboť dole v zahradě ozval se pojednou tichý hlas, jakoby ptačí volání. A zvuk se opakoval. "Ach, už je zde! Díky Alláhovi!" "Kdo?' "Uvidíš hned. Zasvětím tě teď do tajemství, které může člověka připravit o život. Ale ty je nezradíš, neboť i tobě přinese veliký užitek. Počkej!" Zykyma vzala lampu a odnesla ji do vedlejší místnosti. Pak otevřela dřevěnou mříž v okně a spustila dolů šňůru, na níž vytáhla pevné lano. "Co to znamená?" tázala se Čita. "Dostanu návštěvu." "Kdo přijde?" "Můj důvěrník." "Kdo je to?" "Hoch, nebo spíše jinoch, který nám pomůže opustit tento dům." "Kdyby byl přistižen, zaplatil by to životem." 102

"Ano, ale on je moudrý. Nedá se chytit. Zajisté se dříve dobře přesvědčil, že není nablízku živé duše." Při těchto slovech upevnila Zykyma konec lana na železný hák, jímž se okenice zavírala a pak dala znamení. Za několik okamžiků objevil se v okně mladý muž a vskočil do pokoje. Jsme v bezpečí?" tázala se ho Zykyma. "Ano, paní," odpověděl. "Ah - ty nejsi sama?" "Neměj obav. Tyto dvě přítelkyně tě nezradí. Měla jsem hrozné úzkosti. Byl chycen?" "Nikoli." "Tedy zachráněn! Alláh měj můj dík! Podařilo se ti varovat ho?" "Ano, ale žel, ne tak důrazně, jak jsem chtěl. Byl bych s ním musel déle mluvit, ale byl s ním nějaký cizinec, takže jsem mu nemohl říci nic víc, než aby se měl na pozoru." "A víš jistě, že se zachránil?" "Ano. Mluvil jsem s ním později. I tehdy byl opět někdo s ním a pak jakýsi Frank v oděvu, jaký jsem dosud nikdy neviděl. Mám ti říci, že přijdou dnes večer sem." "Co pravíš? Sem? Vědí tedy, kde bydlím?" "Ano." "Ach, tys jim to vyzradil!" "Ne, paní, neřekl jsem ani slova. Zdá se, že se to dověděli na hřbitově." "Kdo jsou ony osoby, jež byly s ním?" "Nevím, nemohl jsem se na to ptát." "Měl jsi je však pozorovat." "Nebylo to možné. Viděl jsem přicházet derviše, který mne u nich nesměl spatřit, i odešel jsem." "Tvá zpráva mně působí starost. Nechce tedy přijít sám, nýbrž s ostatními?" "Ano. Prosil jsem je sice, aby to nečinili, ale poručili mně, že ti mám říci, abys činila, co se ti líbí, oni však že budou jednat podle svého uznání." 103

Jaká to neprozřetelnost! Uvrhnou v záhubu sebe a mne též." "Mám je tedy varovat?" "Vždyť jsi to již učinil a nebylo to nic platné." "Ano, ale chceš-li, počkám až přijdou a pak budu opakovat svou výstrahu." "Chceš jim vyjít vstříc?" "Nebude to těžké. Správce je přísný a krutý, nikoli však chytrý. Najdu si již záminku, abych mohl ještě jednou vyjít. Co jim mám říci, setkám-li se s nimi?" Zykyma chvíli uvažovala, pak odpověděla: "Řekni jim, a především jemu, aby přišel zítra o půlnoci docela sám. Nevím sice, jakým způsobem bude možné dostat se přes vodu a přes zeď, ale budu čekat v zahradě. Byl tam derviš jen náhodou?" "Sotva. Pozoroval jsem ho. Zůstal stát úmyslně nedaleko Frankova bytu." "Pak Franka varuj i před dervišem. Pro tu chvíli nemám pro tebe jiné poselství. Měj se na pozoru, abys nebyl odhalen!" "I kdybych byl chycen, nevyzradil bych tě, paní. Víš, že ti patří můj život a že bych jej rad dal pro tebe." "Vím. Jsi dobrý a věrný hoch. Alláh mi snad dá příležitost, abych ti mohla poděkovat." Zykyma podala svému důvěrníkovi ruku, pak se mladík opět vyšvihl na okno a sestoupil do zahrady. Odvázala lano, hodila je za ním a zavřela pak okno mřížovou okenicí. "Je nesmírně odvážný," pravila Čita. "Kdybyste byli při tom zpozorováni, asi byste zahynuli." "Ó, já bych se nedala tak snadno usmrtit. Bránila bych svůj život!" odvětila Zykyma, když přinášela lampu. "Ty sama?" "Ano. Já se nebojím. Neviděla jsi, jak jsem zbičovala černocha, který se ani nepokusil o odpor? Zde se dosud nikdo neodvážil ani prstem se mne dotknout. Mám dobrý talisman. Zde jest." 104<

Při těch slovech sáhla Zykyma za široký hedvábný pás a vytáhla malou dýku. Ozdobná zbraň mela jemnou dvousečnou čepel a rukojeť ze zlata byla zakončena velikou perlou. "Dýka!" pravila Čita. "Myslíš, že by se této malé zbraně kdo bál?" "Zajisté! Pohleď, podržím ti čepel u světla. Vidíš, že špička má temnější barvu?" "Ano." „Je otrávena." "Aj! Pak je to jistě velmi nebezpečná zbraň." "Nesmírně. Člověk, jehož jen trochu touto dýkou škrábnu, klesne za několik okamžiků mrtev. Je neodvratně ztracen. Všichni v domě to vědí. Jakmile sáhnu po dýce, každý přede mnou prchá." "Dokázala jsi jim, že tato zbraň je skutečně tak nebezpečná?" "Ano. Bodla jsem jí pašova psa, ale tak, že to sotva cítil. Za dvě nebo tři vteřiny natáhl se u jeho nohou a zcepeněl." "Ah! Pak je ta zbraň pro tebe nesmírně důležitá. Ale ukryj ji dobře, aby ti ji nevzali." "Již se o to často pokoušeli, ale nepodařilo se to dosud nikomu. Tato dýka je a zůstane v mém majetku, neboť je mně drahá nejen pro tento jed, nýbrž i proto, poněvadž je to vzácná památka na člověka, který mne má rád. Dostal ji darem v dálné Indii od jistého knížete. Bránila bych tuto dýku jako svůj život." Vtom se venku ozvaly plíživé kroky eunuchovy. Vstoupil do dveří a řekl: "Pasa přichází a bude chtít vidět svou novou otrokyni. Připrav se, abys ho uvítala!" Ibrahim pasa přicházel skutečně ze hřbitova. Lov na člověka se mu nepodařil, i byl tedy v náladě nesmíme mrzuté. Správce harému, který ho u vchodu uvítal, to hned poznal. "Přivedu' již novou otrokyni?" tázal se pán. "Přišla ona i její matka, pane!" "Kde jsou?" 105

"V místnostech, které jsi jim vykázal," řekl správce, neveda, že to není pravda. Eunuch nemel ještě odvahu, aby mu oznámil, co Zykyma provedla. Pasa odebral se tedy do prvního patra v přední části domu, kde mu černoch vyšel vstříc, celý se třesoucí strachem. "Otevři mi!" poručil pasa. "Zde ne, ó, pane!" řekl otrok. "Nová otrokyně je naproti u paní Zykymy." "U Zykymy? Kdo to poručil?" "Paní." "Pse, kdo je tu pánem? Kdo zde poroučí? Já, nebo ta ďáblice?' "Ty, pane! Ona však přišla, když jsem novou otrokyni přiváděl, i musel jsem ji poslechnout" "Tedy ji jsi poslechl a mne ne! Dej sem bič-" Pasa trestal harémového eunucha vždy jeho vlastním bičem. Ubohá černá kůže rozeřvala se teď úpěnlivé: "Milost, pane, milost! Bič je pryč." , Jak to? Kam si jej dal?" "Paní Zykyma mi jej vzala." "Zykyma a zase Zykyma. Jak jsi jí mohl dát i svůj bič?" "Vytrhla mně jej a zbila mě jím, pane!" "Zbabělý pse! Zasloužil sis toho výprasku! A nadto dostaneš později ještě dvacet ran na chodidla!" Dvacet ran na chodidla - to je trest neobyčejně bolestný. "Milost, milost, pane!" řval černoch, padnuv hned na kolena "Což jsem se měl dát od ní otrávit? Má dýku, pane, jedovatou dýku!" "Vezmi jí tu dýku!" "To nikdo nedokáže." "Protože jste všichni zbabělí psi. Odpustím-li ti trest, bude záležet na nové otrokyni. Co dělala, když ji přivedli?" "Zpočátku plakala." "A pak?" 106-

"Pak již neplakala. Slyšel jsem, že rozmlouvala hlasité a velmi živě s paní Zykymou. Je v jejím žlutém pokoji." "Bude-li vlídná, bude to tvé štěstí; jinak budeš bit. Pamatuj si to, ty hlupáku!" Kopaje nevrle do všech dveří, prošel pasa Ibrahim celým domem, aby se dostal do žlutého pokoje. Uvažoval cestou, jak ho asi dívka uvítá. Když vstoupil do žlutého pokoje, nalezl tam Čitu sedící na dívané. Světlo lampy ozařovalo její útlou, štíhlou posavu. Zavřel za sebou tiše dveře a stanul, aby dívku pozoroval. Zykyma mela pravdu, tato dívka byla nejkrásnější ze všech jeho žen. Viděl ji sice již u Bariši, ale ten pouhý okamžik nestačil, aby si ji podrobněji prohlédl. V tomto okamžiku byl hned a pevně odhodlán, že si ji vyvolí za favoritku. "Vstaň!" řekl tiše. "Pane!" odpověděla, zvednuvši se z dívánu. "Vítám tě!" pokračoval. "I já tě vítám." "Opravdu?' "Ano. Řekli mi, že jsi velitel tohoto domu." "Přál bych si však, abys mne nevítala jako velitele." "A jak tedy?" "Jako svého přítele." "Ty - ty nejsi mým přítelem." "Myslíš?" "Ano. Řekl jsi, že jsem ošklivá." "Kdy? Nevím o tom." "U Bariši. Řekl jsi mu, že nejsem dost hezká." "Nesmysl! Nesměl jsem mu z dobrého důvodu říci pravdu. Zde však ti pravím, že jsem neviděl ještě nikdy tak krásnou dívku, jako jsi ty. Proto jsem tě sem dal přivézt a nyní poručím všem svým sluhům, aby tě považovali za paní tohoto domu. Všechna tvá přání budou splněna a všichni se budou namáhat, aby ti je vyčetli v očích. Pojď sem a podej mně ruku." 107

Přistoupil blíž a chtěl ji uchopit za ruku. Vtom však se dívka vymrštila a uskočila před ním až na konec místnosti. "Jakže. Ty přede mnou prcháš?" tázal se pasa s úžasem. "Proč?" "Ty chceš mé přátelství a já ti je nemohu dát." "Aj! Nemůžeš? Nenávidíš mě snad?" "Ano." "U Proroka - tys upřímná. Nevíš snad, že jsem tě koupil?" "Vím." "Že jsi mým vlastnictvím?" "Ne! To není pravda!" "Zaplatil jsem za tebe, patříš tedy mně!" Mluvil klidně, neboť způsob, jakým se bránila, působil mu tajné veselí. Usmíval se, když mu odpovídala: "Mýlíš se. Že jsi za mne zaplatil peníze, není ještě důvodem, abych ti patřila. Padišah zapověděl otroctví ve své říši. Jsem svobodná." "Pošetilá! Jak vidím, mluvila jsi se Zykymou. To jsou táž slova, jež jsem slyšel také z jejích úst. Nedej se jí svést Chtěl jsem její štěstí, ona však nebyla dost chytrá, aby je ode mne přijala. Proto teď zůstane otrokyní, aby obsluhovala tu, jíž věnuji svou náklonnost. Mé srdce promluvilo pro tebe. Chceš být paní mého domu?" "Ne." Pasa svraštil čelo a netrpělivě zakašlal. Začínal se přece jen mrzet "Radím ti, abys byla moudrá. Je lépe, učiníme-li dobrovolně to, co jinak musíme učinit z přinucení." "Nikdo mne nemůže donutit, abych tě milovala, ani já sama!" "Snad; ale mohu tě donutit, abys splnila má přání a mé rozkazy." "Nikdy!" "Dítě! Co bys chtěla proti tomu učinit?" "Budu se bránit!" 108

"To je směšný nápad. Ale mluvme již vážně. Stále ještě doufám, že až dosud jsi jen žertovala. Pojď nyní sem a buď rozumná." A vztáhl po ní niku. Bledá jako stěna odskočila Čita před jeho dlaní a uprchlá až k protější stěně. "Raději smrt!" zvolala odhodlaně. "Blouzníš? Poroučím ti, abys uposlechla! Sem pojď, pravím ti, sem!" Neodpověděla mu již, ale ustupovala krok za krokem stejně, jak se jí přibližoval. Zastavil se a zahovořil mrazivě: "Věz, že mám právo i moc potrestat neposlušnost Mohl bych tě snadno dohonit a přinutit tě, abys plnila mou vůli; to však odporuje mé důstojnosti. Abych tě přivedl k poslušnosti, k tomu mam své sluhy. Ale varuji tě! Čím teď opovrhuješ, o to budeš potom prosit. Budeš litovat, že jsi odmítla mou přízeň, která tě chtěla učinit nejmocnější v tomto domě. Pravím ti ještě jednou: pojď a učiň, co jsem poručil!" "Nikdy!" "Proč ne?" vybuchl pasa. "Nenávidím tě. Nemáš dobrý pohled ani dobré svědomí. Jsi zlý. Kdo spatří tvou tvář, odvrátí se od tebe. Vyvol si jinou ze svých žen." "Myslíš? Ty, červ v mých rukou, troufáš si mně odporovat? Domníval jsem se zpočátku, že to je dětský vzdor, který z tebe mluví; ale teď vidím, že tě Zykyma dobře poučila. Nuže, postarám se již, aby tato zlá setba nenesla ovoce. Zavrhuješ mne? Dobrá, později budeš považovat za milost, snížím-li se k tobě. Za to však, že jsi mne nazvala zlým člověkem, za to budeš potrestána. Trestu dostane se ti hned." Ibrahim pasa přistoupil ke dveřmi a otevřel je. Venku stál eunuch, stále čekající na rozkazy. Pasa mu pokynul, aby vstoupil, a pak poručil: "Zaveď tuto otrokyni dolů a dej jí vysázet na chodidla po pěti ranách, zatím tak, aby jí chodidla nepopraskala." 109

Tlustý Černoch roztáhl tvář k širokému úsměvu a přistoupil k Cite. "Pojď." Chtěl ji uchopit, ona mu však uklouzla do kouta. Běžel tam za ní, ale náhle zděšeně vykřikl, uskočil a mihl se vedle paši ke dveřím jako blesk. "Co se stalo, kam utíkáš, blázne?" zvolal pasa. "Dýka! Má dýku!" vyrazil ze sebe Černoch úzkostlivě. Pasa teprve teď spatřil v ruce dívCině nebezpeCnou zbraň. "Kletba tobě, zbabělce!" osopil se na Černocha. "Rychle! Vezmi jí tu dýku!" "Ach! Och! Bodne mne." "Pse, uposlechni!" A vztáhl velitelsky ruku. Černoch sebral všechnu svou odvahu a šoural se pomalu k Cite. Rozjímal v duchu, že tato dívka snad nebude tak srdnatá a odvážná, jako Zykyma, před níž měl opravdu smrtelnou úzkost. "Dej tu zbraň pryC! Prosím tě, dej ji pryC!" škemral. "Buď na ni pozorná! Zastře ji za pás anebo ji raději odhoď. Bodneš-li se, jsi ztracena." "Nebodnu sebe, nýbrž tebe!" odpověděla Čita. "Ne, to ty riéuCiníš! Jsi dobré dítě, hezké, milé děťátko. Ty neublížíš dobrému Černochovi." A zvolna šouraje nohy po podlaze, blížil se k Cite stále víc. "Rychle, ty hlupáku!" poroučel pasa. "Pospěš si!" "Ano, rychle, rychle!" opakoval eunuch a vztáhl roztažené prsty, jako by si hrál na slepou bábu. "Rychle, dívenko, odhoď to a pojď se mnou." Byl již skoro u ní; v tom Čita zvedla ruku a černoch s pronikavým skučením opět skočil ke dveřím, za nimiž zmizel. "Chce bodat, pane; bodat!" ječel úzkostlivě. "Zbabělý šakale! Pojď sem! Skoč po ní rychle!" "Ne, ne! Zkus to sám, pane!"

"Dobrá, vezmu ji dýku sám; ale pak ti ji vrazím do masa, ničemo!" Ibrahim pasa se obrátil k Čité. Nevěřil, že by se odvážila po něm bodnout. "Dej sem dýku!" nařídil stručně. "Taková hračka není pro tebe!" A vztáhl ruku, aby ji uchopil v zápěstí. V tom však mihla se její ruka jako blesk a v nejbližším okamžiku - pašovi sotva zbyl čas, aby mohl uskočit - prorazila mu dýka rukáv a rozřízla mu jej. Nescházelo mnoho a útočník byl byl zasažen. "Škorpióne! Jedovatý škorpióne!" zasípěl. "Chceš mne zavraždit? Mne, svého pána? To odpykáš! nemohu-li se teď dostat k tobě, nedostaneš se ani ty ke mně. Dám tě zavřít, až budeš úpěnlivé prosit o milost! Hlad brzy zlomí tvé tělo a žízeň ztráví

tvou duši. Pak poslechneš, aby sis zachovala život!" "Poslechne tak, jako já!" ozval se náhle hlas Zykymy na prahu vedlejší komnaty., Jen nás dej zavřít, ó pašo! Budeme za to děkovat Alláhovi, neboť budeme aspoň mít jistotu, že tě neuvidíme." "Ty jsi sestra šejtanova!" odpověděl zuřivě. "Ano. A sestra šejtanova umí otvírat zavřené dveře i zevnitř. Uzavřela jsem s ní přátelství. Je mou přítelkyní, mou sestrou a proto nemůže být nikdy tvou ženou!" "Ach, však já již najdu prostředky, jak bych vás obě zkrotil. Z cesty, černý pse!" osopil se divoce na Černocha, "Táhni! Nejdříve dám tobě poučení, jež tě snad přiměje, abys příště lépe dbal mých rozkazů." S velkým křikem a laním hnal Ibrahim pasa eunucha před sebou, aby mu dal vysázet baštonádu. A po malé chvíli rozhlé-hal se řev trýzněného dvorem i všemi prostorami domu. 111

Kapitola čtvrtá PRVNÍ STOPA

Když si Paul Norman, Herman Vallert a lord Lindsay koupili v oděvnickém bazaru turecké šaty, byli postaveni před otázku, kde se do nich nepozorované převléknout. Dvěma mladým přátelům podařilo se konečně přesvědčit lorda, že nejlépe se k tomu hodí jeho jachta, jednak proto, že je nejblíže, jednak i proto, že poskytne bezpečný úkryt přeměně tří Evropanů v Čistokrevné Turky. Měli dost času, aby se na lodi navečeřeli. Po jídle se přestrojili a vydali znovu na břeh. Ubírali se z počátku týmž směrem, kudy za dne jel vůz s Čitou. Když minuli Haskej, odkud vede cesta do Piri-paša, zmizely pravidelné ulice, takže mohu' světla, která s sebou nesli, zhasnout. Svítilny schovali do kapes. Došli k potoku a šli po břehu až k místu, kde se stékal s druhým potokem. Panovala sice již tma, ale přesto mohli vidět na několik kroků. Vedle nich tekla voda, za níž se zvedala temná zeď. Ale jak široký potok vlastně byl, nemohli dobře rozeznat. Lord mínil: 112

"Kdybych měl sebou svůj deštník, mohl bych změřit šířku i hloubku. Podívám se na to, well!" Popošel až k samé vodě a skrčil se na břehu. Pak se natáhl přes vodní koryto jak jen mohl nejvíc a snažil se, aby viděl na protější břeh. "Nuže?" tázal se Norman. "Je tu hluboko," vysvětloval lord. "Hodně hluboko." "Proč tak soudíte?" "Držím ruku ve vodě a cítím, že teče klidně a bez vln. Voda musí tedy být hluboká." "A jak je široká?" "Hm! Je opravdu příliš temno, abych to mohl odhadnout." "Přibližně?" "'Nu - nakláním se již dost, ale nesmím - nesmím ztratit royno - vá - - By Jove!" Lindsay našim přátelům zmizel. "Spadl do vody!" zvolal Vallert zaraženě. "Je-li vskutku tak hluboká, jak říkal, může se utopit!" "Rychle šaty dolů! Musíme za ním. Tiše!" Právě před nimi se ozvalo mocné šplíchnutí. "Jste to vy, mylorde?" ptal se Norman. Ozvalo se prskání a funění. "Sire Davide, slyšíte nás?" Nové zakašlání, potom lord pokračoval v řeči, jako by se nebylo nic přihodilo: "Nesmím - - nesmím - - ztratit rovnováhu, jinak bych spadl do vody!" "Bohudík! - Jste raněn?" "No." "Mohl jste se utopit, mylorde! Polezte ven!" "Utopit? Ne, neutopil jsem se, ale jsem mokrý, jsem promočen až na kůži!" "Ale jak jste mohl -" 113

"Ztratit rovnováhu? Ano, o čem člověk mluví, na to nejméně dává pozor; a já jsem mluvil právě o rovnováze." "Nakláněl jste se asi příliš k protějšímu břehu -" "Yes! Myslel jsem, že bych se mohl opřít nosem o protější břeh. Nu, bohudík, vím aspoň, jak je tu hluboko." "Jak tedy?" "Voda mi dosahuje právě pod bradu." To vše mluvil lord ještě ve vodě. "A jak je koryto široké?" "Přes tři metry." "Je možno vylézt na protější břeh?" "Ne, je tam zeď." "Vystupuje přímo z vody?" "Ano. Ani můstek, ani pouhé prkno nelze tam položit." "To je nepříjemné - - ale pozor! Slyšte!" "Někdo přichází." "Rychle ven, mylorde!" "Proč?" "Pryč, rychle pryč! Nikdo nás tu nesmí spatřit." "Právě proto zůstanu ve vodě. Tady jistě nebude nikdo hledat únosce ze serailu. Jděte sami, ale neutečte příliš daleko." Oba přátelé zmizeli a lord ve vodě ztichl. Kroky se blížily, zvolna, jako by se sem blížil člověk, který se opatrně rozhlíží. A již se chodec ubíral mimo lorda, jehož hlava byla v stejné výši s půdou. Ve vodě ukrytý Angličan mohl tedy zcela dobře vidět postavu odrážející se od hvězdné oblohy; poznal v ní k své radosti mladého muže, který odpoledne Val-lerta na nábřeží varoval. "Jářku!" zvolal lord. Jinoch se zastavil. "Hej! Povídám!" Hoch se rozhlížel, ale neviděl nikoho, ačkoli hlas se ozýval z bezprostřední blízkosti, skoro jakoby ze země. "Hej! Slyšíš? Človíčku!" 114'

Jinoch se sklonil a spatřil plavat hlavu nad vodou. "MašAlláh!" zvolal. "Kdo jsi a co tu děláš?" "Buď zticha a nehluč. Chtěl jsem vědět, jak je tu hluboko. Je tu ale bahna! Fí! Nemohu vytáhnout nohy ven!" Jeden mluvil anglicky, druhý turecky - nerozuměli si ani slova. Lordovi se konečně s napětím všech sil podařilo vytáhnout nohy z kalu a vylezl z vody. "Počkej chvilku, my boy!" řekl, jakmile se postavil na nohy. "Pst! Hej! Master Normane! Gentlemeni!" Volal jen přitlumeným hlasem, než přesto byl slyšen. Oba jeho přátelé odešli totiž jen tak daleko, pokud bylo nezbytně třeba a ulehli tam na zemi. Slyšeli celý rozhovor, pak také lordovo volání a rychle teď přichvátali. "Voláte nás, mylorde?" tázal se Paul Norman. "Kdo je to?" "Onen hodný chlapec, který s vámi dnes mluvil." "Ah, to jsi ty, Saide?" řekl Vallert, který již poznal mladíka. "Jsem rád, že tě potkáváme. Mluvil jsi se svou paní?" "Ano." "Co řekla?" "Abys přišel zítra o půlnoci, ale sám." "Velmi dobře! Kam?" "Sem do této zahrady. Jak se dostaneš dovnitř, ovšem nevíme. Musíš si pomoci sám." "Mám přijít a tudíž přijdu, i kdybych se měl provrtat zdí." "A máš se mít na pozoru před dervišem Osmanem. Pozoruje tě; sám jsem to viděl." "Vím již o tom. Co mi máš ještě vyřídit?" "Nic. Ztratil jsem již příliš mnoho času. Musím jít, pasa čeká." "Na tebe čeká?" "Ano a na osla, jehož mu mám přivést z nejbližšího stanoviště oslařů." "Aj, pasa je zde?" 115

"Ano. Chce se však vrátit do paláce a nechce se mu pěšky. Správce mne poslal, abych přivedl zvíře a oslaře. Přijď tedy zítra večer. Budu na stráži, abys nebyl nikým odhalen." Jinoch odkvapil směrem k městu. "Čertovská turečtina," řekl lord. "Kdo ji neumí, nerozumí z ní ani slova. Co povídal ten chlapík?" Herman Vallert mu vše vysvětlil. "Nádherné, skvostné, znamenité!" zvolal nadšeně Angličan. ;,Tedy konečně únos a to již zítra!" "Zatím jen schůzka, mylorde.

Dosud nevím, bude-li z toho únos." "Co jiného by bylo?" "Vyčkejme ještě." "Nemám chuť čekat." Jakže? Chcete snad již jít domů?" "Ne, tak to nemyslím. Uděláme to tak: půjdeme sem zítra spolu - my tfi - tam dovnitř si můžete jít sám - - my dva zůstaneme venku - - a pak se již ukáže, co se stane." "Nu, pro mne! Ale jak se dostaneme do zahrady?" "Ano, to je hlavní věc. Žebřík by byl rozhodně nejlepší!" "Žebřík je příliš nápadná věc." "Nápadná? Proč? Kdo vystrčí z okna nos, dostane prostě žebříkem jednu přes něj a - heavens! - mám myšlenku!" "Smím ji zvědět?" "Ovšem. Přivoftte si ke mně!" "Děkuji! Nejsem přítelem podobných vůní." "Já také ne, ale musím ji čichat spokojeně, protože jsem spadl do bahna. Za chvfli přivedou pašovi osla. Musí jet tedy podle nás. Což kdybychom ho také trochu navoněli?" "Bláznivý nápad!" zasmál se Herman. "Nemůže mu to pranic uškodit. Nalíčil na vás dnes tak hanebnou léčku - že si věru zaslouží nějakého trestu. Proč bychom si nedopřáli trochu povyražení?" "To povyražení by pro nás mohlo mít nepříjemné následky." Jaké?" 116'

"Upozorníme na sebe." "Eh! Vždyť máme na sobě turecké šaty. Nepozná nás." "Paule, co tomu říkáš?" y "Co? Ze mne při vašem bláznovství napadla dobrá myšlenka! Což kdybychom při tom mohli získat klíč o zahradních vrat?" "Jak jej chceš získat?" "Snad to ani nebude tak těžké. Zde nejsou domovníci ani vratní, kteří by otvírali domy. Pasa, myslím, sem přichází a odchází v různou dobu denní i noční. Má tedy jistě klíč při sobě." "Myslíš, abychom mu jej vzali? Abychom ho přepadli?" "Ano. Zahrajeme si prostě trochu na Rinalda - banditu. Pašu nebude provázet nikdo kromě poháněče oslů. S těmi dvěma budeme hned hotovi." "Hm. Nenajdeme-li klíče, aspoň naženeme chlapíkovi strach. Ale pojďme stranou, abychom nebyli viděni. Zdá se mi, že slyším kroky." V nejbližší chvíli ubíral se kolem nich mladý důvěrník paní Zykymy s oslem a s hammarem, jemuž zvíře náleželo. "Jak se řekne po turecku taškář?" tázal se Angličan, sotva dozněly jejich kroky. "Čapkyn." "A darebák?" "Chovarda." "Krásně! Děkuji! Teď může přijít!" Nečekali dlouho a zaslechli dusot oslích kopyt. Oslař běžel napřed, drže v ruce papírovou svítilnu na hůlce zavěšenou; za ním klopýtal osel, který byl tak malý, že pašovy nohy se skoro dotýkaly země. Ibrahim pasa byl velice mrzut. Měl dnes nešťastný den. Po trapné události na hřbitově následoval neblahý výstup se vzpurnou otrokyní. Nepomyslil si však, že závěr všech nepříjemností teprve přijde. Náhle byl ze svých ponurých myšlenek vyrušen, neboť znenadání vynořila se vedle něho dlouhá postava a zařvala mu do uší: 117

Jsi, čapkyn! Jsi, chovanda! Dolů z osla!" A vzápětí ucítil na hrdle dvě kostnaté ruce. Chtěl ze sebe vyrazit výkřik o pomoc, ale mohl nejvýš jen zachroptět. Pak ztratil vědomí. Když majitel osla zaslechl Angličanův výkřik a obrátil se, poznal hned, že je za jeho zády loupežné přepadení. Uchopil uzdu, vyšvihl se rychle do sedla a uháněl odtud, aniž vydal ze sebe nejmenšího hlásku. Cařihradští hammarové mají znamenité zkušenosti s vražedníky a zloději. "Toho jsme §e zbavili!" zasmál se lord. "A teď se vraťme k tomuto zde. Zdá se mi, že ztratil vědomí." "Nemluvte raději!" šeptal Paul Norman. "Zaslechne-li vás, pozná podle vaší angličtiny, kdo jsme." "Je v bezvědomí!" šeptal Herman. "Prohledejme mu kapsy!" Záhy našli v kapse u kalhot tobolku, ve vestě hodinky a v plášti veliký klíč. "Tady je," zvolal Herman. "Mám jej. Teď jen rychle pryč!" "Počkej! Ne tak rychle!" odpověděl malíř. "Bude-li mu ukraden jen klíč, pozná, oč nám šlo. Musíme mu vzít všechno. Nejlépe bude, vezmeme-li mu celý plášť, aby myslil, že nám šlo právě jen o plášť a klíč že jsme jen bezděky vzali sebou." Stalo se. "Vykoupejme ho trochu!" řekl lord, když všecko bylo provedeno. "Zaslouží si to!" „Ne, bylo by to zbytečné a neprozřetelné. Nebudeme se přece dopouštět mladických nerozvážností. Bojím se, že i tak pácháme dost velkou hloupost." Za půl hodiny nato byli již opět na palubě lordovy jachty, kotvící v přístavu Pera. Všichni tři se s úlevou převlékli do svých šatů a když se pak sešli v útulně upravené kajutě hostitelově, nemohli se zdržet smíchu nad podivuhodnými příhodami, jež jim přinesl tento den. Zvláště Angličanovi zdála se nesmírně humornou vzpomínka na loupežné přepadení, jehož byl hrdinou a v němž se jako anglický lord a člen nejvzne- 118

šenější londýnské gentry ovšem vyjímal poněkud nezvykle. Nedobrovolná lázeň siru Davidovi nikterak neuškodila, neboť noc byla velmi vlahá. Teprve, když pojedli, jali se prohlížet svůj lup. Otevřeli tobolku a přepočítali její obsah. Bylo v ní několik set piastrů v bankovkách. "Nikdy bych nebyl řekl, že by mohl ze mne být zákeřný loupežník," smál se lord. "Ale jsem se svým prvním výsledkem velice spokojen. Škoda jen, že tento počestný způsob živobytí končívá obyčejné na šibenici. - A zde je klíč. Slušně veliký, což? - All devils - teď mne napadá, že jsme vlastně hlupáci!" "Proč?" "Zapomněli jsme se přesvědčit, zdali se klíč opravdu hodí k vratům. Měli jsme nejkrásnější příležitost vyzkoušet jej na místě. Což když patří k pašově paláci ve městě?" "Máte pravdu, na to jsme nevzpomněli. A přece si o tom musíme zjednat jistotu." "AD right! Vydáme se tam hned a klíč vyzkoušíme." "Ne, mylorde! Jen seďte a odpočívejte. Tuto práci vykonáme my dva sami. Nyní si prohlédněme ještě hodinky." Při těch slovech podával lordovi chronometr. Byla to vzácná práce; drahokamy posázené víčko hodinek svědčilo o jejich veliké klenotnické ceně. Lord otevřel víčko. Náhle Vallert, který s ním do hodinek nahlížel, vykřikl, strhl hodinky k sobě a vytřeštil na ně oči. Zdálo se, jako by mu chtěly vyskočit z důlků. "Co je to - proboha?" zvolal. "Proč křičíte, sir? Co se stalo?" ptal se lord. Při zvuku jeho hlasu uvědomil si mladý muž, že svým výkřikem se vlastně již dokonale prozradil. Díval se ještě chvíli na vnitřní stranu víčka, podíval se na lorda a pak již neváhal. "Mylorde," řekl, přemáhaje své pohnutí, "vidím, že jsem vám povinen vysvětlením." "Vysvětlením? Čeho? Proč? Nerozumím." "Hned pochopíte." 119

Sáhl na hruď, vyňal zlatý medailon, visící na hedvábné šňůrce, otevřel jej a podal Lindsayovi. "Znáte ten obraz?" Lord se chopil medailonu a vrhnul pohled na drobnomalbu, umělecky provedenou na slonovině, doslova ztrnul. Oči se mu široce rozevřely, ústa se proměnila v zející propast, nad níž se zbledlá nosní špička skláněla nejinak, než jako by pátrala, jak napravit škodu. Konečně napětí povolilo a lord byl opět schopen řeči. "To je - - to je - Anně Lindsayová - - to je má sestra. Yes!" Ústa se pomalu zavřela a nos, zřejmě uspokojen rozluštěním záhady, zaujal opět postavení přírodou mu odedávna vymezené. , Jak - - jak jste nabyl tohoto obrazu, mladý muži?" "Žena na něm zobrazená je má matka," odvětil

Herman Vallert. "Vaše matka? Ale pak - - pak byste se nejmenoval Vallert, nýbrž - Eaglenest? "Vyslovil jste mé jméno. Alban Eaglenest byl mým otcem a vaše sestra je mou matkou." "Otec - Matka - sestra - člověče - muži - příteli - vždyť pak bych byl vlastně váš strýc!" "Věru - jinak to už nebude." "Krásně, znamenitě, excellently! Poslyšte, sir - totiž - chci říci: poslyš, hochu - tomu říkám dobrodružství, indeed! Musím tě obejmout! All right, yes!" Objal mladého muže svými pažemi jako polyp, přitiskl si ho na prsa a políbil ho, což dokázal jen tím, že odhodlaně odsunul vlastní nos stranou. "Mister Vallert - sir - eh, zpropadený chlapče, vždyť já jsem úplně popleten! Ale proč jsi mi to všechno neřekl hned?" "Nebyla k tomu dosud příležitost," smál se Herman, nemálo dojat zřejmě nelíčenou Angličanovou radostí. "Well! A jak se jmenuješ křestním jménem?" "Herman." 120

"Ah, pravda, Herman Eaglenest! A kde jsou ostatní? Pátral jsem po vás, ale marně. Řekli mi, že jste zmizeli beze stopy." "Řekli pravdu. Můj otec je mrtev a kde je má matka a moji tři sourozenci - to sám nevím, snažím se však - -" Nedomluvil; přerušil ho Normanův výkřik plný úžasu. Malíř znal zvláštní osudy svého přítele, neznal však obsah přívěsku. Při bouřlivém lordově shledání se synovcem se octl medailon na stole a tam se k němu Paul sklonil, aby si jej prohlédl. Otevřel víčko, podíval se dovnitř a vykřikl plný údivu nad tím, co spatřil. Lord i Herman se k němu překvapeně obrátili. "Co se stalo?" tázal se Herman přítele, který stál jako přikovaný, zíraje na drobnomalbu. "Čita - to je Čita!" "Nesmysl! Něco se ti zdá!" Jistě! Do posledního tahu, do poslední nitky - Čita!" "Mýlíš se, je to má matka. Nějaká zdánlivá podoba tě svádí--" "Ne, neklamu se, Hermane! Opakuji - to je Čita! K ďasu, jsem přece malíř a umím se podívat na lidskou tvář. Vidím tytéž tahy, tentýž vlas, tytéž oči - jedním slovem Čita, jak ji znám a jak jsem ji portrétoval." Herman a lord pohlédli na sebe v němém údivu. Myšlenka, kterou v nich malíř vzbudil, zdála se jim více než dobrodružná. "Jdi!" zahovořil konečně Herman. "Ty bys člověka tak popletl, až by se nakonec mohl domnívat, že v té Cite nalezl vlastní sestru. Kdybych se měl spoléhat na lecjakou náhodnou podobnost, našel bych zanedlouho ne jednu, nýbrž celý tucet sester!" "Stůj - počkej! Vzpomínám, že je tu ještě jedna nápadná okolnost: Čita nezná svoje rodiče." "Vskutku? Hm. To je opravdu zvláštní shoda. Mé sestře Lise byl tehdy právě asi rok a také by se jistě nepamatovala na otce ajnatku. Kolik let je té tvé Cite?" 121

"Sedmnáct." "Věk by také souhlasil. Ah, Paule, Paule, jestliže tvé tušení - -" „Nonsense!" přerušil je náhle lord. "Tak daleko ještě nejsme! O tom si ještě důkladně pohovoříme. Nejdříve chci zvědět tvé příběhy, hochu, a pak teprve přijde to ostatní. Vypravuj!" "Mé příběhy? Jsou víc než smutné. Učinily ze mne psance, tuláka bez klidu a odpočinku, jehož věčným údělem, jak se zdá, bude pátrání po zmizelých." "Věry well! Znamenitě! Pomohu a budu pátrat s tebou. Mluv dále!" "Otec byl tehdy, jak se dobře pamatuji, konzulem v Adenu. Kromě mne, který jsem byl nejstarším, měl dva syny a dcerku, kterou v té době ještě opatrovala kojná." "Kolik jsi měl let, když jsi ztratil otce?" "Osm let. Otec byl velmi bohat a také jeho postup v diplomatické službě byl skvělý, krátce byl mužem, jenž se svým osudem mohl být dokonale spokojen. V Orientě však nebyl rád. Toužil po vlasti, ne snad kvůli sobě, nýbrž kvůli matce a nám. Aden nebyl pro naše další vzdělání zrovna vhodným městem. Zažádal si proto o přeložení." "Well! A podařilo se mu je prosadit?" "Ano, žel k naší zkáze. K cestě zvolil otec sambuk, jehož kapitána dobře znal. Plavba Rudým mořem ubíhala pokojně. Se mnou, svým nejstarším synem, obíral se otec nejraději, ukazoval a vysvětloval mi cestou vše, co bylo hodno pozornosti a co mne mohlo zajímat. Jednoho dne jsem však pozoroval, že je neklidný. Na můj dotaz odpověděl, že se blížíme k vodám, v nichž řádí arabští námořní loupežníci." Lordův nos začal se přímo podivuhodně pohybovat; bylo palrné, že Lindsay je tělem i duší zaujat vyprávěním. "Znám," poznamenal. "Bylo to asi na výši Ras Chalibu, což?" "Ano. Otec, myslím, jmenoval podobné jméno. Slyšel jsi, strýčku, už někdy o džeheinech?" 122

"Yes. Slyšel dost Můj přítel Kára ben Nemsi zažil s nimi pěkné věci. Vypravoval mi o nich, yes!" "Obavy mého otce nebyly bezpodstatné. Den nato napadla náš sambuk silně obsazená plachetnice. Mužstvo sambuku se zbaběle vzdalo, aby zachránilo životy, a otec, když se na loď nahrnulo plno divokých postav, byl před mýma očima zabit. Mou ubohou matku, kojnou a nás čtyři děti zavřeli sveřepí džeheinové do kajuty." Vzpomínka na hroznou událost, která zničila život jeho otce, přemohla na chvíli vypravěče. Odmlčel se. Oba přátelé byli hluboce dojati. Teprve po chvíli Herman pokračoval: "Nejhroznější okamžiky nás však ještě čekaly. Turecká posádka sambuku musela se podrobit rozkazům lupičů a plout podle jejich rozkazů. Zamířili jsme s lodí do Suakinu na africkém pobřeží. Snad víte, že toto město, jehož jména nikdy nezapomenu, mělo kdysi jedno z nejpověstnějších tržišť na otroky. Brzy jsme pochopili, co s námi džeheinové zamýšlejí. Hned po přistání v Suakinu vyvedli nás na otročí trh. Můj Bože, co jsme tehdy zakusili! Lidokupci s námi jednali jako se zbožím, ba hůř než se zbožím. Jako mladý hoch, skoro dítě, nechápal jsem plně hrůz kolem nás a teprve později jsem si uvědomoval, jak asi bylo matce, když jí brali a odváděli jedno dítě za druhým." Lord vyskočil a počal zuřivě pobíhat kajutou. Osud jeho sestry ho přímo rozběsnil. "Prvý jsem přišel na řadu já," pokračoval Herman. "Ještě dnes vidím zlomený matčin pohled, kterým se se mnou loučila. Byl jsem tehdy pláčem tak zmořen, že mi již vše bylo lhostejno. Měl jsem však štěstí - mohlo-li se ovšem za takových okolností vůbec o štěstí mluvit. Koupil mne jeden bohatý turecký obchodník z Chartúmu. Měl mne rád a věru nepocítil jsem u něho nikdy tvrdosti osudu otrokova. Přeskočím řadu příštích let! Byly klidné, ale při tom plné duševních útrap. Nikdy, nikdy mi z mysli nevymizela vzpomínka na matku. I ve snách spalovala 123

mne žhavá touha pomoci jí, napravit bezpráví, jež z ní učinilo nejneštastnější ženskou bytost. S lety dospívání vždy víc dozrávalo ve mně rozhodnutí, abych po ní a ostatních příslušnících své rodiny pátral. V letech, kdy jsem žil v Chartúmu, prokázal jsem svému pánu několik cenných služeb, jichž si vážil tolik, že v odměnu za ně vrátil mi svobodu." "Ubohý hochu, ubohá Anně! Kolik jsi měl tehdy let, když ti vrátili svobodu?" "Dvacet let mi bylo, když jsem se opět mohl nazývat svobodným člověkem." "Hrozné! Strašlivé! Neslýchané! Příslušník Lindsayů dvanáct let otrokem! Má

sestra otrokyní! Mám vztek! Yes!" "Podle evropských pojmů nenabyl jsem vlastně vyššího vzdělání, ale turečtinu i arabštinu ovládal jsem brzy slovem i písmem dokonale. Nejdříve jako sluha, později jako zástupce svého pána přicházel jsem do styku s Angličany, Francouzi a Němci a tak nejen že jsem si uchoval znalost mateřské řeči, ale osvojil jsem si i hlavní evropské jazyky, jimiž jsem byl ostatně vyučován již v domě otcově. A tak se mi konečně podařilo přikročit k řešení úlohy, kterou jsem si vytkl jako hoch. Mé jazykové znalosti mi dopomohly k dobře placenému místu při tajné zpravodajské službě v Orientě. Divíš se, Paule! Nehledal jsi ve mně vyzvědače, což! Pokládal jsi mne za ubohého globetrotera, který cestuje cizinou, aby ji studoval. Nejsem však tak zcela bez prostředků, jak se ti zdálo a jak jsem se navenek každému jevil. Měl jsem a mám vše, co potřebuji, ale pro mé účely je prospěšnějším, vystupuji-li jako chudák. Žasl bys, kdybych ti řekl, s kým se v Istanbulu stýkám. Doufám, že mi promineš mou dosavadní neupřímnost. Jistě chápeš, že jsem pro ni měl pádné důvody." "Kdo by ti pro to mohl činit výčitky, milý Hermane!" "A co tvá matka - kde je? Tvoji sourozenci kde jsou," chopil se slova Lindsay. "Dozvěděl jsi se něco o nich?" 124'

"Nic, ačkoli jsem se všemožné snažil přijít jim na stopu. Vždyť i svého nynějšího úkolu v zpravodajské službě jsem se chopil jen proto, že mne vedl nejrůznějšími končinami sultánovy říše. Všechno pátrání a vyptávání, všechno úsilí však bylo marné. Až dnes, jak se zdá, padl jsem na stopu, první, kterou nacházím." "Stopu? Cože? Jak?" tázal se lord. "Kdy? Kde je?" "Zde. Tyto hodinky jsou stopou." Při tom Herman podával Lindsayovi pašovy hodinky, které po celou dobu svého vyprávění nepustil z ruky. "Heavens!" vykřikl lord, sotva se do nich podíval. "Erb Eaglenestů. A co je to pod ním? Alban Eaglenest! By God! Co to znamená?" Také Paul Norman chopil se nyní hodinek a pozorně je zkoumal. "Neznamená to nic jiného," odpovídal Herman, "než že pasa, jemuž jsme tyto hodinky sebrali, musí nám říci, odkud je má." "Yes. Navštívím ho hned zítra. Půjdu - -" "A přiznáš se, že jsi mu hodinky uloupil?" usmál se Herman. "Damned, máš pravdu. To nepůjde. A co tedy dělat?" "Vyspíme se na to, mylorde," řekl malíř. "Nepodnikneme nic, dokud celou tu věc důkladně nepromýšlíme." "Well. Budeme přemýšlet. Mnoho a hned. Hermane, hochu, měl snad tvůj otec v Adenu nějakého nepřítele?" "Nevím. Byl jsem tehdy ještě mlád a nemohu nic jistého tvrdit. Vzpomínám jen, že v Adenu nás často navštěvoval jakýsi Turek, který však nedlouho před naším odjezdem, nevím proč, ve svých návštěvách najednou ustal. Mám jen matné tušení, že se s ním otec v něčem nepohodl." "Jak se jmenoval ten Turek?" "To bohužel nevím." "Škoda. Když tak o tom přemýšlím, zdá se mi, že celé neštěstí je dílem nějaké pomsty." "Podobné podezření měl jsem již nejednou." 125

"Vskutku? Proč? Jaký jsi měl pro to důvod?" "Důvod? Žádný; spíše to jen vyciťuji. Sloužil u nás tehdy muž, kterému jsme říkali Rorin. Odkud pocházel, nevím, ale na to si vzpomínám, že jsem ho neměl příliš rád. Byl s námi, když sambuk byl napaden piráty, ale od té chvíle zmizel mi z očí." "Patrně byl v boji zabit," poznamenal malíř. "Ne! Vím bezpečné, že nebyl mezi padlými ani mezi zajatými. Kam se poděl? Tehdy mi to nebylo nápadno, ale později jsem o tom mnoho přemýšlel." "A výsledek tvých úvah?" "Ten muž, Rorin, nebyl mé matce příliš milý, otci však uměl vyhovět tak, že ho nazýval svou pravou rukou. Ačkoli byl vůči matce nadmíru úslužný a zdvořilý, chovala se k němu chladně a odmítavě. Dnes si dobře uvědomuji, lépe řečeno, vnitřně to cítím, že to u matky nebyla pýcha, nýbrž instinktivní nedůvěra, kterou ženy pociťují spíše než my, muži." "Well. Mluv dál!" „JFlorin nebyl dobrý člověk a nemyslel to s námi dobře. Ach, věř mi, strýčku, nemám hmatatelných důkazů, ale zde, v srdci, cítím to stále a stále. Byl to zrádce a on zavinil naše neštěstí." "Ale jak, jak? Myslíš snad, že měl spojence mezi piráty?" "Nevím." "A Turka, o němž jsi řekl, že vás navštěvoval, nepode-zříváš?" Herman pokrčil rameny. "Opakuji: byl jsem tehdy příliš mladý, abych mohl o něčem bezpečně usuzovat. Pamatuji se na všechno jen matně - snad bych ty lidi dnes již ani nepoznal. A přece jakýsi stín podoby se ve mně uchoval - pokud jde o Florina. Když jsi se dnes, strýčku, popadl s dervišem, připadal mi ten chlapík nějak známý. Napadlo mi, že asi tak by musel vypadat Horin, kdyby - -" "Kdyby si všichni darebáci byli podobni," přerušil ho Paul Norman. "Myslím, milý Hermane, že by nás zavedlo přfliS daleko, kdybychom meh' usuzovat podle všech tvých tušení 126-

a pocitů. Potřebujeme fakta. Faktem je jedině podoba Čity s tvou matkou - tu jsem zjistil já sám nade vší pochybnost. Toho se držme především. Hned zítra ráno půjdu k Barisovi, abych o tom nabyl bezpečné jistoty. A protože mi dervišova návštěva u Bariši působí starosti, chtěl bych se tam vypravit brzy ráno. Navrhuji tedy, vzhledem k noční hodině, abychom odešli domů a dopřáli mylordovi také trochu zaslouženého odpočinku. Zítra o polednách se můžeme sejít a dohodnout se o dalším postupu. "Proč se scházet?" namítal lord. "Naše schůzky v městě by mohly vzbudit podezření, a proto bude lépe, přespíte-li u mne." "Tím větší podezření by vzniklo, kdybychom dnes nepřišli domů," řekl Herman. "Ne, strýce, pro dnešek u vás nezůstaneme. Je tu i záležitost s klíčem, kterou nutno obstarat a kterou bych nejraději uvedl do pořádku hned. Musíme klíč vyzkoušet za noci, dokud je tma. A máme dům pašův skoro na cestě. Znáš, strýčku, kavárnu Paříž?" "V starém Stambulu na břehu Zlatého rohu? Yes." "Tam se můžeme zítra sejít, řekněme o polednách. Na večerní výpravu se vydáme odtud, z jachty, neboť lepší místo k přestrojení nemáme. Souhlasíš, Paule?" "Ano." "A vy, mylorde - totiž ty, strýčku?" "Well, nic nenamítám. Jděte tedy, ale buďte opatrní. Nerad bych ztratil synovce, sotva jsem jej nalezl. A ještě něco, hochu! Ani nevíš, jak jsem rád, že se na světě nalezl chlapík, který starému Davidu Lindsayovi říká: strýčku. Kdyby mi někdo dal sto tisíc liber, nepotěšil by mne tolik. Yes! A tvou matku vypátráme - o to neměj starost. Jsem David Lindsay a udělám, co chci! Well!" 127

Kapitola pátá SIR DAVID ZAKROČUJE

Druhého dne sedel lord na palubě své jachty při ranní kávě a tiše se pochechtával. Před ním ležela francouzská příloha cařihradského listu Bassiret s podrobným vylíčením loupeži něho přepadení Ibrahima paši, jak o něm vydala zprávu

policejní korespondence. Připojena byla i trochu humorná původní zpráva reportéra, který si dal o události vyprávět od oslaře, jenž se ještě téže noci přihlásil na policii, žádaje s velkým křikem zpět svého osla. Líčení oslařovo bylo přehnané, plné nemožností, a vedle fantastického popisu obrovských lupičů hemžilo se zvláště tisíci džiny, malými ďáblíky, sršícími hněvem, kteří podle skálopevného názoru oslařova byli vlastními původci přepadení. V policejní zprávě byly uloupené předměty přesně popsány, klíč, tobolka i znak v hodinkách. Popis byl podán nejen francouzsky, nýbrž i anglicky a turecky. "Hm," bručel si lord. "Myslím, že svou kořist těžko prodáme, neboť o hodinkách teď ví celý Cařihrad. A džinové - well! Zdá se, že jich byl celý pluk, jemuž statečný Ibrahim pasa neodolal a přes všechno své hrdinství nakonec podlehl. Vida, vida!" 128

Lord se znovu zahloubal do Bassiretu, náhle však vyskočil. "Ukáži mu!" zvolal. "Ať pozná Davida Lindsaye! A co se týče těch dvou mladíků, ještě včas se dovědí, co jsem učinil." Rychle běžel na příď, kde ležel kormidelník Smith, aby se dal ranním sluncem trochu opálit. "Master Smith!" volal lord zdaleka. "Máte chuť vyjít si trochu na procházku do města?" "Proč ne?" odpovídal kormidelník, pravý mořský vlk mohutného těla a býčí hlavy. "Přeje si snad Vaše lordstvo, abych je na pevninu doprovodil?" "Yes. Vy přece, Smithi, umíte dobře boxovat?" "To si myslím!" odpověděl kormidelník a pohlédl nevinnýma očima na své obrovské pěstí, jež skutečně vypadaly tak, jako by jimi mohl jednou ranou porazit vola. "Půjdu totiž navštívit člověka, jemuž nedůvěřuji." "Vaše lordstvo jistě ví, že mně může plně důvěřovat." "Vím, yes! Poslyšte, kormidelníku, ten chlapík, kterého navštívíme, je turecký pasa." "Neškodí! Je mi lhostejno, mám-li rozmačkat několik kostí pašovi nebo nosiči uhlí! Nebo mu snad mám jen obrátit několik svalů naruby?" "Zatím nic takového. Teprve bude-li nezpůsobný, řeknu, co uděláte. Především však zůstanete u mne a ani na chvilku mne neopustíte." "Dobrá. Neměl jsem ještě nikdy v pěstích žádného pašu a jsem opravdu zvědav, jak dlouho takovému pánovi vydrží dech v těle." Za čtvrt hodiny nato šli spolu po mostě v Pere, lord s deštníkem a dalekohledem napřed, a o krok za ním kormidelník s rukama v kapsách svých širokých kalhot a s námořnickou čepicí naraženou hluboko do týla. Nalézt palác paši Ibrahima nebylo těžké. 129

Vchod do něho byl těsný, tmavý. V Orientě nemají ani paláce velikých, honosných bran. Za dveřmi byla rohožka, na níž seděl opálený muž. Jakmile spatřil lorda a jeho průvodce, vyskočil a postavil se jim do cesty. "Stůjte! Ani krok dále, dokud s vámi nepromluvím. Jsem kapudži!" "Co povídá? Rozumíte mu, Smithi?" tázal se lord. "Ne. Slyšel jsem je slovo "kapudži" . Nevím, co to znamená?" "Hm! Kdož ví!" "Kapudži! Kapucínovi se ten chlapík nepodobá." "Ne. Pojďme dál." Ale kapudži, to je dveřník, nebo-li vrátný, jim znovu zastoupil cestu a řekl: "Kdo jste a co zde chcete?" "Smithi, tak se mi opravdu zdá, že nás ten člověk nechce vpustit." "Ano, zdá se." "Postavte ho tedy trochu stranou, ať nám nepřekáží!" "Prosím, mylorde. Ale musím ho popadnout jemně, aby mu dušička nespadla do trepek." Po těch slovech vztáhl kormidelník svou silnou, svalnatou paži po kapudžim, uchopil ho za Šat na prsou, zvedl ho, přehodil si ho do druhé ruky přes sebe a přes lorda a pak užaslého vrátného šetrně posadil opodál na zem, takže měli cestu volnou. Něco podobného se ubohému kapudžimu ještě nikdy nepřihodilo. Však to také byla smělost vůči němu, tak důležitému muži! A pak ta obrovská síla, která si s ním pohrávala jako s věchýtkem! Nebyl schopen slova. Stál s ústy vyvrácenými dokořán, a třeštil zrak za nimi, jak se ubírají dál. "Jedno úskalí jsme přepluli," řekl si spokojeně kormidelník. "Nezpůsobí-li nám pasa více zábavy, pak je věru škoda, že jsem šel s vámi, mylorde. Mrzutá věc, těší-li se člověk na slušný příboj a najde jen takové vlnky." 130'

Přišli na dvůr. Stálo tam několik černochů, kteří hlasitě vykřikovali, udiveni pohledem na kostkovaného Angličana. Člověka tak podivně oděného neviděli ještě nikdy v životě. "Ibrahirň pasa, he?" tázal se lord jednoho z nich. Této otázce, pronesené řečí vskutku mezinárodní, porozuměl muž dokonale. Ukázal na široké schodiště, u něhož se opírali o pilffe dva tlustí eunuchové. Očima mžikajícíma z objemných tváří mrkali na lorda jako hroši, kteří vidí zjev dosud jim neznámý. "Away! Z cesty!" poručil jim Brit. Tato slova setkala se s tím výsledkem, že eunuchové zůstali stát jako sochy a jen ušte ještě víc otevřeli. "Master Smith, pomozte jim!" Slyšte to, popadl kormidelník pravicí jednoho, levicí druhého muže, otočil se rychle několikrát kolem své osy a pak je náhle pustil. Podle zákona odsffedivosti odletěli oba eunuchové, jeden sem a druhý tam; a pak se ještě několikrát v písku převalili. Když prodělali tuto nedobrovolnou leteckou exhibici zarvali oba unisono svými ječivými hlasy a ostatní, na dvůr se shluknuvší služebnictvo, dalo se do křiku. Původcové tohoto pekelného koncertu ubírali se však klidně vzhůru po schodech a dospěli bez dalších překážek na jakousi galerii, do níž ústily několikeré dveře. Jedny z nich se právě prudce rozletěly a vyřítil se z nich pasa, aby se podíval po příčině neobyčejného hluku. Hlasitě proklínal, ale když spatřil lorda, zachoval se stejně jako jeho služebnictvo - otevřel ústa a vyvalil oči. "Good morning!" pozdravil ho lord. "Do you speak english!" "Non," odpověděl pasa francouzsky. Lord tedy pokračoval v této řeči: "Kterou řečí kromě turecké mluvíte nejplynněji?" "Francouzskou." "Hm! Óh! Mluvme tedy francouzsky! Ale nikoli zde! Prosím, zaveďte nás do svého salonu." 131

Ibrahim pasa stále ještě se nemohl spřátelit s myšlenkou, že < se v jeho domě octl právě tento protivný Angličan. Bezděky! však otevřel dveře a vstoupil za nimi dovnitř. Octli se v místnosti vyzdobené všemožným orientální přepychem, v níž sel majitel paláce patrně oddával požitku z dolce far niente -| sladkého nicnedělání. Pasa se hned posadil na svůj polštář,| avšak své hosty k usednutí nevyzval. Nyní se vzpamatoval ze svého překvapení a pozoroval lordaj pohledem, v němž vedle zvědavosti zračila se zášť, opovržení! a podobné ušlechtilé pocity. Brit to velmi dobře pozoroval, ale nedbal toho. Chvíli zvěda-1 ve pozoroval podmračenou tvář pašovu, pak řekl: "Myslím, že byste asi rád věděl, co vlastně u vás chci?" "Ovšem!" odpověděl krátce pasa. "Nejde celkem o nic tak důležitého. Četl jsem dnes francouzský Bassiret, v němž bylo uvedeno vaše jméno - - " "Vyrušujete-li mne jen proto, mohl jste si klidně ušetřiti námahu své návštěvy." "Proč? Hm! Nevidím tu nic, co by nasvědčovalo, že jste přflišl zaměstnán. Já sám mám hojnost

času. Domníval jsem se tedy,| že neuškodí, navštívím-li vás, abychom si porozprávěli o dinkách, které jsem dnes ráno koupil." "Hodinky? Ah! Koupil jste hodinky?" "Ano." Jaké?" "Zlaté, velmi vzácný kus, démanty posázený a opatřený | znakem majitele." "Máte je zde?" "Snad." "Snad? Musíte přece vědět, máte-li je s sebou či ne! Mohu ; je vidět?" "Ano. Tady jsou." Lord vytáhl z kapsy hodinky a podal je pašovi. Sotva je Turek spatřil, zvolal: 132'

"Jsou to ony, ano, jsou! Jsem velice rád, že se našly!" Prohlédl je ze všech stran a pak je strčil do kapsy. Ijord se klidně na to díval a s úsměvem prohodil: "Řekl jste, že jsem si mohl ušetřit svou návštěvu, ale teď, jak se zdá, jste spokojen?" "Ano. Netušil jsem opravdu, že jste objevil hodinky, které mně patří." "Vám? Vskutku - v tomto bodě se vaše názory poněkud liší od mých. Já totiž myslím, že ty hodinky jsou mým majetkem." "Mýlíte se. Jsou to moje hodinky; byly mně včera večer ukradeny, vlastně uloupeny, jak zajisté víte, četl-li jste dnešní Bassireť. "Četl. Ale já jsem je přece koupil a zaplatil hotovými." "Uškodil jste si tun. Kdo koupí kradenou věc, ztratí peníz, který za ni dal." "Opravdu? Ale to by mi bylo nanejvýš nepříjemné!" "Oh, mohlo to být ještě mnohem nepříjemnější. Jak snadno na vás mohlo padnout podezření!" "Podezření. Jak to myslíte?" "Inu, ve vašem majetku je, vlastně byl ukradený předmět. Jak můžete dokázat, že jste jej nabyl poctivým způsobem?" "To by mně ani nebylo tak obtížné. Ale což vy? Jak vy můžete dokázat, že tyto hodinky vám skutečně patřily?" "Dokáži to snadno." "Jsem zvědav." "Vždyť je to zcela jednoduché. Popíši přesně hodinky, které, jak jste viděl, jsem dosud ani neotevřel. Každý se může přesvědčit, zdali popis souhlasí." "To by byl ovšem pádný důkaz. Můžete je tedy vskutku popsat?" "Ano. Otevřte je a podívejte se. Především tedy jsou to opakující hodinky. Je to tak?" Pasa podal při tom lordovi hodinky a očekával, že ten je otevře a odpoví mu. Angličan je klidně zastrčil do kapsy, 133

přičemž se tvářil jako člověk, který se srdečně raduje z toho, že l jiného přelstil. "Nuže, podívejte se!" opakoval netrpělivě pasa. "Není ffeba. Podíval jsem se již. Ano, jsou to opakující j hodinky." "Znak je na vnitřní straně víčka!" "Zcela správně." "Ale podívejte se, vyndejte je přece! Hodinky nepatří do vaší kapsy!" "Patří a zůstanou tam. To je přece jednoduchá věc." "Oh! Moje hodinky! Chcete snad říci, že si je chcete ponechat?" "Ano, chci. Vy jste je před chvílí dal do kapsy a teď jsem já učinil totéž. Raduji se neobyčejně, že jsem ve vás poznal muže tak rozšafného." "Monsieur, mám se snad domnívat, že mne chcete urážet?" "Ó, nikoli. Urážet vás mne ani nenapadne." "Vydejte tedy mé hodinky!" "Dostanete je, jakmile rozhodne soud, čí majetkem vlastně jsou." "Soud? K čemu zde ffeba soudů? Ostatně soud by chtěl především zvědět, jak se hodinky dostaly do vašich rukou." "Koupil jsem je, jak jsem již řekl." "Můžete to dokázat?" "Hm. Monsieur patrně ráčí žertovat. Rád bych znal soudce, který by se odvážil žádat důkaz od lorda z Old Englandu. Co já řeknu, vždycky platí! Ale také vy musíte dokázat, že hodinky jsou vaším majetkem, rozumíte?" "Ovšem, že to snadno dokáži." "O tom si dovoluji pochybovat." "Pane!" "Opakuji, že o tom pochybuji a to velice. Tyto hodinky jsou starou, velice vzácnou rodinnou památkou a patřily kdysi jedné šlechtické rodině. Jak se dostaly do vašich rukou?" 134-

"Nemáte právo klást mi tyto otázky." "Mám. Jsem totiž členem té rodiny. Jmenuji se David Lind-say a na hodinkách je znak Albana Eaglenesta, který je mým švagrem." Paši se náhle zmocnil nepokoj, ale snažil se opanovat svůj hlas. Odpověděl: "Nechápu vás. Co je mi do vaší rodiny? Neslyšel jsem nikdy ani o Lindsayovi ani o Eaglenestech." "Vida! A máte hodinky, na nichž je jméno Eaglenestů vyryto. Jakým způsobem jste jich nabyl?" "Nejsem povinen vám to povídat." "Že ne? Dokáži vám, že mně to říci musíte. Příslušníci rodiny Eaglenestů zmizeli. Tyto hodinky jsou stopou, po níž půjdu a při tom mně bude lhostejno, vrazím-li do nějakého paši nebo kotláře." Ibrahim pasa se zvolna zvedl. Jeho obočí se hrozivě svraštilo a oči se mu hněvivě zaleskly. Postoupil k lordovi o krok a řekl: "Monsieur, víte, kde jste?" "Ano, ve vašem domě." "Nezapomínejte tedy, s kým mluvíte!" "On, na to právě myslím." "Jsem provověrný vyznavač Prorokův, kdežto vy jste džaur, nevěřící, kterého bych vlastně ani neměl přijmout ve svém domě. Tady poroučím já a kdo je v mém domě, musí mne poslouchat." "Hm. Já také?" "Ano, i vy!" "Hleďme, hleďme! Poručte mi tedy něco." "Okamžitě sem dejte moje hodinky!" "Odpusťte, ale k tomu nemám naprosto chuť." "Nuže, uvidíte!" Pasa zatleskal. Za několik vteřin rozhrnula se za ním dveřní clona a vstoupil černý otrok, dlouhý, silný muž svalnatého těla. 135

"Tento Frank mi vzal moje hodinky a vstrčil do kapsy. Vezmi mu je!" poroučel pasa. Lordova tvář zazářila potěšením. Nerozuměl sice pašovi, který k otrokovi mluvil turecky, ale viděl, že se otrok k němu obrací a vytušil, oč jde. "Dej sem!" řekl otrok a natáhl k lordovi ruku. Vtom do věci zasáhl kormidelník. Pokročil, jednou rukou popadl otroka v pasu, zvedl ho, šel k zácloně a vyhodil ohromného černocha jako loutku ze dveří. "All right, Smithi!" řekl lord. Jak vidíte, monsieur, lze s námi tímto způsobem dobře rozmlouvat. Mám se teď ujmout slova já?" "Dám zavolat polici! Budete zatčen!" "Ó, budete však zajisté tak laskav a otážete se dříve zástupce královny Velké Britanie, zdali to dobrotivě dovolí. Povězte mi však ještě něco, byl jste snad někdy v Evropě?" "Co na tom záleží?" "Mnoho. Rád bych věděl, zdali jste se kdy setkal s některým Eaglenestem." Otázka tála do živého, ale pasa hned nalezl výmluvu, na pohled znamenitou. "Ano, setkal jsem se kdysi s člověkem, který se jmenoval nějak podobně." "Kde?" "V Monaku, v mořských lázních." "Ah, v tom doupěti? V herně asi, což?" "Ano. Vášnivě hrál a prohrál všechno, co měl u sebe. Nakonec hodil do hry i hodinky, jež mu jediné zbyly. Vyhrál jsem je." Lord se lišácky usmíval, zadíval se na pašu úkosem a pak uznale přisvědčil: "Jste chytrý, monsieur, velmi chytrý!" "Jak to myslíte?" "Tak rychle připadnout na podobnou myšlenku! Ano, to by ovšem mohlo být dobré vysvětlení, jak se Eaglenestovy hodinky 136-

dostaly do vašich rukou; naneštěstí jste však zapomněl na přísloví: Šlo by to, ale nejde to. Dobře jste si věc vymyslil, ale nikdo jí neuvěří." "Mylorde, nespoléhejte příliš na svého konzula. Umím se pomstít za urážky, i kdybyste byl tisíckrát Angličanem!" "Znamenitě! To bylo řečeno jasně a chci vám rovněž jasně odpovědět. Řekl jste, že jste

pravověrný vyznavač prorokův; já bych však na to nechtěl přísahat, že jste Turek rodem a výchovou." "Jsem nakloněn považovat vás za úplného blázna, mylorde!" "Nemám nic proti tomu. Vždyť tu vůbec mluvíme, jako bychom se vzájemně považovali za blázny - proč vlastně? Lord je přece velký pán a pasa rovněž; my však tu spolu jednáme jako dva nosiči uhlí, kteří si přísahali nepřátelství. Doufám, že tento zajímavý styk se ještě rozvine. A pokud jde o hodinky, trváte opravdu na tom, že jste je vyhrál v Monaku?" "Ano." "Tak, tak! Příliš duchaplný ten výmysl není; to vám musím upřímně povědět. Je zcela nemožné, abyste mohl v Monaku na někom vyhrát jakýkoli předmět." "Proč?" "Nemá-li v Monaku hráč již peněz a dá-li do sázky místo peněz nějaký předmět, tu rozhoduje jen banka, zdali sázku přijme či ne. Zpravidla ji nepřijímá. A když přijme, pak jen jako zástavu, která u ní zůstane uložena. Mohla tedy jen banka vyhrát ony hodinky, nikoli vy!" "Já jsem je od banky koupil!" "Vida, vida! Prve jste je vyhrál a teď zase koupil! To je nejlepší cesta k tomu, abyste pošramotil svůj úvěr a mou důvěru. Nic tak. Jsem lord David Lindsay a nedám se klamat. Ostatně banka se bude pamatovat na tento případ. Takové události jsou v herně zapisovány a já neopominu poptat se tam." "Učiňte, co chcete. Jedno vám však pravím: teď hned odjedu k anglickému velvyslanci a budu si stěžovat na vaše jednání. 137

Uvidíme, zdali poddaný královny Velké Británie smí se chovat tak neurvale k pašovi turecké říše!" "Prosím. Schvaluji tento váš krok a dokonce si vyprošuji, abych vás mohl doprovodit. Bude lépe, objevíme-li se u velvyslance současně, čímž, jak vás ujišťuji, bude záležitost neobyčejné zjednodušena." "Nepřeji si vašeho doprovodu a ani vaší přítomnosti v mém domě. Prosím, opusťte jej hned! Celé vaše vystupování vzbuzuje stejné jako váš zevnějšek největší obavy o váš zdravý rozum. Urazil jste mne; dopustil jste se násilí na mém sluhovi; za to si opatřím zadostiučinění na příslušných místech; do té doby jsem bohužel nucen ponechat hodinky ve vašich rukou, ačkoliv jsou mým vlastnictvím." "A já jsem, bohužel, nucen vzít je s sebou, protože jsou vlastnictvím mého příbuzného. Jinak jsem vám vždy rád k službám, pašo Ibrahime. Mé jméno znáte. Má jachta kotví v přístavu Pery. Tam mne najdete! Alláh vás ochraňuj. Pojďte, Smithi!" Kormidelník si smutné pohlédl na pěsti, pak na pašu, lítostivě zavzdychl a následoval lorda dolů po schodech. Na dvoře stáli černoši, ale teď již nezůstali stát v cestě, nýbrž rozprchli se jako hejno vrabců, jakmile spatřili kormidelníka. U vchodu stál vrátný a rychle se přitlačil co nejvíce ke zdi, když se blížili. Nechtěl se asi podruhé seznámit se svaly námořníkovými. "Co říkáte tomu pašovi, Smithi?" tázal se venku lord svého průvodce. Kormidelník místo odpovědi vypustil koutkem úst mohutným obloukem slinu a opovržlivé zachrochtal. "Víte, kormidelníku, že to, co jsem mu řekl, nesměl bych se odvážit říci žádnému skutečnému muslimovi, žádnému pravému Staroturkovi. To byla zábavička, co?" "O žádné zábavičce nevím! Vždyť jsem si do paši ani neťukl!" 138

Vtom se museli vyhnout malému průvodu. Čtyři nosiči nesli drahocenná nosítka a před nimi běželi dva běžci s pozdviženými bflými holemi. Okna nosítek byla zahalena, takže nebylo lze vidět, kdo je uvnitř. Nosiči běželi rychlým klusem kolem nich. "Nějaký vznešený chlapík," prohodil kormidelník. "Nebo vznešená dáma. Heavens! Vždyť je možno, že v nich sedí turecká lady, kterou bych mohl unést!" "Myslím, že by vedle nosítek běželi také eunuchové, kdyby v nich seděla žena." Kormidelník měl pravdu. Osoba, jež seděla v nosítkách, byl muž. Když nosiči, kteří nesli nosítka dorazili k paláci Ibrahima paši, zastavili se. Z nosítek vystoupil Turek a zvolna a důstojně kráčel na dvůr. Sotva vstoupil do dvora, zvolal jeden z černochů, který ho poznal: "Mašalláh! Velkovezír!" A padl na kolena. Všichni ostatní se svalili, kde kdo právě stál. Že sem velkovezír přicházel s průvodem tak nenápadným, mělo jistě neobyčejné důvody. Zpravidla vyjíždíval tento nejvyšší turecký hodnostář do ulic hlavního města s nádherou jako sám sultán. Snad měl tentokrát v úmyslu nevzbudit pozornost. Když kráčel přes dvůr, zavadil nohou o jednoho z otroků, ležících na zemi. "Je tvůj pán doma?" ptal se. "Ano, pane!" odpověděl otrok, aniž pozvedl hlavu. Podívat se velkovezfrovi přímo do tváře bylo ve starém Turecku přímo zločinem. "Vstaň a řekni mu, že přicházím." Otrok vyskočil jako chrt a odběhl. Vezír zvolna šel za ním. Záhy nato vyběhl mu pasa rychle vstříc, ukláněje se před ním tak hluboko, že se skoro čelem země dotýkal. "Alláh nechť žehná tvému příchodu, ó, veliký vezfre!" pozdravil ho. "Bůh dopřej ti tisíce let a splň všechna tvá přání!" 139

"Zvedni se a veď mne!" S novými poklonami provázel pasa svého vznešeného hosta, nikoli však do oné komnaty, v níž před chvílí rozmlouval s lordem, nýbrž do jiné, mnohem prostěji zařízené. Velkovezír posadil se hned na podušku a vytáhl z kapsy drahocennou jantarovou špičku. To bylo znamením, že chce kouřit dýmku. Na pašovo zatlesknutí přinesl otrok vodní dýmku a ministr vlastní rukou přišrouboval špičku k hadici. Když pak byl zapálen tabák, obrátil se k pašovi, který dosud zdvořile stál. "Posaď se ke mne a užij i ty daru Alláhova. Máš dobrý tabák. Jeho vůně občerstvuje duši a posilňuje rozum. Chci s tebou pohovořit o důležitých věcech." Byla to veliká laskavost a pasa si pospíšil, aby uposlechl. Když pak kotouče vonného dýmu tabákového zakroužily vzduchem, přijal vezír doušek kávy od otroka, který mu ji kleče podával a pokračoval: "Vidím, že můj příchod tě překvapil, věz, že nikdo nesmí tušit, že jsem u tebe, proto o tom s nikým nepromluvíš!" "Poruč, veliký vezíre, a já si dám vyříznout jazyk!" "To neporučím; tak ukrutný nejsem ani k svým otrokům, tím méně k věrnému sluhovi, jakým jsi ty. Tvůj otec, Melek pasa, získal si značné zásluhy o blaho sultánovo a ty, jak vím, rád bys vstoupil v jeho šlépěje. Snad i tobě se otevřou brány Vysoké Porty, vykonáš-li se zdarem zkoušku. Přicházím, abych tě poslal do vyhnanství." Tvář pašova zbledla jako křída. "Pane, nejsem si vědom žádné viny!" zakoktal. "Já také nemluvím o tom, že si zasloužíš jít do vyhnanství, nýbrž posílám té odtud jen proto, poněvadž nám jinde můžeš prokázat větší služby. Protože ti náleží má blahovůle, chci se té dříve zeptat, nebojíš-li se té oběti?" "Poruč, a já poslechnu." "Že poslechneš, jsem očekával. Ale pověz mi, zdali tě snad nějaké závazky neváží k Istanbulu?" 140'

"Ne." "Pak oběť, kterou od tebe žádám, nebude tak veliká, zvlášť když vědomí, že konáš svou povinnost a že budeš za

ni odměněn, ulehčí ti pobyt v cizí zemi. Dříve však, než ti povím, oč jde, chci poznat tvůj náhled. Dosavadní tvá činnost poskytla ti možnost poznat naši zahraniční situaci. Miluješ Angličany?" • "Ne." "Proč?" "Angličan není nikdy nikomu přítelem. Je to kramář, který nezná jiného cíle, než aby pro sebe vykořistil celý svět." "Snad máš pravdu. Miluješ Francouze?" "Nemám je v nenávisti. Francie se podobá fintivé ženě, která se považuje za nejkrásnější, ale při tom musí stále víc a víc používat líčidel, aby se zdála mladou." "A Italové?" "Neznám je." "Nuže, příležitost je poznat se ti snad záhy naskytne. Co ti povím, je tajemství, o němž nikdo nesmí nic tušit Francie se stále obává války s Německem." "Ať se dobře připraví!" "To činí. Nadto se snaží získat spojence a věří, že v případě nebezpečí Rusko a Itálie jí pomohou. A to mi právě působí starost Ze strany Ruska se neobáváme žádného překvapení, ale za to musíme tím více hledět na prsty Itálii. Francie slíbila prý Itálii za onu pomoc cenu, velikou cenu. Uhodneš, jaká to asi je cena?" "Mohu si to domyslit. Ale což má sultán dopustit, aby mu byla opět odňata část jeho říše?" "Uhodl jsi!" Jde o Tripolis!" "Ano. Jak víš, patřil nám kdysi celý severní břeh africký. Nejprve nám odepřel poslušnost divoký Rif a Maroko. Pak nám Francie vzala Alžír a teď chtějí Italové Tripolis. Dověděl jsem se, že se dějí tajná vyjednávání s bejem tuniským. Chtěl by být 141

samostatným vladařem a za tu cenu chce dopustit, aby Itálie anektovala Tripolis. Spikl se s Italy proti nám a ted' je pro Vysokou Portu nevýslovné důležité zvědět, jaká úmluva byla vlastně sjednána." "Jak se to chceš dovědět?" "Tvou pomocí." Ibrahim pasa se zamyslil na krátkou chvíli, pak řekl: • "Chceš tedy, abych převzal tajné poslání?" "Ano. Chci té poslat do Tunisu, abys tam viděl a slyšel a abys vše, co se dovíš, věrné a pravdivé mi pověděl." "Bude to velmi těžké, snad i nemožné." "Proč?" "Sultánův pasa se tam nic nedoví. Všichni budou přede mnou ustupovat, všichni budou se mnou jednat s největší opatrností." "Ne, neboť tam nebudeš žít jako pasa, nýbrž jako člověk upadlý v nemilost u sultána a mající všechny důvody, aby se jemu a snad také mně pomstil." "Tvá moudrost je veliká; znáš prostředky, na něž jsem pravé; i já sám pomýšlel." "Nezlob se pro to slovo, ale budeš činným jako náš vyzvědač; ;| je to prostředek tak starý, jako světové dějiny." "Musím si ovšem dát jiné jméno?" "Ano." "Jaké?" "To ještě ustanovím. Své listiny obdržíš, nebudeš v nich však pašou, nýbrž effendim." "Proč raději ne obchodníkem, kupcem?" "Lecjaký kupec nemá přístupu k bejovi tuniskému; ty se však k němu musíš dostat, chceš-li dosáhnout cíle. Jako effendi -úředník nebo učenec - budeš mít úspěch. Jako effendi - úředník nebo učenec - můžeš se snadno přiblížit k bejovi, zvotíš-li správnou cestu." "Kdy odcestuji?" 142

"Odrazíš z Cařihradu tajně a to již nejbližší noci. Postarám se o loď, která té dopraví přímo do Tunisu." Pasa se tvářil zamyšleně. Bylo tu přece jen něco, proč netoužil po tak rychlém odjezdu. Vezír to zpozoroval. "Vidím, že tvé myšlenky nejsou veselé," řekl. "Pověz, co je tíží. Podle možnosti rád splním tvá přání." "Milosti, mam - dům!" "Dům? Ach! Ale nemíníš jistě dům, nýbrž jeho obsah, totiž harém. Je tomu tak?" "Tvé myšlenky jdou vždy správnou cestou a nikdy se nezmýlí, ó, veliký vezíre!" "Nuže, mluv! Daroval jsi snad své srdce některé otrokyni? Ba věru, vždyť je o tobě známo, že máš nejkrásnější ženy z celého Istanbulu." "Pane, chtěl bych připomenout, co řekl Mohamed, posel boží: Kdo má doma krásnou ženu, ten koná své povinnosti s dvojnásobnou horlivostí." "Prorok měl pravdu. Proto nemám nic proti tomu, chceš-li snad vzít s sebou do Tunisu několik svých otrokyň. Jen se obávám, aby nebylo nápadno, že ty, prostý effendi, máš několik žen?" "Znám několik effendiů, kteří mají i více žen. Chtěl bych však s sebou vzít jen dvě." "V tom není žádné nebezpečí. Vždyť můžeš také říci, že jsou to tvé sestry, nebo že jedna je tvou ženou a druhá tvou sestrou. Nuže! Mluvil jsem s tebou a jsi ochoten jít. Nyní jdu k pa-dišahovi a pak svolám všechny ministry Porty, abych se s nimi poradil. Pak dostaneš potřebné instrukce. Věz ještě, že se otevře ruka sultánova, aby ti nescházelo nic, čeho budeš potřebovat." "Jsem tvým otrokem, vezíre, a nemám jiného přání, než vyplnit tvou vůli." "Dobrá. Ale nejen mě, nýbrž i padišahovi je třeba tvé věrnosti, neboť nad jeho říší stahují se mračna úkladů a i v sa- 143

motném Cařihradě objevují se tajné prsty cizích vyzvědačů. Poruč přísně svým lidem, aby mlčeli o mé přítomnosti u tebe!" Pak se velký vezír milostivě rozloučil. Dole se ubíral mimo otroky, kteří padli před ním na zem, aniž si jich povšiml. Nosiči na něho čekali; vstoupil a dal se klusem donést do serailu padišahova. 144'

Kapitola šestá ROZČAROVÁNÍ

Netrpělivě vyčkával Paul Norman hodiny, kdy bude moci zaklepat na dveře domu Barišova, aby mohl pokračovat v práci na portrétu Čitině a aby s dívkou mohl opět promluvit. Kdykoli pomyslil na včerejší rozhovor s Čitou, přerušený příchodem dervišovým, vždy pocítil nevysvětlitelnou úzkost; nejraději by se byl proto k Barišovi rozběhl hned, obával se však, že by příliš častým příchodem vzbudil podezření nedůvěřivého obchodníka. Derviš se mu nelíbil. Proč chtěl vidět Čitu právě on, který si ji jistě nechtěl a ani nemohl koupit? Na tuto otázku byla jediná odpověď, totiž ta, že derviš přišel z rozkazu někoho jiného, z rozkazu jiného bohatého muže. A při té myšlence sevřelo se Normanovo srdce úzkostí. Čita byla sice určena pro padišaha, ale zaplatí-li jiný dobře, mohl ji dostat stejně snadno. Mučen takovými myšlenkami vyšel malíř zrána, dříve, než se Herman probudil, z domu a spěchal rychlými kroky směrem k městské čtvrti, kde bydlel Bariša, obchodník s otrokyněmi. Když dospěl k jeho domu, zůstal několik minut nerozhodně stát. Má vstoupit? Nyní, v čas tak neobyčejný? Ne. Bariša by jistě 145

pojal podezření. Přinutil se proto k delší procházce po nábřeží, ale potom již svou dychtivost přemoci nemohl. Eh, vždyť možno přece najít nějakou výmluvu. Vrátil se k domu otrokářovu. Prošel odhodlaně síní a zaťukal na dveře, jejichž oknem Bariša vždy vystrkoval svůj dlouhý nos. Objevil se i teď. "To jsi ty?" řekl udiveně staroch. "Pojď dále." Otevřel mu, pozoroval mladého muže udivenými pohledy a pokračoval: "Proč přicházíš zrána, když přece čas k

malování je teprve odpoledne?" "Dnes odpoledne nemám čas a proto jsem se tě přišel zeptat, není-li ti snad vhod, abych práci vykonal teď." "Není to možné." "Proč? Tvé otrokyně nemají přece na práci nic ani teď, ani později." "Ano, čas je mně i jím lhostejný. Ale otrokyni Čitu nemůžeš již malovat ani teď, ani odpoledne." "Co pravíš?" , Jfemám již obraz." Malíři bylo, jako by ho někdo udeřil do hlavy. Zbledl na smrt. "Kam jsi jej dal?" tázal se tiše. "Prodal." "Vždyť ještě nebyl hotov!" "To nevadí." "Oh! A také jsi jej ještě nezaplatil! Až dosud je mým majetkem a nesmš jej tedy prodávat." "Nerozumím ti. Já sem přece obraz objednal. Maloval jsi jej zde, v mém domě, podoba patří jedné z mých otrokyň, je tedy obraz můj!" "Nesmysl! Plátno, na němž jsem maloval, je mé, barvy byly mé a práce je také má. Chci mít svůj obraz!" "Je prodán. Nemám jej a otrokyně již u mne také není." 146'

"Ty jsi Čitu prodal?" vydechl malíř. "Ano. Snad nemyslíš, že bych prodal tvé barvy bez dívky? Někdo by mně za to nedal ani piastr!" "Kdo koupil dívku a obraz?" "To ti nemohu říci." "Ach, neměl bych se snad ani dovědět, kdo má můj obraz?" "Ne." "Nuže, dovím se to u kádího." Jen k němu jdi! Žádný kádí a žádný mulla mně neporučí, abych jmenoval muže, který ode mne koupil otrokyni." "Ale kádí tě donutí, abys mně jmenoval muže, který má můj obraz!" "Nedonutí mne ani k tomu, protože je to obraz otrokyně. Ostatně ti za obraz zaplatím!" ‚Já jej neprodám!" "Franku, ty blázníš! Vždyť byla cena smluvena!" "Za hotový obraz, nikoliv za nedokončený. Obraz, který není ještě hotov, nemohu prodat, nesmím jej dát z ruky a nechci za něj ani peníze. Žádám jej zpátky, slyšíš, neboť jej chci dokončit pro toho, jemuž teď náleží." "Nenamáhej se a nemluv zbytečně! Zde máš tři sta piastrů! Obraz je tak dobře zaplacen, jako by jej koupil sám padišah." "Myslíš? Nedám ten obraz ani za tři tisíce piastrů!" "Jdi tedy, nebudu s hlupcem mluvit!" "Dobrá. Jdu, ale ke kádímu!" "Jdi k šejtanovi, nebo ke komu chceš, jen táhni již odtud!" Norman poznal, že u Bariši ničeho nedosáhne a vyrazil z jeho domu, jako by mu hlava hořela. Byl plný vzteku a jen s největším úsilím se opanoval, aby nevzbudil v starci tušení, z jakého důvodu vlastně chce vědět, kam se obraz poděl. Úzkost, kterou od včerejška pociťoval, ho tedy přece neklamala! Čita byla prodána. Komu? Marně si tím lámal hlavu, mamě přemýšlel. Nejraději by se byl hádal a bil s celým světem. 147

Do poledne bylo ještě daleko, i rozběhl se tedy domů, aby své zoufalství svěřil příteli. Herman však doma nebyl, odešel za svými záležitostmi. Malíř na něho chvíli čekal, zmítán nejmučivějšími myšlenkami, a když nepřicházel, vzpomnél si na lorda a podnikl cestu na jachtu, navštívit Angličana. Ani toho však nenalezl; čtenář již ví, že lord s kormidelníkem vydali se do domu Ibrahima paši. Herman, kterého malíř doma marně hledal, vyřídil toho dopoledne několik záležitostí, vztahujících se k jeho tajnému' poslání a dal se pak převézt v kajku do Starého Stambulu. Tam podnikl procházku k chrámu Aja Sofia a vydal se dlouhou, přímou cestou vedoucí dolů k pobřeží na Bakdže Kapussi. Bylo již poledne, když došel k zálivu. Zamířil ke kavárně poblíž staré celnice, kde měl ujednanou schůzku s lordem a malířem. Lord David Lindsay tam již seděl a vida Hermana přicházet, mával na něho již zdaleka pažemi jako lopatami větrníku. "Morning, hochu! Dobře, že konečně přicházíš. Jsem tu jako! Samson mezi Filištínskými!" Jak to?" "Vždyť neznám čertovskou turečtinu těchto chlapíků! Znánu] jen dvě slova: Alláh a bakšiš, nic víc. A to nestačí. NevidíS; snad, jak se mi bídně vede?" Jak?" "Nu, mám zde snad něco k pití?" Při tom ukázal na kulatý kámen, který sloužil za stůl, u něhož seděl na jiném nižším kameni. Tak zvaný stůl byl prázdný. "Což sis ničeho neobjednal?" "All devils! Volal jsem desetkrát, dvacetkrát; "Kávu sem!" "Přineste kávu!" "Kávu!" ale nic jsem nedostal. Darebové mi| nerozuměli." "Káva ovšem není arabské ani turecké slovo; nutno říci kavuah." "Tedy kavuá. Well! A jak se říká číšce?" "Kaise." 148

"A jedna?" "Číslovka jeden zní bir." "Znamenitě! Tedy - bir kaise kavuá!" . "Tak asi." "Vidíš, hochu, tak se člověk stává i na stará kolena stále moudřejší. Chlapi, kteří tu sedí koldokola a chytají lelky, dostali kávu a dýmky. A já jsem volal stále tabák, duhan, fajčit a podobně, křičel jsem, co mi plíce stačily, ale nikdo mi nechtěl rozumět. Čert vezmi tyto černé číšníky!" "V Turecku se říká tabáku tytyn." "Tytyn? Hloupé slovo! Yes! A jak se vlastně jmenuje dýmka?" "Čibuk." "Vida, to vlastně vím. Tak jedna je bir; tedy - bir, čibuk tytyn?" "Ne. Slova čibuk užívá se v jiném spojení. Chceme-li dostat dýmku tabáku, nutno říci - bir lyle tytyn." "Bir lyle tytyn! Thank you, my boy! A teď to může začít. Budeš pít také?" "Ovšem." "Ale já objednám!" "Ano, jen to zkus, strýčku!" "Tak, pozor! Nejdříve - bir ka - ka - kavase! Dejte sem!" "Počkat! Probůh! Přivedou sem kavasa, policistu! Neříká se kavase, nýbrž kiase." "Jak? Nu, dobrá! A teď - bir tyle lytyn!" "Ne. Bir lyle tytyn." "Lyle tytyn nebo tyle lytyn, to by vlastně mohlo být jedno, nemyslíš? Čert aby si pamatoval takovou nesmyslnou řeč! Bir je jedna - hm. Poslyš, bude přece jen nejlépe, objednáš-li to sám." "Myslím také," řekl Herman. Za chvíli dostali dvě číšky turecké kávy a dvě čerstvě nacpané dýmky s rozžhavenými dřevěnými uhlíky. Lord si zapálil, pohodlně zabafal a pozoroval pestré panorama, jež se jevilo na 149

nábřeží před jeho očima. Chtěl vlastně synovci vypravovat o své návštěvé u paši, ale nějak se mu do toho nechtělo. Tak seděli chvíli mlčky, až posléze lord odložil dýmku a řekl: , Jak hloupí jsou ti Turci! Člověk by to ani nepovažoval za možné!" "Proč? Co se stalo?" "Tam, kde příroda dává vše tak bohatě, měl by člověk sáhnout plně k jejím darům, aby jich hojně užil. Ale tady je to všechno obráceně! Roste tu tabák a roste tu káva. A podívej se teď na tyto číšky! Jsou jako náprstek! Podívej se na tyto čibuky! Jejich malé hlavičky je možno za deset minut dvacetkrát vykouřit. A zcela tak je tomu i s ženami, yes!" "Chceš říci, že i ženami příroda hojně obdařila tento kraj?" "Ano. Turek se smí oženit s několika, ale slyšel jsem, že si obyčejně vezme jen jednu. Hlupák! Jářku, není to tak hloupé, že to rozumný člověk ani nemůže pochopit?" "Kdož ví! Možná, že v tom je nějaký háček." "Hloupost je v tom, ne háček. Já sám, kdybych byl Turek; oženil bych se asi se sedmi - osmi - ano, asi osmi sty ženami." Herman se zasmál, ale neodpovídal. Lord si nacpal a znovu zapálil dýmku a pak pokračoval. "Jednu už mám vyhlédnutou, yes! U obchodníka s otro-kyněmi, starého Bariši. Byla tam jedna černoška - měla ústa jako z rumělky, zuby jako myška, vlnité vlasy jako pudl, oči jako jiskry a nos, nu nos skoro tak roztomilý, jako je můj. A jak se na mě dívala! Ta se na mne dívala!" Mladý muž se k

lordovi naklonil a pojednou se tázal zcela vážně. "Nechtěl bys mi říci, strýčku, jak jsi vlastně přišel na ten nápad s Turkyněmi a únosem?" "Jak? Nu přece prostřednictvím Mozartovým." "Dobře to nechápu . .. Myslíš skladatele Mozarta?" "Nu ano. Podívej se, ten je toho původcem." Vytáhl libreto a podal mu je. 150'

"Hm," zabručel synovec. "Tato opera se ti tedy tak líbila, že chceš sám provést únos?" "Tak jest." "A co uděláš se ženou či dívkou, kterou případné uneseš?" "To ještě nevím. Vezmu ji snad do Londýna. Co se pak stane, je otázkou budoucnosti. Snad se s ní ožením; snad ji daruji někomu jinému. Včera bych byl málem již jednu měl - tam venku na hřbitově. Ale podvedla mě, yes, hanebně podvedla. Odnesl jsem si z celého dobrodružství jen políbení ruky. Ovšem - to byl jen začátek. Po druhé se postarám, aby to dopadlo jinak. Ale podívej se, hochu - jaký to tam pluje velký kajk!" "To je loď sultánova." "A sedí v něm ženy. Čtyři, šest, osm!" "Ženy padišahovy." "Jakže? Heavens! Škoda, že jsou zahaleny závoji. Myslím, že sultán si nevybral nic ošklivého." "Kdož ví! Výběr žen pro harém padišahův řízen je z velké části důvody politickými, a tu se na krásu tak nehledí." "Ubohý padišah! Kde má vlastně své ženy?" "Některé bydlí v serailu, jiné v Bešiktaši, jiné v Dolma-bachdži a jiné ještě jinde." "A nikdo je nespatří?" "Nikdo. Jsou obsluhovány eunuchy, z nichž nejvyšší je kislar aga." "Co znamená to jméno?" "Kislar je dívka a aga pán. Dohromady tedy pán, nebo velitel dívek." "Hrome! Chtěl bych být takovým kislarem agou!" "Pěkně děkuji!" "Proč?" "Především je to černoch." "Hm!" "Za druhé je přes svou důstojnost přece jen otrokem." "Brr!" 151

"A za třetí je to eunuch. Než přesto je jeho místo v serailu nejvyšší. Je v stejné asi hodnosti s velkým vezírem." "Fí! Už s ním měnit nechci. A kromě něho jiný muž ženy padišahovy nespatří?" "Ne. Jen v případech zcela zvláštních a neobyčejných je možná výjimka; ale to se stává velice zřídka." "Kdy například?" "Když některý panovník nebo princ jiného státu má v úmyslu oženit se s dcerou nebo sestrou sultánovou. Pak bývá vyslanci za jistých okolností dovoleno spatřit tvář vyvolené a také s ní promluvit, aby o ní mohl podat nápadníkovi zprávu." "Přál bych si, aby mi někdy nějaký panovník svěřil podobné poslání." "Nepřej si toho! Je to věc zlá, obtížná a zodpovědná. Líbí-li se dívka vyslanci a jeho panovník v ní pak nenajde zalíbení, je jisto, že ubožák upadne v nemilost." "Hm. Nepříjemná věc, well. Ale přejděme k našim věcem. Klíč se hodil?" "Ano. Vše je v pořádku. Dnes večer se můžeme snadno dostat do pašovy zahrady. Bude to však přesto nebezpečný podnik!" "Nebezpečný? Nevěr mind. Jsem David Lindsay a nebezpečné podniky mne přímo přitahují." Ostatně - musím ti říci, hochu, že ten chlapík, Ibrahim pasa, není zdaleka had tak jedovatý, za jakého ho pokládáš. Podíval jsem se mu dnes zblízka a důkladně na zuby a vidím, že mu pelichají." "Co tím chceš říci, strýce?" "Nic méně, než že jsem ho dnes se Smithem, svým kormi-delníkem, navštívil. Četl jsi Bassiret?" "Ano." "Já také. Směšná zpráva, hloupé psaní, yes. Napadlo mne, že nyní, kdy jméno okradeného je známo, mohu pašu směle navštívit a představit se mu jako poctivý nálezce jeho hodinek." 152

"Probůh! A ukázal jsi mu hodinky? Dal jsi mu je?" "Ukázal, yes! Ale nedal, to ne. Udeřil jsem na něho svým způsobem. Chlapík měnil barvu, kroutil se všelijak a dlouho nechtěl přiznat, odkud hodinky má! Vykouřili jsme ho však se Smithem v jeho pelechu důkladně, takže vím nyní, že u něho, brachu, nutno začít s pátráním po Anně, tvé matce, a po tajemství celé tvé rodiny. On je ten pravý darebák, jinak nechci již být Davidem Lindsayem z Old Englandu." "Prosím, snažně prosím, strýčee, vypravuj mi vše za sebou a co nejpodrobněji," žádal Herman. Lord mu ochotně vyhověl. Vypravoval o svém vítězném vpádu do pašova domu a o výsledku své rozmluvy s ním. Byl právě u konce, když se před kavárnou objevil Paul Norman, udýchaný a bledý; na celém jeho zjevu bylo patrno nemalé rozrušení. "Co je, Paule?" tázal se Herman, sotva k nim přítel dorazil. "Proč běžíš jako divoch." "Čita zmizela!" zoufale zvolal nešťastný malíř, spíše klesaje než sedaje na sedátku. "Bariša ji prodal!" "Komu?" "Nevím! Je pryč! Nenávratně, neodvratně - pryč - -" "Počkat, mladý příteli," přerušil ho lord. "Především klid, jen klid! Je-li Čita pryč, může být jistě zcela dobře vypátrána. David Lindsay například skoro vždycky nalezl to, co hledal. Pěkně vypravujte a pak uvidíme! Yes!" A malíř vypravoval. Když skončil, poznamenal lord: "V tom nevězí nikdo jiný, než zas ten proklatý derviš!" "Určitě, kdo jiný? To vím také, ale co je mi to platné?" "Ví-li derviš, co se s dívkou stalo, dovíme se to od něho," řekl lord. "Musí promluvit a říci nám to!" "Bude se chránit." "Mladý muži, věřte mně, že se nebude chránit. Jen ho přiveďte na mou jachtu a já ho dám napnout mezi dva sloupy a mrskat bičem nebo lanem tak dlouho, až se vyzpovídá." 153

"A co se stane pak?" "Pak? Hm! Nu, pak budeme mít dívku!" "Nikoliv; pak budeme odvedeni kavasy a to pro zlé nakládání s poddaným sultánovým, s pravověrným muslimem, s nábožným, nebo docela svatým dervišem. Pak byste zvěděl, nejváženější lorde, co to znamená!" "Eh! Jsem Angličan, rozumíme!" "Ani to by vás neochránilo v tak křiklavém případě. Ne! Tůn způsobem mně nebude pomoženo." "Mám myšlenku!" řekl Herman. "Nebude snad vědět Jussuf, eunuch, kam se Čita poděla? Dobře jsi mu zaplatil a on tajně zuří na svého pána. Lze očekávat, že ti tajemství prozradí." "Zná-li je vůbec." "Nu, třeba se o to pokusit a jít znovu k Barišovi!" "Nesmím se tam již ukázat." "Půjdu tedy já." "Nedostaneš dovolení, abys vstoupil. Cizince nechce starý Baríša vůbec do domu vpustit. Eunuch dostal kvůli mylordovi bičem." "Přestrojím se tedy za muslima." "Ty? Hm. Napadá mne jiná myšlenka, která snad spíše povede k cíli. Půjdu tam přece jen sám, abych promluvil s černochem." "Vždyť říkáš, že nesmíš již dědkovi na oči!" "Ovšem. A já k němu ani nechci. Musíme si vymyslet prostředek, abychom obchodníka na krátký čas vylákali z domu aspoň na tak dlouho, než promluvím s eunuchem." "To by snad šlo. A jak chceš starce vylákat?" "Uvažujme o tom. Ostatně je k tomu ještě čas. Hned teď to asi nepůjde." "Rozhodně ne! Bylo by to nápadné." Tu pronesl Angličan přání, aby si vyjeli po moři a oba souhlasili. Kdyby malíř věděl, že se plavba protáhne až do pozdního večera, byl by se jí ovšem neúčastnil. Názor, že má 154-

ještě se svým vyzvídáním u Bariši sečkat, nebyl zajisté míněn tak, aby čekal až do zítřka. Ne, ještě dnes by chtěl mít

jistotu. Byla prodána, stala se tedy vlastnictvím jiného! Co vše se mohlo stát do zítřka? Z toho důvodu zmocnil se ho navečer velký nepokoj, který stěží přemáhal. Teprve nastávající cesta do harému Ibrahima paši zapudila poněkud do pozadí vzpomínku na zmizení Čitino. 155

Kapitola sedmá NEZDAŘENÝ ÚNOS

Byly asi dvě hodiny před půlnocí, když lord se svými dvěma přáteli opustil jachtu, aby se vydali na cestu k domu Ibrahima paši. Ovšem, že šli opět v tureckých Šatech, které již včera měli na sobě. Lord kráčel napřed dlouhými kroky. Občas musel se zastavovat, aby ho oba jeho druhové dohonili. Když vyšli z pouličního ruchu hlavních tříd, mohli se bavit lépe. Lord začal. Až dosud mlčel, ale teď se náhle obrátil k Hermanovi a řekl: "Rozumí se, hochu, že budu družbou!" "Komu?" "Nu, tobě ovšem." "Myslíš tedy, že Zykymu odvedu hned a že bude co nevidět svatba?" "Ovšem. Jaképak dlouhé čekání?" "Vyčkejme! Tak rychle se nevyvíjejí podobné záležitosti. Vždyť jsem vlastně se Zykymou nepromluvil ještě ani jedinou souvislou větu." 156<

"Nic nevadí, promluvím s ní sám, yes!" Herman se s úžasem zastavil. "Chceš s ní mluvit? Snad také jít se mnou do pašovy zahrady?" "Mám snad zůstat venku a chytat lelky?" "Ale, strýčku! Při tom tě přece nemohu potřebovat." "U čerta! A proč ne?" "Prosím, mylorde, je přece známo, že láska je ráda nevy-rušována!" přerušil ho malíř. "Necháme Hermana, aby promluvil se Zykymou sám, ale budeme je oba hlídat." "Hlídat! Krásné! Dobře! Jsem srozuměn! Ale jak je budeme hlídat? Venku na ulici?" "Nikoliv. Musíme také do zahrady." "To si myslím! Ostatně bych si přál, aby nás přistihli. Heavens! Jaká by to byla rozkoš, kdyby mne Turci obžalovali pro únos z harému! Ale, pozor! Tady již slyším pleskot vody a zde také ta vysoká zeď!" "Ano, voda, v níž jste se včera vykoupal. Ale počkejme ještě okamžik. Musíme se rozhodnout, co učiníme, budeme-li náhodou odhaleni." "Můžeme udělat jen jedno," odpověděl Herman. "V takovém případě, nebude-li možno utéci přes zeď, půjdeme ven vraty a to i tehdy, kdybychom se měli protlouci násilím. Strachovat se nemusíme. Každý máme dva revolvery, dohromady to je třicet šest ran. Těmi možno poslat všechna stvoření, jež žijí za touto zdí, k huriskám Alláhova ráje. Hlavní otázkou však je, kdo si podrží klíč." "Mister Norman," mínil Angličan. "Já sám klíč nechci a ty, Hermane, budeš se svou sultánou tak zaměstnán, že bych ti klíč rozhodně nesvěřil." Oba přátelé přisvědčili. Opatrně se plížili podél potoka a zdi, až se zahnula napravo, kde byl přes potok položen úzký můstek. Po něm se dostali ke zdi, která tvořila základnu již zmíněného trojúhelníku. 157

Tiše, jak to jen bylo možno, krok za krokem plížili se naši přátelé podél zdi, až přišli k brance, kterou snadno mohu' otevřít klíčem. "Otevřeno. Pojďte!" řekl malíř. A kráčel napřed. Když vstoupili dovnitř, zavřeli za sebou branku. Pak zůstali chvíli stát bez pohybu, aby naslouchali. Ani vánek ve stromech nezašelestil a budova stála před nimi tmavá a ponurá. "Tak pojďme tam za roh!" řekl lord a zvedal již nohu, aby se rovnou cestou vydal k cíli, ale v tom zachytil ho malíř záruku. "Pro živý svět, mylorde! Kam chcete jít?" "Nu, tam za roh. Vždyť to povídám!" "Ale ne rovnou přes nádvoří a přes dláždění! To nejde! Nesmíme se bát okliky a musíme se plížit vždy jen podél zdi. Pojďte tedy!" Šli pak druh za druhem vpravo podél zdi a zabočili za rohem vlevo. Bylo zde husté křoví, vonící jasmínem a květy. Dostali se záhy tak daleko, že mohu' přehlédnout zadní stěnu budovy. Bylo zde jedno osvětlené okno, jež však bylo uzavřeno dřevěnou mříží. "Bydlí tam snad?" ptal se lord. "Nevím. Jestliže ano, nebude jí asi snadno dostat se nepozorovaně do zahrady." "To je již její věc. Ať si to nějak usnadní. My jsme také překonali překážky a přinesli jsme si dokonce klíč od brány. Nuže, vyhledejme především ten proslavený kout!" Zahrada nebyla malá; měla značnou výměru. Postupovali značný kus cesty pod stromy. Konečně se stýkaly obě zdi, jež tvořily zmíněný kout Asi dvacet kroků od toho bodu stál u levé zdi silný platan, který přečníval vysokou zeď a několik svých větví rozestřel ještě nad ní. Při svém dřívějším ohledání místa přehledu' naši přátelé tuto okolnost, poněvadž byli na protější straně zdi. Malíř se zastavil u stromu, podíval se nahoru a řekl: 158

"Zdá se, že tento starý platan zde stojí k našemu štěstí." "Proč?" ptal se lord. "Podívejte se nahoru. Větve se jasně odrážejí od hvězdnaté oblohy. Dvě nebo tři z nich táhnou se vodorovně ke zdi a vyčnívají přes ni. Umíte šplhat, mylorde?" Jako veveřice, yes!" "My dva rovněž, byť i nikoli jako veverky. Nuže, netřeba dopustit, aby došlo ke krveprolití, nebo vůbec k boji." "Why? Proč? Mne by naopak tuze těšilo, kdybych mohl několika pašovým nohsledům poslat pár kulí z revolveru!" "Vaše myšlenka je snad důkazem odvahy, není však příliš lidumilná ani moudrá! Krev je vzácná stává a nesmí být prolita bez nejvyšší potřeby. Myslím, že pro nás bude výhodnější, budeme-li v případě nebezpečí moci zmizet tiše." "Připouštím. Patrně myslíte, že se máme schovat na tomto stromě?" "Ne. Přesto, že je tma, byli bychom tam hned zpozorováni. Nikoli, v případě potřeby musíme utéci na zeď!" Jí! Lézt přes zeď jako zbabělci a uličníci?" "Ano. Na zdi pak zůstaneme ležet tak dlouho, dokud nebezpečí nepomine." "Hm! Kdybych to byl věděl, byl bych si vzal žíněnku a několik podušek. - Ale dobrá! Pustím se tedy nahoru." Po těch slovech objal lord svými dlouhými pažemi strom a chtěl se hned vyšplhat nahoru. Ale malíř ho znovu zadržel. "Prosím, mylorde, nechtěl byste to raději přenechat mně?" "Proč?" "Nevím, umíte-li skutku šplhat jako veverka." "A já rovněž nevím, umíte-li to vy. Nikoliv, jsem nejdelší a polezu nahoru první." Skrčil se a vyskočil do slušné výšky. Asi tři metry nad zemí objal kmen rukama, sevřel jej koleny a - mocnými přírazy lezl nahoru. Záhy dospěl na silnou větev, položil se na ni a přesmykl se na zeď. To vše učinil tak rychle a jistě, jako by po celý svůj 159

život nedělal nic jiného, než vybíral ptačí hnízda. Když by nahoře, počal zeď prohlížet. "Na lorda je skutečně velmi obratný!" prohodil malff. "Obratnější, než jsem o něm myslil. Ale již leze zpět." Oba přátelé skutečně viděli, že Lindsay se plazil opět větvi, dostal se ke kmeni a pak nohama se smekl dolů,' rukama se držel ještě větve. V tom postavení zůstal

viset dlouho, že to posléze bylo nápadné. "Nuže, pojďte přece, mylorde!" šeptal netrpělivě malíř. "Chtěl bych, ale nejde to," odpověděl lord tlumeně. "Proč ner "Visím!" "Ano, visíte. Ale proč tam visíte?" "Mohu jinak? Je tu malý úlomek větve, na němž uvízl řetízek u hodinek." "Podržte se tedy jednou rukou a druhou řetízek uvolněte." "Well!" Přátelé slyšeli, jak heká a sténá. Chvíli sebou vrtěl sen a tam. "Vytáhněte se trochu výše!" radil malíř. "Tak řetízek uvolníte." "Dobrá! Už to jde - - oh - - ah - all devils!" V tom okamžiku sletěl se stromu a padl na zemi, roztáhnu | daleko od sebe ruce i nohy. "Probůh! Stalo se vám něco, mylorde?" zvolal malíř, kleknuv k němu. "Myslím, že ne." "Můžete vstát?" "Pokusím se! Eh - uff - Ano, jde to." "Cítíte bolesti? Mohl jste si něco zlomit!" "Ne, bolesti nemám. A kdybych si něco zlomil, mohla by l být jenom kost. Z toho bych si mnoho nedělal." "Oh! Zlomenina je ošklivá věc a zvláště v nynějším našem | postavení způsobila by nám velkou nepříjemnost!" 160

"Mne ne. Mám kosti všecky očíslovány a zapsány. Nemohu žádnou ztratit, aniž to později nezpozoruji." "Žertujete? To mne upokojuje." "Oh, vždyť se celkem nic nestalo, jen v hlavě mi trochu hučí. AU right!" "A teď?" "Pro naše účely hodí se znamenité. Nahoře je pokryta plochými kameny a má plochu přes tři stopy širokou, takže lze se zcela dobře na ni položit, aniž kdo zdola člověka uvidí." "To je dobře! Pojďme dále!" Po několika krocích došli do rohu zahrady. Byly zde nízké křoviny, jejichž vrcholky nedosahovaly výše zdi. Drny, nakupené v sedátko, poskytovaly velice pohodlné místo k odpočinku. Naši přátelé prohledali křoviny a přesvědčili se, že v nich nikdo není ukryt. "Zde tedy budu čekat," řekl Herman. "A kde se ukryjete vy?" "Odstoupíme jen tak daleko, jak bude třeba a položíme se do trávy při cestě, jež sem vede od budovy. Pojďte, mylorde!" "Nemohli bychom se zde na chvíli posadit?" tázal se Angličan. "Herman je přece objednán teprve k půlnoci." "Vždyť již mnoho nechází do dvanácti hodin. Považuji za nejlepší-ale tiše! Slyšte!" Pozorně naslouchali. Od budovy bylo slyšet ohlas blížících se kroků, tichých sice, stejně však slyšitelných. "Někdo přichází!" šeptal malíř. "Rychle do křoví." "Nepospíchejte!" řekl lord. "Bude to asi Zykymin posel, mladý muž, který je naším spojencem." "Snad. Může to však být také někdo jiný. Musíme si počínati opatrně." Ukryli se do křoví. Tiché kroky se blížily stále víc. Záhy poznali postavu, nemohli však rozeznat její podobu. JEffendi!" zašeptal příchozí. Nikdo mu neodpověděl. 161

"Hermane Vallerte, effendi!" Toto jméno nasvědčovalo, že příchozí je opravdu spojencem, i vystoupili všichni z ukrytu. "MašAlláh!" zvolal Zykymin důvěrník polekaně, když spatřil tři muže. "Kdo je to?" "My!" odvětil Herman. "Neboj se ničeho." Jste tři! Vždyť jsi měl přijít sám!" "Přivedl jsem přátele, kteří chtějí pečovat o mou bezpečnost" "O tvou bezpečnost starám se sám. Budeš-li sám, nehrozí ti takové nebezpečí, než jste-li tři. Pošli je pryč!" "Nepůjdou. Když jsou již v zahradě, nechť zde zůstanou. Kdy přijde tvá paní?" "Paní Zykyma mne posílá, abych se podíval, jsi-tí zde. Přijde, jakmile jí řeknu, že jsi se dostavil. Jak jste se dostali do zahrady?" "Hlavní bránou." "K tomu byste potřebovali klíče!" "Jsme Frankové. Neslyšel jsi ještě, že Frankům je snadno otevřít každý zámek?" řekl Herman, nechtěje prozradit, jakým způsobem včera klíč získali. "A vyjdete opět vraty?" "Ano. Ale nestarej se o nás a raději přiveď svou paní." "Effendi, mám přesto o vás starost. Zdá se, že není vše v pořádku. Pán je v domě!" "Ach! Ibrahim pasa?" "Ano. A je u něho i derviš. Přijde-li ten do domu, stává se vždy něco, z čeho se nelze radovat Přišli již odpoledne." "Co chtějí? Co dělají?" "Co chtějí, nevím; tváří se však velmi důležitě. Nic jsem se nemohl dovědět, zdá se mi však, že pasa dal chystat svá zavazadla, jako by chtěl odjet." "Snad nechce vzít s sebou tvou paní?" "To nemyslím! Obešel jsem bez překážky harém a neviděl jsem, že by z majetku mé paní bylo něco chystáno k odjezdu." 162'

"V kterém pokoji tvá paní bydlí?" "V onom, jehož mříž můžete odtud vidět Je zevnitř ozářená." "Myslel jsem si to. Ale jak sejde dolů?" "U zdi je žebřík, jehož užívá dozorce zahrady, když přiřezává stromy. Postavím jej k oknu a má paní po něm sestoupí." "A přijde-li někdo náhodou a zpozoruje ji?" "Budu stát ve dvoře na stráži a vše podezřelé jí hned ohlásím. Ale tyto dva effendi má paní sem nepozvala. Nesmějí zde zůstat, až přijde!" "Ano, odejdou. Ale jak jsem již řekl, budou opodál na Stráži." "Nechť se mají na pozoru, aby se jim samým nestalo neštěstí. Alláh buď s vámi!" "Počkej! Zde něco přijmi. Nepřihodí-li se nám nic, dostaneš víc." Herman chtěl dát mladému muži peněžitý dar, ale lord ho zadržel a řekl: "Počkej, hochu! Tohle je má věc. Vždyť jde o únos ze serailu a ten platím já. Kolik jsi chtěl dát tomuto jinochovi?" "Dva zláťáky." "Dám mu jich deset - zatím. Později dostane víc. Zde, maličký, vezmi! Kup si za to perník, cigarety, nebo co vlastně rád. Peníze jsou tvoje." Mladý muž nerozuměl sice slovům, proneseným anglicky, ježto však cítil peníze v hrsti, pochopil, co je tím míněno. "Alláh ti žehnej!" řekl. "Nechť tvé děti a děti tvých dětí rostou a množí se jako písek v moři!" A odešel. Lord se tázal: "Copak řekl?" "Alláh vám má požehnat tak, aby vaše děti a děti vašich dětí rostly a množily se jako písek v moři," vysvětloval malíř. "Thunder storm! Chtěl se snad chlapík posmívat? Nemám dětí a nemohou tudíž také mé děti mít žádné děti, o dětech těchto dětí při tom ani nemluvě." 163

"Dobrý ten mladík není ovšem zpraven o rodinných pomě-rech Vašeho lordstva. Pojďme tedy dále a zanechme svého Slastného přítele o samotě." "Budiž! Nechť je tedy šťasten! Nechť má svou vyvolenou z harému a budiž s ní ponechán o samotě! Ach, kéž by se něco, takového jednou přihodilo mně! Mohl bych rovněž takovou nějakou Zi - Za - Ze - Zu - nu, jak se vlastně jmenuje?" "Zykyma." "Well - - - takovou nějakou Zykymu potřebovat. Bohužel,! zdá se, že turecký Alláh má na mne vztek, počíná si, jako bych tu ani nebyl, nebo jako by tu pro mne nebylo vůbec žádné | hurisky. Ale já si přece jednu najdu, kdybych ji měl hledat mezi' tisíci. Pojďte, master Normane, nebudeme vyrušovat. Na sobě jsem to sice ještě nezkusil, ale od jiných jsem slyšel, že takový . hovor ve dvou je nejkrásnější a že třetí směle může táhnout i k ďáblu. Farewell, milý synovce!" Lord a malíř odešli. Ubírali se po cestě, posypané měkkým pískem a vedoucí z tohoto kouta zahrady k budovám. Cesta byla po obou stranách v krátkých přestávkách posázena ozdobnými keříky. U jedné takové skupiny se malíř zastavil a řekl: "Zde bude nejvhodnější úkryt. Položme se za křoviny do trávy!" Učinili tak a mohli pak zcela jasně vidět okno, za nímž, jak řekl mladý muž, bydlela Zykyma. Světlo procházelo malými skulinami v

dřevěné mříži. Pojednou zmizelo a okno se zatemnilo. "Zhasla," zašeptal lord. "To je od ní velice chytré. Kdyby někdo vyzvídal, neuvidí ji aspoň sestupovat. Tyto harémové dámy nejsou o nic méně chytré nežli naše, které také prý umí velice dobře zařídit, aby jím vroucně milovaný přítel padl v obětí." Důvěrník paní Zykymy přistavil zatím žebřík k oknu, vylezl po něm nahoru a tiše na okno zaťukal. Viděl tam Zykymu s Čitou a její matkou; seděly na dívané. První právě v té chvíli přistoupila k mříži, spatřila svého důvěrníka a tázala se tiše: 164 •

"Nuže, podařilo se mu dostat se dovnitř?" "Ano, čeká již v rohu zahrady." "Dobře. Jdu hned." Zykyma zhasla světlo, vylezla na žebřík a sestoupila do zahrady. Stál tam Said, který žebřík držel. "Paní, on nepřišel sám," ohlašoval teprve teď. "Přivedl s sebou dva své přátele." "Jaká to od něho neopatrnost." "Řekl, že vás mají střežit a chránit, kdybyste snad byli odhaleni." i "Nebudou nás moci ochránit, spíše nás jejich přítomnost prozradí. Jsou u něho?" "Ne. Nemohou slyšet, co s ním promluvíš. Jsou na stráži nedaleko domu." Jdi tedy do dvora a měj oči i uši stále otevřeny." "Dovol mi ještě otázku, ó, paní! Odejdeš s tímto Frankem?" "Zradil bys mne, kdybych odešla?" "Ne! Alláh je svědkem, že jsem tvým vémým a oddaným sluhou, že s tebou smýšlím poctivé a upřímné." "Povím ti tedy, že je velice možné, že s ním odejdu." "Kdy? Již dnes?" "Dnes snad ne. Budou-li toho však žádat okolnosti, půjdu s ním třeba již dnes." "Ó, vezmi mne s sebou, paní!" "To je můj úmysl. Prokázal jsi mně veliké služby, vezmu té tedy s sebou ráda. Ale teď jdi. Nesmíme ztrácet čas." Sluha poslušné odešel směrem ke dvoru a Zykyma spěchala jako stín do kouta zahrady. Když se ubírala kolem obou přátel, zašeptal Angličan: "Tady je! Hle, jak se vznáší na perutích lásky, a my tu ležíme na zemi jako krtkové. Jsem zvědav, kdy konečné některá ke mně tak popluje!" Herman seděl zatím na sedátku z dmu pln úzkostného očekávání. Srdce bušilo mu skoro hlasitě. Nepodceňoval velikost 165

nebezpečí a smělosti, proto tůn vetší bylo jeho štěstí, kd poznal, že očekávaná přichází. Slyšel její lehké kroky, dříve než mohl vidět její postavu Přistoupila k němu. Vstal a zvedl obě ruce, skoro bezděky, i ji uchopil. Ale spustil je opět, když řekla vlídným, vs chladným hlasem: "Alláh tě pozdrav! Přál sis mluvit se mnou, pane? "Jsi Zykyma?" tázal se. "Ano, tak se nazývám." "Ta, kterou jsem viděl venku v Údolí sladkých vod?" "Neviděl jsi mne, nýbrž jen mou ruku, kterou jsem ti] abych ti poděkovala" "Mýlíš se. Neviděl jsem jen tvou ruku, nýbrž tebe samu, když J jsi hovořila se svými družkami za křovinami." "Tys nás pozoroval?" "Ano. Hněváš se proto na mne?" "Proč? Ale nasadil jsi svůj život Posad se a dovol, abych J usedla s tebou." Znělo to vlídně, ale přece v tom nebylo žádné povzbuzení. Posadil se a ona sedla si vedle něho. Seděli těsně vedle: sebe a přece se Hermanovi zdálo, jako by nesměl po ní ani i ruku vztáhnout. Nastala krátká pomlčka; posléze počala ona| hovořit: "Teď se slyšíme. Proč sis přál mluvit se mnou?" "Nemůžeš si to domyslit, Zykymo?" "Nevím, zda to uhodnu." "Nuže, co hádáš?" "Pozoroval a viděl jsi mne bez zahalení; Ubila jsem se ti i a proto sis přál, abys mne směl navštívit, abys mohl vypravovat, až se vrátíš do své vlasti, že jsi byl tak zmužilý a zároveň tak neodolatelný, že jsi vnikl do tureckého harému a dobyl jedné z tureckých žen." "Hádáš špatně, velmi špatně. Není tomu tak." "Ne? A co je tedy pravda?" 166'

"Že tě miluji, miluji celou duší a celým srdcem a jen proto tě následuji až sem." "Tak mluví každý, kdo si chce dobýt ženu k ukrácení chvíle." "K ukrácení chvfle? Ne! Přišel jsem s úmyslem vážným a prosím tě, abys jej nezlehčovala. Znáš legendu, že při narození chlapce vyvolává Alláh jméno děvčete, jež má být jeho ženou, ačkoli to se narodí až mnohem později?" "Slyšela jsem o tom. Není to však legenda muslimů, nýbrž Franků." "Zykymo, když jsem tě viděl, bylo mně zcela tak, jako by Alláh při mém zrození nevyvolal jiné jméno, než tvé, jako by má duše nemohla se spojit s žádnou jinou duší, kromě s tvou! Mé srdce ti patřilo do toho okamžiku, náleželo jen tobě a bylo jisté a určité, že se odvážím života, abych s tebou promluvil. Proto jsem se těšil z toho, když se tvá zvířata splašila a já je směl zadržet. Slyšel jsem tvůj hlas, spatřil jsem tvou ruku a pak, když jsem tě opět viděl v bazaru, nebylo možno mé štěstí zmnožit již žádnou věcí pozemskou. Chceš ještě říci, že jsem dnes k tobě přišel pro krácení dlouhé chvfle?" Hovořil vřele a sklonil k ní tvář, aby nejen slyšel, nýbrž také viděl, jaký účinek jeho slova vyvolala. Zykyma neodhalila závoj, měla i teď ještě zahalenu tvář; ale sklonila hlavu a po chvíli řekla stísněným hlasem: "Máš mne tedy opravdu rád?" "Víc než sebe!" "A chtěl bys mne za ženu?" "Ano. Přísahám ti, že jsem nepřišel k tobě s úmyslem lehkomyslným, abych jen zažil dobrodružství!" "Jsi křesťan, Frank?" "Ano." "A já jsem vyznavačka Prorokova!" "Miluji tě přesto!" "Může se dcera muslimova stát ženou Franka?" "Považuješ to za nemožné?" 167

"Ne, ale tázala jsem se špatně. Chtěla jsem říci, je křestánu dovoleno vzít si za ženu mohamedánku?" "Ne. Ale láska překonává celý svět!" "Dobře! Zasíibím-li se ti, opustíš, abys mne dostal, svou víru a přestoupíš na islám?" Tato otázka Hermana zarazila. Chvíli váhal a potom odpověděl: "Ne, to neučiním." "Vidíš tedy, že mne nemiluješ?" "Má duše, můj život ti náleží, ale nemohu, nesmím ti obětovat svou spásu, víru svých otců." "Chtěl bys patrně tedy, abych já k vůli tobě opustila svou víru?" "Odvážil jsem se v to doufat." "Pak jsi ode mne očekával víc, než sám mi můžeš dát, větší obětavost, než máš ty. Nepomyslil jsi, že má víra mi může být stejně drahá, jako tvá tobě?" "Nemohli bychom si náležet, aniž se navzájem odřekneme své víry?" "Ne. Vždyť jsi mně právě řekl, že Frank nesmí mít za ženu vyznavačku islámu." Herman povstal ze svého místa a řekl chmurně: "Když jsi mně poskytovala příležitost k této schůzce, nemyslel jsem, že naše rozmluva bude takovou. Vše mne vší silou táhlo k tobě; bylo mně, jako by se mně nebesa měla otevřít. A teď---" Zmlkl, nedokončil věty a odvrátil se. Ona však řekla kupodivu mírným, ba prosebným hlasem: Jsem nucena mluvit s tebou tímto způsobem, effendi! Jsi muž ještě mladý; tvá fantazie tě překonala a unesla, neznáš ještě života a myslíš, že získáš štěstí, když poslechneš hlasu srdce, jejž stvořil pouhý okamžik. Ten hlas záhy opět zanikne a umlkne." "Myslíš, že mne jen fantazie unesla? Věru, chtěl bych být takovým, za jakého mne považuješ. Pravíš, že jsem ještě mladý, 168

že tedy nemám ještě zkušenosti? Kéž by Bůh dal, aby tomu bylo tak. Byl bych ušetřen mnohých trýzní, jež působí, že člověk předčasně šediví. Než, buďme navzájem upřímní jako dosud. Přijetí, jehož se mně u tebe dostalo, není takové, v jaké jsem doufal a věřil. Nemiluješ mne!" "Ne," odpověděla tiše. Bylo to slovo krátké a přece v něm bylo přesně tolik neštěstí, kolik jen může být slovem proneseno. "Proč jsi tedy chtěla, abych přišel?" ptal se mladý muž a když váhala s odpovědí, rychle pokračoval s náhlým vzrušením: "Ah, vlákala jsi mne snad znovu do léčky." "Věřil bys tomu?" "Ano. Již včera chtěli mne chytit a protože se to nepodařilo, může se tak snadno stát dnes!" "Ó, Alláh! Toho se o mně domýšlíš?" "Mohu snad jinak?" "Věru, máš příčinu se to domnívat, než přesto se mýlíš, Franku! Seď jen klidně a hovořme dál." "O čem bychom ještě mohli hovořit?" tázal se Herman ' a vstal. "O velmi mnohém!" i "O ničem, zhola o ničem. Pravíš, že mne nemiluješ, to mi i, stačí. Nevím, co bych zde ještě hledal. Mohu jít. Jdu!" "Chceš opustit nešťastnou ženu, která tě chce prosit o přispě-I ní, o pomoc?" i Herman byl již od ní odvrácen a učinil několik kroků; bylo .(mu v duši hořko a přitom příliš Zykymě nedůvěřoval. Nemi-I lovala-li ho, mohlo toto dostaveníčko mít jen jediný důvod: chce ho vlákat do pastí. Ale při posledních jejích slovech obrátil se • k ní přece. ' "O pomoc?" tázal se. Jsi nešťastná?" \ "Ano. Trpím nesmírně. Jen proto jsem ti dovolila přijít do \ této zahrady." „ "Ach, jaký je to nápad! Mám tě snad odtud unést?" 169

i "Ano!" "Kdy?" "Co nejdříve!" "Akám?" "Kam chceš. Půjdu s tebou kamkoliv, jen pryč odtud!" "A jak chceš se mnou jít, když mne nemiluješ? Nemůžeš být mou ženou, nechci tě již." "Vím, to je nemožné. Ale prosím tě, abys byl mým přítelem, mým bratrem, chci, abys mne odtud odvedl jako svou přítelkyni, jako svou trpící sestru." Po těch slovech Zykyma vstala, odhalila si závoj z tváře a prosebně položila obě ruce na jeho ramena Herman nevěděl, co říci; jeho láska dosud v něm bouřila, ale rozum mu přikazoval, aby byl opatrný. "Prosím!" řekla tiše. "Myslíš, že je mi tak snadné, říci ano ti ne?" "Nemyslím; ale miluješ-li mne tak, jak jsi řekl, neopustíš mne!" "Ale což, jsi-li nevěrná a zrádná? Což mám-li tě unést jen proto, abych při tom byl přistižen?" "Ne, ne! Tomu ty sám nevěříš!" "Snad, ale je to možnost, s níž musím počítat." "Pak ti řeknu toto. Kdybych tě chtěla zradit, přiznala bych se ti tak upřímně, že tě nemiluji? Ne, spíše bych ti předstírala lásku a ty bys tím snadněji šel do léčky." "Tato slova ovšem mluví v tvůj prospěch, ale vzpomeň na to, co jsem zakusil včera! Pozvala jsi mne na hřbitov - - -" "Já?" rychle ho přerušila. "Já jsem to nebyla!" "Kdo tedy? Kdo psal ono psaní?" "Sám pasa." "Ah! Kdo může říci -" "Věř, že Ibrahim mne skutečně miluje, touží po mé lásce a přece ví, že ho nenávidím. Proto mne dává střežit s dvojnásobnou přísností a s trojnásobnou pozorností. Dověděl se, že jsem s tebou mluvila venku v Údolí sladkých vod, ano, že jsem 170

ti i dovolila, abys mi ruku políbil. Dal mne stopovat a dověděl se dále, že jsme se opět viděli v bazaru. Ibrahim je chytrý. Viděl jsi jen mou ruku, mohl jsi mne tedy poznat jen podle prstenu, který jsem na prstě měla. Zakázal mi vycházet z domu a prsten mně vzal. Pak i já počala jsem se mít na pozoru a dověděla jsem se, že prsten dostal eunuch a že vyšel do bazaru přestrojen do ženských šatů." "Ach! Takové je tedy vysvětlení!" "Ano. Mladý arabadži, vozka, který tě viděl v Údolí sladkých vod, je můj a nyní také tvůj důvěrník. Je mně věrně oddán a mohu se na něho spolehnout Šel za eunuchem a viděl, že v bazaru s tebou mluvil. Šel za tebou a poznal, že to učinil i pašův eunuch, aby vypátral tvůj byt. Tak jsem zvěděla i já, kde bydlíš a poznala jsem tvé jméno. Potom byl pasa tak neprozřetelný, že ve své žárlivosti a pln posměchu mně včera řekl, že tě vyláká na hřbitov, aby tě zničil. Domníval se, že tě miluji a chtěl mi způsobit bolest. Ale já, sotva odešel, poslala jsem arabadžiho do okolí tvého bytu, abych tě varovala. Nyní víš vše." "Děkuji ti, Zykymo!" "Věříš mi již?" "Ano. Podařilo se ti zapudit mou nedůvěru." "To mne upokojuje. Ale co bys učinil, kdybych ti skutečně uchystala léčku?" "Mne by nechytili! Jsem dobře ozbrojen a oba moji přátelé též. Byla by tekla krev, ale opakuji: nás by byli nechytili." "Alláh nás ochraň před bojem! Ani vlas ti nesmí být zkřiven na hlavě, neboť staneš se mým přítelem a bratrem, mým ochráncem. Prosím, podej mi ruku na znamení, že se na mne nehněváš. Slib mi, že se na mne nebudeš hněvat, protože jsem ti nemohla věnovat své srdce! Můžeš to učinit?" Podala mu obě ruce. Mluvila tak prosebně a mile, že jeho uražená ješitnost a hrdost zakolísaly, cítil, že jí nemůže odepřít to, oč žádá. Náhle se jeho srdce oprostilo od sobectví, vlna velkodušnosti ho zalila a odpověděl, tisknouc jí ruce: 171

"Bůh je tím, který lásku bere a dává. On ví, jak mé srdce nyní pláče, ale co činí a co chce, je dobré. Ano, chci být tvým bratrem!" "Alláh ti žehnej za ta slova Nyní mohu dát bratrovi to, co bych ti jako muži dát nesměla." Po těchto slovech objala Zykyma Hermana a políbila ho na tvář. Objal ji též a přivinul ji pevně k sobě. Pak ji lehce odstrčil a řekl: "Aspoň tentokrát spočívala jsi na mém srdci; je toho dost po prvé i naposledy. Nikdy již asi neucítím ženské srdce bít na své hrudi." "Milý, nemysli si to! Rána, kterou dnes cítíš, nebude krvácet věčně; uzdraví se a pak najdeš bytost, která zaujme v tvém srdci místo, jež já jsem vyplnit nemohla." "Ne, ne!" Ta slova zazněla z jeho úst skoro divoce. "Nemluv tak! Jsem teď tvou sestrou a smím být k tobě upřímnou; smím ti říci, že jsi muž takový, jaký může splnit sny a přání dívčího srdce. Ano, snad bych tě byla i já milovala, kdyby mé srdce nebylo již promluvilo jinak." "Ach, tvé srdce si tedy již zvolilo jiného?" "Ano." "Jaká to upřímnost! proniká mi do duše jako rozžhavené železo." "Víš, že jsou lékaři, kteří léčí choroby rozžhaveným železem?" "Ano, zvěrolékaři," odvětil výsměšně. "Anebo zázračníl ékaři divokých národů!" "Ať žhavé železo, o němž jsi mluvil, přispěje k tomu, aby se tvá rána brzy zhojila a zacelila." "Říkáš tedy, že bys chtěla odtud?" "Toužím po tom šíleně!" "Abys mohla k němu?" "K němu!" 172<

"A já ti k tomu mám dopomoci?" "Modlím se k Alláhovi, abys tak učinil." Hamán si položil obě ruce na čelo. "Jak podivné, ach, jak podivné!" řekl trpce. "Přicházím, abych své srdce a celý svůj život položil ti k nohám; přicházím, abych ti řekl, že bez tebe nemohu, nedovedu žít a ty žádáš tak klidné, tak směle, abych té odtud unesl pro jiného! Ženo, netušíš, co ode mne žádáš!" "Nejen tuším, nýbrž vím a cítím to. Je to největší oběť, jakou mi můžeš přinést, oběť, jež může být přinesena jen silným, šlechetným a velkomyslným mužem." "A ty mne považuješ za tak silného, šlechetného

a velkomyslného?" "Ano. Když jsem spatřila, jak odvážně ses postavil v cestu zdivočelým zvířatům a zkrotil je, pravila jsem si hned, že ty jsi jako on. Jsi mu také podoben. Máš jeho tvář, jeho oči, jeho ústa, jeho hlas. Podobáš se mu jako bratr bratru, jen jeho postava je vyšší, mohutnější nežli tvá." "Kde je?" "Nevím." "Čím jer "Důstojníkem." "V sultánových službách?" "Nikoliv. Ve službě ruského cara." Jak jsi ho mohla poznat? On, ruský důstojník, a ty, žena tureckého paši?" "Nejsem ženou paši! Nedovolila jsem ještě žádnému muži, aby se mne dotkl. Jsem z Kavkazu. Můj otec byl jedním z nejudatnějších horských náčelníků; bojoval po celý život proti Rusům. Jednou zajal ruského důstojníka a přivedl ho k nám, do hor. Poznali jsme se a zamilovali jsme se. Pak byl důstojník vyměněn za našeho zajatce a slíbil mně, že si pro mne přijde. Když byl uzavřen mfr, odjel můj otec do Moskvy a vzal mne s sebou. Měla jsem příležitost ptát se po svém milenci a dově- 173

děla jsem se, že ho car hned po jeho návratu ze zajetí poslal daleko do Asie. Nebylo mu možno, aby přišel ke mně. Mír však netrval dlouho; boj započal znovu a můj otec padl. Osiřela jsem a měla jsem poslechnout shromáždění náčelníků. Podle zákona kmene byla jsem povinna stát se ženou jednoho z nich, ale zdráhala jsem se. Nevíš, co to znamená na Kavkaze! Dali mi čas na rozmyšlenou a když i pak jsem zůstala věrna svému předsevzetí, byla jsem poslána na pobřeží, naložena na loď a prodána do Turecka. Neměla jsem již rodiny a minulosti, nezachránila jsem z ní ničeho, než svou lásku, svůj žal a otrávenou dýku, kterou mně můj milý kdysi dal." "Ubohá! Neměla jsi naděje na návrat?" "Jakou naději bych mohla mít?" "Že se tvůj milý vrátí." "Naděje nemohla mně nic prospět. Oh, on se nikdy nemůže dovědět, kam jsem zmizela." Zykyma se opět posadila a Herman cítil, že bytost vedle něho má v srdci žal, který nebyl menší jeho. Krátký vzlyk, jenž se ozval, zarýval se mu hluboko do duše. Nemohl zůstat klidným při tomto suchém zvuku, při tomto výronu pravé bolestí. Tato žena nemohla mu již náležet, než přes to ji miloval a v duchu přísahal, že musí jednou být šťastna, pokud to bude záležet na něm a na jeho pomoci. Tiše se vedle ní posadil, stáhl dlaně, jež měla přitisknuty k očím a řekl: "Netruchli! Snad bude možno nalézt ho opět. Pomohu ti po něm pátrat." Stiskla jeho ruku a odpověděla: "Vím, že jsem se v tobě nezklamala! Vím, jsi šlechetný! Dříve jsi se hněval a teď sám mi chceš pomoci, abych ho našla!" "Pověz mi jeho jméno?" "Nazývala jsem ho Bogumir." "To je polské jméno a znamená Jiří. Je snad Polák?" 174'

"Ne. Mlčel o své rodině. Prosil mně, abych se po ní neptala. Řekl, že jeho minulost i budoucnost jsou zahaleny v hluboké tajemství. Slyšela jsem ho však rozmlouvat s Rusy a Franky, kteří bydleli v okolí Tilsitu a kteří občas přicházeli do našich hor. Mluvil s nimi jejich řečí. Říkali, že byl narozen daleko na západě." "A neřekl ti nikdy své jméno?" "Mně nikoliv!" "Přece musel mít ještě jiné jméno! Nemohl mít jen příjmení!" "Nikoliv. Byl kapitánem a říkali mu kapitán Orgel - - Orjel - - nemohla jsem si zapamatovat ono dlouhé, těžké cizí slovo. Sám je nikdy nevyslovil a Bogumir bylo kratší a důvěrnější." "A přece je třeba, chceš-li po něm pátrat a nalézt ho, abys to jméno znala. Vzpomeň si!" "Vím to a namáhala jsem se již Častokrát vzpomínáním, přesto vyvolává mi jen náznak, matná upomínka. Kdyby někdo to jméno přede mnou vyslovil, poznala bych je určitě." "Hm. Řekla jsi, že začátek jména zní Orgel nebo Orjel. V ruské řeči jen druhé slovo má význam, kdežto prvé pochází z němčiny." "Které je ruské?" "Orjel. Znamená tolik co orel." "Orjel - tak jest, ano, tak!" "Nikoli tedy Orgel?" "Ne, tak to nebylo. Podle tvé výslovnosti bylo to slovo Orjel." "To byl začátek jména! Jak znělo dále, nevíš?" "Nevím. Bylo pro můj jazyk příliš těžké. Myslím, že znělo asi jako čest nebu ču." "Cože? Rozpomeň se dobře! Bylo v tom jméně písmeno č?" "Ano." Herman se náhle zvedl. Napadla ho myšlenka tak podivná a zvláštní, že téměř vykřikl. "Co se ti stalo?" ptala se zaraženě. "Skoro se mi zdá, že jsi se něčím polekal." 175

"Ne, nikoliv!" odvětil rozčileně. "Není to leknutí, nýbrž radost, která mé přemáhá. Ale snad se mýlím. Řekla jsi, že ten muž mi byl podoben?" , jako bratr bratru." "A nazýval se Bogumir, tedy Jiří? Bože, dej, abych videi jasně. Vzpomeň si, vzpomeň si dobře! Vyslechni mne pozorně! Znělo snad jméno, jež sis nemohla zapamatovat - dej si dobrý pozor - znělo snad Orjelčasta?" "Tak jest! Ano, to je ono jméno, ano, toť ono! Mám je již -mám!" zvolala rychle a zatleskala rukama. "Orjelčasta. Kapitán Orjelčasta! Co je to?" "Orjelčasta, Orlí hnízdo, Eaglenest!" "Neznám to slovo." "Nedivím se ti! Bože, kdo by si to byl pomyslil! Ale teď ti nejen povím, ale budu ti přísahat, že tě z tohoto harému unesu; neboť věz: muž, kterého chceš hledat, je můj bratr!" Upřela na něho ztrnulý pohled a teprve po dlouhé chvíli řekla: "Tvůj - - bratr?" "Ano. To - to jméno! Jsem mu podoben a vše, co ti řekl o své rodině, srovnává se také se skutečností." "Alláh, ó, Alláh! Kdo by tomu uvěřil!" "Vím teď dobře, že je tomu tak, jak ti říkám." "Bůh je všemohoucí a nejvýš všemilosrdný. Jeho cesty jsou nevyzpytatelné, ale končí přece ve štěstí a požehnání. Říkám si, neposlal mi tebe sám Alláh?" "Alláh dopustil, abych tě uzřel v Údolí sladkých vod." Oba byli tak vzrušeni, že mluvili hlasitěji, než bylo přípustno v jejich nynějším postavení. Zykyma v pravý čas ještě na to vzpomněla a řekla: "Hovoříme tak hlasitě, že budeme slyšeni. Mluvme tišeji. Ó, teď se od tebe snad dovím, kde je Bogumir!" "Žel, nemohu ti to říci, protože to sám nevím." Jakže? Ty nevíš, kde je tvůj bratr?" 176'

"Nevím. Nemohu stejně jako on mluvit o naší rodině; mohu ti jen říci, že strašné neštěstí rozprášilo její členy do celého světa. Hledám již dlouho své sourozence a dnes nalézám tvým prostřednictvím stopu jednoho z nich, stopu mého mladšího bratra." Jak podivné!" "Více než podivné. Ale má duše je plna vděčnosti k Bohu, který mne s tebou svedl. Půjdu za tvou stopou a svého bratra najdu. Rád, vskutku rád mu dám tebe, vždyť je to můj bratr!" "Alláh, 'l Alláh! Teď, teď mi kyne vskutku spása a vykoupení! Konečně budu vysvobozena z pout, jež jistě by mne byla uškrtila, kdybych v nich měla ještě déle setrvat." "Ano, budeš svobodna. Chceš jít se mnou?" "Ráda, tak ráda!" "Kdy?" "Kdykoli chceš!" "Tedy hned, dnes?" "Hned? Myslíš opravdu?" "Proč ne? Mluv! Vždyť můžeš jít se mnou jak jsi zde. Co tě zdržuje?" "Takto jít nemohu. Mám zde přítelkyni, která také touží po svobodě. Slíbila jsem, že prchnu s ní." "Toť ovšem překážka! Dvě místo jedné! Nevím, zdali tím nebude tvůj útěk ztížen. Dobrý lord by ovšem uvítal, kdyby vás uprchlo ještě více." "Lord? Kdo je to?" "Jeden z mých přátel, kteří tam vzadu v zahradě nad námi bdí." "Čím je?" "Je to muž velmi bohatý a

šlechetný, ačkoliv jeho zevnějšek je trochu zvláštní. Ano, on se bude velice radovat, bude-li moci kromě tebe unést odtud i tvou přítelkyni!" "A její matku!" 177

"Tedy tři? Tebe, tvou přítelkyni a její matku?" "Ano, má přítelkyně by nešla bez matky. Ale nehněvej se na mne, effendi! Slíbila jsem ještě čtvrtému člověku, že ho vezmu s sebou." "Kdo je to?" "Mladý arabadži, který je naším spojencem." "Dobrá, vezmeme i jeho." "Budou s tím tvoji přátelé srozuměni?" "Můj strýc, lord Lindsay, ano, a vlastně jen jeho pomoci nutno děkovat za to, že vás odtud můžeme odvést. Proč chce také tvá přítelkyně odejít z pašova harému?" "Pasa ji určil za svou favoritku, ona však miluje někoho jiného." Herman, jehož dnešní zklamání bylo zdaleka vyrovnáno slastným nalezením bratrovy stopy, byl teď neobyčejně dobře naložen. Usmál se a odpověděl: "I ona miluje někoho jiného! Kdo by si to byl pomyslil, že takové věci mohou se stát v uzavřeném harému pravověrného muslima! A její ctitel patrně také není v Istanbulu, což?" "Naopak. Bydlí zde v městě." "Proč ji tedy neunese sám?" "Neví, kde má přítelkyně je. Je to Frank, s nímž se nedávno poznala." "Aj, také Frank? Jak ji poznal?" "Je v pašově harému teprve odvčerejška a před tím znala se s malířem, jenž maloval její obraz." "Jak - co - že?" zvolal Herman nanejvýš překvapen. "Zyky-mo! Nenazývá se snad tvá přítelkyně Čita?" "Ano, ano! Znáš ji? Jak ji znáš?" "Znám. Viď, byla u starého otrokáře Bariši?" "Ano, od toho ji pasa koupil." "A její matka nemá jazyk ani ruce?" "Tak jest! Ó, Alláh! Ó, svatí kalifové! Ó, Mohamede, posle boží! On ji zná, vskutku ji zná!" 178'

"Na mou věru, znám ještě více lidí. Znám i Franka, jehož miluje." "Toho malíře?" "Ovšem. Hledal ji od dnešního rána s velkou bolestí." "Odvedeš ji tedy odtud a dopravíš ji k němu?" "Ani mne nenapadne! Ať si ji odvede sám." "Ale proč to? Má čekat - ubohá - -" "Nestrachuj se o ni. Půjde s námi již dnes večer. Věz, že onen malíř je v této zahradě; je to jeden z mých přátel!" "Ach, což se dějí zázraky?" "Skoro se to zdá. Přivedu ho sem hned. Smím?" "Ó, Alláh!" odpověděla Zykyma, sepjavši ruce. "Nevím úžasem, co mám říci. Ano, přiveď ho, přiveď ho ke mně." Herman odkvapil, nikou' ovšem po cestě sypané pískem, nýbrž po trávníku, aby jeho kroky nebyly slyšet. Nevěděl sice, kde vězí oba jeho přátelé, ale mohl to vytušit. Skutečně záhy zaslechl tichý hlas, když doběhl ke křoví: "Hermane, kam běžíš?" "Jste tady?" "Jak vidíš!" Při tom se malíř zvedl a vedle něho lord protáhl svou dlouhou postavu. "Pročpak tam spolu štěbetáte .takovou věčnost," zahartusil. "Doufám, že jste se již dohodu'?" "Ano, dohodli." "Půjde s námi již dnes?" "Ano. Ale nevezmeme ji samotnou." "Ne? Tím lépe. Jsem připraven vyprázdnit celý pašův harém a naložit jej na svou jachtu." "Zykyma chce s sebou vzít svou přítelkyni, její matku a sluhu. Ta přítelkyně nazývá se, tuším, Čita!" "Čita?" zvolal malíř. "Co to blábolíš, člověče? Hermane! Říkáš to způsobem tak podivným! Snad - - -" 179

"Ano," odvětil Vallert, nemoha déle tajit radost. "Tvá Čita se svou matkou jsou zde!" "Můj Bože! Opravdu?" "Ano, Zykyma jí slíbila, že ji vezme s sebou. Chce s tebou o ní sama mluvit." "Spasiteli! Rychle, rychle!" Malíř vyskočil a s horečným chvatem běžel do kouta zahrady, odkud Herman přišel. Angličan, který nebyl zamilován jako malíř, zůstal klidně stát a ptal se: "Hermane, snad sis tu báchorku nevymyslil? To by byl divný žert!" "Žádný žert, nýbrž skutečnost!" "Pak je to vskutku zvláštní a neobyčejně slastná náhoda. Yes. Tedy tento dobrý Ibrahim pasa koupil si včera Čitu. Starý obchodník s děvčaty nechtěl mluvit. Well! Napíši mu deštníkem na hlavu, že o tom již víme! Ale come in! Hlas mastera Normana je slyšet až sem. Člověk by nevěřil, jak štěstí může člověka zpitomět." Když Herman a lord dospěli do zahradního cípu, kladl právě Norman Zykymě otázku, pro něho nejvýš důležitou: "Ublížil jí snad?" "Ne," odpověděla Zykyma. "Nesměl se jí ani dotknout." "To je jeho štěstí! Byl bych ho jinak roztrhal na kusy. Čita tedy o mně mluvila?" "Neustále. Toužila po tom, spatřit tě opět." "Bude svobodna ještě dnes večer. Mylorde," obrátil se malíř k Angličanovi, "chcete poskytnout celkem čtyřem osobám volné místo na své jachtě?" "Volné místo, volnou stravu, vůbec všecko volné. Jeden si vezme Zykymu, druhý Čitu a já - all devils - mně zůstane bezruká matka! Nu, co dělat! Ale zeptejte se přece Zykymy, chce-li obě své družky a svého sluhu přivést hned. Čím dříve budeme odtud, tím lépe pro všechny." 180

Když malíř vyhověl jeho přání, prohlásila Zykyma, že k odchodu je třeba jen několika minut. Půjde, aby přivedla Čitu a ostatní. "Půjdeme s tebou," řekl Norman. "Proč?" tázala se. "Pomůžeme vám slézt ze žebříku." "Ne, zůstaňte zde! Bude tak lépe. Nemůžeme jednat dost opatrně. Není těžko lézt po žebříku. Přivedu je všecky sama. Alláh! Jak se bude Čita radovat, až se doví, koho zde najde a že již dnes bude svobodna. Ale jak se dostaneme přes zeď?" "Máme klíč od brány. Včera nám jej dal sám pasa." "Ah - tedy vy jste ho přepadli?" "Ano. Teď to můžeme říci. Ale již jdi! Pospěšte si, abychom nemuseli dlouho čekat." Nebylo třeba opakovat toto vyzvání. Šťastna, že našla ochránce v bratrovi svého snoubence, pocítila Zykyma dvojnásobně štěstí, že může i nové své přítelkyni tak neočekávaně přinést radostnou zprávu. Ubíhala k domu, vylezla vzhůru po žebříku a otevřeným oknem vskočila do komnaty, dosud neosvětlené. Když zmizela jejich očím, řekl malíř, neschopen zadržet jásot, jímž překypoval: "Kdo by si to byl pomyslil! Čita prodána pašovi! A nyní z jednoho a téhož harému uneseme my oba své vytoužené štěstí. Jak podivné!" "O mně nemluv," odpověděl Herman. "Zykyma mi právě řekla se vší upřímností, že mne nemiluje." "To není možné!" "Je tomu tak. Miluje jiného." "A to říkáš tak lhostejně? Žertuješ! Kdyby tě nemilovala, rozmyslil by sis vzít ji s sebou a ona by s tebou také nešla." "Nu, vidíš! Odvedu ji odtud vlastně jen kvůli strýci." "Cože!" tázal se lord. "Miluje snad mne?" 181

"Nikoli, strýčku." "Ba věru! Vždyť si také nemohu vzpomenout, že bych byl kdy zlomil srdce některé milující bytosti. Proč tedy říkáš, že ji uneseš jen kvůli mně?" "Jmenovala mi jméno muže, jemuž se zaslíbila a o němž jsme i my několikrát mluvili. Poznala totiž jakéhosi ruského důstojníka, který se nazývá Orjelčasta." "Orjelčasta?" divil se lord. "Zvláštní jméno, yes! Div si nezlomím jazyk, když je chci vyslovit." "A přece je pro nás nanejvýš zajímavé. Orjel znamená totiž orla a častá je rusky hnízdo." "U čerta!" "Dohromady Orlí hnízdo - Eaglenest." "Zounds! Divná věc, yes!" "A ještě

podivnější je, že, podle toho, co mi Zykyma řekla, není ten muž vůbec Rusem." "By Jove! Byla by to snad další stopa našich příbuzných, kteří tak nevysvětlitelně zmizeli? - - - Stop - slyšte hoši! Nebyl to výkřik?" "Ano, ženský výkřik. Někdo vykřikl." "Probůh, stalo se něco?" "Podívejme se. Rychle! Sem! Tudy!" Všichni tři vyběhli z rohu a tiše běželi k budově. Když minuli křoviny, spatřili otevřené Zykymino okno. Bylo teď jasně osvětlené. "Snad tam není?" mínil starostlivě malíř. "Sotva," odvětil Herman. "Bude se varovat, aby takovým způsobem osvětlila svůj byt, když chce utéci. Pojďme blíž!" Měkká tráva tlumila jejich kroky. Když byli asi dvacet pět kroků od domu, spatřili náhle v komnatě Zykymině obrysy dvou mužů. "Běda!" šeptal lord. "To je pasa!" "A derviš! Tady není něco v pořádku." "Pasa drží v ruce světlo. Přichází k oknu! Ach!" 182'

Pasa skutečně přistoupil k oknu a vystrčil hlavu a ruku se svítilnou. "Kul šejtan!" bylo slyšet jeho hlas. "Pod oknem je žebřík." Derviš v okamžiku stanul vedle něho a ptal se: "Přišla oknem domů?" "Patrně." "Byla tedy v zahradě. Co tam dělala?" "To bych také rád věděl!" "Snad by ten proklatý Frank - - -" "Blázníš, Osmane?" "Co by jinak chtěla v zahradě? Rychle, dej ji prohledat! Snad tam ještě bude." "U všech nečistých duchů džehenny! Dám zahradu prohledat." Oba mužové odskočili od okna a vyběhli z komnaty i se světlem, takže v ní nastala opět tma. "Hlupák! Řekl nám oknem, co chce udělat," zahučel Herman. "Aspoň víme, na čem jsme." "Je zle!" poznamenal malíř, "Přistihl asi Zykymu, jak lze z jeho slov poznat. Měli bychom sice ještě dost času uniknout branou, ale máme ty ženy opustit?" "Ne!" řekl lord. "Pak vzhůru na strom a na zeď!" V příštím okamžiku spěchali k platanu, vyšplhali se po kmeni na větev a po větvi se spustili na zeď. Sotva se na ní usadili, již uslyšeli blížící se kroky a hlasy. "Přicházejí!" šeptal lord. "Ať přijdou!" odvětil Paul Norman. "Myslím, že jsme zde v bezpečí." "A napadne-li některého z nich totéž, co nás?" "Myslíte, že by mohli také vylézt sem nahoru?" "Ano!" "Pak by nám ovšem nezbylo nic jiného, než takového smělce sestřelit, ačkoli - hm - prozradili bychom tůn nejen svou přítomnost, což by ještě nebylo tak zlé, ale přivedli bychom také 183

Zykymu do nesnází, protože by bylo dokázáno, že byla v zahradě s námi. Kéž by se nalezla možnost, v šplhání sem jim zabránit." "Takovou možnost znám." "Ven s ní, mylorde!" "Četl jsem v knize Syn lovce medvědů o člověku, který byl medvědem pronásledován ze stromu na strom, z větve na - ale dost, už přicházejí! Nezbývá času k vysvětlování. Prosím vás, master Norman - když tak ležíme hlavami proti sobě, přidržte se mnou pevně tuto větev. Napadne-li některého chlapíka, aby se jí chytil a lezl po ní na zeď, pošleme ho do oblaků." Větev, po níž malíř a lord přelezli ze stromu na zeď, byla neobyčejně silná a přečnívala asi o čtyři stopy zeď. Lord se tiše zvedl, zachytil větev a zvolna ji stáhl k sobě dolů. Malíř mu pomohl a teď leželi oba hlavami u sebe na zdi a pevně větev přidržovali. "Znamenitá myšlenka!" šeptal malíř. "Viďte? Ano, ano, chytrý a pořádný člověk nesmí být oslem!" „Napadne-li teď někoho z nich lézt po větvi na zeď, pustíme větev, jakmile se jí zachytí, ona se vymrští do výše a chlapíka shodí, aniž bude vědět, jak se to stalo. Tiše! Už jsou zde i se svítilnami!" Hluk, který Ibrahim pasa a derviš tropili, rychle se přibližoval. Běloši i černoši v pestré směsici táhli dlouhou čarou po celé šířce zahrady a všichni směřovali do jejího ostrého úhlu. Protože zahrada se stále více úžila, byl řetěz mužů vždy těsnější, takže záhy byli všichni na dohled. Všichni měli v rukou papírové svítilny, obvykle v Cařihradě užívané, a svítili si jimi na okolí. Ozbrojeni byli všemožnými předměty, jež jim v chvatu přišly do rukou. Levé křídlo této armády zastavilo se nedaleko platanu, kdežto pravé táhlo dál do rohu, aby tam prohledalo křoviny. Uprostřed šel pasa a vedle něho derviš. 184-

"Dobře prohledejte každý keř!" poroučel Ibrahim pasa a pak mlčky vyčkával výsledku pátrání. Výsledek byl ovšem negativní. Nebylo nalezeno pranic. "Mýlili jsme se tedy," mínil pasa. "V zahradě není nikoho. Zykyma si dovolila jen osamělou procházku sadem." "Promiň, ó, pašo!" ozval se nato derviš. "Což kdyby zde přece jen někdo byl a odešel již? Je to dost možné!" "Nikoli však pravděpodobné. Kam by se ta osoba poděla?" "Pryč. Ven ze sadu." "Kudy?" "Přes zeď." "Tudy přece nemůže." "Ba může. Pohleď na tento strom. Jak snadno lze po něm vylézt nahoru!" "Za to na druhé straně ne dolů. Zeď je vysoká a pod ní .teče hluboká voda." "Pravda; ale Alláh mne obdařil trpělivostí a ostražitostí, on mi dává i tuto myšlenku: Byl-li někdo v zahradě, mohl vylézt nahoru na zeď a položit se tam klidně, aby vyčkal, až odejdeme!" "Myslíš?" "Pro jistotu měli bychom se tam podívat." "Budiž! Omare, vylez nahoru." Černý, tlustý eunuch, kterému platil rozkaz, odložil svítilnu, přistoupil ke stromu, objal kmen rukama a pokoušel se vyšvihnout se nahoru. To, co derviš s pašou promlouval, bylo proneseno turecky, takže lord nerozuměl ani slova. Když však nyní viděl černochovo úsilí vylézt na strom, zašeptal malíři: "Je to tak, jak jsem myslel. Chtějí nahoru." "Černoch to nedokáže." "Ba věru! Funí, sténá a odfukuje jako lokomotiva nákladního vlaku. Už se těším, jak sletí dolů." Černoch skutečně neuměl šplhat; znovu a znovu se smekl, kdykoli v se pokusil vyšvihnout se výše. 185

"Emině, pomoz mu!" poručil pasa. Jiný černoch přiskočil a pomáhal prvému, pak i několik dalších se připojilo a spojeným jejich silám se konečně podařilo vystrčit tlustého eunucha tak vysoko, že se již mohl zachytit nejspodnější větve. Místo však, aby se na ni přírazem vytáhl, zahoupal se otrok několikráte sem a tam jako kyvadlo, potom ho síla v rukou opustila a sletěl dolů, až to žuchlo. Pasa zaklel, derviš však neřekl nic. Odložil rychle svůj špinavě bílý, široký plášť a sám se chopil kmene, aby se vyšplhal nahoru. Bylo vidět, že nemá velkého cviku, než přece se nahoru dostal poměrně snadno. Oddychuje, posadil se na větev, aby si na několik okamžiků odpočinul. "Vidíš něco na zdi?" tázal se ho pasa s napětím. "Ne." "Nuže, slez zas dolů!" "Počkej ještě. Podívám se důkladněji. Je tma a nevidím daleko, ostatně kdyby někdo byl nahoře, poodešel by jistě od tohoto místa, aby nebyl hned spatřen." Derviš mohl ze svého místa sice i ve tmě vidět tři muže na zdi; ale nalézal se v prudké záři svítilen, které ho zdola osle-povaly. Položil se teď opatrně na větev a lezl po ní ke zdi. Lord zašeptal: "Přichází! Až řeknu tři, pusťte! Jedna - dvě - " "Nespadni!" volal zdola Ibrahim pasa. "Co si myslíš, pane!" odpovídal uraženě derviš. "Alláh mi propůjčil umění lézt jako kočka. Neboj se, já

nespadnu." " - tři!" zašeptal lord. "Až uvidím zeď - " pokračoval derviš na větvi, "podívám se - - 6, Alláh illa Alláh ve Muhamád rasul Alláh!" Větev, tak dlouho z původní polohy vyšinutá, vymrštila se v té chvíli mocně a derviš, který něco takového vůbec nepředvídal, byl vymrštěn do vyšších větví, aby z nich pak sletěl dolů, lámaje všechno kolem až větve praštěly. "Ten letí! Ho, ho! To to buchlo!" smál se tiše lord. 186-

Pasa i černoši dole v zahradě zařvali hlasitě leknutím. Poděšeni svítili na derviše, který zapomínaje na svou svatost hlasitě klel. "Zlomil sis něco?" ptal se pasa. "Nevím; zkusím to!" skuhral derviš a zvolna, opatrně se zvedal. Na tento okamžik lord čekal. Rychle zašeptal malíři: "Všichni jsou chlapem zaujati, můžeme se toho tedy odvážit!" A rychle jako blesk se zvedl, popadl větev a stáhl ji zase k sobě dolů. "Znamenitě!" zaradoval se při tom. "Teď jsme jednak pojištěni pro případ, že by ještě někoho napadlo, aby sem lezl a za druhé teď zdola nepoznají, že tato větev má jinou polohu než dříve. Ale byla to rána, co?" "Ujde to," odpověděl derviš právě v tom okamžiku pašovi. "Poděkuj Alláhovi, že jsi neutrpěl úraz. Člověk přece jen není kočka." "Není," ujišťoval potlučený po této ironické poznámce. "Ale kdo by si byl pomyslil, že se ta bídná větev tak náhle a svévolně vyšvihne!" "Větev se nevyšvihla dříve, dokud jsi ji nepustil a nesletěl. Neobviňuj ji tedy, neboť za nic nemůže." "Nemůže! Proč mne tedy vymrštila vzhůru a vysmekla se mi?" "Prohnula se pod tebou, a když jsi spadl, vymrštila se opět nahoru. To dělá každá větev." "Ne, ne! Vymrštila se právě ve chvíli, když jsem po ní lezl. Proto jsem byl shozen dolů. Je teď jistě mnohem výše, než byla před tím." "Podívej se nahoru. Vždyť je tam, kde byla dříve. Leží přímo na zdi." Světlonoši posvítili nahoru a oči všech se upřely na větev. "Nepochopitelné," bručel derviš. "Myslel jsem opravdu, že se vymrštila." "Nu, mýlil jsi se. Myslíš dosud, že je někdo na zdi?" 187

"Alláh zatrať zeď i všechno, co je na ní!" "Polezeš tam znova?" "Ne. Pošli tam někoho jiného." "Nemá to smyslu. Pojďme! Mám jinou práci. V zahradě není nikdo." Muži odcházeli, zář světel znenáhla se ztrácela a pak utichl i hluk. "To byla pomoc v poslední chvíli," řekl Herman a oddychl si. "Strýčku, tvá myšlenka byla skutečně dobrá." "Zachránila nás před odhalením, které by nezbytně bylo vedlo k boji na život a smrt," řekl malíř. "Ale co teď?" "Tady ovšem ležet nezůstaneme. Tato zeď podobá se neobyčejně pasti, v níž bychom uvázli, kdyby nabyli jistoty, že se tu vskutku ukrýváme. Musím říci, že byli přece jen hloupí, nesmírně hloupí, že nás neobjevili." , ‚Proč myslíš?" "Lezli po stromě a nepřišli na prostou myšlenku, aby přinesli žebřík." "Ano, to je stejně správné, jako nepochopitelné. Byli bychom hned odhaleni. Nuže, dolů!" Sesmekli se po kmeni jeden po druhém a plížili se k domu, aby zde čekali, co se stane. Ale všude bylo ticho. Teprve po dlouhé době uslyšeli kroky několika mužů, kteří šli po druhé straně zdi kolem vody, směrem k městu. Viděli, jak se nad zdí jasně zbarvily vrcholky stromů září svítilen, jež lidé venku nesli na tyčích. Naši tři přátelé ovšem nemohli tušit, že tam, těsně vedle nich za zdí, nesena jsou troje nosítka, jež odnášejí Zykymu, Čitu a její matku do přístavu a na loď. Pasa a derviš je provázeli. Čekali ještě chvíli a když jim posléze přece jen došla trpělivost, řekl malíř: "Takto nedojdeme k cíli. Buď se v domě stalo neštěstí, nebo všichni odešli spát, když ženám zabránili vyjít z domu. Navrhuji, abychom se o tom přesvědčili, ačkoli je to snad spojeno se značným nebezpečím." 188'

"Jak to chceš provést, Paule?" šeptal Herman. "Inu, půjdeme prostě k domu a podívám se, zda je o zeď ještě opřen žebřík. Najdeme-li jej, uvidíme již, co by bylo možno podniknout." Jako stíny plížili se k budově. Okno komnaty Zykyminy bylo černé jako tůň. Žebřík se již o zeď neopfral. Ležel dole na zemi. "Postavte se na stráž k nárožím!" velel malíř. "Hermane, ty vpravo, mylord vlevo. Podívám se nahoru." Jmenovaní odkvapili na obě strany. Malíř zvedl žebřík, opřel jej o předprseň okna a lezl vzhůru. Mříž byla zevnitř zastrčena a upevněna. Skleněná okena za ní nebyla. Kdyby byl ještě někdo ve světnici, musel by malíře jistě slyšet. On sám napjatě naslouchal všem podezřelým zvukům, ale nezaslechl z komnaty nejmenšího šustotu, nejmenšího dechu. "Čito," zašeptal konečně tak, aby hlas byl slyšen uvnitř, nikoli však venku. Odpověď se neozvala "Paní Zykymo!" I toto volání zůstalo bez ohlasu. Sestoupil tedy opět, zanesl žebřík na místo, kde původně byl, a svolal své soudruhy. "Nahoře není nikdo," oznámil jim. "Nejspíše vzniklo v pašovi podezření a dal proto ženy dopravit do jiných místností. Musíme přijít znovu příští noc." "Ale jak by se mohlo stát, že by Zykymu přistihli?" tázal se Herman. "Z pašových slov nebylo lze nic podobného vypozorovat." "Kdož ví!" odpověděl chmurně malíř. "Paule, neděs mne. Mám hroznou úzkost. Před chvílí šlo mnoho lidí podél zdi. Což kdyby byly ženy již odtud odvedeny?" "Kam by s nimi šli - teď - v noci?" "Turci prý topí nevěrné obyvatelky harémů." "Eh! To se již vůbec neděje. A když, pak jen při přímém důkazu nevěry a to v tomto případě není." 189

"Snad tedy pasa pojal nedůvěra a přestěhoval ženy do svého paláce ve městě?" "To bych spíše považoval za možné." "A pak bychom měli po únosu!" "On! Nevzdal bych se naděje ani v tom případě! Arabadži, náš dobrý spojenec, zná náš byt a jistě by nám přinesl zprávu." "Snad byl hoch stejně přistižen jako Zykyma." "Hm! I to by bylo možné. Časně zrána, jakmile jen budu moci, poptám se zde i ve městě." "A při tom na sebe obrátíš podezření!" "Ne; umím se mu již vyhnout. Pohleďte - svítá již! Musíme odtud zmizet, nechceme-li být odhaleni." "Ďas aby vzal překážky, které nám věčně lezou do cesty při'1 únosu!" zahartusil lord. "Věru, není to tak lehké, jak to Mozart| zkomponoval, tyhle únosy ze serailu!" Se svěšenými hlavami ubírali se opět ke zdi a podél ní plížili k vratům. Šťastně se jim podařilo je otevřít a když byli| venku, opět za sebou zavřít, aniž byli pozorováni. Pak opustili; místo tak slibného a přece bezvýsledného dobrodružství. Zastavili se teprve v slušné vzdálenosti od domu, aby sel poradili, bude-li lépe odebrat se na lordovu jachtu, nebo jít doj obydlí obou přátel. Posléze se rozhodli pro to prvé. Právě veřf chvíli, kdy vstupovali na jachtu, letěla kolem nich plnou] přeplavní loď. Nenapadlo jim, že osoby, o nichž tohle přemýS jí, jsou na její palubě Když se naši tři přátelé ukládali k odpočinku v útulných'! kabinách Angličanovy jachty, byl takřka již nový den. Lord j a Herman usnuli, malíř však nemohl přivolat spánek na svál umdlená víčka. Myšlenka na Čitu nedala mu pokoje. Chvíli neklidně převaloval na lehátku, pak vyšel z kajuty. Zanechá u stewarda zprávu pro lorda, že jde znovu ven na dějiště včerejšího

jejich dobrodružství. Pak opustil loď. Byl znaven, proto si na tržišti najal osla a jel k židovskému | hřbitovu. 190'

Když došel k známé zahradní brance, odhodlaně zabušil na ni dřevěným klepátkem. Objevil se černoch a otevřel. "Co chceš, pane?" tázal se. "Je Ibrahim pasa v tomto domě?" "Není." "Kdo ho zastupuje v jeho nepřítomnosti?" "Správce." "Doprovoď mne k němu." "Kdo jsi?" "Posel, poslaný k němu v důležité záležitosti!" Sluha se uklonil. Malíř směl vstoupit a byl zaveden k zamračenému správci, který Čitu uvítal při jejím příchodu. "Kdo tě posílá?" tázal se tento muž, když byl k němu malíř přiveden. "Obchodník Bariša." "Co chce ten starý ničema?" "Mám se ptát po obrazu dívky jménem Čita. Ten obraz není ještě dokončen. Pasa si bude jistě přát, abych jej domaloval." "Musíš přijít později. Pasa odcestoval." "Kam?" "Neřekl nikomu, kam odjíždí." -"Kdy se vrátí?" "Brzy ne, neboť vzal s sebou své oblíbené ženy, Zykymu a Čitu." Malíř se zapotácel. Namáhal se nadpřirozeně, aby se ovládl a snažil se přimět správce, aby mu sdělil více. Poznal však záhy, že správce sám skutečně nic víc neví. Odešel tedy se srdcem stísněným; sedl znovu na osla a jel do Pery přes most k paláci Ibrahima paši, aby se i tam poptal po pašovi. Vydával se za posla vysokého úředníka. Ale i zde se dověděl, že pasa v domě není; řekli mu, že odcestoval v noci parníkem. Teprve teď se vrátil na jachtu, aby soudruhům donesl svou špatnou zprávu. Byl již očekáván s netrpělivostí. Lord i Herman plni napětí vyběhli mu vstříc. 191

"Co jsi se dověděl?" volal Herman již zdaleka. "Zlé zprávy! Pasa je pryč!" "Čert vezmi pašu! Ale kde jsou ženy?" "Odjely s ním Čita, její matka i Zykyma ho provázejí. V noci opustil lodí Cařihrad!" "Běda! Kam je odvezl?' "Kdybych to věděl, nebyl bych tak zuřivý!" odpovídal malíř. "Nevím nic, nemohl jsem vypátrat ani nejmenší stopy po tom, kam pasa odcestoval." "Zlá věc! Strašně nepříjemná, yes!" bručel lord. Jsem také zuřivý, nadmíru, na mou čest! Pustil bych se za darebou třeba na konec světa, kdybych věděl - - -" Na dveře kajuty, do níž mezitím vešli, kdosi zaklepal. "Come in!" zavrčel lord. Vstoupil steward. "Nutný dopis pro Vaše lordstvo!" "Dopis? Well. Podívám se." Roztrhl obálku a zatím, co se sluha tiše vzdálil, četl. Tvář Angličanova se při tom znenáhla rozjasňovala a když lord dočetl, vykonal jeho nos několik čilých pohybů, jako by se chtěl roztančit "Starý, dobrý Charley!" zvolal Brit, mávaje nadšeně dopisem. Již podruhé nám pomáhá z louže! Tady je to! Čti, hochu!" A Herman četl: Mylorde, opouštěje Cařihrad nechci zanedbat přátelské povinnosti rozloučit se s Vámi a vyjádřit ještě jednou lítost, že naše setkáni omezilo se tentokrát na dobu tak krátkou. Nemám sice tušení, jak dlouho chcete znepokojovat srdce tureckých žen a dívek, ale pro případ, že byste se vzdal té úlohy, po mém názoru nevděčné, sděluji Vám svou adresu. Odjíždím do Tunisu, kde se na mne můžete doptat u plukovníka místokrálových tělesných stráží Kriigera beje. Váš Kára ben Nemsi 192

Douška k dopisu připojená zněla: Podotýkám, jako věc pro vás jisté zajímavou, že do Tunisu odjíždí i Váš "dobrý přítel" Ibrahim pasa, s nímž jste se včera tak příjemným způsobem seznámil. "Díky Bohu!" zvolal Herman, když dočetl. "Tato zpráva mi vrací naději! Co uděláme?" "Co uděláme?" ptal se Angličan. "To je přece zcela jednoduché. Chceš osvobodit Zykymu?" "Ovšem." "A vy, master Norman, chcete mít svou Čitu?" "To se rozumí." "Nuže, a já pašovi nenechám její matku! Tu nevydám. Master Norman, běžte do svého bytu a přineste sem všechna svá zavazadla. Hallo, capťn!" Lord vystrčil hlavu z kajuty. "Hallo, sir!" Za okamžik vstoupil kapitán do kajuty. "Kdy můžete vyplout?" "Kam, sir?" "Do Tunisu." "Za tři hodiny. Dříve nelze, neboť nejméně tři hodiny potrvá vyřízení formalit na přístavním úřadě." "Well! Za tři hodiny. Yes!" Zatím co kapitán odkvapil, aby dal nutné rozkazy, obrátil se lord k Hermanovi: "Cestovní průkazy?" "Mám je u sebe." "Rychle! Běžet na konzulát Potvrdit odjezd do Tunisu. Master Norman, vy ještě zde? Vezměte nosiče. Vaše věci! Nalodit! Yes!" A když oba mladí muži na sebe tázavě pohledu', dodal: "Za tři hodiny odrazíme! - Ahead - kupředu! Musím dostat chlapa - Ibrahima pašu, jinak se nechci jmenovat David Lind- 193

say. Musím vedet, odkud má hodinky a chci se také něco víc dovědět o Rusovi Ér - - Oř - Ur - -" "Orjelčastovi!" "- yes, Orjelčastovi. Zde se nám únos nezdařil. Nevěr mind. Podaří se v Tunisu. Hbité tedy, hbitě, gentlemen!" Zatím co se Herman rozběhl na konzulát, aby obstaral pasové záležitosti, dal malíř přenést své a přítelovy věci na jachtu. Za tři hodiny jachta odplula. Na palubě stál mezi oběma přáteli lord, oděný opět v svůj Cemě a šedivě kostkovaný oblek. V jeho tváři obrážela se důvěra muže, který je naprosto přesvědčen, že uskuteční vše, co má v úmyslu. 194'

Kapitola osmá V ZŘÍCENINÁCH KARTHAGA

Hlavní město Tunisu neleží přímo u moře, má však dobré spojení s blízkým přímořským přístavem, který se nazývá Goletta. Z Tunisu do Goletty se lze dostat povozem, koněm, člunem i procházkou; v novější době dokonce i dráhou. Silnice, jež vede do přístavu, je skoro vždy oživena poutníky. Zvláště tehdy když je ohlášen příjezd velkých oceánských lodí, ubírající se zvědavci do Goletty, aby se podívali do přístavu, který je v pobřežních městech tepnou života, poutem, které spojuje obyvatele přístavních měst s dalekým světem. Tito zvědavci, kteří dnes stáli v Golettě u břehu, nemohli asi být dost moudří z té malé plovoucí hračky, která asi před dvěma hodinami plnou parou se přehnala do přístavu a zakotvila mezi obrovskými obchodními loďmi, jako by jim byla úplně rovna. Zejména se diváci obdivovali té podivné, černě a šedivě kostkované postavě, která byla vyobrazena na přídi lodi. Nikdo nevěřil, že by takový člověk mohl vůbec žít. Když se 195

však otevřely dveře kajuty a na palubu vyšel živý originál podivuhodného obrazu, proměnil se úžas diváků ve veliký obdiv. Lord David Lindsay nejevil však zájem o pozornost, kterou vyvolal, nevšímal si pohledů na něho upřených a tázal se obvyklým svým klidným tónem kapitána, který k němu hned přistoupil: "Dal vám již master Norman nebo Vallert zprávu, kde se ubytují?" "Ještě ne, Vaše lordstvo." "Tak? Nu, neškodí, však se to dovím." "Vaše lordstvo

vystoupí na pevninu?" "Yes." "Kdy smím Vaše lordstvo zase očekávat na palubě?" "Nelze určit Chci se podívat, jak to v Tunisu vypadá s harémy. Snad zde budu mít více štěstí, než v hloupém Istanbulu, kde nejkrásnější ženy odvedl protivný Turek právě v okamžiku, kdy člověk se již krčil v zahradě, aby s nimi utekl do světa. Pronárod, tihle Turci, kapitáne!" "K službám, mylorde!" Lord se na kapitána líbezně usmál, pokynul mu a pak přešel rychle po můstku na břeh. Kráčel skupinou lidí, jež plna úcty před ním ustupovala, aby si ho mohla lépe prohlédnout. Byli tu Maurové, Tuaregové, Tibuové, černoši, Židé, křesťané, ze všech zemí, všech barevných odstínů, osoby mužského i ženského rodu, v nejrozmanitějších a nejpestřejších krojích a oděních. Nosiči, mladí poháněči oslů, vozkové, sluhové a veslaři naráz se teď tlačili k podivnému cizinci, nejspíše v domnění, že tento neobyčejně ustrojený muž bude zajisté rozdávat neobyčejně veliké zpropitné. Lord však je všechny odstrkával svým obrovským deštníkem a když to nestačilo, vzal deštník do pravé ruky, dalekohled do levé a bušil jimi tak dlouho kolem sebe, až opět získal kolem sebe volnější místo. 196'

Protože do města Tunisu nebylo daleko a lord ztrávil dost dlouhý čas na lodi, chtěl popřát svým dlouhým údům opět zdravého pohybu, to jest, chtěl jít do města pěšky. Ubíraje se zvolna dopředu a rozhlížeje se bedlivě na všechny strany, aby mu neušlo nic zajímavého, spatřil pojednou ženu, ještě dívku, která stála opodál na břehu, pozorujíc přístaviště a nyní stejné jako on obrátila se směrem k městu, kam se patrně chtěl navrátit. Byla to dívka vysoké, štíhlé postavy, mladistvě čilých a pružných pohybů. Pod širokými tureckými kalhotami vykukovaly drobné nožky v safiánových střevíčkách. Pás zlatem vyšívaný svíral nad kyčlemi štíhlé tělo zahalené do řasnatého závojového svrchního roucha. Obličej mladé ženy byl hustě zastřen. "Hleďme!" zabručel lord. "Tady je hned jedna harémová dáma. Zdalipak bych ji mohl unést? Kéž bych věděl, kde je její harém! K ďasu, jsem tu sám a nemohu s ní mluvit turecky. Kdyby tu byl malíř nebo Herman - - ale ne! Ti by mně tuhle krásu jistě přebrali. Pokusím se promluvit s ní francouzsky. Vždyť se prý turecké dámy učívají francouzsky dost často." Dohonil ji a smekl svůj vysoký cylindr. "Bon jour, mademoiselle!" "Bon jour, monsieur!" odpověděla. , Jakže! Vy mluvíte francouzsky?" "Jak slyšíte, monsieur!" ' "A - a jak to, že to, že - - že mluvíte s mužem? Je vám to dovoleno?" Zdálo se, že žena ho udiveně pozoruje zpod závoje. Pak váhavě odpověděla: "Vlastně není!" "A proč tedy se mnou mluvíte?" Zahalenou postavou něco zaškubalo a pak se ozvala odpověď provázená tichým smíchem: "Protože se mi líbíte." "Zounds! Skutečně?" 197

"Ano. Líbíte se mi tak, že jsem nadobro zapomněla na nebezpečí, jemuž se vydávám, když s vámi mluvím." "Chápu. Dáma z harému - - náležíte přece k harému?" "Ovšem!" odpověděla s předstíranou vážností, když si ho byla opět chvíli prohlížela. "Hm! Milá mademoiselle, není zde snad poblíž místo, kde bychom si mohli lépe promluvit nežli zde?" "Přejete si to, monsieur?" "Horoucně!" "Nuže, povím vám něco. Počkejte zde, až přejdu kus cesty po břehu a zavolejte si pak některého z těchto veslařů. Vstupte do lodky a povězte jen jedno slov ‚Karthago'." "Proč?" "Karthaginské zříceniny leží tam naproti. Chtěla jsem tam jít na procházku. Můžete mne provázet." "Excellently!" - Dobře! Znamenitě!" "A pak, až budete plouti v místech, kudy půjdu po břehu, ukážete na mne a řeknete veslaři: beraber almak." "Co je to?" „Pokyn, aby mne vzal sebou. On přistane, já přistoupím a pak se dáme převésti." "Věry well! To je nádherné, přímo skvělé! Nuže, jděte! Uvidíte, jak to dobře provedu. Veslaři mám tedy jen pokynouti a - beraber almak. Výborně, znamenitě!" Zahalená postava ubírala se dál. Lord naprosto nepostřehl udivených pohledů mimojdoucích, jež na něm spočívaly; díval se jen za ní a pln nadšení si bručel: "Heigh-ho! Mám dostaveníčko v zříceninách karthagin-ských! To si starý Hannibal a jeho Karthaginští jistě nemysleli, že David Lindsay započne v jejich zříceninách únos. Nuže, vzhůru!" Pokynul nejbližšímu veslaři, jenž rychle vstoupil do člunu. Muž se sice podivně usmíval, když lord řekl slovo Karthago, ale zdálo se, že je jaksi zasvěcen do tohoto způsobu tajemství. 198'

"Beaber almak!" poručil lord, když nadešel čas, aby pronesl tento turecký rozkaz. Veslař beze slova zamířil ku břehu, kde dívka vstoupila do člunu. Nenucené se posadila proti lordovi. Volné pluli po hladiné. V člunu bylo ticho, lord se jen mlčky usmíval. Konečné dévče samo přerušilo mlčení: "Vy asi nejste Turek?" tázala se Brita. "Nikoli. Jsem Angličan." "Ó, Alláh! Džaur!" "Prosím, nebojte se! Angličané nejsou lidožrouti." "To mne velice uspokojuje," odpověděla vážně. "Jsem spíše odhodlán prokázat vám co mohu nejlepšího. Dejte mně jen k tomu příležitost." "Jakou příležitost vám mám dát?" "Uslyšíte. Nejdříve mi však dovolte, abych směl spatřit vaši tvář." "Ne, ne, to nedovolím!" "Proč? Vy přece vidíte také můj obličej." „Nevíte, že ženám je to zakázáno?" "Yes, vím. Ale jsme zde sami, a tento lodník vás nezradí." "Myslíte - - -?" "Ó, ten je němý jako ryby ve vodě." "Nuže, odvážím se toho! Doufám, že jste mužem, jenž si zaslouží podobné výsady." Nato odhrnula závoj z obličeje. Skutečně, dívka byla hezká. Její ústa byla plná, tváře měkce zaokrouhlené, rysy měly v sobě něco čtveráckého. Z očí hledělo jí šibalství. Děvče se však lordovi líbilo. "Nuže, jste se mnou spokojen?" tázala se ho přimhuřujíc čtverácky oči." "Yes, mnoho, velice," odpověděl lord s horlivým přikývnutím. "Nuže, pak se zas mohu zastřít." 199

Zvedla ruku, aby závoj opét stáhla, on však rychle zvolal: "Prosím, nikoliv! Nechtě obličej volný! Nezastírat!" "Proč? Videi jste mne již přece." "Nebylo toho dost! Nemohu se tak rychle dosyta na vás vynadívat!" "Ah! Chcete si mne prohlížet ještě víc?" "Ano!" "Co z toho budete mít?" "Zvláštní otázka. Co mám z toho, když jím a piji? Činím to tak dlouho, až jsem nasycen. Teprve pak nemám v žaludku žádných bolestí!" "A nyní bolesti máte?" "Yes! Strašlivé!" "V žaludku?" "Trochu výš - v srdci!" "A kdo vám působí ty bolesti?" "Vy!" "O tom nic nevím." "A přece je to tak. Probudila jste v mém srdci obrovskou chuť, strašný hlad a hroznou žízeň. Nenajím-li se a nenapiji, zahynu jako ryba položená na slunce!" "Běda! Pak byste skutečně měl brzy pojíst. Ale co? Nevidím tu nic, co by se mohlo požívat." Rozhlédla se žertovně, a lord odpověděl: "Tím více vidím já." "Nuže, co?" "Vás!" "Mne? Hú! Mne chcete jíst a pít?" "Mám k tomu tisíc chutí. Na mou čest Jste tak chutná, tak svůdná, tak milá, že od chvíle, kdy jsem vás spatřil, mé srdce

je jediným, velice nesmírným otevřeným jícnem, do něhož vás toužím uzavříti." "Ó, Proroku! Ó, svatí kalifové! Vy mne chcete vskutku zavřít do svého srdce?" "Yes! Na tisíc zámků." 200

"A pak - jak pravíte - budete nasycen?" , Jistě! Pak budu zas zdráv a čilý jako ptáče ve vzduchu, jako ryba ve vodě. Ve vaší lásce bych plaval a létal a nemyslel bych již na hlad, který jste mému srdci způsobila." "Lituji, ale ten hlad já ukojit nemohu, monsieur!" "Zounds! Proč? Z jakého důvodu?" "Protože nemohu opětovat vaše city." "Běda! Nejsem pro vás asi dost mladý a hezký!" "Po tom se neptám. Nehledím na krásu, nýbrž na dobré srdce a ušlechtilou povahu. Když je to dobré, pak také vše ostatní je dobré!" "Báječné! Nádherné! Skvělé! Poslyšte, vy nejste jen milé, nýbrž také velice rozumné dítě. Proč tedy nemůžete opětovat mé city, když to tolik potřebuji?" "Monsieur, což vám není známo, že nám, ženám, je zakázáno hovořit takto s mužem?" "Vím, ale ten zákaz je zcela nesmyslný. Povězte mi, je váš harém veliký?" "Ano." "Kolik žen je v něm?" "Dvanáct." "Kdo jest jeho majitelem?" "Můj otec." "Nuže! Myslím, že ten starý, dobrý muž bude mít dost, zůstane-li mu jich tam jedenáct! Pravíte, že nezáleží na kráse, nýbrž na vznešeném srdci a ušlechtilé povaze. Nechápu tedy, proč byste se neměla do mne po uši zamilovat." "Učinila bych to mileráda, ale žel, je tu nepřekonatelná překážka. Jste Angličan!" "Ano, zajisté." "A já jsem Turkyně." "Zcela správně, well! Kdybyste byla Angličankou, pak by mne ani nenapadlo zamilovat si vás. Chci mít Turkyni, pravou nefalšovanou Turkyni." 201

"Má víra mi však zapovídá milovat křesťana, nevěřícího." "Poslyšte, to je hloupost! Tato překážka je směšně malá; lze ji snadno obejít." Jak?' "Docela jednoduše. Nikomu o tom nepovíme, a kdyby se někdo ptal, řekneme to obráceně: já jsem Turek a vy - Angličanka." "Ah! Na to jsem ovšem nepomyslela!" řekla hlasem plným úžasu a začala se smát. "Tak vidíte. Zachováme-li se podle této rady, bude dobře! Angličanka a Turek - nikomu nenapadne hledat v tom něco špatného. Tedy souhlasíte?" "S čím? Stát se vaší ženou?" "Ale mademoiselle, kdo by hned myslel tak daleko? Což se musím hned s vámi oženit?" "Domnívala jsem se tak z vašich slov, monsieur." "Skutečně? Ale tak jsem to nemyslel! Věru, vy ženy myslíte hned na svatbu a na podobné marnosti, když s vámi muž mluví o důležitých věcech. Nikoli. Počkejme zcela prostě, až co se z toho vyvine. Ale plavba je u konce, přistáváme. Co uděláme teď?" "Vystoupíme a projdeme se," odpovídalo děvče a potutelně se usmívalo. Kdyby lord byl lepším znalcem žen, byl by poznal již dávno, že v mysli této laškovné dívčiny zraje jakýsi záměr, jenž nesliboval příliš příjemného. Ale Angličan byl jako slepý. "Procházka! Znamenitě!" hovořil. "Ale dříve snad musíme tomuto člověku zaplatit, nemyslíte? Kolik dostane? Nemohu se ho zeptati, protože nerozumím slova turecky." "Dejte mu pět franků." "Franků? Vezme francouzské peníze?" "V hlavním městě vezme od vás každý poháněč oslů všecky druhy peněz." Lord vytáhl tobolku a podal veslaři jmenovanou částku. 202-

"Merci, monsieur!" poděkoval vlídně bárkař s dokonalým francouzským přízvukem. Lord se zarazil, neřekl však nic a vystoupil za dívkou z lodice. Teprve když ušli kousek cesty, prohodil rozmrzele: "Všimla jste si, mademoiselle, že ten chlap umí francouzsky?" "Ano. Zdejší veslaři všichni rozumějí francouzsky a italsky, protože obsluhují mnoho cizinců." "Ale pak rozuměl všemu, co jsem vám fikal?" "Ano, všemu." "K ďasu! Proč jste mne na to neupozornila?" "Vždyť by to byl slyšel." "Hm. Pravda. Nu, já si z toho nedělám nic, jste-li s tím vy srozuměna." Na této straně zálivu nebyl kraj příliš oživený. Jen tu a tam bylo v dáli vidět osamělého chodce, který se pomalu procházel zříceninami Karthaga, druhdy tak mocného foinického města, města Hannibalova. Lord směle uchopil svou průvodkyni za ruku. Ochotně mu ji ponechala; diblíkovské plamínky v jejich čtveračivých očích zářily ještě jasněji. Ale ani teď to lord nezpozoroval. Byl naopak nevýslovně šťasten, výlet naladil ho velmi příjemně, takže byl schopen jakékoli oběti. "Kam teď jdeme?" tázal se zvědavě. "Hle! Vidíte tam naproti onen vysoký sloup? U jeho paty je ve zříceninách vestavěna malá chabí, do níž vstoupíme." "Komu náleží ta chatrč?" "Jednomu mému velmi dobrému známému." "Hleďme! A smí váš známý vidět, že mluvíte s cizincem, s Frankem?" "Oh, ten nebude mít námitek, spatří-li vás." "A řekne-li to vašemu otci?" "To neučiní. Je to věrný a mlčenlivý přítel, a dáte-li mu dobrý bakšiš, skočí za vás do ohně." "Jak jste se s ním seznámila? Kdo je to vlastně?" 203

"Někdejší otrok mého otce, který byl propuštěn na svobodu odměnou za svou věrnost" "Sloužil v harému?" "Ano. Ale prosím, počkejte nyní chvilku zde. Půjdu tam dříve sama, abych se podívala, není-li u něho náhodou některý cizinec." Odešla, a lord, spokojeně se usmívaje, opřel se o obrovský přitesaný balvan, ležící zde mnohá století. Stál a díval se neodvratně na chatu, do níž děvče vstoupilo. Byl to jeden z těch ubohých, z kamenů a malty žalostně slátaných příbytků, vlepených v trosky někdejší monumentální architektury a znešva-řující ji jako hrubá záplata; trapný protiklad ubohého dneška a veliké minulosti. Trvalo dost dlouho, než dívka opět vyšla. Objevila se s jinou dívkou a s mužem, a ukazovala jim rukou směrem k lordovi. Zdálo se, že ho všichni velmi podrobně pozorují. Pak se k němu jeho průvodkyně vrátila. Obličej měla odhalený, zardělý smíchem, a zdála se lordovi ještě mnohem hezčí než dříve. "Nuže, jak jste pořídila, spanilé dítě?" tázal se s velikým napětím. "Jsme tu zcela bezpečni. Prosím, pojďte!" "Ten muž tam, to byl váš bývalý otrok?" "Ano." "A ona žena u něho?" "Nemusíte mít starostí. Je to má sestra, která je u něho na návštěvě." "Sestra, pravíte? Je hezká?" "Doufám, že ji hezkou shledáte." "Hm. Mladá?" , Je o dvě léta mladší než já." "Aj! Zdalipak má muže nebo snoubence?" "Nikoli." "Krásně! To je velmi pěkné od ní. Pojďte, pojďte!" 204'

Uchopil dívku za ruku a vlekl ji rychle za sebou. Byl jakoby elektrizován. Dvě Turkyně místo jedné! To byla náhoda, událost, o níž bude moci později svým přátelům vypravovat s největší pýchou. A což teprve, podaří-li se mu obě unést! Bylo už řečeno, že chata, k níž spěchal, nečinila dojem právě příjemný. Před dveřmi stál bývalý otrok, dlouhý, hubený a kostnatý chlapík s kosýma očima. Oděn byl v oblek, pro který by byl nevhodnější název: hadry. Jeho zevnějšek nemohl v nikom budit důvěru; zvláště když za provazem, který muži sloužil za pás, se býskaly dva dlouhé

nože. Ale o to se lord teď vůbec nestaral. "Sallam alleikum!" pozdravil kostnatý majitel chaty blížícího se lorda a při tom se mu pokorně uklonil. "Dobrý den!" odpověděl lord francouzsky. Pak vytáhl z nacpané tobolky zlatý peníz a podal jej kostnatému. Tvář mužova se spokojeně zašklebila. Učinil poklonu ještě mnohem hlubší a odpověděl rovněž francouzsky: "Tisíceré díky, monsieur! Prosím, vstupte do mé chaty, která je vám zcela k službám. Jsem vaším hostitelem a ochráncem a budu bdít nad tím, abyste zde byl v bezpečí jako v lůně Prorokově." Lord uposlechl bez váhání. Smekl cylindr, ale musel ještě hodně sklonit svou vysokou postavu, aby se dostal nízkým otvorem do příbytku. Vnitřek obydlí sestával z holé čtyřhranné místnosti, v níž nebylo nic, než odřená, slaměná rohožka, na níž patrně pro okrasu ležel neméně starý, sešlý koberec. V jednom koutě válelo se několik rozbitých hrnců a podobného špinavého náčiní, v druhém stálo několik lahví a sklenice na víno. Na koberci seděla druhá harémová dáma, bytost zcela všední a ničím nezajímavá. Kdyby ji byl lord spatřil v Londýně, nebyl by si jí ani povšiml, zde však učinila na něho dojem neobyčejný. Půvab ciziny zřejmě na lorda působil. "Má sestra vypravovala mi o vás," řekla žena francouzsky. "Buďte mi proto vítán, ačkoli v bych vás vlastně neměla přijímat. 205

Nesmím se nikomu ukazovat a také s nikým nemluvím. Ale k vůli sestře chci učinit tuto výjimku. Byl jste k ní prý velmi laskav." "Well, very well! Ale řekněte mi raději, mademoiselle, kam se mám vlastně posadit? Vždyť zde nemohu stát. Narážím stále hlavou do stropu a nakonec bych vám ještě zbořil celý dům." "Kam se máte posadit? Jaká otázka! Toť se ví, že sem na koberec." "Sem? Nu, milé dítky, nejsem vlastně zvyklý takovému orientálskému sezení, ale chci vám učiniti po vůli, zvláště když mi nic jiného nezbývá." Odložil klobouk, deštník a dalekohled na zem a posadil se na koberec poblíž své druhé známosti, aby i pro první zůstalo na koberci místo. Ta se však k sednutí nechystala. Podívala se dříve ještě jednou ze dveří a pak řekla: "Víte, monsieur, že v Tunisu je zvykem uvítat hosta?" "To je zvykem všude, a vy jste to již učinily?" "Ne, úplně ještě ne. Nepodaly jsme vám ani přípitek na uvítanou." "Ha! Přípitek! Sem s ním! Copak tu máte k pití?" "Víno. Je zde v lahvích. Chcete jednu láhev, abychom si s vámi mohly připít?" "Ovšemže chci." "Ale upozorňuji vás, monsieur, že majitel této chaty je velmi chudý muž." "Ach! Chápu! Mám dostat doušek na uvítanou a mám si jej také zaplatit Budiž! Copak stojí láhev?" "Deset franků." "Hm." "Zdá se vám to snad mnoho?" "To ještě nemohu říci, protože nevím, jak chutná šťáva v této láhvi a jakou má cenu. Ale k vůli vám se mi to nezdá být mnoho." 206 •

"Zaplaťte tedy, monsieur." "Hned?" "Bude tak nejlépe." "Tedy žádný úvěr lordu Lindsayovi? Nu, dobrá. Zde jsou peníze, malá čarodějko." Podal jí deset franků, načež děvče otevřelo láhev, naplnilo sklenici a nabídlo mu ji. "Pijte! Alláh vás dlouho zachovej!" "Vy první. Já až potom," namítal kavalírsky lord. Zvedla sklenici a přiložila ji k ústům, v nichž její obsah rázem zmizel. Lord ji pozoroval s otevřenými ústy. "Na mou čest, to není zlé!" řekl s úžasem. "Máte velmi dobrý tah, skoro jako můj kormidelník Smith. Dejte teď také své sestře." "Ne, teď přijdete vy na řadu!" "Nu, ukažte tedy!" Opatrně zvedl naplněnou sklenici k nosu, jenž nad ní zvědavě zakroužil. Oči lordovy se při tom stahovaly; v tom okamžiku se mu skutečně zdálo, že musí kýchout. Ale pak odhodlaně sklonil číši k ústům a učinil rychlý doušek. Vteřinu nato byla tvář lordova zcela a zcela nepopsatelná. Pak zvolna polkl, otřásl se po celém těle, počal silné kašlati a kýchati a pak následoval výbuch, který by bylo možno nazvat přímo vulkanickým. Zatím, co mu slzy stékaly v jasných proudech po tvářích, smály se obě dívky velmi srdečně. "Proč se - - hepčí! - - brrrgh! - - proč se - - smějete, diblíci!" hněval se lord. "Proklatě - hepčí! - - ten proklatý nápoj - - vždyť to pálí - - gurrrgh! - - jako peklo! Brrr! - - Co je v tom víně?" "Je silné, viďte?" "Po čertech silné! Svatý Bože! Co je v něm - jaké přísady?" "Kůra z citroníku, kolokynty a česnek." 207

"Kolok - - češ - - Bless my soul! Blázníte? Pak ovšem není divu, že mne to div neroztrhá! A takový jed vy, mademoiselle, pijete jako starý ponocný?" "Mé sestře rovněž chutná." Při těch slovech podalo děvče sklenici sestře, která ji s nejlíbeznějším úsměvem vyprázdnila. "Probůh, dost! Vždyť se otrávíte!" křičel lord všechen poděšen. "Ó, je to velmi zdravé!" odpovídala dívka. "Kolokynty a Česnek! Deset franků!" "Litujete jich?' "Ne, pro vás ne. Ale jak to, že vy, mohamedánky, smíte píti takový ďábelský nápoj?" "Monsieur, což jste nepozoroval, že to vůbec není víno?" "Věru, Mohamed byl by jednal moudřeji, kdyby vám byl dovolil pít víno a zapověděl tento ďábelský nápoj! Podivné, velmi podivné! Takové hezké něžné dívky a pijí tento tekutý pekelný oheň! V Orientě se člověk opravdu nesmí ničemu divit." Teď se i první dívka posadila vedle něho, a protože koberec nebyl příliš dlouhý, seděli teď všichni tři blízko sebe. Lordovi, který naprosto neměl smysl pro nějaký dýchánek ve společnosti dam, počínalo již být poněkud nevolno, pocítil brzy touhu po čerstvém vzduchu a záleželo mu již jen na tom, aby se dohodl o únosu. "Nu, dítka," řekl hlasem poněkud stísněným, "vy jste důvěřivé, jen co je pravda! Ale co teď? Chtěli jsme se domluvit a teď--" "Co vám ještě schází, monsieur?" tázala se udiveně jedna z dívek. "Únos! Nebezpečí!" vyrazil se sebe Lindsay. "Sedět s vámi bez nebezpečí není nic pro mne." "Únos?" zasmála se dívka, a druhá jí srdečně přizvukovala "Tedy proto jste se mne tázal, jsem-li z harému?" 208

"Ano." "Unesl byste mne?" "To ještě nevím. Víte, mohu-li vás dostat snadno a bez nebezpečí, pak o únos nestojím. Abych vás dostal, musí to být těžké, velice těžké!" Obě děvčata pohlédla na sebe významně. "Unést nás je těžké, velice těžké!" řekla pak jedna z nich s předstíranou zádumčivostí. "Opravdu?" "Velice těžké. Jsme zavřeny a přísně střeženy." "Jak to? Vždyť tu pobíháte docela svobodně!" "Ó, to se jen zdá, to je jen zdání. Ve skutečnosti jsme zpovzdálí vždy velmi bystře hlídány." "Hm. Zdá se mi, že bych vás mohl jen zavést na svou jachtu a únos by byl hotov." "Ne, ne! Nešlo by to tak snadno, jak si myslíte. Bej tuniský chce nás koupit pro svůj harém; máme se stát jeho ženami. Jsme přísně jeho lidmi střeženy, aniž to kdo může pozorovat. Nedostal byste se s námi na loď za živý svět!" "Opravdu? To se mi líbí." "Věru, mohly bychom být uneseny jen z našeho bytu ve městě. Ale otec je velice bdělý a

přísný. Zabil by vás snad, kdyby vás přistihl!" "Zabil? Hezké! Velmi krásné! To je přímo znamenité!" "A pak ještě jedna překážka je tu a velmi závažná. Nedám se unést sama." "Ne? A proč ne? Mám snad unést všech dvanáct dívek z harému vašeho papá, o nichž jste mluvila?" "Ó, to nikoli! Devět z nich je přece již provdáno a některé jsou také již staré." "Ať tedy zůstanou, kde jsou." "Ale my tři ostatní sestry máme se rády a přísahaly jsme si navzájem, že jedna druhou nikdy neopustíme. Kdo si nás všechny nevezme najednou, nedostane žádnou." 209

"By Jove! Hned tři!" zasmál se lord, jehož véc opět začala zajímat. "Ano! Vím, že tato podmínka je těžká, tak těžká, že teď asi již nebudete chtít o mně nic vědět?" "Nesmysl! Právě tato okolnost je mi velmi příjemná. A -jakápak je vlastně ta třetí vaše sestra? Je mladá?" "Je z nás nejmladší." "Hezká?" "Říkají o ní, že je krásnější než my všechny." "Znamenitě! Výtečně! Unesu vás všecky tři!" "Myslíte to vážně, monsieur? Dáte nám na to své slovo a svou ruku?" "Ano. Myslím to vážně. Zde je slovo a ruka. Ale, dítky, povězte mi teď také, proč se chcete vůbec dát unést? Jste nespokojeny? Trápí vás něco doma? Proč vlastně chcete opustit svého otce?" "Oh! Náš otec je tyran!" "Tak?" "Dává nám málo jíst, trápí nás hlady!" "Hm. Příliš hladově však nevypadáte!" "Oh, kdybyste věděl! Ostatně nemůžeme se také snést s jeho ženami. Jsou to staré a svárlivé báby a vyhledávají jen klepy. Pronásledují nás a mučí jen proto, že jsme mladé a hezké. Raději smrt, než takový život!" "To mne velice těší! Ale povězte mně teď také svá jména, dítka! Vždyť ani nevím, jak vás mám nazývat a volat." "Svá jména vám říci nesmíme; ne, ne!" "Proč ne?" "Přísně nám to zakázali, nikdo nesmí zvědět, jak se jmenujeme." "Hloupost! Vám ženám je mnohé zakázáno, a přece děláte, co chcete. Ano, děláte to obyčejně jen proto, že je vám to zakázáno!" "Monsieeur, nazývejte nás raději jak sám chcete." 210

"Vida! To je romantické, a proto se mne to líbí. Přistoupím tedy na váš návrh a dám vám jména. Protože zde sedím mezi vámi jako praotec Jakub, který si také vzal s sebou do vlasti dvě sestry, budete se nazývat jako ony - vy napravo Ráchel a vy nalevo Lea. Srozuměny?" "Já Ráchel - ona Lea Dobře!" souhlasilo děvče, a jeho družka horlivě a se smíchem přikyvovala. "Výborně!" pokračoval lord. "Teď vím, jak vás mám nazývat a můžeme si vážně promluvit o našich úmyslech. Přejete si tedy, abych vás vzal s sebou, abych vás unesl?" "Ano." "Abych se s vámi pak oženil?" "Ano, ano!" "Dítka, to nejde. Když o tom tak uvažuji, vidím, že jakožto křesťan nesmím se oženit s Turkyní, a dvě si teprve nesmím vzít! To by byla zlá věc. Pamatujte si tedy dobře: Unesu vás velmi rád, unesu vás s největší radostí, ale oženit se s vámi nemohu." "Ne? To neškodí!" "Jakže?" zvolal lord s úžasem. "Neškodí?" "Ani trochu." "Ale, dítka, to je přece velice podivné! Myslel jsem si, že budete hrůzou bez sebe a vy docela klidně říkáte, že to neškodí." "Neškodí. Provdáme se za někoho jiného." "Heavens!" vyhrklo z Angličana. "Co říkáte?" "Nic. Eh - - hm - - vy tedy myslíte, že vás mám unést proto, aby se s vámi oženil někdo jiný?" "Ano." "Zounds! Mám snad za jiné tahat z ohně horké kaštany?" "Nechcete? Nechápu vás, monsieur. Proč nás tedy nenecháte v harému, když sám si nás vzít nechcete?" "Hm, Ovšem! Vždyť vlastně máte pravdu! Ale je mně vás líto. Unesu vás tedy." 211

"Kdy?" "Hodné brzy. Nejraději ještě dnes!" "Ještě dnes? Co si o tom myslíš, Leo?" "Co myslíš ty, Ráchel?" "Domnívám se, že to bude obtížné." "Velice. Ale možné to přece bude." "Ano, až budou ostatní spát." "Dříve ne. Ale teď o tom nelze ještě rozhodnout Nevíme, jak je doma. Až přijdeme, dovíme se, není-li snad něco změněno v obvyklém pořádku a pak - -" "Ach, pak! To bych vám radil, dítka, abyste šly domů co nejrychleji a vyřešily vše, co je nutno vědět, aby se únos podařil!" "Ano. Tak bude nejlépe. Ale jak vám pak dáme zprávu, monsieur?" "To nevím. Nevíte to vy?" Dívka chvíli přemýšlela. Pak řekla: "Už to mám! Ó, kdybyste tak mohl navštívit našeho otce! Pak by se dalo vše provést velmi snadno." "Vašeho otce? Přijme mne?" "Snad ano. Ovšem, on cizince nemiluje, a nejméně Angličany." "Pak je sám proti sobě." "Ano, náš otec je špatný diplomat. Ostatně je také lakomý, nesmíme lakomý! A to jest jeho slabá stránka, kde byste ho mohl popadnout." "Jak to?" "Musel byste mu dát vydělat něco peněz!" "Bakšiš?" "Oh! To ne! Bakšiš lze dát jen podřízeným osobám. Můj otec je hrdý muž. Bakšišem byste ho tak urazil a rozhněval, že by byl náš úmysl navždy a navěky zmařen." "Dobře, nedostane tedy nic. Čím vlastně je ten ctihodný muž?" 212'

"Klenotníkem." "Hm! Má tedy jistě krám, do něhož je možno vejít bez rozpaků." "Bohužel krám nemá. A to je právě velká chyba. Zanechal dávno obchodu a kupuje teď a prodává už jen z pouhé záliby. Mnozí z těch, kdož k němu přicházejí, bývají odmítnuti. Nikomu neukáže své poklady, své drahocenné skvosty, tváří se naopak docela chudým a přináší jen několik málo předmětů na ukázku. Bývají to však zpravidla velké vzácností. Kdo skvosty zná a rozumí starožitnostem, získá si jeho přízeň!" "Hm! Já také miluji starožitnosti." "Opravdu?' "Yes. Sám jsem kopal fowling-bulls, okřídlené býky." "O těch jsem neslyšela. Aspoň snad víte, že starožitnosti bývají velice drahé?" "Vím. Maličkost pro lorda Lindsaye." "Vězte tedy: musíte našeho otce chytiti za tuto jeho slabou stránku; musíte s ním hovořit o jeho pokladech, nesmíte s ním smlouvat; tím získáte jeho úctu. Snad vás docela i pozve, abyste s ním vstoupil na dvůr a vypil tam kalíšek kávy." "To je u něho veliké vyznamenání, což?" "Ano. Činí tak velice zřídka. Žádného Franka na kávu ještě nikdy nepozval. Dostane-li se vám toho pozvání, vyhráli jsme." "Aj! Jak to?" "Budeme vám moci říci, kterak nás unesete z harému. Na dvoře za místem, kde sedává host, je mříž, určená pro ženy. Za tou mříží budu ukryta se svými sestrami. Vstane-li otec, aby na chvilku odešel, k čemuž mu samy již poskytneme příležitost, budeme o samotě a povíme vám skrze mříže svůj plán." "Velice chytré! Originální! Ženská lest! Ale což, když se nevzdálí?" "V tom případě podáme vám lístek, na němž bude všechno napsáno." "Výborně! Jak se jmenuje váš pan otec?" 213

"Ali effendi. Ale nesmíte jeho jméno nikomu jinému říci a nesmíte se nikoho po něm vyptávat." "Proč ne?" "To by nás mohlo snadno vyzradit. Otec je všude znám. Vy máte nápadné šaty. Zmizíme-li z harému, dověděl by se pak otec hned, kam jsme utekly." "Ale kterak najdu jeho byt, když se po něm nesmím ptáti?" "Budete nás teď zpovzdálí sledovati. Tam, kam vstoupíme, tam je náš byt." "Znamenitě! Vejdu tam pak hned za vámi." "Ne, nikoli dříve, dokud se nesetmí.

Jinak by nás bylo za mřížemi vidét. A teď se ještě napijte, monsieur!" Jelikož se lord zdráhal vyhovět této pobídce, dopily dívky zbytek v láhvi samy a pak vyšly. Ubíraly se rychle k jezeru a daly se přeplaviti. Také lord si najal člun. Vystoupil na pevninu krátce po té, kdy opustily obě krasavice svůj člun. Pak je následoval, sleduje každý jejich pohyb. Za této cesty počaly se poprvé v lordovi probouzet pochybnosti, zda únos z harému je vskutku tak znamenitým dobrodružstvím, za jaký jej dosud pokládal. Ale David Lindsay nebyl mužem, který by zůstal státi v polovině cesty. Což ostatně nedal dívkám své slovo a nepodal jim ruky? Ne, nyní již couvnout nesmí a nemůže! Ostatně snad se ještě vyklube z této události dobrodružství, za něž by se staroanglický lord nemusel rdíti. Ovšemže jeho dlouhá, klátící se postava poutala na sebe pozornost mimojdoucích, ale z toho si lord nic nedělal a ubíral se trpělivě za dívkami, jež se po něm dosud ani neohlédly. Prošly několika úzkými ulicemi a uličkami, rozmanitě se vinoucími, plnými koutů a rohů, až posléze vešly do jedněch dveří. Teprve teď otočila Ráchel hlavu a pokynula mu. Věrný ujednání, prošel lord lhostejně podél domu, jako by ho okolí pranic nezajímalo, přesto si však velice dobře dům prohlédl. 214<

Průčelí vypadalo jako stará, vetchá, vysoká zeď. Nemělo oken, nemělo vůbec žádný otvor kromě dveří. To bylo vše, co lord spatřil. Podobně byl vystavěn také vedlejší dům, kolem něhož se zatáčela úzká ulička. Vešel do ní. Byla tu zajisté zahrada; ale když se podíval zblízka, viděl, že její zeď je také vysoká, takže nemohl přes ni pohlédnout. "Podivné, nejvýš podivné!" broukal rozmrzele. "Dveřmi je nebudu moci unésti; snad to tedy půjde zadem a touto sousední zahradou. Ale kde vzíti žebřík, jehož bude k tomu třeba? Nu, však uslyším, co na to řeknou děvčata." Zapamatoval si dobře ulici i dům, takže si byl jistý, že je večer snadno najde. Do večera také již nebylo daleko. Navštívil tedy nejbližší kavárnu, jež byla zařízena evropsky, a kouřil a popíjel tam tak dlouho, až se začalo stmívat. 215

Kapitola devátá OBCHODNÍK SE STAROŽITNOSTMI

Nastal soumrak, a David Lindsay opustil kavárnu, aby se vydal na cestu. Bylo mu přece jen nějak podivně u srdce. Ne snad, že by se byl strachoval; ne, strach nebo úzkost on neznal. Cítil však jakési vnitřní napětí, jež bylo docela podobné ztísně-nému pocitu sklíčenosti. Nebylo to ostatně nic divného. Vždyť konečně mělo býti vyplněno jeho toužebné přání: únos ze serailu! A neměl unést jen jednu dívku, nýbrž chtěly s ním jít hned tři, jedna prý krásnější a mladší než druhá! Co asi tomu řeknou Norman a Herman! Puknou závistí! Tyto myšlenky dodaly lordovi více sebedůvěry, takže se hrdě vztyčil a nasadil si cylindr šviháckv do týla. Směle se rozběhl k starožitníkovu domu. Po krátkém hledání našel ulici a dům. Dveře byly zevnitř zavřeny; zaťukal na ně. Byl opravdu velice zvědav na toho Aliho effendiho, otce tří dívek, jež měly být uneseny. Teprve po několikerém zaklepání zaslechl plíživé kroky, pak se pootevřely dveře jen tak, pokud 216'

dopouštěl rachotící bezpečnostní řetéz. Skulinou takto vzniklou se pak ozval hrubý, bručivý ženský hlas: "Ziaret damalar de? - Kdo je zde?" "Nerozumím vám," odpovědél lord., .Neumíte francouzsky?" "Ano. Počkejte!" V skulině se objevila stará svítilna, takže na něho dopadly paprsky světla, a za svítilnou se zjevil vrásčitý obličej stařeny. Zena upřela na něho pátravý pohled. Zdálo se, že je prohlídkou spokojena, neboť pokývla hlavou, když poznala toho, jehož ji obě dívky nepochybně označily a popsaly. Přesto nepustila návštěvníka hned dovnitř, aby se nemohl domnívat, že o jeho příchodu ví. Tázala se nevrle: "Koho hledáte?" "Ali effendiho." "Co mu chcete?" Jsem přítel vzácností a starožitností a slyšel jsem, že pán tohoto domu má sbírku takových předmětů." Stařena zabručela: "Pán nebývá rád, je-li v tuto chvíli vyrušován. Co z toho má, když k němu přicházejí cizinci, aby si prohledu' jeho skvosty, a pak opět odejdou, aniž cokoli koupili?" "K takovým cizincům já nepatřím!" "Chcete něco koupit?" "Ano, najdu-li u něho něco, co by mne zajímalo." "Odvážím se tedy vpustit vás. Počkejte zde v síni!" Stařena uvolnila řetěz, zavřela za ním dveře, zavěsila opět řetěz a pak se odšourala se svítilnou, zanechavši ho státi ve tmě. Čekal tak dlouho. Konečně se stařena vrátila, a posvítila mu do obličeje. "Smíte vejít. Pán vás přijme." S těmi slovy naznačila mu rukou, že má jíti za ní, a vedla ho ze síně do úzké, postranní chodby, kde otevřela dveře a pokynula mu, aby vstoupil. Sama zůstala venku a zavřela za ním. •217

Lord David Lindsay se octl v malé, čtyřhranné, slušně vybílené místnosti, v níž nebylo nic kromě prastarého stolu a dvou ještě starších stolic. Narovnal jednu z nich, sedl si na ni a čekal. Na stole stál svícen pořízený ze zrezavělého drátu, a v něm čadila smrdutá olejová svíčka. Pak jinými dveřmi vstoupil pán domu, úctyhodný stařec. Měl dlouhý kaftan, plný velkých květů, který ploužil až po zemi, a červený fez. Dlouhé, šedivé vousy dodávaly mu ctihodného vzhledu. Dobrý pozorovatel byl by si však všiml, že pichlavý pohled jeho malých očí skoro úplně ničí dobrý dojem z jeho ctihodnosti. "Marhaba!" pozdravil, neuklonil se příliš, nýbrž jen rukou učinil pokyn značící uvítání. "Co znamená to slovo? Rozumím jen francouzsky!" "Bonsoir!" "Ach, dobrý večer! Dobrý večer, monsieur Ali effendi! Promiňte, že vás tak pozdě ruším. Slyšel jsem o vašich vzácných slovutnostech, o hotovém pokladu vašich sbírek, proto jsem vás chtěl požádat, abyste mně něco z nich ukázal." "Nečiním to příliš rád. Pán snad neví, že jsem se již vzdal obchodu?" "Vím o tom! Ale mezi znalci a milovníky starého umění bude zajisté jinak - -" "Ah, jste skutečně znalec a milovník starožitností?" "Ano, to jsem!" spěchal lord s ujištěním. Stařec ho opatrně a pátravě pozoroval, pak zvolna zakýval hlavou a tázal se: "Jste znalec starých mincí?" "Yes! Oui!" "Nuže, ukáži vám několik starých mincí, které jsou nesmírně drahocenné." Odešel. Lord složil klobouk, deštník a dalekohled do kouta a trpělivě čekal. Když se stařec vrátil, držel v ruce malý, kožený sáček, který nyní otevřel. Vyňal z něho opatrně peníz, zaoba- 218'

leny velmi pečlivě do hedvábného papíru, papír pozorně rozbalil a podal peníz Britovi. "Je to veliká vzácnost! Znáte ten peníz?" Byl to starý francouzský pětisous; ale tak odřený, že na něm nebylo ražení takřka již ani viděti. Angličan minci

pozorně prohlížel. "Well! Starý, velký měďák," řekl pak. "Ano, ale odkud a z které doby?" "To opravdu nevím. Musím se upřímně přiznat, že mne zde mé odborné znalosti poněkud opouštějí." "Nuže, slyšte s úctou a bázní, že tento peníz je z onoho sta mincí, které dal razit boží posel Mohamed - Alláh mu žehnej! - na památku dobytí Mekky." Angličan neměl naprosto chuť uvěřit tomu, že Mohamed měl nějaký stroj na ražení peněz, ale nezapomínal při tom, že musí Ali effendiho udržet v dobré náladě, chce-li vůbec dosáhnout svého cíle. Proto řekl udiveným hlasem: "Vskutku? Ach, pak má tento peníz obrovskou cenu. Copak stojí?" "Padesát franků." To bylo dobrému Davidu Lindsayovi přece jen trochu mnoho. Vrátil minci a řekl: "Snad má skutečně tu cenu, ale obávám se, že jej neprodáte!" "Proč ne? Mam řadu jiných, podobně vzácných kusů." "Ukažte!" "Zde tento stříbrný peníz je skoro stejně vzácný. Prohlédněte si jej dobře!" Angličan tak učinil, ale i tento peníz byl na všech stranách tak hladce obroušený, že jen nejlepší znalec byl by rozeznal, že je to starý rakouský šestikrejcar. "Bohužel ani tento peníz nepoznávám." "Že ne? A přece má velikou, nesmírnou cenu. Mohamed Druhý jej dal razit na památku slavného dobytí Cařihradu." 219

Starý šestikrejcar o této zašlé slávě ovšem mnoho nepovídal. Přesto se lord vlídně tázal: "Kolik stojí?" "Třicet franků." "Hm. Myslím, že i tento velice památný peníz vám přirostl příliš k srdci, takže jej neprodáte. Yes! Ukažte mi jiné." Ali effendi vytáhl ještě asi tři nebo čtyři mince, jež po jeho názoru měly rovněž znamenitou cenu; byly to však vesměs stejně bezcenné plíšky, jako mince první. Když Angličan ani teď neprojevil ochotu, že by chtěl některý z měďáků koupit, řekl stařec opovržlivě: "Řekl jste, že jste znalec a milovník starožitností, ale já to nepozoruji." "Ó, jsem náruživý milovník! Ale myslel jsem, že se nechcete od těchto mincí odloučit." "Proč ne?" "Well! Co tedy žádáte za všechny tyto peníze, které jste mi zde ukázal? Koupím je všechny." "Nesmlouvám nikdy, protože žádám vždy tu nejnižší cenu. To uvažte předem. Kdo mně nabízí méně, uráží mne; proto ať raději nenabízí nic. Tyto vzácné staré mince stojí sto franků, koupí-li je někdo najednou. Pak bych přidal také tento váček." Váček nestál ani za grešli a byla tedy poznámka starého šejdíře naprosto směšná. Ale lord vzhledem k účelu, pro který sem přišel, řekl ochotně: "Dobrá. Ani já nesmlouvám. Kupuji to všechno." Vytáhl tobolku, zaplatil sto franků a schoval váček s mincemi. Ali effendi shrábl peníze a ponořil je do hluboké kapsy svého kaftanu. Pak si oddychl. "Učinil jste velmi dobrý obchod," pravil. "Zajisté opět ke mně přijdete." "No. Nepřijdu, neboť nezůstanu dlouho v Tunisu." 220'

"Pak bych vám rád ukázal ještě dnes něco, chcete-li se ovšem podívat." "Co je to?" "Neobyčejně vzácný, drahocenný prsten, který nosila oblíbená žena prorokova Aiša, matka věřících." "Ukažte mi jej, prosím." Prsten byl jednoduchý, zlatý kroužek, snad také jen pozlacený. Angličan zabručel a koupil jej za padesát franků. Pak stařec přinesl zbraně, a lord koupil za slušný peníz dýku, kterou nosíval nepřemožitelný kalif Abu Bekr, jakož osiří šípu, jež bylo vyříznuto z rány proslaveného vojevůdce Tarika. "Už dost!" řekl pak. "Teď mám, po čem má duše touží. Mohu již jít, ač bych si s vámi, jako se znalcem starožitností, rád ještě porozprávěl." A sáhl po klobouku, deštníku a dalekohledu. Starec si však pospíšil s pozváním: "Chcete-li se mnou vypít fingan kávy, ukázal bych vám ještě jednu velkou pamětihodnost, která by vás jistě velice potěšila. Pojďte!" Vedl Davida Lindsaye dvěma malými světničkami na dvůr, který měřil jen několik čtverečních metrů a byl obklopen koldo-kola hustou dřevěnou mříží. Ozařovala jej jediná svítilna. Pod svítilnou bylo zvýšené místo, vzniklé jednoduše z několika prken, položených na kamenech a přikrytých kobercem. "Posaďte se!" řekl Ali effendi. "Dám přinést kávu a vrátím se pak hned." Sotva se Angličan opřel zády o mříž, ucítil, že se ho otvorem někdo dotýká. "Buďte vítán!" zašeptal dívčí hlas., Jsme zde." "Všechny tři?" tázal se lord tiše, neohlížeje se při tom. "Ano." "Výborně! Nuže, jak bude?" "Nevíme ještě. Musíme dříve zjistit, kdy půjde otec spát." "Běda! Já se to přece musím dozvědět hned!" 221

Jen strpení. Otec se hned vrátí, a doufám, že se přitom vyjádří tak, abychom uhodly, co podnikne po vašem odchodu. Koupil jste od něho něco?" "Ano." "Dobře jste učinil. Je tedy v dobré náladě?" "Zdá se, že je." "Mně se zdá, že je přece jen ještě nějak mrzutý. Bylo by dobře, kdybyste od něho ještě něco koupil. Odejde pak velice brzy do svého pokoje, aby počítal peníze a uložil je, což mu působí největší radost. Hle, již přichází! Buďte k němu zdvořilý a vlídný!" Stařec se vskutku opět objevil, a ubírala se za ním žena, která před chvílí lordovi otvírala. Přinášela kávu a dvě dýmky. Když byly dýmky zapáleny, vytáhl stařec něco z kapsy a podával to lordovi se vznešeným gestem. "Zde! Podívejte se a žasněte!" "Co je to?" tázal se lord pozorně prohlížeje záhadnou věc, kterou mu stařec slavnostně vložil do rukou. "Hádejte!" "Hm. To je - - tohle - - ba věru: arch starého balicího papíru!" "Tak jest! Ale jak nesmírně cenného a vzácného papíru!" Jak to?" "Netušíte, co v něm kdysi vězelo?" Jak bych to mohl uhodnouti?" "Nuže, jste sice Frank, nevěřící, ale snad víte, že korán je svatým písmem muslimů?" "To vím velmi dobře." "A že byl Prorokovi přinesen archandělem Gabrielem?" "Yes. Oui." "Světleno zářící archanděl Gabriel přinesl korán ze sedmého nebe Alláhova, a protože by se posvátná kniha mohla v mračnech namočit, zabalil ji do tohoto papíru." "Hang it all!" vykřikl lord a nejen vyvalil údivem oči, ale \ i ústa otevřel úžasem nad touto drzostí. 222

"Co říkáte? Co znamenala vaše slova?" "Nic. Byla to dobrá anglická kletba." "Neklftte před předmětem tak svatým!" "Prosím za prominutí! Říkáte tedy, Že korán byl při uvedené příležitosti zabalen do tohoto papíru?" "Ano." "Vida! V nebi tedy mají také továrny na papír?" "Neposmívejte se. K čemu by jich tam potřebovali?" "Nu, přece k výrobe papíru. Kde by jinak byl vzal archanděl tento papír?" "Alláh je všemohoucí! Může papír udělat z ničeho. Nebo snad nevěříte v pravost tohoto papíru?" "Abych byl zcela upřímný, tedy vám řeknu, že jste neslýchaný Sej - -" Vtom dostal lord skrze mříž silnou ránu do žeber, že napolo vyskočil. Usedl však hned a lapaje po vzduchu opravoval se: "- - že jste veliký sej - sej - - Šejk vědy starožitnické. Je zcela možné, co jste řekl o tomto papíru." "Možné? Jen možné?" "Nu, řekněme tedy pravděpodobné." "I to je málo! Nechcete-li mne urazit, nesmíte mít ani nejmenší pochybnost o původu této vzácné relikvie." Lord se zřejmě nechtěl dosud vzdát svých pochybností, ale v tom ucítil rychle za sebou dvě

následující, zajisté dobře míněná štípnutí, takže mu nezbývalo nic jiného, nežli přisvědčit. "Uvážím-li to dobře," koktal rozpačitě, "musím ovšem -damned! - Musím říci, že tento papír považuji za pravý." "Chcete jej koupit?" "Ha! Koupit? Vždyť jsem se na něj ještě ani nepodíval! Je zde tma jako v pytli." "Neviděl byste na něm ani za světla nic, než že je to papír." "Není na něm žádná adresa, kterou anděl napsal Mohamedovi, nějaké písmo, nebo něco podobného?" 223

"Ne! K čemu by byla adresa, když archanděl odevzdal jej sám a přímo do rukou Prorokových!" "A jak se ten papír vlastně dostal do vašich rukou?" "Dědictvím. Jsem přímý potomek Prorokův, šerif!" "Ah! Tím se věc ovšem poněkud vysvětluje." "Chcete tedy koupit?" "Co stojí?" "Tři sta franků." "Thunder storm! To je skutečně - -" Ale hned umlkl, neboť dvě pěstí počaly mu tancovat po zádech; pokračoval tedy jinak: "- - skutečně - - eh, laciné!" "Ano, taková svátost islámu a jen tři sta franků! Měl jsem žádat dvakrát tolik. Ale co jsem jednou řekl, platí!" V tom okamžiku přišla na dvůr stařena a oznamovala, že v dome je soused, který chce promluvit s hospodářem o hraniční zdi. "Jsme vyrušeni!" řekl stařík Angličanovi. "Musím odejít a snad se ani nebudu moci hned vrátit. Nuže, ponecháte si to?" : "Ano," odvětil David Lindsay, když ucítil nové povzbuzující rýpnutí. "Dobrá! Odpustíe tedy, že odcházím. Pospíším si. Zde jest < papír archandělův." ; Podal jej lordovi a odešel. Sotva zmizel, otevřela se za Angličanem mříž a ozval se tichý hlas: "Vstupte! Rychle!" Vzápětí nato byl lord neznámou rukou vtažen otvorem do- j vnitř a odtud zaveden dále do místnosti, v níž svítila lampa. Zde J spatřil opět obě své sličné přítelkyně. Byla s nimi třetí, děvče] velmi půvabné. "Dobře jste s otcem mluvil," řekla mu vlídně Ráchel. "Hle,] zde je naše sestra. Líbí se vám?" "Yes," odpověděl lord, pokusil se o galantní poklonu. 224

"Smí tedy jít sebou?" "Ale to se rozumí." "Dobře. To stačí. Pojďte teď rychle do zahrady!" Vyvedly lorda dveřmi na velmi malé prostranství, na němž i při večerním šeru zpozoroval strom. Tomuto jedinému stromu dekoval tento nepatrný čtverec půdy za své pyšné jméno zahrada. O strom opíral se podlouhlý předmět. "Vidíte tento žebřík?" tázala se Lea. "Po něm dnes uprchneme. Zde vedle je sousedova zahrada. Přelezeme do ní a pak nás bude dělit jen zeď od úzké ulice." "Znám ji." "To je dobře. Nemusím vám ji tedy popisovat. V té ulici nás budete očekávat." "Kdy?" "Přesně o půlnoci." "Dobrá. Budu tam včas. Doufám, že nebudeme překvapeni žádným nebezpečím." "Toho se neobávám, neboť jste otce uvedl v náladu velice dobrou. Půjde jistě brzy spát." "Dejž mu Alláh příjemný odpočinek! Milé děti, myslím, že můžete být opravdu rádi, že se zbavíte svého otce." "Proč?" "Není k ničemu. Je to starý šejdíř, který není hoden, aby měl tak hezké, dobré a hodné děti." "Proč tak soudíte, monsieur?" "Nu, jeho starožitnosti nestojí ani za para, a s tím andělským papírem mne teprve dostal. Ale já ho dostanu ještě lépe tím, že vás unesu. Starý darebník se bude zítra velice divit, až se náhle stane bezdětným, osiřelým otcem. Zasloužím si odměnu do Boha, když vás vysvobodím z jeho rukou." "Ó Alláh! On za to nemůže!" "A vy také ne, vím. Tedy o půlnoci?" "Ano. Ale nyní se vraťte rychle na dvůr. Otec nesmí tušit, že jste opustil své místo." 225

Dívky doprovodily rychle lorda zpět a zavřely opět dřevěnou mříž. Minula však ještě dobrá půlhodina, než se stařec vrátil. "Tu jsem, konečně!" řekl, na pohled nemálo rozmrzen. "Přejete si ještě dýmku, pane?" "Děkuji, děkuji převelice. Mám této dost!" "A tři sta franků?" "Dostanete je hned." Lord se zvedl, zaplatil a strčil balicí papír nedbale do kapsy; pak ho starožitník doprovodil do síně, kde se s ním velmi zdvořile a vlídně rozloučil. Nato doprovázela stará klíčnice lorda až k domovním dveřím, ale neotevřela je hned, nýbrž se tázala tiše: "Pane, nechtěl byste mi dát malý bakšiš?" Sáhl do kapsy a splnil její prosbu. - Pak rychle vyrazil ze dveří. - - Jako omámen běžel lord David Lindsay uličkou, tiše proklínaje starého Ali effendiho a v duchu jej posílaje do horoucích pekel. Arch balicího papíru archanděla Gabriela! Jaká je to drzost! Jaká nestydatost! S opovržením vytrhl lord draze koupenou památnost z kapsy a sbalil papír v kouli zuřivě ji zahodil přes nejbližší zeď. Umiňoval si při tom svatosvatě, že starého šibeničníka musí za to stihnout spravedlivý trest. Když prošel několika ulicemi a uličkami tuniskými a chystal se právě přejít malé náměstí, padl lordův zrak na dům lépe; stavěný, u jehož dveří byly pověšeny dvě velké svítilny. Nad vchodem se skvěl nápis z velikých zlatých písmen. Přistoupil blíže a četl: "A la maison italienne - U italského domu! Ah, to je známý hotel, v němž bydlívá tolik cizinců! Podívám se dovnitř! Snad tam budou mít skleničku porteru, abych se vzpamatoval ze zlosti nad bídným šejdířem." Když vstoupil do hostinské místnosti, první osoba, kterou spatřil, byl jeho synovec Herman. Mladý muž spěchal k němu s otevřenou náručí. 226'

"Strýčku, milý strýčku, dostal jsi tedy již naši zprávu?" volal radostně. "Jakou zprávu?" ptal se lord, potřásaje synovcovou rukou s opravdovou srdečností. "Že jsme se rozhodli ubytovat se zde?" "Nedostal jsem nic. Nebyl jsem ani na palubě a přicházím sem jen náhodou." "To je štěstí. Zamluvili jsme pro tebe již dva pokoje. Kde jsi vlastně byl po celý ten čas?" "Pst! Tajemství!" odpověděl David Lindsay s důležitou tváří a položil si prst na rty. "Tajemství?' usmál se Herman. "Snad jsi již v Tunisu neodhalil nějaký harém s kráskou, která chce být unesena?" "Yes. Odhalil. Právě z něho přicházím." "Žertuješ, strýčku?" "Nikoli! Je to naprosto vážná věc. Ale dříve chci vědět, jestli jste se snad vy setkali s nějakým úspěchem?" "Bohužel, zatím ne. Byli jsme u konzula a na policii, ano i u limama reise, ale poptávka byla marná." "Kdo je ten limam reis?" "Přístavní úředník. Domnívali jsme se, že od něho snad získáme nějakou zprávu, protože je přítomen příjezdu každé lodi. Řekl nám sice, že před naší jachtou přibyly sem dva parníky z Cařihradu, ale o Ibrahimu pašovi nemohl říci naprosto nic." "Hm. Hochu, pak jsem byl já mnohem, mnohem šťastnější!" "Jakže? Slyšel jsi snad o něm náhodou?" "Ne. Tak jsem to nemínil. Mluvím jen o své vlastní záležitosti. Dařilo se mně jako Caesarovi: Přišel jsem, viděl jsem a zvítězil jsem. A hned tři: oné, two, three! To koukáš, hochu, co?" "Věru, koukám a žasnu." "Nu, jen počkej! Budeš ještě otvírat ústa a nejen ty, nýbrž i malíř." 227

Herman byl nucen uznat, že lord mluví opravdu vážně a byl tím trochu znepokojen. "Nechtěl bys mně laskavě říci něco

bližšího, strýčku?" tázal se starostlivě. "Ani mne nenapadne!" "Prosím tě naléhavě, abys mne do té věci zasvětil." "Ale kdepak! Dnes se nedovíš nic." "Strýčku, myslím, že se vydáváš v nebezpečí. Nerozumíš řeči této země. Jak snadno můžeš přijít do postavení, na něž tvé sfly nestačí!" "Mé síly? Hlouposti! Mám obrovskou sflu! Dnes vyzvedl bych celý Tunis z veřejí!" "Tedy - únos?" "Arciže! Právě dnes! Jde to nesmírně rychle." "Prosím tě snažně - -" "Milý hochu, mlč! A počkej! Přistěhuji se sem ještě dnes, abych zničil jisté stopy a abych od sebe odvrátil pátrání. Teď hned však nikoli. Přijdu asi dvě hodiny po půnoci. Do té doby budu se vším hotov." "S čím se vším?" "Nu, přece! S únosem ze serailu. S únosem z nejzajímavějšího harému, jaký jen lze v Tunisu nalézt." "Strýčku, dovol, abych tě varoval! Dej si říci a nedělej nic bez nás!" "Eh, právě bez vás to chci udělat, abych vám ukázal, co dokáže David Lindsay! Plán, který jsem vymyslil, nemůže být ani vtípněji rozvržen. Žebřík již stojí u stromu. Zbývá přelézt dvě zdi, a tři, pravím tři krásné dívky padnou mi nanejvýš roztomile v objetí. Dopravím je na jachtu a pak sem přijdu. Tím způsobem zahladím nadobro stopu a zmatu stíhatele." "Prosím tě, strýčku, kde je ten harém? Kde bydlí ty tři dívky?" "Zde ve městě, u svého otce, který býval klenotníkem a nyní je na odpočinku." 228 • _1

"Byl jsi v jeho dome?" "Arci. Pod záminkou, že odkoupím od staříka některé jeho vzácnosti. Mám tady ledacos, co ti musím ukázat. Škoda! Papír, jenž pocházel z nebes, jsem již zahodil. Byl v něm zabalen korán, aby se v mračnech nepromočil, když jej archanděl přinášel z nebe. Ale tady jsou ty druhé skvosty. Tyto staré mince byly raženy na památku dobytí Mekky a Cařihradu. Tento kus oštěpu byl - -" Se smíchem pokračoval lord ve svém vypravování, vykládaje jednotlivé předměty na stůl. "A tys tomu všemu věřil?" tázal se Herman, který za celý svůj život nebyl ještě nikdy tak udiven, jako v tomto okamžiku. "Věřil? Co si myslíš! Ani mne nenapadne věřit takovým nesmyslům. Dědek je šejdíř, ale tři jeho dcery jsou praví andělé, yes!" "Prosím tě, strýčku, rozmysli si - -" "Třesky, plesky! Mám sám rozum nebo ne? Myslím, že by stačil pro tucet mladíků a ještě by zbylo dost pro tebe!" "Vidím již, že musím přivést Paula - -" Je tady?" "Ano, ve svém pokoji. Ale prosím, pojď raději hned se mnou nahoru, strýčku! Promluvíme si v klidu." "Děkuji, nechci!" "Přivedu ho tedy sem. Musí spojit svou výmluvnost s mým přesvědčením, abychom ti rozmluvili ten nešťastný únos." "Nic vám to nepomůže, zhola nic, well!" "Doufám, že naopak." Herman odkvapil. Angličan se zasmál, hodil na stůl peníz za kávu, nasadil si cylindr, sebral deštník i dalekohled a opustil rychle dům. Ve spěchu zapomněl na stole starožitnosti, které vytáhl z kapes. Venku zabočil kolem několika rohů a pak teprve kráčel volněji. "Šťastně jsem mu unikl!" zasmál se. "Ten ďábelský chlapec mi opravdu nepřeje slávu, že se mi podaří trojnásobný únos. •229

Špatný svět, well! Ani nejlepším přátelům nemůže již člověk důvěřovat. Ale zahanbím toho svého synovce, až k němu přijdu s dokonalou, šťastně a slavně skončenou věcí. Ó, vidím do něho dobře, do lišáka! Tri dívky - on, malíř a já! Na každého jedna! Ale já sám získám všechny tři. Tečka a dost!" Šel zvolna dál směrem k přístavu. Venku za městem dohonil jakéhosi muže, který se loudal stejnou cestou. Vysokou lordovu postavu, oděnou tak nápadně, musil arci každý rozeznat i ve tmě. Sotva lord muže přešel, zaslechl za sebou radostný výkřik a hned nato slova: "Hamdullillah! Lord effendi! Lord effendi!" David Lindsay se udiveně zastavil, otočil se a pohlédl muži do tváře. Poznal ho. Byl to malý arabadži, důvěrník sličné Zykymy, který jim chtěl v Cařihradě pomoci při únosu. "Člověče, chlapče, mladíku, tys tady? To je přímo velkolepé. Je tady také Zykyma?" "Burada Zykyma; burada Čita; burada Ibrahim pasa; burada derviš Osman!" "Tak, tak. Tedy jsou zde všichni; A burada? Co ten tu chce? Toho neznám." Arabadži, který lordovi nerozuměl, nemohl mu ovšem vysvětlit, že burada znamená "zde", nebo "zde jest", a proto jen odpovídal nesmíme rozradostněn: "Gel-sunler, gel-sunler!" To značí: "Pojďte, pojďte!" Při tom ukazoval vlevo. Pak se netrpělivě tázal: "Kde je Vallert effendi?" Lord podle jména pochopil, co mladík míní a odpověděl, opisuje obrovskou pravicí kruh: "Ten je tam - tam - a lá maison italienne!" "Onu bilir-im, onu bilir-im! - Znám, znám!" zněla radostná odpověď mladého muže, který se náhle hbitě obrátil a spěchal zpět do města, zanechávaje lorda o samotě. 230

"Kam letí?" bručel lord. "Je pryč - zmizel. Ani nevím, co říkal. Ale není to div, že jsem se setkal s tím hochem zde, v noci a v mlze? To bude radost, až přijde k malíři a Hermanovi. A je to také dobře pro mne, neboť teď ti čertoví chlapci jistě ani nepomyslí na to, aby mne vyrušovali. Teď mají své dobrodružství. Unesou si své dvě dívky a já Iři, dohromady pět. A pak plnou parou odplujeme. Dříve však si ovšem ještě promluvím s Ibrahimem pašou slovíčko o hodinkách a Eaglenestech." Takto k sobě promlouvaje pokračoval lord v své cesté k jachtě. Když se dostal na palubu, ohlásili mu, že kapitán si vyšel na pevninu a odevzdal velení kormidelníku; lord se tedy obrátil k Smithovi a s tajuplným úsměvem mu oznámil, že po půlnoci přivede na loď tři dámy, pro něž musí být připravena kabina. "Únos?" tázal se s úžasem mohutný kormidelník. "Únos, yes!" "Půjdu s Vaším lordstvem?" "Ne. Nemohu nikoho potřebovati." "A mé dvě pěsti?" "Také ne. Provedu všechno sám." Pak odešel do kajuty, aby se převlékl do tureckých šatů, které si koupil v Cařihradě. Netrvalo dlouho a již se zas octl na nábřeží, spěchaje k městu. Aby nebyl oběma přátely nalezen, a aby se s nimi ani nepotkal, učinil lord řádnou okliku a proto mu nezbývalo příliš času, když se konečně dostal k domu Ali effendiho. Hodiny ukazovaly pět minut před půlnocí; nepřišel tedy ani o chvilku dříve. Ulička byla prázdná, a zeď tyčila se před ním ve tmě ponurá a mlčelivá. Pět minut uplynulo a minulo ještě pět, uplynulo jich ještě deset, aniž lord co slyšel nebo viděl. Konečně se mu zdálo, jako by za zdí zaslechl lehký šustot. Skutečně něco lehce zachrastilo nahoře na zdi, jako by byl k ní přistaven žebřík. Pak Angličan spatřil nad sebou hlavu, odrážející se od oblohy. 231

"Hej!" ozval se tichý hlas. "Jste tady, effendi?" "Yes! I am!" odvětil rozčíleně a odstoupil od zdi, k níž byl přitlačen, aby nebyl tak snadno spatřen. "Kdo je to?" "Já, Ráchel." "A ostatní?" "Zde dole. Tady je Lea." Druhá dívka vyhoupla se právě na zeď; pak se objevila také třetí. Spojenými silami vytáhly na zeď žebřík, který nebyl příliš těžký, a spustily jej do uličky. Lord jej pevně uchopil, a pak tři uprchlice slezly dolů, sestra za sestrou. "Nuže! Zde jsme!" řekla Lea s tichým smíchem. "Vidíte, že jsem dostály slovu!" "Ano, jste odvážné, statečné dívky. Věru, již jsem ani nedoufal, že přijdete."

"Šlo to velmi pomalu, effendi! Musely jsme u každé zdi klást žebřík z obou stran." "Žebřík - well. Co s ním teď uděláme?" "Necháme ho zde ležet. Nemůžeme jej hodit zpátky a s sebou jej rovněž nepovlečeme." "Nezdržujme se tedy již. Pojďme! Tudy!" Tři sestry se uchopily za ruce a mlčky cupitaly za lordem. Prošli první, druhou a třetí uličkou, až se všichni octli za městem. Pak se dívky zastavily, aby se uradily, mají-li jíti k jachtě přímo nebo oklikou. Lord navrhoval přímou cestu. Dusil v nitru překypující radost nad zdařeným podnikem; neboť že by se mu ještě teď mohl nezdařit, to již považoval naprosto za nemožné. Dívky ještě nebyly rozhodnuty, která cesta bude bezpečnější, když vtom se vynořila před lordem jakási postava a řekla francouzsky: "Dobrý večer! Co zde hledáte?" "Dobrý večer," odvětil zdvořile lord, nedávaje nikterak najevo, že by ho neočekávané oslovení snad polekalo. "Proč se ptáte?" "Protože k tomu mám právo." 232'

"Monsieur nám zajisté neodepře odpovědi," ozval se jiný hlas s druhé strany za lordem. Angličan se obrátil. I tam stál muž. "Co ode mne chcete, messieurs?" tázal se lord. "Ptáme se, co zde hledáte?" opakoval první muž úředním tónem. "Tak se mohu ptát také já vás." "Oh! Znáte nás?" "Ne." "Ale naše uniformy přece znáte?" "Nevidím jich." "Nuže, podívejte se blíže!" Muž přikročil, vytáhl z kapsy malou svítilnu, otevřel ji a posvítil na sebe. Byl oděn v stejnokroj policejního úředníka, a druhý muž rovněž. A vtom vynořila se ze tmy třetí postava v tomtéž obleku. "Kavasové!" zvolal lord s úžasem. "Jak vidíte. A teď odpovězte! Co zde děláte?" "Nic. Jdu na procházku." "A tyto dívky?" "Jsou to mé ženy." "Aj! A kdo jste?" "Jsem lord David Lindsay." "Angličan? Lord? To povídejte někomu jinému!" "Mluvím pravdu a mohu to dokázat." "Oh! Lord a má tři ženy! Anglický lord a chodí v takových šatech! Mluvte! Odkud jsou tyto tři dívky?" Lord David Lindsay se nestrachoval. Až dosud odpovídal zcela klidně, ale teď se domníval, že smí býti trochu méně zdvořilým. Řekl odmítavě: "Nejsem povinen vám odpovídati. Jděte k čertu!" "Jakže? Odmítáte odpovídat? V tom případě vás zatkneme a dopravíme na policii." 233

"To si rozmyslíte. Jsem Angličan a nesmím být zatčen bez svolení anglického konzula." "Dokažte, že jste Angličan." "Pojďte se mnou na mou loď." "Po nějaké lodi, máte-li vůbec jakou, nám docela nic není. Nevymýšlejte si hloupé výmluvy a dejte sem svůj pas!" "Pas mám právě na lodi. Pojďte se mnou a přesvědčte se." "Vaše loď je patrně výmyslem, stejně jako to, že jste Angličan. Jste důvodně podezřelý. Zatýkám vás a tyto ženy také." Muž uchopil lorda za ruku, ale hned ho zas pustil. Dostal od něho totiž takovou ránu pěstí do žaludku, že se svalil jako dřevo. Vtom okamžiku vrhli se oba druzí na Angličana. Lord je uvítal dvěma dobře mířenými pravidlenými boxerskými ranami. Vtom však byl náhle zezadu chycen jinými dvěma muži, které až dosud neviděl, chtěl se otočiti, ale srazili ho k zemi. Bránil se sice ze všech sil, ale přesto byl přemožen a pak spoután na rukou. Byl to tichý a nehlučný boj. Nikdo při něm nepromluvil slova. Angličana ani nenapadlo, aby volal a křičel o pomoc, a útočníci měli asi dobrý důvod, aby si svou práci odbyli úplně tiše. Ten, který měl svítlinu, vstal, ohmatal si údy a posvítil si pak na lorda. Při tom se zasmál. "Vida, ptáčka! Chtěl odporovat, ale už je zkrocen. Uvidíme, zdali s námi teď opravdu nepůjde!" "Když jsem spoután, můžete mne ovšem nutiti," odpověděl zajatec. "Upozorňuji vás však, že se zodpovíte z tohoto násilí." "Odpovědnosti se nebojím. Konám jen svou povinnost. Jste únosce těchto dívek, rozumíte?" "To musí být dříve dokázáno." "Tento muž to snadno dokáže." Při těchto slovech zvedl mluvčí svou svítilnu a posvítil do obličeje muži, stojícímu uprostřed těch, kdož Angličana napadli zezadu. Lord ho hned poznal. 234>

"Ali effendi!" zvolal s úžasem. "Ano, Ali effendi!" zahuhňal stařec. "Chcete snad zapírat, že jste mne unesl mé dcery?" "A vy? Chcete vy zapírat, že jsem Angličan?" "O tom nic nevím," lhal stařík. "A zde -" pokračoval Angličan, "stojí ještě jeden, který ví zcela určitě, že jsem Frank, příslušník cizího státu." Při těch slovech ukázal na dalšího muže, jehož tvář byla právě ozářena světlem svítilny. Byl to křivooký, kostnatý chlap, v jehož boudé seděl lord odpoledne s oběma děvčaty. "Neznám vás," odpověděl tento pravdomluvný muž. "Lžeš! Darebo! Mám sice na sobě jiné šaty, ale má tvář se nezměnila." "To vše je zde celkem vedlejší," vysvětloval Ali effendi. "Jde tu především o to, kdo je únosce. Přistupte blíže, dcerušky! Přiznáte-li se, pak nestihne vás žádný trest. Unesl vás tento muž nebo ne?" "Unesl!" odpověděla dívka, kterou lord pokřtil Lea. "Co s vámi chtěl dělat?" "Chtěl nás vzít na svou loď." "To stačí. Promluvíme si s ním dříve, než ho dopravíme do města. Odveďte ho naproti do chaty. Já zatím zavedu své dcery domů a přijdu pak za vámi. Tento muž musí se mi za svůj čin zodpovídat." Ali effendi pronesl k dívkám několik slov a pak s nimi odešel. Lord byl veden podél břehu až k zříceninám, v nichž si dnes učinil zajímavou známost Cestou nepromluvil slova a mlčel i tehdy, když byl strčen do dveří chatrné stavby, osaměle se krčící v zříceninách. Posadil se tiše a tvářil se ke všemu, co se kolem něho dělo, tak klidně, jako by se ho to pranic netýkalo. Uplynula velmi dlouhá doba, než se vrátil uražený otec, Ali effendi. 235

Kavasové mu uctivě učinili místo. Stařec se posadil proti zajatci, a v jeho tváři zračil se více zármutek než hněv. "Teď bude rozhodnuto o vašem osudu," řekl důstojně. "Doufám, že se brzy ukáže, propustíme-li vás na svobodu, nebo odevzdáme-li vás bejovi, aby nad vámi pronesl přísný rozsudek." "Bej nemá na mne vůbec právo," odpověděl lord. "Mne musí vyslechnout anglický vyslanec." "Nejdříve však dokážete, že jste Angličan." "To učiním!" "Dobře. Nemam nic proti tomu, abyste se obhajoval. Prohřešil jste se sice proti mně a mému domu, ale já vám snad odpustím; ano, snad vás pustím na svobodu i bez vyslance." "Aj! Jste velmi milosrdný!" "Ano, jsem, ačkoliv si to nezasloužíte. Jste zlý, velmi zlý muž! Mé dcery byly vždy poslušné; nezpůsobily mně nikdy starost, nýbrž vždy jen radost. Nyní však nahrnuly hanbu na mou hlavu! A proč? Protože jste je svedl!" "Hm," zahučel lord, zřejmě dotčen tímto obviněním, jež zdánlivě vypadalo pravdivě. "Ano, ano. Jste již dost starý a přece nitrem nerozvážný mladík. Vy jediný jste jim popletl hlavy, činil jim veliké a krásné sliby, dokonce jste přišel do mého domu, abyste vyslídil jeho stavbu a vyhledal příznivou příležitost" "Ah! Stará klíčnice mne zradila!" "Ne. Alláh sám mne osvítil. Mé dcery šly s vámi. Vím proč. Když

jsem je nyní odváděl domů, vypověděly mi, jak se vše stalo. Protože za vás prosily, jsem ochoten být milostivý přistou-píte-li na mou podmínku, kterou jako otec musím udělat." "Mluvte! Ale dříve mi sejměte pouta. Nebudu vyjednávat s nikým na světě, dokud budu spoután." "Ne. Rozvázat vás nesmíme. Viděli jsme všichni, že jste; násilník, před nímž nutno se mít na pozoru. Znáte příliš dobře zápasit způsobem, jemuž se v Anglii říká boxování." 236'

"Vždyť jste všichni ozbrojeni." "Křeslo jste nám nebezpečný, a nemohu svolit, aby vám byla sňata pouta." "Pak nepřistoupím na žádný návrh, nechť zní jakkoli v!" "Jste-li moudrý, přistoupíte na to, co navrhnu." "Nu, vyslechnouti to mohu." "Dobře! Podle zákona Prorokova musí ten, kdo unese dívku, zaplatit tolik, kolik by byl dal věnem, kdyby si ji vzal za ženu." Lord tiše zahvízdl. "Tedy peníze?" "Ano. Jste bohat?" "Velice." "Kolik byste zaplatil za ženu?" "Třeba milión liber, kdybych ji měl rád!" Ali effendi se skoro ulekl. Milión liber! Obrovská výše toho obnosu ho pobouřila, ale také zmátla. Bylo by mu mnohem milejším, kdyby byl lord jmenoval cifru nižší. "Milión že byste dal za jedinou ženu? Máte vskutku tolik peněz?' "Ano." "Mně však jste unesl tři dcery; to je třikrát tolik, tedy tři milióny." "Well! Dobrý počtář! Yes!" "Tolik však asi nedáte." "Proč ne? Jsem řádný člověk, a učiním vždy, co je má povinnost. Odsoudí-li mne k tomu soudce, zaplatím tři milióny." To bylo, jak se zdálo, smutnému otci trochu nepohodlné. Potřásl soucitně hlavou a prohlásil: "Nejsem tak ukrutný. Žádám méně, mnohem méně. Nechtě si miliony a zaplaťte každé mé dceři pět tisíc franků. Pak vás okamžitě propustmi na svobodu!" "Nesmysl! Dám tři milióny." "Kdy?" "Až mne soudce odsoudí." •237

"Dejte každé čtyři tisíce franků a nemusíme jít k soudci." "Bez soudce nedám ani centim!" "Dejte tři tisíce!" "No!" "Chci se tedy spokojit jen s dvéma tisíci!" "On! Nemluvme již o tom. Jsem zatčen. Dopravte mne do města." V tom se domnělý propuštěný otrok vmísil drsně do rozmluvy. Přikročil blíž a řekl: .Jednejte zkrátka. K čemu s ním tolik okolků? Nemám chuť stát zde celou věčnost a poslouchat hloupé řeči." "Počkej ještě," odpověděl mu Ali effendi, a obrátil se opět k lordovi, pokračoval: Jednal jsem s vámi dosud slušně, avšak tento muž jejíž toho názoru, že tímto způsobem nedospějeme k cíli. Oznamuji vám proto, že muži, jež zde vidíte, nejsou policisty. Jsou to moji spojenci a udělají, co jim nařídím. Žádám dva tisíce franků za každou mou dceru! Za půl hodiny chci mít odpověď. Na ní bude záviset váš život nebo smrt." Teď teprve se lordovi rozjasnilo. "Well. Chápu teď všechno," řekl s opovržením. "Celá věc byla umluvena, pravda? Padl jsem vám do pasti, což?" "Ano," přisvědčil s cynickou upřímností bývalý majitel nebeského balicího papíru. "Neškodí, že se to dovídáte. Aspoň teď víte, co vás očekává, nesplníte-li mé podmínky." "To sice nevím, za to vím docela dobře, co očekává vás." "Nuže, co?' "Nic. Zhola nic. Nedostanete ode mne ani frank!" "To si rozmyslíte!" "Heavens! Teď se mi to začíná líbit. Dávno už jsem toužil po tom, abych padl do rukou vyděračů. A když se mně přání splnilo, nezkazím si přece celý žert tím, že bych se vykoupil! Zbabělec by snad zaplatil co chcete, ale já jsem lord David Lindsay a nedám ani penny!" 238

"A bude-li vás to stát život?" "Eh, toho se neobávám. Takoví podlí chlapi, jako jste vy, bojí se lidské krve. Víte až příliš dobře, že kdybyste mne zavraždili, byli byste již časně zrána v moci bejové. Ostatně jsem učinil svá opatření, o nichž ani netušíte." Toto tvrzení ovšem bylo zcela vymyšleno, ale jistota, s níž je lord pronesl, vzbudila přece jen trochu obav u těchto ničemů. Dali hlavy dohromady a chvíli si šeptali. Pak řekl Ali effendi: "Dobrá. Domluvili jsme se teď a nic nás neodvrátí od našeho rozhodnutí. Žádám za každou dceru tisíc franků - to je konečný požadavek, od něhož neupustíme." "Jen tisíc franků? Zvláštní věc. Jak to, že chcete peníze jen pro své dcery, ale nestaráte se o své spojence! Ne, dívky, jak správné tuším, nedostaly by nic. Vidím do vaší hry a nedám nic, zhola nic." "Pak zemřeš!" "Dobrá! Bude mne velice těšit, dovím-li se, že se skončila tak příjemným způsobem." "Dávám ti půl hodiny času; budeš-li se pak ještě zdráhat, zahyneš ve vodě jezera. Najdou-li tě, pomyslí si každý, že tě potkalo neštěstí." "Co si kdo bude myslet, je mně zcela egal. Já sám budu pak nejen věřit, nýbrž dokonce vědět, že jsem byl zavražděn, a to je přece hlavní věc." Darebové udiveně na sebe pohlíželi. Nechápali počínání a slova toho zvláštního člověka. 239

Kapitola desátá SIR DAVID SI ZASLOUŽÍ BAKŠIŠ

Když mladý arabadži promluvil s lordem, běžel do města, jak nejrychleji mohl. Slyšel již mluvit o proslulém "Italském hostinci", viděl jej také a zapamatoval si jeho polohu. Proto hotel snadno našel. Promluvil s vrátným o tom, koho hledá, a dostal dovolení, aby vešel do kavárny. Spatřil hledané hned, jakmile otevřel dveře. Herman a Paul seděli v zřejmém rozčilení u stolu, na němž se dosud povalovaly lordovy starožitnosti. Herman vypravoval právě svému příteli o rozmluvě s lordem. Sotva však spatřili vstupujícího arabadžiho, oba okamžitě vyskočili. "Ty! Ty jsi tady?" zvolal malíř a přiskočil k věrnému sluhovi. "Svatý Bože! Čita je tedy zde, v Tunisu?" "Ano," odpověděl tázaný, usmívaje se. "A tvá paní Zykyma také?" vyptával se rychle Herman. J ona. Ibrabim pasa a derviš jsou zde." "Mluv! Jak jsi se dozvěděl, že jsme zde, v tomto hotelu?" "Dozvěděl jsem se to před několika minutami od čemo-šedivého effendiho." 240

"Od lorda! Kde jsi ho potkal?" "Venku za městem. Šel k přístavu Gallatě." "Bohudík! Mluvil tedy patrné žertem. Nezůstal ve městě, jak mi řekl, nýbrž šel na jachtu, nejspíše aby se vyspal. Máš čas?" "Pro tebe ano, pane." "Pojď tedy nahoru do mého pokoje. Jsme zde zbytečně okukováni, a o tom, co nám řekneš, nemusí nikdo vědět. Musíš nám podrobně vypravovat o onom večeru v Cařihradě, když jste tak náhle zmizeli." Oba přátelé rychle sebrali lordovy "starožitnosti" a spěchali nahoru do svého pokoje, kde si mohli nepozorovaně promluvit o tom, co jim tak velice na srdci leželo. "Tedy především Saide," řekl malíř - "neboť jmenuješ se Said - pravda?" "Ano. Mé jméno je Said, to je šťastný, požehnaný." "Věru, přinášíš nám štěstí a my ti za to žehnáme. Tedy především nám, Saide, vysvětli náhlé pašovo zmizení z Istanbulu." "Ó, effendi, neměl jsem ani tušení o tom, že odcestujeme, a má paní také ne. Teprve později jsme pochopili, co nám do té chvíle bylo záhadné. Pasa byl již za dne venku a přivedl do domu derviše, jehož

Alláh zatraťl Dlouho a tajně jednali se správcem, a později jsme se dozvěděli, že činili přípravy na cestu. Přišlo to zcela neočekávaně a odešli jsme právě ve chvíli, když jste čekali v zahradě." "Nemohli jste nám o tom dát zprávu?" "Bylo to nemožné. Když jsem se na své stráži dozvěděl, že vzniklo podezření o vaší přítomnosti, byli již slídiči na cestě do zahrady. Chtěl jsem do zahrady sám, abych je předběhl a dal vám aspoň výstražné znamení, ale pasa mne poslal nahoru k paním, jež byly uzamčeny a byly střeženy eunuchy." "Co s nimi se dělo?" "To jsem se dozvěděl také až později. Když přípravy k odcestování byly hotovy, odebral se pasa k ženám, aby jim ozná- •241

mil, že odcestují s ním. Zastihl v pokoji mé paní jen Čitu a její matku a dal je dopravit do vedlejší místnosti. Nepřítomnost Zykymy vzbudila však v pašovi podezření, a proto, když pak má paní vylezla po žebříku do temného pokoje, poštval na ni černochy, kteří ji uchopili a spoutali. Bránila se jim, ale podlehla." "Ach!" přisvědčil Norman. "To byl onen výkřik, který jsme slyšeli!" "Paní Zykyma nemohla vám tedy také dát žádné znamení," pokračoval arabadži. "A protože byla v zahradě a v pašovi se probudilo podezření, poručil, aby byla prohledána. Já však jsem musel k paním, abych je pomáhal dopravit na nosítka. Sotva jsem měl čas sebrat několik svých věcí - již jsme museli jít na loď a sem. Bylo mi zcela nemožné dát vám zprávu. Kdybych se byl přesto o to pokusil, bylo by to nápadné, a byl bych sebe i vás prozradil. A to jsem nechtěl." "Dobře. Jednal jsi velice moudře. Ale co bylo s tvou paní a s Čitou? Bože, jak asi byly poděšeny. Tak blízko zachránění, a přece opět ztraceny!" "Pane, nelze mi popsat jejich bolest!" "Co učinila paní Zykyma?" "Mlčela. Po celou cestu nepromluvila ani slova, ani s pašou, ani s dervišem. Byla jen tehdy slastná, když jsem jí opět přinesl její dýku, aby se mohla hájit." "Ah! Její dýka. Co bylo s ní?" "Pasa jí dýku vzal, když ji eunuchové spoutali. Domníval se, že ji teď má ve své moci, ale netušil a podnes netuší, že já jsem jejím spojencem. Hned prvý den jsem mu dýku ukradl a přinesl ji opět Zykymě. Pak se opět mohla hájit Pasa se strachuje hrozného jedu tak, že si netroufá dotknout se obou žen." "A Čita?" "Ó, s tou bylo zle, velice zle! Paní Zykyma je jako žena sokola, Čita však jako něžná pěnice kolibri. Slzy nepřestávaly jí téci. Bez ustání naříkala pro bílého effendiho. Díky Alláhovi 242'

milosrdnému, že způsobil, abyste přišli, neboť jinak netrvalo dlouho, a její život zmizel by s poslední slzou." "Přicházíme tedy ještě včas!" zvolal malíř. "Oh, s tím pašou budu hrozně účtovat!" "Můžeš-li, učiň tak, neboť on má na svědomí veliké a velmi těžké hříchy. Rád bych jen věděl, co s ním má Čitina matka. On se jí bojí." "Co pravíš?" "Ano, bojí se jí a prchá před ní. V tom jistě vězí nějaké tajemství." "Vypátrám to tajemství. Ale pověz, proč vlastně pasa opustil Istanbul a odjel do Tunisu?" "Nevím. Derviš a já, my oba musíme střežit místokrálův palác a také Bardo, zámek a pevnost venku za městem, kde místokrál občas bydlí. Střídáme se v těchto hlídkách. Každý den časně zrána nastoupíme a vracíme se z hlídky teprve pozdě večer." "A na co vlastně máte dávat pozor? O co pašovi jde?" "O konzuly Franků. Musíme mu vždycky říci, který z nich navštívil beje, kdy přišel, kdy odešel a podobně." Herman tiše zahvízdl. "Znáš účel vaší hlídky?" "Neznám." "Kde bydlí pasa Ibrahim?" "Za městem, na silnici do Bardo. Najal si tam malý pavilón." "Je tam se ženami sám?" "Ó, nikoliv. Přijal do služeb dva muže, kteří střeží velmi přísně jeho harém." "A teď hlavní věc: jak se pasa nazývá zde v Tunisu?" "Hulám. Říká, že je úředníkem ze Smyrny, a má papíry, které to dosvědčují." "Tak? To je vše, nač se tě v tu chvíli můžeme ptát. Chceš nám snad ještě něco říci?" "Nevím již nic důležitého. Bydlíte stále v tomto domě?" 243

J "Přišli jsme sem dnes, ale zůstaneme tu, pokud budeme v Tunisu." "Dovolíte tedy, abych opět přišel a přinesl vám další zprávy?" "Nejen dovolíme, ale prosíme tě, abys to učinil. Dostane se ti za to dobré odměny! Půjdeš teď domů?" "Ano." "Půjdeme s tebou, abychom videu', kde pasa bydlí." "Ne, ne! Radím, abyste to nečinili." "Proč ne?" "V noci jsou hlídači dvojnásobně pozorni a dvojnásobně nedůvěřiví. Střeží nejen dům, nýbrž i ulici." "Hm. Ale což mají tvá paní a Čita věčně bydlet v tom pekle?" „Prosím té, pane, abys tu starost přenechal mně. Přijdu k vám hned zítra dopoledne, abych vám řekl, zdali mně bylo umožněno něco vyzvědět. Pasa je jako jedovatý had, s nímž je nutné jednat nejvýš opatrně. Ale proto musí být zničen. Než jsem vás našel, domníval jsem se, že bych mohl požádat o pomoc jiného muže, který bydlí zde v Tunisu." "Kdo je to?" "Onen veliký effendi, který s vámi plul přes záliv v Istanbulu, když ty, pane, jsi měl být na hřbitově chycen." Oba přátelé pochopili hned, koho míní. Kára ben Nemsi, dávný přítel lordův, muž, který jim svou zprávou o pasově odjezdu do Tunisu bezděky prokázal největší službu, byl zde tedy také. Psal lordovi, že se ubytuje v Bardo, u velitele místo-králových tělesných stráží, a lord se na shledání s ním po celou cestu těšil. Oba přátelé na sebe významně pohlédli. Pak se Herman tázal: "Pravíš, že onen effendi je zde? Znáš ho tedy?" "Neznám jeho jméno, ale viděl jsem ho ve vaší společnosti v Istanbulu a domníval jsem se tedy, že bych vám jeho prostřednictvím mohl podat zprávu." "Kde jsi ho viděl?" 244'

"Včera v Bardo. Přišel s Pánem zástupů, plukovníkem tělesné stráže odnékud z pouště, a oba se hned odebrali k Mohamedu es Sadok bejovi, u něhož setrvali dost dlouho. Stal jsem na velkém nádvoří paláce a videi jsem je oba zase odcházet. Pán zástupů ho doprovázel až ke dveřím a při loučení mu položil pravou ruku na rameno, což je největší pocta, kterou Kriiger bej prokazuje jen tomu, kdo si naklonil jeho srdce." "Zdá se tedy, že onomu effendimu je nakloněn i vladař?" "Zajisté; neboť později jsem se dověděl, že mu bej Tunisu zapůjčil svou nejlepší klisnu k jízdě do pouště." "To je ovšem vzácné vyznamenání. A ty jsi o tom ovšem podal zprávu Ibrahimu pašovi?" "Pane, co si myslíš! Nenávidím pašu a neřekl jsem mu nic. Sloužím mu jenom proto, abych vysvobodil Zykymu z jeho rukou. Jednou jsem si již umínil, že ho zavraždím. Ale tu jsem poznal vás, a protože jste chytřejší, silnější a mocnější nežli já, přenechám vám vysvobození své paní a budu vám při tom pomáhat ze všech svých sil." "Jsi hodný hoch. Až tvá paní bude vysvobozena, povíš nám, máš-li nějaké přání, nějakou prosbu, kterou bychom mohli splnit. A teď, když jsi nám otevřel své srdce, jez a pij." Said se pustil do jídla. Když odcházel, minula již půlnoc. "Co řekne tvůj pán, když přijdeš tak pozdě domů?" otázal se malíř. "Bude se domnívat, že jsem velice pozorným sluhou," usmál se arabadži. "Budu mu na svou

omluvu vypravovat o vysoké návštěvě, která se tak dlouho zdržela u beje." "To bude moudré. Ale teď aspoň popiš dům, v němž bydlí Ibrahim pasa, abychom jej bez tebe nalezli." "Když půjdete z města do Bardo, leží napravo silnice. Je to první dům hned za velikým, starým vodovodem a stojí uprostřed zahrady obklopen zdí. Harém jest nahoře pod střechou, obrácen k městu. Zítra vám také povím, kdy se budete moci na dům podívati, aniž se prozradíte." •245

Said odešel. Když zmizel, vyskočil malíř, rozpřáhl ruce a zavýskal tak zvučně a silně, jako by byl na horách: "Půjdu k provazníku, koupím lano dlouhé, svážu tě, panenko, svážu - achich, ouvej!" "U ďasa! Co se ti stalo?" smál se Herman. "Co si o nás pomyslí počestní hosté tohoto afrického hostince, když tu křičíš jako na poušti?" Malíř bujně potřásl hlavou a zpíval zplna hrdla: "Devaterým uzlem k sobě přiváži tě, abych, má panenko, víc už neztratil tě . . ." "Kamaráde, mlč, jinak nás hoteliér vyhodí z domu!" Nadšený pěvec zakroutil hlavou, chtěje pokračovat v svém divokém křepčení, v tom však kdosi zaklepal na dveře. Objevila se v nich italská služebná, která polekaně pohlédla dovnitř a tázala se: "Přejí si pánové něčeho, že tak hlasitě volají?" Herman se dal do smíchu, malí však k ní přiskočil, roztáhl ruce a zazpíval třetí sloku své písně s takovou silou a vášní, že Italka zděšeně uskočila a s pronikavým pištěním uprchlá, domnívajíc se, že ji hrozí ukrutné nebezpečí. • "Ale Paule, ty jsi se opravdu zbláznil," mínil Herman. "Ty, dosud tak vážný a rozšafný člověk, pouští? se do takových popěvků! Přestaň už s tím blázněním!" "Nemám snad k němu příčiny? Vždyť je Čita nalezena! Čita, Čita, považ si, Čita!" Při tom malíř chytil přítele za ruce a tančil s ním po světnici pravý válečný tanec, až vše praskalo. 246'

"A Zykyma, Zykyma, kterou musíš vysvobodit pro svého bratra! Ach, kdyby aspoň nebyla lidská trpělivost tolik napínána! Nejradéji bych tam běžel ještě dnes večer!" "Já také!" "Opravdu? Myslíš to vážně?" "Ano." "Nuže, pojďme tedy!" Oba mladí muži byli nesmírné rozjařeni a museli svou náladu nějak vybít, třeba jakkoli smělým podnikem. Said šel zatím zvolna svou cestou. Když byl za městem, zaslechl náhle v nepatrné vzdálenosti před sebou hlasy, jejichž zvuky znamenaly pro jeho sluch něco neobyčejného. Napjal pozornost a záhy viděl náhle se objevivší světlo svítilny. Pak slyšel následující, zřetelně promluvená slova: "Jsem lord David Lindsay!" Protože vše, co bylo mluveno dále, bylo francouzsky, nerozuměl tomu. Jen slovo "lord" mu bylo nápadné. Blížil se tedy rychle k místu hlučné rozprávky, opatrně se schýlil k zemi a byl svědkem celé scény, při níž byl Angličan zatčen. Arabadži Said byl chytrý a odvážný chlapík. Obezřele ubíral se za lidmi, kteří lorda odvedli. Sledoval je až do zřícenin a k chatě, do níž všichni vstoupili. Odvážil se dokonce přistoupit k otvoru, který sloužil příbytku za okno, a podívat se dovnitř. Spatřil lorda Lindsaye, jak spoután sedí na zemi. Said nechápal sice úplně souvislost událostí, než poznal nad veškerou pochybnost, že je lord v nebezpečí. A to mu stačilo. Zameškal-li již tolik času, nezáleželo mu valně na půlhodince. Vrátil se tedy spěšně do města a běžel hned do Italského hotelu. Tam se k svému překvapení dověděl, že oba mladí muži odešli. U hotelového personálu to vzbudilo podiv, neboť byla již pozdní hodina noční. Said očekával od nich přispění pro lorda. Co teď? Chtěl-li skutečně přivést pomoc, nesměl zameškat ani minutu. Na policii tedy! 247

Běžel do bejova městského paláce, kde, jak věděl, bylo vždy v noční době dosti kavasů. Byl tak moudrý, že nevyslovil žádné jméno; vždyť ani nevěděl, jakým způsobem a proč se Angličan dostal do svého nebezpečného postavení. Proto jen oznámil, že jistý muž byl přepaden na cestě k přístavu a odvlečen do chatrče ve zříceninách, aby tam byl uškrcen, a nabídl se ozbrojené moci za průvodce. Musel svou zprávu několikrát obšírně opakovat, nežli mu uvěřili, ale pak se vypravil čauš-zabtia s deseti kavasy, ozbrojenými až po zuby, do zřícenin, aby ihned vrahy pochytali. Velitel nepočínal si při tom právě špatně. Učinil úmyslně okliku, aby přišel z té strany, odkud noční zákeřníci nemohli očekávat žádného vyrušení. Předpokládal velmi správně, že snad rozestavili hlídky poblíž v noci oživených cest. Záhy se přiblížili kavasové k chatrči, aniž byli kýmkoliv zpozorováni. Jejich vůdce, pohlédnul na Saidův návrh oknem dovnitř, viděl, že v chatě je spoutaný muž. Pak propustil Saida a pošeptal mu: "Je dobře! Řekl jsi pravdu a můžeš tedy jít!" Said nebyl právě nespokojen s tímto pokynem, a protože vskutku spěchal, odběhl klusem. Musel se přece vrátit k pašovi, o němž věděl, že zajisté nepůjde dříve spát, pokud nevyslechne jeho zprávy. Caus zatím naslouchal okenním otvorem každému slovu, jež bylo uvnitř chaty proneseno. Právě řekl jeden muž, kterého nemohl vidět: "Uplynulo již půl hodiny. Mluv tedy, na čem ses rozhodl!" Zajatec neodpověděl, jen opovržlivě pohodil hlavou směrem, odkud se ozval hlas. "Dáš tisíc franků za každou dívku, nebo nedáš?" "Nedám!" "Hlupáku! Podpisuješ tím svůj rozsudek smrti!" "Kdybych měl volné ruce, napsal bych ještě něco jiného, ale na vaše záda, vy ničemové!" 248

"Vidíte," ozval se jiný hlas. "Místo aby povolil, uráží nás. Praví, že nedostaneme nic; ale vezmeme si aspoň to, co má při sobě. Prohledejte ho!" Lord se rychle vymrštil ze země, ačkoliv měl ruce v poutech. Nějaký muž ho popadl za rameno, ale Angličan ho odrazil od sebe a kopl ho, až se svalil. "Ten pes! Zastřelte ho! Zabte ho!" ozvaly se uvnitř zuřivé výkřiky, a několik mužů vrhlo se na zajatce. Čauš-zabtia viděl, že nastal čas jednat. Stačil jen pokyn jeho vojákům. Vzápětí zapraskaly dveře pod těžkými údery pažeb, a deset hlavní pušek'se v nich objevilo. Ti, kdo byli uvnitř, zděšeně vykřikli, a jen Angličan zůstal klidný. Řekl bez jakéhokoliv vzrušení: "Heigh-day! Cítil sem něco takového v těle. Tito hlupci přece neutopí lorda Lindsaye!" Caus zatím vstoupil dovnitř, a chráněn zbraněmi svých mužů, prohlíže si zkoumavě přítomné. Pak udiveně řekl: "Ty zde, Jakube Asire? Jak tě mohlo napadnout konat noční vycházky do zřícenin?" Otázka platila tak zvanému Ali effendimu, jenž byl zřejmě čaušovi dobře znám. Nebylo to nic divného, neboť policie na celém světě výborně zná ty, s nimiž má často co dělat. Angličan nerozuměl sice otázce, ale jméno přece pochytil. "Jakub Asir?" zvolal francouzsky. Je to snad jméno tohoto mužer "Oui," potvrdil strážník, který francouzsky rozuměl dokonale. "Nejmenuje se tedy Ali effendi?" "Ten? Nesmysl! Chtěl by se snad ničema nazývat docela effendim?" "Mně řekl, že je bývalý klenotník a nazýval se Ali effendi." "Pse! Toho ses odvážil?" obořil se caus na starce. "Není to pravda! Není to pravda!" bránil se naříčený. 249

"Že ne? Nepotřebuji žádných důkazů! Proč máš na nohou žluté střevíce a na hlavě červený fez, starý darebo! Kdo ti dovolil nosit šat muslimů?" "Vzal jsem jej omylem, pouhým omylem, veliteli! Nebylo v tom zlého úmyslu." "Omyl? U tebe něco takového není omylem, nýbrž důkazem, že jsi provedl nějakou ničemnost A co vy tři darebové! Odkud jste vzali policejní uniformy? Oh, vy lotři! Vydávali jste se snad za policejní strážníky?" "Ano," odpověděl Angličan. "Zatkli mne a zavlekli mne sem." "Pěkné, velmi pěkné," šklebil se caus. "Proč to učinili?" "Tento stařec tvrdí, že jsem mu unesl jeho tři dcery." "Tři dcery! Lež! Ten pes nemá vůbec žádné dcery. Přece ho znám. Ano, znám ho velice dobře a jeho bandu též. Byl dosud příliš chytrý, aby se dal chytit. Ale dnes nám padl do rukou, a my ho již nepustíme. Svažte ho a sice týmiž provazy, jimiž dal svázat tohoto muže!" "To nesmíte učinit! To nemůžete udělat! Jsem nevinen!" zařval staroch. "Dejte mu jednu pažbou, nebude-li zticha! A svažte také ostatní!" V malém prostoru rozlehl se křik. Mužové vesměs dokazovali svou nevinu a uváděli pro ni nejnesmyslnější důkazy. Caus však odpověděl zkrátka: "Vaše výmluvy vám nepomohou. Slyšel jsem na vlastní uši, že tento muž měl dát za tři dívky po tisíci franků, a protože to neučinil, měl být usmrcen. To kádímu postačí. Jsem úřední osoba, a vypovím, co jsem slyšel." Pak se obrátil k lordovi "A kdo jsi ty?" tázal se. "Angličan," odpověděl lord. "An - gli - čan? V tomto oděvu?" Bylo vidět a znát podle zvuku té otázky, že čauš-zabtia nevěří. 250'

"Lže, není Angličan!" zvolal Jakub Asir, chápaje se této poslední nitky. " "Nu, nu! Můžeš dokázati, že jsi Angličan?" tázal se caus, prohlížeje si lorda pozorně. "Snadno." "Čím?" "Povím to hned! Nejdříve se však podívej na tento prsten." Lord stáhl s prstu svůj pečetní prsten a podal jej čaušovi. "Alláh!" zvolal strážmistr. "Démantový kámen takové velikosti! Jsi asi bohatý, nesmírně bohatý, skoro jako onen Angličan, který dnes v Goletté přistál se svou jachtou!" "Kdo řekl, že onen Angličan je tak bohatý?" "Zmínili se o tom dva muži v Italském hotelu, kteří o něm se mnou mluvili. Byl jsem k nim poslán s cestovními listinami." "Nebyli to Norman effendi a Vallert effendi?" "Ano. Ty je znáš?" "Znám. Přijeli sem na mé jachtě. Jsem onen Angličan, o němž mluvíš." "Ah! Vyšel sis patrně v přestrojení na procházku, abys nebyl poznán?" "Ano, činím to velice rád a často." "Dobře, velmi dobře! Nepotřebuji žádných dalších důkazů. Jsi vyslechnut a poznán, a můžeš jít, kam chceš. - Tisíc ďáblů!" udeřil se pojednou caus ulekaně do čela, neboť ho napadlo, že Angličanovi stále ještě tyká. .Prosím velice za odpuštění, my-lorde! Mel jsem již to hloupé tykání na jazyku. Opakuji, mažete tedy jít, ale prosím o slib, že se dostavíte na policii, bude-li třeba vašeho svědectví proti této bandě darebů." "Přijdu, bude-li třeba. Dříve však, než odejdu, zanechám zde něco vám a vašim lidem, yes." Lord vytáhl tobolku, kterou prve ubránil proti banditům, a dal každému kavasovi zlatý peníz, čaušovi pak pět zlataků. Všichni se na něho chvíli zaraženě dívali. S takovou štědrostí se asi ještě 251

nikdy nesetkali. Potom propukli v chvalořečení, a caus, který vojensky pozdravil, zvolal: "Oui, oui! Ano, vy jste lord! Nemůžete být nikdo jiný. Jen anglický lord, který jezdí se svou vlastní lodí pp světě, může rozdávat takový bakšiš! Alláh dejž vám život deset tisíc let dlouhý! Tyto psy však dopravíme tam, kam patří. Dostanou hned baštonádu, a slibuji, že budou co možná časně zrána při svítání pověšeni!" To ovšem byla trochu přílišná nadsázka strážmistrovy pravomoci, ale dokazovalo to, že Caus má neobyčejně dobrou vůli. Ta, jak se zdálo, velice rychle přešla v čin, neboť když Angličan odcházel, slyšel za sebou z chaty vycházející hlasité skučení a výkřiky bolesti, jež zajisté nevznikly z přfliš vlídného zacházení se zatčenými. Na břehu zálivu se lord zastavil, rozhlédl se nerozhodně nalevo i napravo, potřásal hlavou a řekl si pak: "Zounds! To byla ošklivá příhoda. Vždyť mně šlo málem o život! Kdopak to asi poslal kavasy? Rád bych mu poděkoval za své zachránění! Nu, zítra se to dovím a odměním ho. Ale dopadají-li všechny únosy podobným způsobem, pak může jít Mozart se svou operou k šípku. Přestává se mi líbit. Nu, teď rychle, abych se dostal na jachtu! Potřebuji si odpočinout!" Obrátil se k vnitřnímu přístavu, kam zatím loď byla jistě dirigována. Za chvíli se však zastavil a poškrabal se rozpačitě za uchem. "Ne, to nejde. Jsem zničen, zostužen! Na loď naprosto nemohu. Kormidelník čeká na tři dívky z harému, a přijdu-li sám, vysměje se mi. Půjdu raději do Italského domu." Obrátil se a pustil se zpět k městu. Nedošel však ještě ani k prvním domům, když se opět zastavil a opět zasmušile potřásal hlavou. "U všech kozlů! To je hloupá historie. Vždyť tam se také nesmím ukázat. Vychloubal jsem se Hermanovi trochu příliš se svým trojnásobným únosem. A místo abych byl něčeho dosáhl, 252

byl jsem sám skoro unesen, to jest chycen a zavřen. Na mou věru, ten hoch měl pravdu se svou výstrahou. Kupodivu, jak je ten svět dnes převrácený. Takový mladý chlapík je dnešního dne málem chytřejší, nežli starý, světem protřelý chlap. Za mých mladých let to bylo docela jinak. Staří byli hloupější, nežli my mladí. Ale co teď? Na loď nemohu a do hotelu také ne. Kde se mně mají spíše vysmát, zde nebo tam? Musím si to trochu rozmyslet. Snad nepůjdu ani na jachtu, ani do hostince. Zde je tak krásná, široká silnice. Hvězdy se třpytí tak krásně, mnohem jasněji, než se dnes jiskřilo v mé hlavě; vzduch je čistý a vlahý. A tato pěkná silnice vede do Bardo, kde - heavens! Jak jsem na to mohl zapomenout! V Bardo přece bydlí Kára ben Nemsi u jakéhosi plukovníka, beje, nebo jak říkají tomu podivnému veliteli tělesných stráží tuniského vládce. Starý, dobrý a věrný Charley! Ten mne jistě rád uvítá a přijme, třeba byla tak pozdní noční doba. Ano, půjdu do Bardo, půjdu navštívit starého přítele a spolubojovníka, well!" Lordova tvář nabyla na chvíli zase spokojeného výrazu, zapálil si doutník a pak přidal do kroku, maluje si již v duchu srdečnost uvítání, jehož se mu v Bardo dostane. Kdo četl o všech těch mnohých a rozmanitých dobrodružstvích, jež dobrý sir David kdysi prožil po boku muže, na něhož právě myslil, kdo zná věrné přátelství a opravdu srdečné a blízké vztahy, jež spojovaly tyto dva muže po dobu více než dvou let za jejich společných toulek "ve stínu padišaha", Arábií, Kurdistánem a Balkánem, nepodiví se nadšení, jež v lordovi vyvolala myšlenka, na niž náhle tak šťastně připadl. Ale kupodivu: - Angličanovy dlouhé nohy, jež si chvfli rázně zas vykračovaly novou silnicí, se počaly zakrátko opět loudat, jako by je brzdil nějaký tajný mechanismus. Klikatily se sem a tam a bylo lze na nich pozorovat značné váhání. Po třetí se lord

zastavil a zachmuřil se. "Smůla, učiněná smůlaj" zahučel nevrle. "Co jsem mu to řekl naposled v Istanbulu? Ano, ano, že mne neuvidí dříve, dokud 253

se neožením. K ďasu, co mne to jen tehdy napadlo! Já a oženit se! Vida, vida! Teď nesmím ani starému Charleyovi na oči, nechci-li aby se mi s opovržením vysmál. A to by bylo po čertech mrzuté." Lord stál a přešlapoval. Chvílemi hnévivé zavrčel. Byl v nejvyšším stupni sám sebou nespokojen, až posléze ho napadla nová myšlenka, rozvíjející se v dlouhý, dušezpytný monolog. "Ba, ba, tak to je, tak! Žiji na tomto světě jako blázen, hovím všem svým choutkám a při tom zůstávám zabedněným starým chlapíkem bez kouska rozumu a štěstí. Mám hodně peněz, o živobytí se nestarám, nestarám se vlastně o nic, a jen proto jsem tak nezkušený a neobratný v životních zápletkách. Seděl jsem odmalička stále na svém pytli dobrých anglických liber, a tak se ze mne pomalu stal také takový starý pytlík bez kloudného cíle a myšlenkové záměrnosti. ČeSt aby to vzal! Jaký je výsledek? Jsem zničen, zostuzen, bojím se přijít na oči svým přátelům. Ale to se musí změnit! Jak? Ba věru, to, co jsem slíbil starému Charleyovi, nebylo tak docela špatné, jen na tom setrvat! Ano, mel bych se oženit, měl. Potřebuji ženu, která mne vezme pořádně za uzdu, která ze mne náležitě vyklepe nudu a všechny vrtochy, ne ovšem koštětem nebo válečkem na nudle, nýbrž vlídností a rozumnou domluvou. Musí to být žena v mém věku, usedlá a moudrá, a ne takové nějaké mladé fanfárum, jaké jsem zde hodlal unést ze serailu." Těmito hlubokomyslnýmťúvahami byl lord zaujat tak velice a sledoval je s takovým vnitřním uspokojením, že si vůbec nevšímal svého okolí. A nakonec zvedl ruku jako k přísaze a vykřikl tak hlasitě, jako by se nalézal před četným shromážděním, jemuž má oznámit velkolepé rozhodnutí: "Ano, slyšte všichni! Dostojím slibu, danému Charleyovi! Ožením se, ano, ožením!" "S kým?" ozval se vtom těsně před ním hlas. Lordovi leknutím klesla ruka. 254'

Ze tmy vynořila se zvolna mužská postava a přiblížila se k němu. Angličan mluvil v setrvačnosti právě prožitého dobrodružství francouzsky, cizinec též, a přece i ten měl na sobě orientálský šat, jak lord viděl. "Kdo se ptá?" mínil lord. "Já. Snad mne slyšíte?" , Jistě, slyším. Ale jakým právem se ptáte, ptám se já!" "Nu, jen tak - ze zvědavosti. Když tak hlasitě prohlašujete celému světu, že se chcete oženit, domníval jsem se, že smím zvědět, s kým." "Do toho vám nic není." "Máte pravdu. Ale nosíte turecký šat a mluvíte francouzsky, jak slyším. Jak to?" "Vy to děláte též. Jak to?" "Ano. Ale já jsem Francouz." Já také." "Vskutku? Uznáváte patrně jako já za lepší, strojit se všude podle místních zvyků?" "Ano." , Jsme krajané, které sem vítr zavál? Čím jste?" "Lodníkem." "Ach! Námořník?" Lord odpověděl tím slovem zcela náhodou, jak mu to slina přinesla na jazyk. Neuznával prostě za potřebné, říci neznámému pravdu, a nyní vysvětloval: "Námořníkem vlastně nejsem. Ale mám člun a převážím lidi z přístavu do města." Jak už řečeno, zapálil si lord na procházce doutník, aby povzbudil svou fantazii. Nyní setřepal z oharku popel, přiblížil tvář k tváři neznámého a učinil několik silných bafů. Doutník se rozhořel a osvětlil tvář muže, s nímž lord mluvil; Angličan sám pak z opatrnosti držel ruku tak, aby světlo nemohlo dopadnout na jeho tvář. Cizinec rychle ustoupil a nevrle řekl: "Co to děláte, člověče?" 255

"Svítím si na vás," odvětil suše tázaný. "To není třeba." "Ba je. Chci vidět, s kým mluvím." Jeho hlas byl upřímný a klidný, ale ten klid byl jen zdánlivý, neboť lord byl ve skutečnosti v hloubi srdce nesmíme zaražen; vždyť poznal právě člověka, kterého by se zde byl nejméně nadál: derviše Osmana! Jeho zvláštní tvářnost nebylo možné nepoznat, ačkoliv neměl na sobě oděv derviše. Lord se ovšem měl hned na pozoru, aby sám také nebyl poznán. Vtlačil si turban hlouběji do čela a pokusil se změnit i hlas. "Nemůžete z toho naprosto nic mít, i když uvidíte mou tvář," mínil derviš. "Jsem vám stejně neznámý, jako vy mně." "Ovšem. Netoužím také nikterak po tom, abych vás viděl, ačkoliv jsem si svítil. Doutník, žel, není pochodní." "Pročpak se tu vlastně procházíte?" "Hm! Z nudy a pak také trochu z neštastné lásky. Nechce mne." "Kdor "Lodníkova dcera. Protože jsem Frank, dala mi košem." "A vy teď běháte tmavou 'nocí a chytáte ztracený čas? To vám málo pomůže." "Nepomůže, vím. Ale co jiného mám chytat?" "Mohl byste již všelicos jiného chytit, jen kdybyste chtěl." "Co, napřfldadr "Na příklad bakšiš. Co tomu říkáte?" "Hm. Člověk se chápe každé příležitosti, aby něco vydělal. Mám vás snad někam přeplavit?" "Ne. Ale potřeboval bych vás k něčemu jinému. Máte čas?" Jak dlouho?" "Asi na hodinku." "Nebude-li to trvat déle, jsem vám k službám." "Dobrá. Ale musím dříve vědět, umíte-li mlčet." "Našinec to umět musí." "Dobrá, snad vám tedy mohu říci své tajemství." Derviš k němu přistoupil a řekl tajemně: 256 •

r "Potřebuji člověka, který by mi pomohl k tajnému vniknutí do jednoho harému." "Aj!" Lord úžasem až nadskočil, když uslyšel slovo harém, které po událostech dnešní noci ztratilo pro něho mnoho ze svých kouzel. "Co říkáte?" "Nic. Mluvte dál!" "Nu, věc je velice prostá. Mám totiž v harému jisté poslání - důvěrného rázu, jak snad pochopíte - - rozumíte mi?" "Dosud ne." "Poslání rázu tak důvěrného, že o něm nesmí zvědět živá duše, kromě mé vyvolené." "Ah, již chápu." "Má kráska pozvala mne na dnešek k sobě. Mám přelézt zeď a přijít do zahrady. Byl jsem tam již před půlhodinou. A považte, jakou mám smůlu! Zeď je příliš vysoká." "To je ovšem velice hloupé!" "A tak ona teď sedí v besídce v zahradě, a já jsem tady venku. Musel jsem se vrátit, a tu na štěstí potkávám vás, krajana. Jste neobyčejně dlouhý chlapík." "Rozumím!" "Postavím-li se vám na ramena, budu moci snadno přelézti zeď. Chcete mně pomoci?" V lordově hlavě honily se myšlenky a dohady. Ovšem, vytušil hned, že tu nejde jen o dobrodružství, nýbrž, a to mnohem spíše, o nějaké darebáctví, a zaradoval se proto nesmírně, že zde derviše potkal a byl jun zvolen za důvěrníka. Přesto však považoval za nutné, aby nedal na sobě nic znát, spíše chtěl své svolení dát až po jistém otálení. Proto odpověděl: "Hm, příjemná věc to právě není!" "Proč?" "Nu, pomáhat někomu přes zeď je vždy dost povážlivé a v jistých případech to může mít pro člověka ošklivé následky. Ostatně, co z toho budu mít?" 257

"Zpropitné, které jsem vám slíbil." "Ach, pravda. Kolik mi dáte?" "Kolik žádáte za hodinu?" "Ponechám to raději vaší

blahovůli." "Dobře činíte. Dám vám dva franky." "Diable? Dva franky? Musíte být velmi bohatý muž! Chtěl jsem žádati půl franku." "Nuže, jak vidíte, platím dobře. Souhlasíte tedy?" "Souhlasím. Dva franky bakšiše! Půjdu s vámi. Dá-li mi kdo tak skvělé zpropitné, skočím pro něho do ohně." "Snad vám dám ještě několikrát příležitost vydělat si slušný peníz. Budete-li si dnes počínat dobře, půjdeme tam zítra opět spolu." "Znamenitě! Ale teď mi konečně také povězte, kdo a co jste." "Eh, nebuďte zvědavý. Jsem toho názoru, že je lépe, nezna-jí-li se lidé, kteří se spolu pustí do podobného dobrodružství. Ostatně nejsem zdejší. Cestuji na zapřenou, a dnešní můj podnik má být jen malou upomínkou na Tunis." "Cestujete na zapřenou? Aj! Snad nejste dokonce nějaký znamenitý pán ze vznešeného rodu?" "Tak trochu. Ale teď pojďte za mnou a nemluvte již." Derviš kráčel napřed a po chvíli zabočil nalevo ze silnice. Objevily se jim tam temné obrysy rozsáhlé budovy, či spíše celé skupiny budov, a Britovi mžikem se mihlo hlavou, není-li to snad Bardo, rezidence tuniského beje. Derviš ho rychle vedl podél hlubokého postranního křídla těchto budov a pak podél předlouhé zdi. Nato se zastavil, ukázal nahoru a tiše řekl: "Zde je ono místo. Tady za zdí je besídka, o níž jsem se vám zmínil." Lord pohlédl nahoru na zeď a odpověděl: "Ano, vy sám nemůžete se přes ní dostat. Vystoupíte-li však na má ramena, bude to snadné." 258'

"Právě proto jsem si vás vzal s sebou." "Hm. A teď vidím, že tu vlastně ani nemusím čekat na váš návrat." "Proč myslíte?" "Vždyť zeď není tak příliš vysoká, abyste dolů nemohl seskočit sám." "Myslíte? Ach, to je důmysl! Poslyšte, kamaráde, mnoho moudrosti a chytrosti ve vás nevězí, ba ne!" "Co tím chcete říci?" "Nuže, není k tomu přece třeba mnoho rozumu, abyste uznal, že vás potřebuji k tomu, abyste mi na druhé straně pomohl vylézt na zeď dříve, než z ní zde seskočím." "Ach! To máte ovšem pravdu." "Tak vidíte! Musíte se mnou do zahrady, a k tomu mám zde dobrou pomůcku. Vzal jsem si na cestu provaz. Mám jej ovázaný kolem pasu. Pomůžete mi nahoru a sám vezmete pevně do rukou jeden konec provazu. Já se po provaze spustím na druhé straně dolů a budu jej pak držet tak pevně, abyste se mohl vyšplhat za mnou a pak seskočit do zahrady. Stejně se pak vrátíme ven." "Výborně! Provaz tedy máte. A jak vidím, máte sebou také nějakou brašnu. Ta vám bude překážet." "Mám v ní několik dárků pro osobu, kterou jdu navštívit. Nuže, vpřed!" "Ano, vpřed! Sepnu vzadu ruce, vy se na ně postavíte a pak mi vylezete na ramena. Pojďte!" "Tu brašnu mi nejdříve podržte - tak. Vytáhnu si ji pak nahoru po provaze. Držte ji však velmi opatrně. Je v ní několik maličkostí, které by se snadno mohly rozbít." Lord se chopil brašny; a hned si pomyslil, že bude dobře, dozví-li se, co obsahuje. Neměla žádné závěry, nahoře byla otevřená. Když derviš lezl nahoru přes zeď, sáhl lord rychle do ní a ucítil dosti dlouhý a silný nebozez, kulatý závitek, jejž považoval za kolečko jemného drátu, několik jehlic, podo- 259

bájících se jehlicím do vlasů, jenže delším a také silnějším, plechovou skřínku kostkového tvaru, asi coul vysokou, a ještě několik jiných předmětů, jejichž povahu nemohl hned uhodnout. V nejbližším okamžiku volal derviš přitlumeně, aby mu brašna byla podána, a zmizel s ní za zdí. Za malou chvíli lezl již lord za dervišem a šťastně se dostal na druhé straně na půdu zahrady. "Tak, tady jsem," řekl. "Co teď?" "Teď nic. Počkáte zde, dokud se nevrátím. Půjdu tam do toho kiosku." Kiosk stál zcela nablízku; byla to bílá stavba podoby pavi-lónku. Přesto, že byla tma, bylo ji jasně viděti. "Vaše Turkyně je tam uvnitř?" tázal se zvědavě lord. "Ano." "Pročpak vám nevyjde vstříc?" "Patrně nezpozorovala, že jsem tady." "Škoda! Rád bych se byl na ni podíval." "Co vás to napadá! Pozorovat obyvatelku harému! Jste blázen, člověče! Zůstaňte zde a neopovažte se přiblížit ke kiosku! Je nutné, abyste odtud dával pozor, zdali snad někdo nepřichází. Buďte obezřelý, abychom nebyli přistiženi!" "Kdo by sem mohl přijít a přistihnout nás?" "Jsou zde strážcové zahrady, jimž nelze věřit, ač nemyslím, že by některého z nich napadlo procházet se tak pozdě zahradou. Kdyby však přesto někdo přišel, lehněte jednoduše na zemi, abyste nebyl viděn. Považte, že ani já bych se pak nemohl dostat odtud, kdybyste byl přistižen!" Po těchto slovech derviš odešel tichými, sotva slyšitelnými kroky. Lord chvilku naslouchal. Hluboké noční ticho nebylo rušeno žádným zvukem. "To je zvláštní dobrodružství," myslel si. "Ten ničema derviš tam jistě žádnou Turkyni nemá. Má asi v úmyslu něco docela jiného, patrně nějaké darebáctví. K čemu má s sebou nebozez? K čemu je určen ten drát? Co je v plechové krabičce, u čerta? 260<

Nezůstanu tady stát, budu ho stopovat. Snad uvidím něco zajímavého." Lord si lehl do trávy, a po rukou i po nohou tiše lezl k budově. Když k ní dospěl, naslouchal pozorně delší čas, ale beze všecho úspěchu. Byl teď za zadní částí malé budovy, postavené ze dřeva. Má obejít roh, aby se dostal ku vchodu? Ne, to rozhodně nesmí učinit. Derviš by ho mohl zpozorovat, pojal by podezření a nedůvěru. Zůstal tedy klidně ležet. A dobře učinil, neboť po malé chvíli v dřevěné zdi, u níž ležel, zaslechl tichý, zvláštní šustot. Byl zajisté způsoben vrtáním - myšlenka na nebozez napadla lorda okamžitě. Přiložil rychle ucho na dřevo a položil na ně ruku. Skutečně! Ucítil již špičku nástroje, jež pronikla dřevem. Derviš zde vyvrtal otvor. "Proč to dělá?" tázal se lord s úžasem. "Je uvnitř a vrtá díru ven. Proč?" Vtom již byl nebozez stažen zpět, a když Angličan znovu opatrně ohmatával vzniklý otvor, ucítil v ruce slabé píchnutí. Způsobil mu je tenký drát, který byl dírou prostrčen. Derviš jej posunoval zevnitř tak dlouho, až drát byl několik metrů venku; pak přestal. "Drátové vedení!" řekl si lord. "K čemu? Má snad nějaký nekalý úmysl? Musím si dát dobrý pozor!" Naslouchal dále a zaslechl tiché kroky. Derviš vyšel z kiosku. Lordovi sotva zbyl čas, aby se odplazil kousek cesty, a již tu byl derviš. Skrčil se přesně tam, kde dříve byl lord, na místě, kde ve zdi vyvrtal otvor. Co nyní dělal, nemohl lord vidět. Za několik minut se derviš zvedl a odešel opět do budovy. Angličan se rychle zvedl, přihopkoval ke zdi a zkoumal záhadné místo prsty. Drát byl nyní zaveden k zemi a zde připevněn jakousi sponou, jednou z těch jehlic, které měl derviš v brašně. Zbýval tu pak drát dostatečně dlouhý, aby mohl být sveden ke zdi a přes zeď na ulici. "Hleďme, hleďme!" bručel si lord. "Teď již vím, co chce ten dareba a co má na mysli. Vskutku, vypadá to tak, jako by chtěl 261

zahradní domek vyhodit do povětří. V plechové krabici může být výbušná látka, a drát není vlastně ničím jiným, než elektrickým vedením. - Hm! Derviš a elektřina! Abych řekl pravdu, příliš se to k sobě nehodí. Ale což! Orient dohání

Evropu mílovými kroky, a proč by tedy derviš nemohl rozumět elektřině?" Pii svých úvahách nezapomněl lord na nutnou opatrnost, a učinil dobře, neboť za velmi krátkou dobu vyšel opět derviš z kiosku a pokračoval ve své tajné práci venku. Angličan se odplížil, ale zpovzdálí, leže na zemi, stále napjatě sledoval jeho počínání. Skutečně! Derviš připevňoval drát na několika místech a vedl jej podle zdi stále dál. Lord měl dosti času, aby ustoupil, i lezl po čtyřech rychle až k místu, kde měl čekat. Za malou chvíli nato objevil se derviš. "Nuže, kamaráde, pozoroval jste něco podezřelého?" tázal se. „Nic. Nikdo nepřišel. A ona - byla tam?" "Naštěstí ano. Ale právě se již chystala odejít, neboť čekala velmi dlouho." "Smluvil jste s ní příští schůzku?" "Ano." "Nu, a jak stojí věci?" "Znamenitě. Mám opět přijít zítra o půlnoci." "Výborně. A teď již půjdeme?" "Za chvilku. Abychom se zítra snáze dostali do zahrady, povedeme tento kus drátu zde po zdi nahoru a na druhé straně opět dolů. Rozumíte?" "Hm! Nerozumím, co nám to prospěje?" "Ne? Je to přece tak jednoduché! Zítra večer upevníme na tento drát, který bude lehce připevněn ke zdi, provazový žebřík, který si bude moci má přítelkyně snadno vtáhnout do zahrady. Pojďte. Jsme s tím hotovi." A tak byl s lordovou pomocí drát přehozen přes zeď a připevněn několika sponami do štěrbin. Pak oba muži vylezli 262

nahoru, aby drát na druhé straně spustili a rovněž připevnili. Byl tak tenký, že ani za denního světla nemohl být snadno zpozorován. Na zeď i ze zdi dolů dostali se týmž způsobem, jako před chvflí do zahrady. Tentokrát se však brašna nedostala Angličanovi do ruky. "Tak!" mínil derviš, když byli hotovi. "Vykonali jsme již vše, co bylo třeba, a můžeme jít. Počítám zítra s vaší účastí." Lord se rychle rozhodl. Vytáhl z kapsy nůž, otevřel jej a zarazil želízko rychle a tiše do štěrbiny ve zdi, aby místo snadněji nalezl. Umínil si, že hned teď půjde do Italského domu a že sem přivede svého synovce, aby s ním vyšetřil dervišovy spády. Pak kráčeli rychle a minuli také dům, jejž si najal Ibrahim pasa a v němž bydlel i derviš. Ten se však nechtěl prozradit tím, že by do něho vstoupil. Vedl svého průvodce mlčky dál až k akvaduktu, vodovodu, který přesto, že byl zčásti v troskách, podával dosud velkolepé svědectví o neobyčejné podnikavosti dřívějších století. Zde se derviš zastavil a řekl: "Nuže, rozloučíme se. Zde pod tímto zděným obloukem, u něhož stojíme, setkáme se zítra krátce před půlnocí. Je vám to vhod?" "Jistě," odpovídal lord, "neboť slíbil jste mi i za zítřek dobrý bakšiš, pravda?" "Ano. Slíbenou odměnu za dnešek dostanete hned," řekl derviš a sáhl do kapsy. V tom, když se ještě hrabal v penězích, zaslechl tiché zvuky, blížící se k nim do uvedeného domu. Byly to kroky dvou osob. "Někdo přichází!" zašeptal derviš. "Není třeba, abychom byli viděni. Buďte zticha a přitiskněte se ke zdi. Počkáme, až přejdou!" "Lehněte si raději na zemi. To bude lepší." Sotva to učinili, přicházeli zvolna dva muži, hovoříce tichými hlasy. K nemalému svému úžasu poznal lord, že oba ty hlasy zná. Proto s napětím naslouchal. 263

"Teď si už můžeme zapálit doutník," řekl jeden z nich. "Máš zápalku?" "Tady je." Slabý svit voskové zápalky ozářil na okamžik obličeje dvou evropsky oděných mužů, kteří se zastavili sotva deset kroků od ukrývajícího se lorda a derviše. Co si lord pomyslel při zvuku jejich hlasů, vědél teď s jistotou; poznal oba své známé - svého synovce Hermana a Paula Normana. Nedal najevo své překvapení ani zvukem, ani pohybem, za to derviš, který oba Evropany rovněž poznal, málem by se byl prozradil. "Alláh! Alláh!" zašeptal bezděky. "To jsou ti proklatí - -" V rozčilení promluvil hlasitěji, takže se Paul Norman otočil. "Slyšel jsi?" tázal se. "Zdá se, jako by zde někdo mluvil!" "Nic jsem neslyšel. Vzduch vane přes omšelé zdivo. Pojďme dál." Zvolna se vzdalovali k městu. Jakmile poodešli, derviš se rychle vzpřímil. Byl tak rozčilen, že si ani nevzpomněl na to, aby byl opatrný vůči svému druhovi. Udělal dva, tři rychlé kroky za odcházejícími, pak se zastavil a řekl s horečným chvatem: "Ah, ti proklatci jsou zde, oni jsou zde! Co tu chtějí? Jak se jim podařilo vyslídit, kam Ibrahim odjel? U čerta! Co teď? Musím jít za nimi a přece musím také - - domů!" Vtom ho něco napadlo. Rychle se tázal svého průvodce: "Vydělal jste si již dva franky. Chcete si jich vydělat ještě deset?" "Deset franků! Jak bych si nechtěl vydělat takové bohatství! Co mám dělat?" "Jděte tajně za těmito dvěma muži. Musím se dozvědět, kde bydlí. Běžte, běžte! Pryč, pryč! Zítra mi povíte, kam šli!" S těmi slovy strkal derviš lorda vpřed. Angličan šel dost nerad, a když se vzdálil tak daleko, že nemohl být již od akvaduktu dervišem pozorován, zastavil se a mrzutě zabručel:

"Hloupá věc, strašně hloupá! Chtěl jsem se přece plížit za dervišem, abych se dozvěděl, kde bydlí. To mne zajímá víc, než tam ti dva hoši. Ty jistě najdu, ale jeho -\ k ďasu! Chtěl domů a nějak příliš pospíchal! Jistě už nestojí tam dole u zbořeného oblouku, aby na mne počkal, až ho přijdu stopovat. Nezbývá mi tedy, než běžet za Heimanem." To také učinil. Když dobíhal k dvěma přátelům, ustoupili mu z cesty. Slyšeli jeho kvapné kroky a chtěli ho pustit mimo sebe. Lord se však zastavil a se smíchem zvolal: "Stůjte, chlapi! Sem s tím, co máte při sobě! Peníze nebo život!" "Co - - co je to?" zvolal Herman. "Vždyť je to lord!" "Skutečně!" zvolal také malíř. "Mylorde, jak sem přicházíte?" "Až vám to řeknu, velice se podivíte!" "Zajisté se vracíte ze slavného únosu tří dívek ze serailu?" "Nikoli. Únos se, bohudík, nepodařil, ale za to se mi tím lépe povedlo něco jiného. Hádejte, koho jsem potkal." , Jak bychom to mohli uhodnout. Řekněte nám to sám." "Derviše!" "Tak?" To ovšem neznělo příliš překvapeně, a lord byl tím téměř pohněván. "Tak? To je celá vaše odpověď?" "A co jiného máme říci?" "Máte se divit, yes, velice divit Máte aspoň překvapením sprásknout ruce nad hlavou." Malíř se zasmál. "Smějete se? To je neslýchané! Jste nevděčníci, oba, yes! Najdu chlapa, kterého tak horlivě hledáte, a vám je to lhostejné! Což si toho vůbec neváží te?" "Vážíme. Ale my jsme našli mnohem více." "Tak? A co?" "Celé pašovo hnízdo, Čitu, Zykymu, krátce celý harém." 265

"Thunder-storm! A kde?" "V letohrátku za akvaduktem." A" "Za vodovodem? Tam tedy bydlřT derviš?" "Patrné." "Ten zuřil, když vás videi!" "Derviš nás viděl?" "Nu ovšem. Stál jsem při tom. Chtěl za vámi běžet, ale pak si to rozmyslel a poslal mne. Dá mi deset franků, až mu zítra řeknu, kde bydlíte." "Vás že za námi poslal, říkáte?' "Ano, ano," pokyvoval lord. "Musím vás stopovat." "To je ovšem velice podivné! Pokud vím, nebyl vám derviš dosud příliš nakloněn." "Nepoznal mne dnes. Byla tma, a pak mám na sobě turecký oblek. Ah, zažil jsem velké dobrodružství a při

tom jsem se zachoval tak neobyčejně chytře. Však uslyšíte! Budete se divit, divit v nejvyšším stupni!" "Pojďte tedy a vypravujte." "S radostí. Ale dříve mi povězte, co jste hledali tak pozdě v noci zde za městem?" "Byli jsme v pašově zahradě." "Mohl jsem si to myslet. Viděli jste tam někoho?" "Nejen viděli, docela i s někým mluvili." "S Čitou a se Zykymou?" "Ano." "Ale to mně musíte vypravovat! Hned! Okamžitě!" "Uslyšíte všechno. Ale nejdříve se musíme rozhodnout, kam teď vlastně půjdeme. Myslím do města." "Ne, do města nepůjdeme. Musíme někam jinam. Zde na silnici se ovšem nesmíme dlouho potloukat, nebo by nás mohl derviš ještě zpozorovat. Zabočme tedy zde nalevo, vysvětlím vám hned, proč je to třeba."

Kapitola jedenáctá MÍSTOKRÁLOVA ZAHRADA

Ve chvíli, kdy Paul Norman a Herman Vallert rozjařeni zprávou arabadžiho opouštěli Italský dům, neměli vlastně jiný úmysl, než vyšetřit polohu budovy, v níž bydlel pasa Ibrahim a v níž také měly být obě hledané dívky vězněny. Ale když dům podle Saidova popisu objevili, rozmysleli se jinak. "Obejděme to stavení!" navrhl podnikavě Herman malíři. "Budiž. Pojďme však tiše, aby nás hlídač nezaslechl." "Co říkáš, nemohli bychom se snad odvážit do zahrady?" "Hm. Kdyby to bylo možné a proveditelné, nenamítal bych nic. Považ, je tam Čita, a já stojím zde! Mám ještě něco vysvětlovat?" "Nemusíš. Ale strážce, ten strážce, o němž mluvil arabadži! Snad je nablízku." "To nemyslím. Harém, jak jsme slyšeli, je v podkroví, jehož okna jsou obrácena směrem k městu. Strážce se bude patrně zdržovat nejvíce tam." "Pak bychom se snad mohli odvážit." 267

Při těch slovech sáhl malíř odhodlaně mezi mřížoví zahradní branky a odstrčil zevnitř závoru. Podařilo se to beze všeho hluku. Pak rychle otevřel branku. Ozval se pronikavý skřípavý, daleko slyšitelný zvuk otvírajících se veřejí. Herman se tím nesmírně poděsil. "Prokletá branka! Pryč odtud! Je po všem. Musíme zmizet co nejrychleji!" zašeptal nervózně a již táhl malíře od branky. Ten ho však zadržel. "Počkej, zkusíme to přece. Rychle dovnitř!" Malíř vstrčil překvapeného přítele do zahrady, zavřel branku, která opět pronikavě zaskřípěla, zastrčil závoru a táhl pak Hermana kus cesty za sebou. "Sem," šeptal. "Sem zalezeme do trávy a přitlačíme se těsně k plotu - tak!" Sotva to udělali, přiblížily se spěšné kroky. Hlídač šel kolem nich, a to tak blízko, že ho málem mohli chytit za nohy. Mířil k brance, kterou podezíravě prohlédl, otevřel ji, zase zavřel a pak, mruče nesrozumitelně jakési kletby, zvolna se vracel na své původní místo. Sotva zmizel, oba přítele se opatrně plížili po rukou i po nohou podél plotu, a záhy spatřili pavilón, ovšem jen v obrysech, protože byli od něho dost vzdáleni a noc byla temná. "Zůstaň tady!" zašeptal malíř. "Odvážím se sám blíž. Chovej se zcela tiše, dokud se k tobě nevrátím!" Pak pomalu postupoval k budově. Netrvalo dlouho a zaslechl kašlání, které mu prozradilo, kde je strážce. Tam, kde trávník hraničil s písčitou cestou, vedoucí kolem domu, za vysokým, živým plotem, který obklopoval zahradu, seděl hlídač na kamenné lávce. Ač to bylo velmi nebezpečné, přece se malíř odvážil skoro až k němu. Odtud již mohl rozeznat podrobnosti domovního štítu. Zpozoroval jakousi pavláčku, spočívající na dvou dřevěných sloupech- Nad ní byly dvě okenice; jedna z nich byla zavřená, druhá však otevřená, což jistě mohl usoudit jen z toho, že mezi 268'

mřížovím se jevila tma hlubší než u prvního okna. Paul Norman setrval chvíli na svém místě, když však viděl, že strážce zde asi setrvá delší dobu a že nejeví chuť opustit lavičku, vrátil se k svému druhovi. "Nuže! Viděl jsi něco, co by nám bylo příznivé?" "Příznivé i nepříznivé. Především je tam jakási veranda, na niž není těžké vylézt. Nahoře jsem zpozoroval otevřenou okenici." "Výborně! Můžeme tedy aspoň nahlédnout dovnitř." "Bohužel ne! Strážce seděl právě pod oknem na kamenné lávce." "Hloupý chlap!" "Naopak, je velice chytrý, což je pro nás ovšem nadmíru nepříjemná okolnost Kdybychom aspoň jistě věděli, že ženy bydlí tam nahoře." "Arabadži to řekl, a ten to přece ví." "Nuže, pak navrhuji toto: Jeden z nás přiláká na sebe strážcovu pozornost, a druhý zatím vyleze nahoru. Uděláme to?" "Ano. Když už jsme tady, tak se odvážíme. Jdi ty! Máš nahoře Čitu, která tě potřebuje, kdežto Zykyma není tak netrpělivá." "Dobrá, přijímám toto rozhodnutí." "Úkol odvést strážce převezmu já. Půjdu na druhou stranu domu, způsobím tam hlomoz a zmizím. Než se hlídač vrátí, můžeš být nahoře." "Jen dej pozor, abys nebyl dopaden." "Neboj se. Doufám, že si s ním pěkně zahraji na slepou bábu. Rozhodně ho zaměstnám nejméně na pět minut od chvíle, kdy opustí lavici." "Můžeš na něho také házet kamínky, kterých je tady v trávě dost." "To již ponech mně. Ale jak se dovím, že chceš opět dolů?" "Dám znamení, které strážci nebude nápadné. Napodobím cvrkot cvrčka." 269

"Dobrá, cvrkat umíš, jak vím, dobře. Nuže, začneme! Je po půlnoci a musíme využít tmy." "Ano, už jdu. Dej mi jen minutu času, abych se co možná nejvíce přiblížil k oknu. Pak začni." Malíř lezl opět k lavičce a lehl si přímo za ní do trávy. Nemusel dlouho čekat; na druhé straně domu se ozval brzy šustot, jako by se něco pohybovalo v křovinách, a hned nato hodil Herman první kámen. Hlídač vyskočil a naslouchal. Za několik minut dopadl druhý kámen a opět se ozval šustot ve větvích. Strážce zabručel do vousů kletbu a vyřítil se tím směrem. Sotva malíř spatřil, že mizí za rohem, vyskočil a běžel k domu. Chopil se sloupu - trojí, čtverý mocný rozmach a byl nahoře. Pak se položil na stříšku. Ježto se spínání neodbylo bez hlomozu, zastavil se a čekal. A dobře udělal, neboť v té chvíli se skokem vracel hlídač, zastavil se, naslouchal, díval se nahoru i kolem, přecházel sem a tam a bručel tak hlasitě, že to Paul slyšel až nahoru. V tomto osudném okamžiku hodil Herman nový kámen,? a strážce se opět vydal na druhou stranu. Malíř se mžikem zvedl. Před chvílí vskutku dobře viděl. Nahoře byly dvě okenice,] jedna otevřená, druhá zavřená. V první se objevilo právě cosij bílého. "Je tu někdo?" tázal se turecky přitlumený dívčí hlas. "Ano," zašeptal malíř. "Je tu někdo a ptá se, kdo jsi?" "Zykyma," zněla tichá odpověď." "Ustup od okna!" Bílá postava hned zmizela, a za několik okamžiků vhoupl se Paul Norman dovnitř. Mlčky zůstal chvíli stát u ok a díval se dolů. Viděl, že se hlídač vrací a přechází dole budovy. Teprve teď se noční návštěvník odvrátil od okna do temr pokoje. Zykyma stála u něho. Klidně ho uchopila za a zašeptala: 270'

"Norman effendi! Alláh buď pochválen! Kde je Vallert effendi?" "Stojí dole v zahradě. Povez mi, kde je Čita!" "Vedle. Spí." "A ty nespíš?" "Bděly jsme obě dlouho do noci, neboť jsme dnes uslyšely radostnou zprávu, že jste v Tunisu. Nemohla jsem proto vůbec usnout." "Řekl vám to Said?" "Ano. Čita měla nesmírnou radost, ale přece jen usnula únavou. Nespala mnoho předešlých nocí, stále jen bděla a plakala. Mne však spánek nezmohl. Když jsem zaslechla vrznutí zahradních dvířek, zdálo se mi, že to nemůže být nikdo jiný, než vy. Vstala jsem z lůžka, aniž jsem budila Čitu, a teď tě vidím před sebou! Ó, svatí kalifové! Opět můžeme mít naději!" "Ne! Naději ne, nýbrž jistotu. Ale nemohl bych promluvit s Čitou?" "Můžeš, ale musím k ní dříve sama, abych ji probudila. Zde je můj pokoj; vedlejší pokoj patří jí. Počkej tady." Odešla do druhé místnosti, a malíř zůstal ve tmě. Jeho napjatý sluch rozeznal záhy nato dva tiché hlasy, pak přitlumené zvuky - několik kroků se ozvalo. Pak se měkká, teplá ruka dotkla jeho paže a nesměle ho uchopila za rukáv. Poznal ji - bylo to Čita. Chopil se jejích rukou a horečně je stiskl. "Čito! Má květino, má malá dívenko, jsi to ty? Konečně tě opět mám! Teď, teď je zas všechno dobré. Milá, ubohá, co vše jsi musela vytrpět!" Čita neodpovídala, zdálo se, že celé její tělo se chvěje vzlykotem, jejž neuměla potlačit. "Promluv na mne, promluv jen jediné slovo!" prosil ji. Ani teď neodpovídala, rozčilení ji zcela přemohlo. Malíř trpělivě chvfli čekal, pak náhle vybuchl: 271

"Ne, nenechám té tu již ani okamžik! Ty se tu trápíš! Půjdeš se mnou hned!" "Ne, není to možné," konečné pronesla. "Nemohla bych dnes sebou vzít svou matku." "Proč ne?" "Ty nevíš! Uklouzla dnes a spadla se schodů, takže nemohla vstát ani jít. Přišel lékař, který ji obvázal a řekl, že se nesmí pohybovat, ano, že nesmí být ani vynášena po schodech." "Běda! Neřekl, kdy bude opět zdráva?" "Neřekl. Chtěla jsem u matky zůstat, ale - -" Čita se zarazila. "Nuže? Nedovolili ti to?" "Ó, dovolili by to, ale já přece nemohu, neboť Zykyma je nahoře, a já musím být s ní. Ona mne chrání." Opět pocítil Paul Norman mocnou lítost s osudem této křehké a neštastné dívky. "Milá, ubohá Čito! Jak strašný je tvůj život, jak mnoho asi trpíš! Nesmírně jsem se zděsil, když jsem v Cařihradě přišel k Barišovi a uslyšel, že jsi prodána!" A teď začalo vypravování o odloučení, žalu, touhách a nadějích dvou mladých srdcí. Zykyma je nerušila, zůstala ve vedlejším pokoji. Teprve když poznala, že vzrušení obou se uklidnilo, vešla a zúčastnila se hovoru. Paul Norman se od ní dověděl, že také venku před oběma pokojíky leží strážce. Avšak nepovažoval za příjiš těžké dostat se odtud přesto, že nesměl použít násilí; litoval jen toho, že Čitina matka ochuravěla. Uznával, že v této chvíli není možné nic podniknout. Ujednali však, že Said přinese zítra zprávu do Italského domu a že bude vůbec podávat zprávy co nejčastější. Podle nich pak chtěli oba přátelé určit, co se stane. Rád, velmi rád by byl zde Paul Norman ještě zůstal, když však pohlédl oknem a spatřil na východním obzoru první šedivé paprsky dne, pochopil, že musí odejít, neboť nebezpečí, v němž 272'

zde byl, zdvojnásobovalo se každým okamžikem k blížícímu se jitru. Přistoupil k okenici, položil si dlaň na ústa a napodobil hlas cvrčka, znamení, které měl s Vallertem smluveno. Netrvalo dlouho, a strážce dole pod okny se zvedl a zmizel za rohem budovy. Malíř se krátce rozloučil se Zykymou, pohladil láskyplné Čitu a vyhoupl se na balkón. Pak seskočil a velikými skoky hnal se přes písčitou cestu do trávy, do níž zapadl několik vteřin před tím, než se na stezce objevil opět strážník. Odtud lezl tiše a opatrně po zemi až k plotu. Herman tam nebyl, ale záhy přišel. "Bohudík!" řekl, oddychuje zhluboka. "Mel jsem o tebe starost. Vždyť jsi tam byl celou věčnost!" "Myslím, že to byla jediná minuta." "Nuže, jak se jim daří? Mluvil jsi s nimi?" "Dovíš se všechno, ale především pryč odtud! Za chvilku začne svítat." "Dnes nelze již nic podniknout, pravda?" "Ne. Jen pojď! Pospěšme si!" Za několik minut octli se oba přátelé na silnici a oddechli si volněji. Teď teprve začal malíř vypravovat, a Herman mu tiše naslouchal. Volnou chůzí dospěli až k starému vodovodu, který minuli, aniž zpozorovali derviše a lorda, ukrývající se pod jedním z oblouků staré stavby. Krátce nato, jak jsme již vypravovali, dohonil je Angličan, aby je k jejich úžasu zavedl k zadní zdi zahrady, do níž provázel derviše. Když vyslechli podivný lordův příběh a vypravování o tajemném dervišově kutění v kiosku zahrady, která, jak se zdálo, patřila k Bardo, sídlu místokrálovu, souhlasili oba přátelé s tím, že účel dervišova počínání nutno nějakým způsobem vyšetřit. Bylo zcela jisté, že jde o darebáctví, které je nutné co nejrychleji překazit. Naslouchali lordovu vypravování a přerušovali je vlastními výklady a dohady, dospěli k zahradní zdi a našli snadno místo, 273

v němž trčel Angličanův kapesní nůž, zanechaný zde jako| znamení. Bylo to dobré opatření, neboť zeď byla dlouhá a neje- i vila jiných známek, podle nichž by bylo lze místo určit. Po krátkém rozhovoru dohodli se všichni tři, že přelezou zeďf podobně, jako to učinil lord s dervišem, a že si podrobněji < prohlédnou tajemné dervišovy přípravy v kiosku dříve, nežj o tom podají zprávu na strážnici v Bardo. David Lindsay opřel svou dlouhou postavu o zeď a posloužil mladým mužům jako živý žebřík, po němž se snadno dostali na $ hřeben zdi. Pak jim hodil svůj kožený opasek a když zachytil jeden jeho konec, lezl za nimi. Oba přátelé silně zatáhli za druhý konec a tak se dostal i lord nahoru. Pak seskočili do zahrady. Když se přesvědčili naslouchánim, že nikdo není nablízku, vedl je Angličan ke kiosku, kde derviš vyvrtal otvor. Zjistili přítomnost drátu, který opatrně ohmatali, a pak vešli do za-J hradního pavilónu. Dveře byly otevřeny. Rozškrtnuvše zápalku poznali, že jsou v místnosti úplně bez | oken. V jedné stěně byl výklenek a před ním dřevěný, nízký \ podstavec, na němž ležela drahocenná poduška. Jinak nebylo;j v celém prostoru nic než koberec, který pokrýval celou podlahu. "Well! Zdá se, že to není obyčejný zahradní kiosk," mínil lord. í "Ne," odpověděl malíř. "Vypadá to jako modlitebna. TentQJj výklenek, nemýlím-li se, určuje kiblá, směr k Mekce, k všichni musulmani při modlitbě obracejí tvář. A na tomto pod j stávci patrně klečívá ten, kdo se modlí. Protože je zde jen jednal poduška, lze s jistotou tvrdit, že tato modlitebna bývá použřvánáf jen jednou osobou. Něco mne napadá. Jsme-li v Bardo, v zahra | dě místokrálově, pak návštěvníkem tohoto kiosku může jen - -" "Bej," dodal Herman." "Ano, bej. Mohamed es Sadok pasa. Můj Bože! Tedy na něli je připraven tento útok! Na mou věru, jsme na stopě atentátu Podívejme se, kudy probíhá drát." 274'

Rozsvítivše novou zápalku, našli záhy místo, kde drát vnikal dřevěnou zdí dovnitř. Táhl se pod kobercem při zdi k podstavci kiblá. Tento podstavec byl vysoký jen asi čtvrt metru, a jak již řečeno, byl přikryt poduškou. Pod ní končilo drátové vedení, a to, jak lord předpokládal, v plechové krabičce. Byla umístěna tak, že nemohla být nikým zpozorována. "Hang it all! Co tomu říkáte?" tázal se lord. "Vražedný úklad," mínil malíř, "zcela jistě vražedný úklad. Atentát na beje!" "Excellently! Znamenitě! Bohudík, že jsem potkal toho ničemného derviše! Teď ho máme, chlapa! Bude zatčen, Bašto-náda! Výprask! Provaz! Věry well!" "Musíme učinit oznámení. Nevíme ovšem, kdy má být čin proveden. Ale ohlasme to hned! Nesmíme přijít pozdě!" "A komu to ohlásíme? Navrhuji vyhledat mého přítele Kára ben Nemsi, yes. Bydlí v Bardo, je tady, jak mi psal. Znamenitý chlapík. Dobrý stopař, yes. Chytne derviše za pačesy, well!" "To by vskutku bylo nejlepší, nevíme však, kde bydlí, ani jak se k němu dostaneme. Kdož ví, zdali vůbec někdo v celém Bardo v tuto dobu bdí. Nu, pojďme přímo k zámku, uvidíme, jak a kdo nás přivítá." Zahrada byla rozsáhlá a nádherná, jak pozorovali v onom zvláštním mihotavém šeru, které předchází příchodu jitra. Prošli hájem oranžovníků, pak pěstěným parkem, a kolonádou cypřišů dospěli k zadnímu průčelí budovy, která tvořila levé křídlo zámku. Okna směřující do zahrady byla rozdělena beze všeho pořádku a jen jediné z nich bylo osvětleno. Bylo to okno v přízemí, uzavřené okenicemi z dřevěných prkének, úzce k sobě přiřaděných, přece však dostatečně volných, aby skulinami pronikalo světlo. Podobných okenic se užívá v Orientě všude, ovšem ve dne bývají vždy dobře uzavřeny, aby chránily místnost před sluncem a žhavým vzduchem tetelícím se venku. Ze stejných důvodů mají orientální domy jen málo oken a malých rozměrů. •275

Herman byl první, kdo přikročil k oknu a nahlédl skulinou dovnitř. Trhl sebou překvapením. "U Joviše! Máme štěstí!" zašeptal. "To je právě on!" "Kdo?" ptal se lord. "Podívejte se sám. Náš známý ze Zlatého rohu a židovského hřbitova. Váš Kára ben Nemsi." Lord nahlédl dovnitř a jeho tvář se zašklebila nejrozkošnějším úsměvem, jakého byla schopna. , Je to on, yes! Sedí tam a píše, a vůbec netuší, že starý David Lindsay je lady za oknem. Bude překvapen tento master, yes, velice!" "Dovolte, zaklepám," řekl malíř. "Stop, hochu! To ponechte mně!" řekl lord. A zlehka zaťukal na dřevěnou mříž. Za okamžik otevřelo se jedno z okenních křídel a ozval se hlas: "Kdo je venku?" "Tři ubozí, chudí pocestní." Po této odpovědi rozletělo se i druhé křídlo okenice a to tak prudce, že udeřilo lorda, který stál těsně u okna, citelně do nosu. V okně se objevila tvář muže. "All devils!" vykřikl lord a zuřivě si mnul hřbet svého nosu. "Tak jsem si tohle překvapení nepředstavoval, master Charley! Nemůžete otvírat okno pomaleji, he?" "Kdo - co - ah, je to možné? Heigh day, sir David! Jste to opravdu vy?" "Yes - jsem to já, velevážený sire - oh, aby vás čert spral!" "To je radost! Počkejte, hned jsem venku!" Zmizel od okna, a po chvíli přichvátal od levého rohu budovy muž, oděný jen v košili a lehké spodky, s trepkami na nohou, týž, kterého oba mladí muži poznali v Cařihradě na Zlatém rohu. Neohlíže se na ně, přistoupi Kára ben Nemsi k lordovi a srdečně ho pozdravil. 276'

"Lord David Lindsay zde, v Bardo! Dostal jste tedy mé psaní, mylorde?" "Ovšem," odpovídal lord, potřásaje mu pravicí mocně rukou, levicí drže si nos. "Dostal psaní, yes, okamžitě na loď, rychlá jízda, dnes ráno v Tunisu, well." "A jak přicházíte do zámku? Vpustili vás v tuto dobu?" "No. Přelezli jsme zeď." "To snad ne?" "Proč ne? Nebo myslíte, že jsem přes ní přeletěl?" "Nikoli. Nejste vlaštovka." "Ani špaček, co? Nu, chceme vám říci něco nesmíme důležitého. Pustle nás dovnitř!" "Ovšem, jen pojďte! Tito pánové - - -" "Jsou to moji dobří přátelé. Přece je znáte?" "Ah! Master Vallert a Norman! Výborně! Prosím, pojďte za mnou. Zavedu vás do svého pokoje. Pohovoříme si." Následovali ho k postrannímu vchodu do budovy, pak několika chodbami do skromného, čistě vybíleného pokojíka s prostým ložem, pokrytým houní, a velikým stolem, na němž se válelo množství popsaných listů papírů. V koutě leželo arabské sedlo, za ním visely na hřebíku dvé pušky, menší s podivným závěrem, větší, těžká gun, připomínající ručnici na slony. "Bydlím zde jako host Kriigera beje, velitele tělesné stráže místokrálovy," vysvětloval Kára ben Nemsi, nabízeje lordovi křeslo. "Gentlemen, buďte mi vítáni a povězte mi, jak je možné, že vás tu vidím." "Jak?" řekl lord. "Nu, jen otevřte trochu oči, starý tygrobijče, a poznáte hned, jak je to možné. Uvidíte nás v životní velikosti." "Ano," zasmál se hostitel, "jenže nesmíte mou otázku brát tak přesně a doslovně, mylorde. Ptám se proto, poněvadž nechci věřit, že byste byli skutečně lezli přes zeď. Patrně jste žertoval, sire?" "Žertoval? Co vás napadá! Mluvil jsem naprosto vážně. Přelezli jsme zeď a dostali jsme se do zámku zadem přes zahradu!" 277

"Hm. Takové nevšední počínání by ovšem musilo mít nějakou příčinu. Doufám, že se ji dovím." "Příčinu? Yes! Velmi zajímavou příčinu, well. Příčina proč přicházíme je tahle: chceme tuniského beje varovat před atentátem." "U kozla! Posedl vás čert, mylorde?" "Sotva. Odhalili jsme přípravy k vražednému útoku na vladaře. Zjistil jsem to čirou náhodou. Někdo chce beje vyhodit do povětří." "To je skoro neuvěřitelné. Kdy a kde?" "Kde? V zahradním kiosku. A kdy? Patrně při modlitbě." "A kdo chystá ten atentát? Jak jste se o něm dozvěděli?" "To je, drahý sire, dlouhá a zapletená historie, kterou bych musel vypravovat pěkně od Adama. Především: lord David Lindsay hledá příbuzné." "Hm. Nápis slibuje mnoho, ale poslyšte, co stojí pod ním!" "Well!" Lord vytáhl tašku s doutníky, nabídl každému po jednom, sám labužnicky zadýmal a počal vypravovat. Když dospěl k určitému místu, předal vypravování Hermanovi, který vylíčil nešťastné osudy své rodiny. Konec příběhu - události dnešní noci - vyprávěl opět lord. Svítalo již, když v modrém kouři doutníků doznívalo lapidární lordův popis tajných dervišových příprav v zahradním kiosku. Kára ben Nemsi naslouchal napjatě a jen občas stručným dotazem vyžádal si objasnění o té či oné podrobnosti. Nakonec živě prohodil: "Stalo-li se to všechno vskutku tak, jak vypravujete, mylorde, a já o vaší pravdomluvnosti ani trochu nepochybuji, pak jste zachránil život Mohamedu es Sadok pašovi a prokázal jste mimoto znamenitou službu i mému příteli, Kriiger bejovi. Atentát je tedy chystán v kiosku es sallá." "Co znamená to slovo?" "Kiosk modlitby. Vražda je patrně připravena na třetí hodinu po poledni." 278'

"Jak to můžete vedet?" "Je všeobecně známo, že místokrál koná v kiosku jen jedinou pobožnost, totiž el asr, modlitbu o třetí hodině odpolední. Denně, jakmile muezzin z minaretu vyvolá věřící k modlitbě, odchází bej do kiosku a setrvá v něm zpravidla čtvrt hodiny. Vrahové by tedy měli plných patnáct minut k vykonání zločinu." "Vymyslili to tedy dobře? Úklad je nebezpečný?" "Tak nebezpečný, že se skoro nemohl nepodařit. Ano, lze říci, že vrah by vůbec ani nebyl vypátrán, kdyby se jeho plán uskutečnil. Není vlastně třeba spěchat, ale přesto přece bude nejlépe, oznámíme-li věc Kriiger bejovi hned. On jako plukovník tělesné stráže místokrálovy je osobně zodpovědný za život vládce. Dám ho hned zavolat." "Jakže? Chcete ho budit tak časně?" "Za těchto okolností se toho odvážím." "A Kriiger bej má přijít sem k vám?" "Zajisté. Kdybych šel k němu já, vzbudil bych pozornost. A my musíme záležitost vyšetřit ve vší tajnosti, jinak by se vrah brzy dozvěděl o svém prozrazení. Snad má v paláci spojence. Dovolte!" Napsal rychle několik řádek na list papíru, dal jej do obálky, zapečetil a pak zatleskal rukama. Objevil se černoch a hluboce se uklonil. Dostal list a tichý rozkaz, načež rychle odešel. Když to bylo obstaráno, zavedl Kára ben Nemsi řeč na soukromé záležitosti přítomných - především na nejbližší úmysly lordovy. Nebyli ještě s vypravováním hotovi, když kdosi zaklepal na dveře, vedoucí sem z vedlejšího pokoje. Kára ben Nemsi vstal a vyšel ven. Tam stál v ranním pološeru plukovník tělesné stráže. Byl oděn poněkud nedbale; zlatem pokrytý kabát uniformy neměl zapnutý u krku, zřejmě jej oblékal ve spěchu. Jeho zarudlý obličej, vroubený mohutným plnovousem, nejevil sice v této chvíli příliš přívětivosti, přesto byla v něm vepsána vrozená dobromyslnost, přirozené dobráctví člověka, který rád 279

žije a rád nechá jiné žít. Široký, poněkud nízký nos plukovníkův jevil ono podivuhodné zabarvení, jaké by se u přísně věřících musulmanů, jimž je požívání jistých nápojů přísně zakázáno, vlastně nemělo vyskytovat, avšak tato známka, za jiných okolností tak podezřelá, nemohla udivit nikoho, komu byla známa zvláštní minulost tohoto muže, jejíž jedna nemálo význačná kapitola byla prožita v braniborském pivovaře. Ať to zní jakkoli podivuhodně, tento tuniský plukovník a "pán zástupů" místokrálových byl kdysi pouhopouhým sladovnickým, potulným příslušníkem cechu Gambrinova kdesi v Branibořích. Jeho život byl kusem pravého románu. Z braniborské marky, kde prožil mládí jako sladovnický chasník, vyhnala ho neklidná krev do ciziny, a po mnohých toulkách a bloudění dostal se přes Uhry, Balkán a Turecko až do Tunisu, kde se dal naverbovat k vojsku. Neměl sice školního vzdělání, byl však dobrý voják, svědomitý a svého druhu i chytrý chlapík, neznal strach, a tak snadno dosáhl postupu. Jeho kariéra byla skvělá. Sám bej si ho oblíbil, zvolil ho za svého důvěrníka a konečně mu svěřil i jedno z nejvyšších důstojenství: jmenoval ho velitelem své tělesné stráže. V Tunisu nebylo toho času nad něho vojáka populárnějšího a více oblíbenějšího, jak u vladaře, tak u armády. To tedy byl Kriiger bej, muž, kterého dnes časně vyburcovali ze spánku, aby vyslechl zprávu našich přátel. Vstoupil do místnosti bez pozdravu. "Zde je tvé psaní," řekl, vraceje lístek Kára ben Nemsimu. "Proč jsi mne dal tak časně budit a proč jsi chtěl, abych k tobě přišel oklikou?" Při těchto slovech se zdálo, že Kriiger bej není dobře naladěn. Žádný jeho přítel, ani ten, kterého nejvíce vyznamenával, neodvážil se nikdy budit velitele tělesné stráže ze spaní. Kára ben Nemsi klidně odpovídal: "Jde o život samého vladaře. A kdybys nepřišel tajně, snad bychom vrahy nechytili." 280'

"Život vladaře? Vrazi? Slyším dobře?" "Slyšíš dobře. Říkal jsi mně sám, že Ibrahim pásaje v Tunisu pod cizím jménem, aby vypátral jednání a úmysly bejovy. Domníval jsi se, že se ho nemusíš strachovat. Váhal jsi nastoupit cestu, kterou ti doporučovali tvoji agenti. Dnes poznáš, že měli pravdu. Ibrahim pasa chce zavraždit beje, až se bude modlit." "Dokaž to." "Přesvědčíš se na vlastní oči." A Kára ben Nemsi vypravoval vše, co slyšel od lorda a jeho průvodců. Kriiger bej naslouchal zdánlivě klidně, ale když vypravěč domluvil, vybuchl: "Všichni duchové dobří! Pokládal by kdo něco podobného za možné? Ti psi, synové psů a potomci psích synů! Na vladaře zachtělo se jim vztáhnout své nečisté tlapy! Mne chtěli uvrhnout v zkázu a na mou hlavu nakydat hanbu! Pojď! Pojďte všichni! Musím na vlastní oči vidět, jak se přichystali k svému černému činu! Doprovoďte mne do kiosku es sallá!" "Sečkej chvíli!" zadržel ho Kára ben Nemsi. "Bylo by nápadné, kdyby se tito pánové objevili v zahradě a poblíž kiosku s tebou. Vzbudilo by to rozruch, kterého se musíme uvarovat. Je možné, že vrahové mají v paláci zvědy, a pak by se snadno domysleli, že jejich úklad je odhalen." "Máš pravdu," odpověděl Kriiger bej po chvíli přemítání. "Pojďme do kiosku jen my dva - sami. A pak hned k vladaři!" Odešli, a tři přátelé zatím čekali. Domnívali se, že někdo záhy přijde, aby se jich vyptával, ale zmýlili se. Seděli jistě už celou hodinu ve světnici, a dávno již nastal den, když se konečně vrátil jejich hostitel, Kára ben Nemsi. "To je dost, že přicházíte!" uvítal ho lord. "Myslíte opravdu, že zde máme zůstat sedět, zatím co vy a váš Kriiger bej budete běhat za povyražením a zábavou? Upozorněte plukovníka, že s lidmi, kteří přinášejí takové zprávy, mělo by se jednat s větší pozorností." 281

"Rozumím. Ale Kriiger bej k vám není nepozorný. Uložil mi, abych vás pozdravil." "Pozdravil? Nu, dobrá. A co dál?" "To je všechno." "Tak? Nuže, pak ho pozdravte také ode mne a řekněte mu, že jsem s ním hotov!" "Dobrá, učiním to." "A že se mu poroučím. Že odcházím z Bardo!" "Tak rychle? Doufal jsem, že se mnou vypijete kávu!" "S vámi ano, ale s ním ne! V budoucnu mi bude nadmíru lhostejné, bude-li kdo mít v úmyslu vyhodit vladaře do povětří." Rozmrzelost lordova působila tak směšně, že se Kára ben Nemsi dal do smíchu. "Cože? Vy se smějete?" zvolal uražený Angličan. "Ale to je od vás nehezké, sire! Myslím to dobře, a za všechnu mou vážnou snahu se mi dostane od vás smích! Farewell - sbohem! Odcházím, abych se již nikdy nevrátil do tohoto nehostinného domu!" "Snažně vás prosím, mylorde, abyste zůstal!" "Ani mi nenapadne!" "Jakže! Opravdu se nechcete zúčastnit onoho zajímavého výslechu, k němuž jste pozván?" "K jakému výslechu?" "Nu, je přece známo, že Mohamed es Sadok bej je soudce přísný a spravedlivý, a při tom neobyčejně rychlý. Nerad přenechává rozsuzování jiným. Můj přítel Kriiger bej byl jím právě přijat v audienci a při tom se dozvěděl, že vladař bude dnes soudit různé případy, jež se udaly této noci." "Jaké případy?" "Nevím bohužel nic určitějšího. Kriiger bej se mi jen zmínil, že kdosi unesl tři harémové dámy." Lord se

zarděl. "Byl to nějaký cizinec. Chtěl prý dívky dopravit na loď a unést je z Tunisu." "Vzal to čert!" 282

"Aj, mylorde, to jste byl vy?" zasmál se Kára ben Nemsi. "Nechtě mne na pokoji s tou příhodou, yes! Jsem rád, že je odbyta. Mohl jsem při tom přijít o krk, ale nepřišel jsem, a s tím můžete být stejně spokojen vy, jako já." "Pokud jde o mne, jsem spokojen, ale pokud se týče onoho Jakuba Assira a jeho pomocníků, ti asi budou spokojeni méně. Bej s nimi zatočí. Zdá se však, že musíte být ve věci vyslechnut." "Nonsense! Nechci být vůbec vyslýchán. Chce-li bej něco zvědět, ať se ptá těch ničemů." "Prosím, mylorde, jen trochu uvažujte! Podle zákona byl byste v každé zemi a u všech národů nucen podat soudci vysvětlení. Nebo ne?" "Jděte k ďasu se všemi zeměmi a zůstaňte mi i s těmi všemi národy hodně daleko od těla! Výslech je veřejná potupa. Proč, ptám se, měl by celý svět vědět, že jsem si dovolil ten malý žertík?" "Hm. Ba věru, něco tu je, co by mělo zůstat utajeno. Ale právě proto měl byste u mne zůstat a vypít kávu." "Co má káva společného s touto hloupou záležitostí?" "Nu, přece po kávě bude vladař potěšen tím, že vás přijme v soukromém slyšení, aby si dal od vás vypravovat onu událost." Tato slova vyvolala hned žádoucí účinek. "Aj! To je tedy píseň špačkova?" mínil lord. "Yes! Nelíbí se vám?" "Naopak, je velmi, velmi správná! A kdopak bude ještě přítomen té audienci?" "Nikdo. Bej chce slyšet jen vás, a podle vašich výpovědí chce pak vynést rozsudek. Tak mi to aspoň řekl Kriiger bej." "Na mou věru, tuniský vladař a jeho plukovník nejsou špatní chlapi! Nu, dobrá, vypijeme tedy kávu zde v Bardo. Ale co je s kioskem modlitby? Musíme se přece přesvědčit, že v této záležitosti - -" 283

"Prosím," přemšil ho Kára ben Nemsi, "to všechno je už obstaráno. Kriiger bej se přesvědčil na vlastní oči, že na vladaře byl vskutku chystán atentát, a podal o tom již panovníkovi zprávu. Mohamed es Sadok pasa je o celé věci podrobně zpraven a ví také, že hlavně vám, mylorde, děkuje za svůj život. Nejspíše vás sám požádá, abyste pro dnešek zachoval o věci mlčení, a to bude pak ovšem platit i pro oba tyto pány. Ale teď se podívejme, zdali je již připraven hnědý nápoj spokojenosti!" Zatleskal a hned se objevil černý sluha, přinášeje vonný odvar Mokky - pravou tureckou kávu. Za ním se objevil Kriiger bej, tentokrát v rozpoložení už docela jiném. Vzpamatoval se ze svého rozčilení a vykonal vše, co mohlo přispět k uklidnění jeho mysli, měl nyní statečný "pán zástupů" náladu podstatně lepší, a jeho vrozené dobráctví se projevilo v srdečném potřásání rukou, jímž pozdravil a uvítal jak lorda, tak oba mladé muže. Příští hodina v příbytku Kára ben Nemsi v Bardo byla zcela věnována kávě, vonnému tabáku džebeli a přátelskému vypravování. Bylo to milé pobesedování mužů, z nichž každý uměl a znal vypravovat, hodinka sdílnosti, na níž všichni její účastníci později ještě dlouho s uspokojením vzpomínali. A kupodivu: Kruger bej a lord David Lindsay si nyní dokonale rozuměli: jejich podivuhodný způsob mluvy a charakterové zvláštnosti doplňovaly se někdy tak směšně, že posluchači se musili vší silou přemáhat, aby nevybuchli v smích. Při této příležitosti dověděl se Kára ben Nemsi a s ním i Kruger bej všechny podrobnosti o tom, proč vlastně oba mladí muži s lordem Lindsayem navštívili Tunis. Herman vyprávěl otevřeně a upřímně o smutných osudech své rodiny a o neblahé účasti, kterou na nich podle jeho domnění měl pasa Ibrahim a derviš Osman. Kára ben Nemsi i plukovník vyslechli jeho vyprávění s živou pozorností a přislíbili, že se podle svých sil pokusí přispět k objasnění záhady. 284<

Jako sen uprchlý tyto chvíle, a přišel palácový sluha, aby lorda odvedl k slyšení u beje. Dobrý lord na radu svých přátel dal si již předtím přinést z jachty svůj evropský odév a převlékl se, aby před beje nemusel předstoupit v nedůstojném svém přestrojení. Také Herman a malíř se zvedli, aby se vydali do Italského domu. Nezapomněli, že je tam bude hledat arabadži, aby jim přinesl zprávy od Čity a Zykymy. 285

Kapitola dvanáctá PŘED BEJEM TUNISU

Opustili jsme derviše ve chvíli, kdy pod starým akvaduktem spatřil Hermana a malíře, poslal za nimi lorda a pak spěchal k domu Ibrahimovu, aby se především dozvěděl, zdali se tam nestalo nic zvláštního. Tušil, že oba Frankové nebyli tu jen náhodou. Tázal se především hlídače v zahradě, zdali neviděl nic podezřelého. Jeho odpověď sice byla záporná, přesto dal si derviš rozsvítit papírovou svítilnu a pokud možno důkladně prohlížel zahradu. Při tom skutečně nalezl stopy dvou návštěvníků a jednu dokonce přímo pod okny harému. Tu se odebral co nejrychleji k pašovi, jenž dosud nespal, protože teprve teď vyslechl Saidovu zprávu, kterého právě před chvílí propustil. Pasa byl nemálo udiven tím, že ještě tak pozdě se domáhá derviš rozmluvy, ale jeho údiv se změnil v úžas, když slyšel, koho derviš poblíž domu potkal. "Ti Frankové že jsou zde?" zvolal. "To není možné!" "Nemám snad věřit vlastním očím?" "Ne, ne! Ty se mýlíš!" 286'

"Nemám věřit vlastním uším? Vždyť jsem je slyšel mluvit. Poznal jsem i jejich hlasy." "Přesto je tvá zpráva neuvěřitelná. Museli by opustit Cařihrad hned po nás. Ah - přijeli sem snad na jachtě toho blázna, toho Angličana?" "Je to možné." "Musím se o tom přesvědčit. Hned ráno dám osedlat koně a zajedu do přístavu, abych vypátral, zda Angličanova jachta je zakotvena v Golettě." "Musíš při tom být velice obezřelý." "Vyhnu se městu." "Ano, učiň tak. Já sám jsem však zařídil něco lepšího. Poslal jsem za Franky svého člověka, abychom se dozvěděli, kde se oba ubytovali." "Jsou-li vskutku v Tunisu, pak je jejich přítomnost pro můj harém svrchovaně nebezpečná. Musím hned nařídit strážcům, aby dvojnásobně dávali pozor." "Na tvém místě bych toho zanechal. Den se blíží, a Frankové již nepřijdou. Tvé opatření by ostatně přišlo pozdě, neboť tu již byli a mluvili s tvými ženami." "Blázníš?" Pasa úžasem vyskočil a chopil se za hlavu. "Jak můžeš pronést tak šílenou myšlenku?" zvolal. "Byli v zahradě zcela jistě. Poznal jsem stopu jednoho z nich v písku, a nahoře byla jedna okenice otevřena. Ostatní si můžeš domyslet." "Tisíc ďáblů! Pak se ženy s nimi opravdu smlouvaly o útěku!" "O čem jiném? Ještě štěstí, že s nimi nebyla nahoře také němá. Pak útěk mohl již býti proveden." "Oh, ty bídnice! To jim neslevím! Půjdu - -" "Zadrž! Zůstaň zde a neříkej jim nic. Radím ti vůbec, abys ženám zostřenou bdělostí nedával najevo, že něco vůně." "Proč?" "Půjdou pak tím spíše do léčky." 287

"Máš pravdu. Věru, teď již vůbec nepochybuji o tom, že ti lotři byli také u mne v Cařihradě v zahradě." "Lze se toho s určitostí domnívat." "Patrně měly být ženy již tam uneseny. A my jsme přišli v posledním okamžiku. Ale pověz mi, jak bylo možné dostat se přes vodu a přes vysokou zeď do mé zahrady?" "Kdož ví? Snad mají pomocníka." "Ah! Snad ho mají i zde!" "Skoro bych tomu věřil. Jak jinak by se jim podařilo tak rychle najít tvůj dům?" "Kdo by to mohl být? Kdo mne zrazuje?" "Já ne!" "To vím! Z obou mých strážců také nikdo, neboť ti Franky ani neznají. Zbývá jen Said, arabadži." "Věru, o nikom jiném nevím." "Ale právě Saidovi bych nerad nedůvěřoval. Což by se mohla za jeho počestnou tváří skrývat zrada a lež?" "Hm. Vím ze zkušenosti, že pravé takovým vlídným, hladkým tvářím lze nejméně věřit. Neobviňuji ho, ale zdá se mi, že mu věnuješ příliš mnoho důvěry. Dopouštíš, aby věděl o věcech, o kterých by vlastně neměl mít ani tušení." "Tedy Said! Dobrá! Podrobím ho zkoušce, a běda mu, jestli neobstojí. Pak ovšem nesmí ani on tušit, co jsme se dozvěděli. Vypátral jsi dnes na své hlídce něco důležitého?" "Nevypátral, ale učinil jsem něco, co je zajisté mnohem důležitější než vše, co jsme se až dosud dozvěděli." "Co je to?" "Dovol, abych se tě dříve otázal, zdali nás zde nemůže nikdo poslouchat?" "Nikdo." "A Said, arabadži?" "Ten spí." "Dobrá. Mohu tedy mluvit. Vím, že jsi byl již dvakrát u Mohameda es Sadok beje. S jakým jsi se potkal výsledkem?" < 288

"O výsledku nelze mluvit. Bej je hluchý k mým slovům." "Myslíš, že ještě změní své smýšlení?" "Sotva. Za to následník trůnu je naší záležitosti příznivěji nakloněn." "Mluvil jsi s ním?" "Ano, tajně ovšem." "Tuší, kdo jsi a co jsi?" "Snad. Jednal se mnou s velikou vlídností a pozval mne, abych ho opět navštívil. Zdá se, že beje nemá v lásce. Věru, kdyby on byl panovníkem Tunisu, stálo by mne to jen slovo, a mé poslání by se zdařilo." "Učiň ho tedy panovníkem." "Já?" ptal se udiveně pasa. "Ano, ty." "Jak to mám učinit?" "Tím, že nynějšího panovníka svrhneš." "Blázníš? To by se mohlo stát jen palácovou revolucí, a k tak odvážné hře nemám ani času ani potřebného vlivu." "Palácová revoluce! Ó, Alláh!" Tato slova pronesl derviš hlasem velmi opovržlivým. Pasa skoro hněvivě odpověděl: "Jak to se mnou mluvíš? Znáš snad jinou, lepší cestu?" "Cestu ne, ale prostředek, který působí okamžitě." "Jmenuj ten prostředek!" "Smrt!" "Nesmysl! Vladař nemá chuť, aby zemřel." "Myslíš, že člověk umírá jen tehdy, když má chuť?" "Ne; ale bej je silný a zdravý, bude žít ještě mnoho let." "Někteří lidé umírají na nemoci a někteří ještě jinak - -" "Myslíš na vraždu? Oh - -" "Paso Ibrahime, slyš mne! Ano, ty pocházíš z dobrého, tvrdého kořene! Vždyť tvůj otec se narodil v Kurdistánu, kde vědro lidské krve nemá cenu ani piastr. Ale zdá se mi teď, že 289

už nejsi mladý; silná a činná léta tvé mladosti uplynula. Teď se ti barva krve protiví!" "Lžeš! Mohu-li dosáhnout, čeho chci dosáhnout, je mi vhod každý prostředek." "Nuže, proč tedy váháš?" "Musel bych vědět, že toho nelze dosáhnout žádným jiným způsobem - pak snad ano. Ale nezapomeň, že nesmím dělat nic, co by bylo proti vůli toho, kdo mne poslal." "Jak se chceš dozvědět jeho pravou vůli? Neměl bys spíš vytušit jeho nevyslovené přání, za jehož splnění budeš dvojnásob odměněn?" Pasa mlčel. Pokušitel si byl jistý že nyní zasáhl pravé místo. Uvažoval. Teprve po delší pomlce řekl pasa: "Ano, vím, ty jsi ďábel. A ďábel je chytrý a lstivý." "Není třeba žádné lsti k tomu, aby člověk věděl, že tím dříve se mu dostane dědictví, čím dříve zemře ten, který je má zanechat. Proč neuspíšit tento přirozený vývoj, když Alláh velí?" "Alláh?" "Ano. Osudy a skon člověka jsou zapsány v knize života od jeho početí. Člověk je slab, aby v tom něco měnil. Určil-li Alláh od věčnosti, že Mohamed es Sadok bej má zemřít mou rukou, pak nejsem vrahem, když ho zabiji, neboť plním jen vůli Všemohoucího." "Mluvíš o sobě? Chceš snad čin provést sám?" "Sám? Proč já sám? Pověz, co bych z toho měl?" "Snad mnoho, kdyby se ti to podařilo." "Co mně nabízíš?" "Co žádáš?" "Část moci, která připadne tobě." . "Moc! Ano, to jest, po čem toužím. Dosáhnu-li moci, velké moci, pak ovšem i tebe ozáří má milost." "Uvaž, že nejvyšší hodnosti budou na tebe čekat, vyřídíš-li nynější svůj úkol rychle a dobře. Velký vezír se vlastně netěšil nikdy sultánově náklonnosti a přízni; zemře-li nyní vladař 290'

tuniský, padne s ním velký vezír a všichni ministři a úředníci Vysoké Porty. Noví se povznesou na jejich místa, a mezi těmi novými budeš ty jedním z nejprvnějších." "Ano, je mnoho pravdy na tom, co pravíš," zadumal se pasa. "Stanu se tvým tajemníkem, budeš-li ministrem?" "Ano." "Přísahej!" "Jakže? Urážíš mne vlastné, žádáš-li ode mne přísahu tam, kde stačí mé slovo, ale přesto ti chci složit přísahu u vousů Prorokových." "Dobrá! Dej tedy pozor, co se dnes stane!" "Chci to zvědět dříve." "Povím ti to, když slíbíš, že mne při tom nebudeš vyrušovat a že mi nebudeš můj úmysl vymlouvat." "Ten slib ti dávám bez rozmýšlení." "Slyšel jsi již někdy o přátelích patrony'?" "Ano." "Takových tajných společností, k nimž náležíme zejména my, dervišové, a četní softové, studenti, je několik". Jeden z těch spolků nazývá své členy ‚Přátelé nože'; druhý dává svým členům jméno .Přátelé patrony', to proto, poněvadž pracují především s třaskavinami, s výbušnými stroji." "Vím to. A ty? Jsi také členem?" Jsem ‚Přítelem patrony'." "Rozumím. Bej tuniský má tedy být zavražděn pekelným strojem?" "Ano. Náboj již leží na svém místě. Uložil jsem jej dnes v noci ve vladařově zahradním pavilónu." Nato derviš vypravoval tolik o svých přípravách, kolik považoval za potřebné. "Ale jak chceš náboj zapálit?" tázal se pak pasa. "To je velice snadné. Je k tomu třeba jediné elektrické jiskry. Zde v tomto malém pouzdře mám elektrickou baterii, které Frankové říkají Grenettův článek. Až budu chtít zapálit náboj, •291

přidržím konce připravených drátů, které vedou k náboji k pólům tohoto článku. Elektrický proud proběhne drátem k náboji, kde vytvoří jiskru, která náboj zapálí." "Nastane výbuch, který může zničit i tebe." "O to neměj starost. Náboj účinkuje jen na vzdálenost zcela krátkou, za to však tím silněji. Ostatně mezi mnou a nábojem je silná zahradní zeď." "Výbuch tě však vyzradí!" Jak to?" "Lidé přiběhnou, jakmile jej uslyší, a chytnou tě." "Budou vědět, že já jsem jeho původcem? Půjdu prostě jen na procházku podél Bardo. Až bude muezzin volat z minaretu: ‚Vzhůru, věřící, k modlitbě!' vstoupí bej do zahradního pavilónu a klekne na podušku. Já v té chvíli zvolna půjdu kolem zdi a mimochodem se dotknu drátu. Kdo by mohl tak rychle při-chvátat a tak rychle odhalit drát, aby mohl říct, že já jsem pachatelem? Ale i

pak, kdybych byl přistižen, nic by u mne nenašli, čím by se mohlo dokázat, že já jsem jiskru způsobil. Ale teď dost o tom! Pověz zkrátka a dobře, jsi-li srozuměn s mými úmysly?" ,3udu srozuměn, jakmile nabudu jistoty, že u beje nedosáhnu splnění svých úmyslů po dobrém." "Mám snad čekat, až najdou náboj?" "Ne. Půjdu k němu ještě dnes dopoledne - již po třetí. Nedá-li mně příznivé odpovědi, můžeš vykonat své dílo." "Dobrá, staň se tak. Ale slyš! Již zaznívá ranní modlitba. Řekl jsi že vezmeš koně, abys odjel do přístavu a podíval se po Angličanově jachtě." "Ano, půjdu. A co ty budeš dělat?" .Zůstanu doma, abych si odpočinul a abych střežil krasavice; tvého harému až do tvého návratu." Derviš odešel do svého příbytku, pasa pak opustil a kráčel k městu, v němž se počínal probouzet život. U brány stál hoch s oslem. Pasa vsedl na osla a jel do přístavu. 292'

Skutečně, nemusil hledat dlouho. Na vlnách vnitřního přístavu ležela jachta, kterou znal; obraz lordův skvěl se na její přídí. Místo aby se vrátil domů, jel pasa na sever podél břehu. Teprve mezi předhořím Bussaidem a Chamartem se zastavil. Na břehu ležel zde dlouhý člun, jaké bývají na parnících, a u něho seděli dva turečtí lodníci, pokuřující z dýmek. Zdálo se, že pašu znají, neboť při jeho příchodu rychle vyskočili a hluboce se mu uklonili. "Kde je kormidelník?" ptal se pasa. "Spí tam za skálou, pane." "Mám snad jít sám, abych ho vzbudil? Nevíte, co máte dělat?" Jeden lodník hbitě odběhl a vrátil se záhy s mužem, jehož obličej, ačkoliv vypadal teď ospale, měl výraz nesmírně prohnaný. "Co poroučíš, ó, pašo?" tázal se. "Ležíte stále na tomto místě?" "Ano. Vždyť jsi tak poručil." "Dobrá. Pověz kapitánovi, že jsem nařídil, aby dal vytáhnout kotvy a plul kolem poloostrova Gakhulu. Snad budu nucen brzy opustit Tunis. V tom případě pojedu na velbloudu na druhou stranu, kde mne spatříte severně od osady Klibiahu na předhoří al Melhr, budu tam již při východu slunce na vás čekat. Vezmete mne do velkého člunu, neboť snad budu mít u sebe osoby, které se budou zdráhat jít na palubu." "A když tam nebudeš, pane?" "Pak jsem zůstal v Tunisu, a vy se opět vrátíte sem a budete na stráži jako dosud." Pak se pasa pomalu vracel domů a byl ted" o mnoho klidnější. Postaral se, aby měl příležitost k rychlému útěku pro případ, kdyby se dervišův úklad nepodařil. Pasa Ibrahim byl tedy opatrný muž. Než přišel domů, rozmyslil si, jaká další opatření provede, aby byl zajištěn pro všechny případy. Sotva dojel, vyhledal 293

Saida, arabadžiho, který byl již vzhůru. Řekl mu, že dnes odpoledne se musí zúčastnit výletu žen do mořských lázní 1'Enfských. I to byla příprava k útěku, kdyby byl nutný. Said, stejně jako obě ženy, nesměl ovšem tušit, že by mohli opět vyjet lodí na moře; nevinný výlet do lázní mu mohl tuto možnost snadno zastřít. Hodný arabadži se ovšem hned nato sebral a použil nejbližší příležitosti, aby o zamýšleném odjezdu do lázní zpravil obé ženy. Pak opustil dům a vydal se do města a chtěl vyhledat Hermana a malfife a oznámit i jim tuto novinu. Šťastnou náhodou byli oba mladí muži již v Italském domě, vrátivše se právě z Bardo. S překvapením vyslechli Saidovu zprávu, že pasa chce dnes s Čitou a Zykymou vyjet z města. "Kam?" tázal se Herman. "Náhodou to vím, protože je mám doprovázet. Pojedou ven do lázní 1'Enfu." "To je přímořské lázeňské místo. Co tam pasa chce?" "Nevím. Přemýšlel jsem dost o tom, jaký je vlastní cíl této vyjížďky, ale nemohl jsem na nic přijít. Zdá se, že to není ani žádný tajný cíl. Pasa chce patrně oběma paním způsobit radost, aby nabyly lepší nálady a byly vlídnější než dosud. Neboť pasa neuzřel na jejich rtech zde v Tunisu dosud ani jediný úsměv." "Hm. A řekl pasa, kdy se vrátíte?" "Ne. Lze však předpokládat, že před večerem budeme zas všichni doma." Tato domněnka ovšem byla velice klamná. Že to Said nevěděl, spočívalo v tom, že již nebyl pašovým důvěrníkem. Svůj úmysl, poslat odpoledne ženy do lázní 1'Enfu, oznámil pasa i dervišovi, chránil se ovšem prozradit mu, zeje to příprava pro případný útěk z Tunisu. Okolnost, že Čitina matka zůstane doma, měla maskovat tento tajný pašův úmysl, při tom ovšem byl Ibrahim pevně odhodlán zanechat stařenu samotnou v opuštěném domě, kdyby vskutku mělo k útěku dojít. 294'

Derviš vyslechl zprávu klidně, a ochotně s pašou souhlasil, třebaže z důvodů zcela jiných, než jaké měl jeho pán na mysli. "Půjdu nyní do paláce," řekl Ibrahim a byl rád, že tato záležitost je odbyta, "neboť se musím ohlásit k audienci u beje. Dnes je den soudu, a bej před soudním zasedáním přijímá v slyšení. Jeho výrok rozhodne, máš-li zapálit svou patronu, nebo ne. Střež zatím dobře dům." Oblékl se a odešel. Když vycházel ze zahrady, díval se za ním derviš oknem a posměšně přemítal: "Vím, co zamýšlíš, zbabělý synu vlka, který by se dnes hanbil za tvé stvoření. Ale dobře tak. I kdyby se můj atentát nezdařil, zachráníš obě ženy jen pro mne. Neboť ty sám, pašo Ibrahime, jsi můj otrok a můj nástroj. Chceš se stát ministrem, a zatím jím budu já! Pracuj jen pro mne dál, a až budu užívat ovoce svých snah, budu ti házet skořepiny na hlavu. Běž si!" A pasa šel a nepomyslel, jakému setkání jde vstříc. Věren své úloze byl oděn jako bohatý, nikoli však prfliš významný kupec Hulám ze Smyrny, a tůn jménem se dal také v Bardo ohlásit k audienci. Bejova předsíň již byla plná jiných žadatelů. Zdálo se, jako by dnes kdekdo chtěl mluvit s panovníkem. Každý měl svou vlastní záležitost, a každý se ovšem chránil o ní mluvit. Předmětem hovoru tiše vedeného byla spíše událost, která se přihodila dnešní noci a jejímž hrdinou byl pověstný starousedlý žid Jakub Assir. On a jeho společníci byli zatčeni. To byla událost, která dnes jistě shromáždí na palácovém nádvoří mnoho set diváků. Ale i tento předmět hovoru byl konečně přítomnými vyčerpán, přes všestranný zájem, jejž poskytoval. Čas míjel a přece nebyl ještě nikdo předpuštěn. Všichni se zvědavě tázali, co bej činí a co vyjednává tak důležitého. Šířila se zpráva, že bej má návštěvu významného Franka, prý Angličana, který včera přijel lodí. Konečně se zdálo, že dlouhá rozmluva je u konce. Za dveřmi audienční síně ozvaly se dva hlasy; bej patrně doprovázel svého 295

hosta až ke dveřím, kde se s ním rozloučil. Konečně se dveře otevřely, a vyšla z nich předlouhá postava v známém, šedivě a černě kostkovaném cestovním obleku, v ruce vysoký cylindr, rovněž šedivě a černě kostkovaný. Byl to lord David Lindsay, který si právě odbyl své slyšení u beje. Dobrého lorda pronásledovaly sice před tímto výslechem různé obavy, avšak tuniský bej je svým vlídným přijetím dokonale rozptýlil. Přijal lorda co nejroztomileji, ujistil ho svou

vděčností za výstrahu, která mu podle všeho zachránila život, a při tom o neblahém únosu tří dívek nepřenesl jediné slovo, jež by se Angličanovi nelíbilo. Není tedy divu, že sir David opouštěl tuniského beje plný nejrůžovějšího rozmaru. Když Ibrahim pasa spatřil Angličana, nesmírně zbledl. Zde byl muž, který znal jeho pravé jméno a charakter, zatím co on si v Tunisu přikládal nepravé postavení kupce Hulama ze Smyrny. Na osudné následky, jaké mohlo mít toto neblahé setkání v místokrálově předpokoji, nechtěl pasa ani pomyslet. A v tom ho již také lord spatřil, a jeho tvář se roztáhla k nejširšímu úsměvu, jakého bylá schopna. Nevšímaje si palácového komorníka, jenž ho chtěl odvést, přiblížil se lord rychle k pašovi a řekl mu francouzsky: "Jaká to náhoda, monsieur, že vás zde potkávám. Rád bych vás požádal o vaši adresu, abychom si mohli důkladněji pohovořit o známých hodinkách se znakem Eaglenestů." Pasa se s úsilím sebral a předstíraje tolik lhostejnosti, kolik ji jen mohl dát najevo, odpověděl: "Vy mne znáte?" "Ovšem! Oui! Velmi dobře!" Já vás ne!" "Jakže? Což jsme se neviděli?" "Nikoli. Kde jsme se měli vidět?" "V Istanbulu, ve vašem domě přece!" "V Istanbulu? Tam jsem nikdy nebyl." Jak se jmenujete vlastně?" 296'

"Jsem kupec Hulám ze Smyrny." "Tedy ne Ibrahim pasa z Istanbulu?" "Ne." "On!" zašklebil se lord. "To je opravdu štěstí, neboť onen darebácký Ibrahim - mezi námi řečeno - je zralý pro šibenici. Mějte se na pozoru, aby vám podobnost s ním nepřinesla nepříjemnosti." A usmívaje se svým nejlíbeznějším úsměvem, lord odešel. Bej, stoje za dveřmi, vyslechl tento rozhovor. Obrátil se nyní opět do sálu, a audience započaly. Pasa pocítil úzkost. Hned mu bylo horko, hned ho zas mrazilo po celém těle. Tázal se v duchu sám sebe, zda by nebylo lépe, kdyby hned Tunis opustil. Mohl však nyní odtud odejít, aniž vzbudí podezření, že má zlé svědomí? V tom komoří vyvolal jméno kupce Hulama ze Smyrny, a pasa plný rozechvění musel vstoupit před beje. Mohamed es Sadok bej, dosud krásný muž v plné životní síle, stál uprostřed skvěle vyzdobené místnosti poblíž dívánu, pokrytého poduškami. Z drahocenné vodní dýmky, z nargilé, která stála poblíž se dosud kouřilo. Bej byl zkušený a opatrný muž. Věděl, kdo před ním stojí, věděl že je to nepřítel, neštítící se úkladů o jeho život, a proto se připravil na všechno. Návštěvník netušil, že krok od beje, na dosah jeho ruky, ukryt je pod vyšívaným polštářem ostře nabitý revolver. Oči bejovy spočinuly na chvíli ostrým pohledem na vstupujícím. "Byl jsi již jednou u mne," řekl pak mrazivě. "Co chceš dnes u mne znovu?" "Chtěl jsem tě prosit o milost, ó, beji! Rád bych, aby ses ve své velkomyslnosti znovu rozpomněl na mou otázku." "Na jakou otázku?" "Zda by ti bylo příjemné, kdyby ti velký vezír v Istanbulu dal přednést jistá přání svým soukromým zmocněncem." 297

"Nevím, proč by tak činil. Velký vezír má se mnou jen úřední jednání prostřednictvím oficiálních míst. Není, co by si více přál. Ostatně - kdo má být tímto zmocněncem, kdyby se mi zachtělo přistoupit na ten návrh?" "Velký vezír by to určil." "Velký vezír je mně skutečně velice milostivě nakloněn! Snad by svěřil tuto záležitost tobě. Mluv!" "Možná." "V tom případě bys musel do Istanbulu, abys přijal své instrukce. Snad by mi to trvalo příliš dlouho." "Možná, že tyto instrukce již mám, ó, beji!" "Tys tedy s velkým vezírem mluvil?" "Ano." V místokrálově tváři se kmitl opovržlivý, hrdý úsměv, když řekl: "Oznam velkému vezfru mou úctu, ale zároveň mu sděl, že se velice divím, proč nevěnuje svou důvěru lidem schopnějším." "Pane!" koktal pasa. "Ano, jen mu to řekni. Slyšel jsem, jak jsi před chvílí popřel, že jsi byl kdy v Istanbulu, a mně tvrdíš, že jsi mluvil s velkým vezírem." Pasa se zarděl. "To nebylo v Istanbulu, pane," pokusil se o chabou výmluvu. "Nu, dobrá. Stačí mně, že velký vezír neopustil od nastoupení svého úřadu hlavní město, abych věděl, co soudit o tvých slovech. Ostatně proč mne velký vezír tebou uráží? Poslal ke mně vskutku jen kupce Hulama ze Smyrny?" "Pane, musím poslouchat!" "Ano, tys otrokem svého pána, a proto tě můj hněv zatím nestihne. Ale chraň se, učinit něco v mé zemi, co by bylo proti mé vůli a proti mým zákonům. Velký vezír nemohl by tS chránit, neboť jsi pouhý kupec Hulám ze Smyrny, pravda? Nuže, radím ti, kupče Huláme, abys klidně šel svou cestou domů. Toj 298 •

bude nejlepší. Uvidúne-li se opět, nebude to jednomu z nás na prospěch. Alláh tě provázej!" Mohamed es Sadok zatleskal, a sluha otevřel pašovi dveře. Něco takového se Ibrahimovi ještě nikdy nestalo. Kypěl vztekem a - těžkými starostmi. A jeho vztek byl tím větší, že nesměl dát najevo ani stopy podráždění. Musil se zapřít a s nejponíženějším úsměvem a největší pokorou pozdravit beje. Pak šel. Jak prošel předsíní, dvorem, a jak se dostal z paláce, to ani sám nevěděl. Vztekem a zlostí zaškrtil by kdekoho. Když přišel domů, vyhledal hned derviše. "Nuže, jak se ti dařilo? Jak se bej rozhodl?" tázal se ‚Přítel patrony'. "Bej zemře!" "Ah! Tedy přece?" "Ano, a to ještě dnes! U Proroka - jak se mnou jednal! Jako se psem - ne, to je málo! Jako s plazem! Vyhnal mne přímo!" "Jak je to možné?" šklebil se derviš. "Vždyť Mohamed es Sadok bej je znám jako muž vlídný a mírný." "Mlč! Urazil mne na smrt a proto zemře! A ten jedovatý hmyz, ten kostkovaný Angličan, ten pes -" "Ten, ten - -?" zvolal překvapeně derviš. "Ano ten, který se mně všude plete pod nohy, který mne drze uráží, přinesl mi i dnes neštěstí. Byl u beje přede mnou, a když odcházel, přistoupil ke mně plný posměchu a přede všemi vrhl mi do tváře urážky ještě horší, než tehdy u mne doma v Istanbulu." "Vypravuj mi to!" "K čemu vypravovat? Bej zemře!" "Ano, ale přece bych rád věděl, jak se vše zběhlo, neboť jen tak budu vědět, co třeba učinit." "Poslouchej tedy!" Ibrahim pasa vypravoval, derviš pozorně naslouchal. Pak řekl: 299

"Vše je jasné. Angličan přijel do Tunisu svou lodí, se svými přáteli, Normanem a Vallerttem. A žádný z nich nic neví o tvém poslání a o našich úmyslech. Upokoj se tedy. Angličan nemohl o tobě bejovi říci žádnou zlomyslnost, a jeho návštěva v Bardo může nám celkem být lhostejná. Všichni tři Frankové sem přijeli za tebou jen k vůli tvým ženám, jež chtějí unést. To se jim však nezdaří. Dnes odpoledne, až bej bude mrtev, obrátí se karty pro nás, a pak teprve dojde na tyto tři džaury, které Alláh zatraťl" "Nechť je svrhne do nejhlubšího z pekel džehenny! Oh, už aby to vše bylo skončeno! Neboť teprve pak budu opět bezpečný svým životem a svobodou." "Tvá bezpečnost bude zajištěna ještě dnes. Nástupce bejův je ti přece nakloněn a schvaluje tvé plány; tvé jednání s ním bude rychlé a přinese ti žádoucí výsledek. Půjdu nyní, abych učinil své přípravy k odpolední modlitbě, která bude pro nás rozhodující." "Jdi a Alláh tě provázej! Budu tě sledovat zpovzdálí, abych viděl, zdali se tvůj úmysl zdařil." "Jakže? Nechceš tedy již odjet do

l'Enfu?" "Pojedu tam až později, neboť jsem příliš netrpělivý, než abych čekal na bejovu smrt mimo město. Chci se dozvědět, zdali se tvůj čin zdaří." "Chceš snad jízdu podniknout až potom? Myslím, až bej bude mrtev?" "To ještě nevím." "Bylo by to lepší. Přípravy jsou vykonány, a bylo by nápadné, kdybys pak neodjel. Jeď jen klidně na procházku k moři a večer se vrať." Oba pak vykonali své přípravy, aniž se starali o událost, která zaměstnávala v té chvíli celé město Tunis - o bejův soud nad Jakubem Assirem a společníky. Tuniská spravedlnost má mnohé zvláštnosti, Evropanům nepochopitelné; jedna z nich spočívá v tom, že obžalovaný 300'

bývá často již před výslechem řádně zbit, jednak proto, aby si uvědomil vážnost chvíle, jednak i proto, aby neodešel s prázdným ani tehdy, kdyby se mimo všechno nadání prokázala jeho nevina. Tento způsob soudnictví přes kritické pochybnosti, jimiž je stíhá náš skeptický zrak, má nesporně výhodu - způsobuje, že se tuniský občan vzpírá přijít se soudy do styku; ví, že jej tam ani v nejlepším případě neočekává nic líbezného. Vznětlivým Orientálcům je tak nasazena uzda, bez níž by tuniští soudcové zcela jistě trpěli strašnou přepracovaností. Podle tohoto tradičního zvyku byl zahájen i soud, který tunisský bej držel toho dne na velkém nádvoří svého městského paláce nad provinivším se Jakubem Assirem a jeho podnikavými druhy. Také tři z harému unesené krasavice byli přivedeny. Úvodem k jednání byl výprask. Všem předvedeným byly holé nohy sešroubovány mezi dvě prkna a na chodidla dostali baštonádu - mužové na otevřeném dvoře, každý dvacet ran, děvčata v uzavřené místnosti po deseti ranách. To znamenitě posilnjlo jejich přípravu k doznání a pokání. Vladař pak osobně řídil výslech. Podařilo se mu to tak mistrně, že jméno Angličanovo nebylo ani vysloveno. Trvalo jen krátký čas, a úplná zpověď viníků byla zapsána písařem. Rozsudek zněl podivně: Zabavení veškerého majetku, což se v tuniské zemi rozumělo samo sebou. Pak byly mužům hladce oholeny vlasy a vousy. A nakonec nařídil vládce, aby všichni, muži i ženy byli dopraveni na alžírskou hranici a tam vypráskáni ze země. "Neboť," prohlásil Mohamed es Sadok bej, "usmrtit nechci tyto psy a čubky, když jim jednou Alláh život daroval. Posadit je do vězení také nechci, neboť bych je tam musel živit, a já mám lepší a hodnější poddané, kteří jsou spíše hodní potravy a oděvu, než tito zločinci. Proto je vyháním ze země. Tak se jich zbavím. Jestli se některý z nich vrátí, dám ho k smrti ubičovat. •301

Tak zní můj výrok a rozsudek. Alláhovi budiž sláva a dík od věčnosti do věčnosti." Paul Norman a Herman Vallert byli přítomni tomuto zajímavému soudnímu líčení. Odbývalo se pravé když se vraceli z Italského domu, odkud dali přenést všechny své věci do Bardo. Vyslechnuvše soudní výrok emírův, oba mladí muži odešli do příbytku Kriigera beje, který je pozval k obědu. Čekali tam na ně již Kára ben Nemsi a lord Lindsay, který neměl chuť být přítomen soudnímu zasedám. V Bardo chtěli zůstat všichni až do chvíle, kdy bude derviš chycen. Když Angličan slyšel, jaký rozsudek byl vynesen nad mužem, od něhož koupil archandělův nebeský papír, zašklebil se spokojeně. "Kdyby takové rozsudky vynášely všechny soudy světa, nastalo by veselé honění zločinců sem a tam. Nu, ať se teď páni Francouzi starají, co si s tím Jakubem Assirem a jeho starožitnostmi počnou! Já mu již neunesu žádnou odalisku!" 302'

Kapitola třináctá ATENTÁT

Odpolední modlitba muslimů - el asr - připadá přesné na třetí hodinu. O drahé hodině vešel pasa k Cite a k Zykymě a stručně jim nařídil, aby se připravily k projížďce na pobřeží. "Pojede s námi má matka?" tázala se Čita. "Ne," odpověděl. "Víš přece, že se nemůže postavit na nohy. Nesmí se dosud namáhat." "Zůstanu tedy také doma." "Půjdeš s sebou. Poroučím to!" "Bez matky nemohu jít," naříkalo děvče. "Mlč! Tato projížďlca je milostí, kterou vám prokazuji. Ne-pochopíš-li to, nejsi hodná žádných ohledů, a budu s tebou zacházet přísněji. Chtěl jsem tvé matce dovolit, aby se dnes večer opět k tobě vrátila, neboť její noha jest již téměř v pořádku, ale za trest zůstane ještě dole. Kdo odmítá mou laskavost, tomu ji nenabízím." Kdyby měl pasa uskutečnit tuto hrozbu, byly by všechny plány k útěku zničeny, proto se Čita rychle rozhodla: 303

"Pojedu tedy. Nepustíš-li však dnes večer matku ke mne, uvidíš, že i já mám vůli a sílu, abych se ti za to pomstila." "Aj! Chceš mi vyhrožovat?" "Ne. Chci však, abys splnil své slovo." "Kdo mne bude cestou obsluhovat?" vmísila se do rozmluvy Zykyma. "Obslouží se sama! Ostatně pojede s námi Said." Pasa odešel a za nějakou chvíli dívkám oznamoval Said, že ho viděl, jak odchází z domu. "Kde je derviš?" tázala se Zykyma. "Odešel také před několika minutami." "Pojede s námi i on?" "Nevím. Snad ano." "To je nápadná věc. Nevypadá to jako odjezd? Jako útěk?" "To podezření jsem měl již také." "Nebylo by lépe, kdybychom využili této chvíle, opustili dům a vyhledali své přátele?" "Ne, to není možné! Oba strážci jsou dole. Dostali přísný rozkaz, aby nikoho nevpustili a nikoho nepropouštěli. Já sám v boji proti nim bych musel podlehnout Nezapomeň také, paní že pasa by vás hned stíhal. Podle zákona má právo žádat vás zpět. Tedy počkejte až do večera. Oba vaši přátelé přijdou a odvedou vás sami. Až budete na lodi, bude vše dobře." "Ale což když nás pasa podvede a nevrátíme se již do tohoto domu?" "Nemyslím, že by pasa měl v úmyslu odcestovat z Tunisu. Vím, že zde má ještě mnoho práce. Slyšel jsem to včera." "Dejž to Alláh!" řekla Čita. "Kdyby mne odtud odvedl bez mé matky, zemřela bych smutkem, ale dříve bych pašu zabila." "Ostatně," mínil Said s úsměvem, "jsem na vše připraven. Řekl jsem Frankům, že pojedeme do 1'Enfu. Půjdou za námi, když se nevrátíme, a já se postarám o to, aby se dozvěděli, kam jsme zmizeli. Netřeba tedy mít starosti." - - 304'

Bylo několik minut před třetí hodinou, před modlitbou el asr, když u hradební zdi místokrálovy rezidence v Bardo se objevil pasa Ibrahim. Z jeho domu nebylo sem příliš daleko, pouhých několik set kroků, jež pasa rychle ušel. Nyní zvolnil krok a šel po druhé straně cesty proti dlouhé zdi zámku. Zeď byla vysoká, ale její stín byl zcela nepatrný; palčivý sluneční žár zaplavoval v této denní hodině silnici v celé její šířce. Po celém rozlehlém stradunu nebylo vidět

ani človíčka, A přece! Z chudého stínu hradby, zalomené v dálce do tupé-" ho úhlu, odlepila se náhle postava člověka oděného v šat řvoucích dervišů. Byl to derviš Osman, jenž nepatrným pohybem označil pašovi místo, kde bude proveden jeho úklad. Zvolna a důstojně kráčel pasa dál, prosel mimo označené místo a pak, když se bystře rozhlédl, náhle zabočil na protější straně cesty do malého parčíku, jehož stromy odtud lemovaly další cestu k hlavní bráně Bardo. Zastavil se ve stínu stromů, hleděl pasa na protější stranu silnice a čekal. Srdce mu hlasitě bilo. Věděl, že nejbližší okamžik rozhodne o zdaru nebo neúspěchu celého podniku. Nemusel čekat dlouho. Teď! Teď se ozval první dunivý úder, oznamující, že čas el asru nadešel. Mohamedáni, jak známo, nemají zvony, nýbrž užívají dřevěných bubnů, na něž vyvolavač tluče. Dřevo vydává daleko se rozléhající, dunivý, ale příjemný zvuk. Tak tomu bylo i nyní, když se ozvaly temné údery. V téže chvíli stál již muezzin na minaretu a pronikavě křičel: "Haj, el moslemin alas sálá! - Vzhůru, věřící, k modlitbě!" V té chvíli poklekl jistě každý muslim, každý pravověmý vyznavač Prorokův, aby vykonal svou modlitbu. Jen derviš to neudělal a pasa rovněž ne. Ten stál a s nesmírným napětím upíral svůj zrak na protější stranu ulice. Tam se právě objevil derviš. Pomalu a důstojně přicházel podél zdi, těsně k ní přitlačen; pravou ruku měl v kapse svého dlouhého kaftanu. 305

Náhle se na okamžik zastavil a jako by se opíral o zeď, zvedl ruku. "Alláh il Alláh! Teď!" vyklouzlo pašovi z úst. Ale kupodivu! Ačkoli vytřeštil zrak a připravil sluch na hromovou ránu, neviděl a neslyšel nic. Hromový výbuch se neozval, ba ani nejmenší zvuk nezazněl. Co to bylo? V čem byla chyba? Pasa viděl, jak derviš horečné pracuje rukama. Rozhlížel se. Nikde nebylo nikoho. Prohlížel si drát. Byl v pořádku. Rychle se znovu objevilo pouzdro s baterií, a dráty se dotkly obou jejích pólů. Opět nic. Žádný účinek! "Kul šejatin!" zaklel derviš tak hlasitě, že to i pasa uslyšel. "Zkusím to tedy potřetí!" Bylo vidět, jak rychle vytáhl nůž a oškrabal ostřím konce drátů, až se kovově zaleskly. Pak znovu zavedl kontakt, v tom však vyrazil hlasitý výkřik zděšení. I pasa vykřikl. Neboť náhle se na zdi objevili Čtyři muži, seskočili dolů a derviše obklopili. Pasa je viděl, jak se objevují, sledoval jejich seskok a poznal je. "Ó, Mohamede! Ó, svatí kalifové!" zasyčel. "To jsou ti psi! Jak sem přicházejí? Běda! Mají ho - je ztracen!" Chtěl uprchnout a přece ještě čekal. Viděl, jak se derviše chopili - v tom spatřil, že s obou stran přichází několik chodců, přivábených nezvyklou scénou; ozval se výkřik, pak druhý; Ibrahim pasa věděl dost. "Byla to past! Je konec!" říkal si pln úzkosti. "Teďbrzy dojde na mne. Budou se ho ptát, věděl-li ještě někdo o jeho činu; derviš bude jmenovat mne - zradí mne, neboť nikdo na světě neodolá bolesti, když hůl chodidlem proráží až na kost! Pryč, pryč odtud! Za okamžik bylo by pozdě!" Zaslepen hrůzou vrazil do křovin, šílenou rychlostí proběhl lesíkem a prchal. - - Derviš stál zatím pod hradební zdí tváří v tvář muži, který první seskočil se zdi. Neznal ho, jeho obličej byl mu neznámý. Ale jeho oči byly hrozivé a pohlížely na něho chladně, ledově. 306'

"Co zde děláš?" tázal se konečně cizinec. Derviš némé na něho upíral zrak. "Kdo jsi?" tázal se chraptivě. "Neptej se, nýbrž odpověz!" nařizoval muž a nedával se mýlit tou otázkou. "Co je je ti po tom!" koktal tázaný - a v tom se jeho pohled obrátil na ostatní tři muže - na Hermana, malíře a Angličana. Poznal je a zděšené se odmlčel. "Něco je nám po tom přece!" usmál se cizí muž. "Podle tvého oděvu soudím, že bys mohl býti dervišem." "Tím jsem!" "Ne! Přece ne! Neboť kdybys patřil k některému zbožnému řádu, klečel bys teď v hodině modlitby zde na zemi a tvá duše byla by obrácena k Alláhovi." "Chceš mně říkat, co mám dělat, ty, laik?" Derviš zvolna nabýval pod nohama půdy a přesvědčoval se, že mu vlastně nic nemůže být dokázáno. Vracela se mu odvaha, takže pronesl svou otázku skoro hrozivě. "Nikoli, to nechci," odpovídal Kára ben Nemsi - neboť on to byl, jenž derviše oslovil. "Ale mohu ti zakázat, co nemáš dělat" "Ty mně nemůžeš ani poroučet, ani něco zakazovat! Neznám tě! Jdi mi s cesty!" Derviš se obrátil, aby odešel, ale Kára ben Nemsi ho uchopil pevně za ruku a řekl: "Počkej ještě chvíli! Věděl bych velmi rád, co to máš zde v ruce. Aj, elektrickou baterii? A co je toto? Dráty - hm, elektrické vedení! Muži, koho chceš elektrizovat?" -Derviš se zalekl. "Elektrizovat?' tázal se. "Co je to?" "Nevíš?" Vysvětlím ti to. V této baterii se tvoří elektrická energie, kterou lze převést pomocí drátů. Tomu se říká elektrizovat." "Nerozumím ti! Pusť mne!" 307

"A elektrický proud letí drátem dál až do kiosku es sálá, kde leží náboj, jenž rozdrtí tuniského vladaře." "Nechápu tě. Nerozumím tomu, co mluvíš a co vůbec chceš!" "Věru, jsi velmi nevědomý. Ale jsi také dychtivý poučení, a to mne s tebou usmiřuje. Chtěl jsi se, myslím, také dovědět, kde bydlí tito dva effendiové. Teď se to dovíš." "Tito dva? Neznám je!" "Vskutku? A proč jsi tedy dnes v noci posílal za nimi svého zvěda?" "Neposílal jsem nikoho. Nevím o ničem." "Hm. Snad bych ti tedy měl ukázat muže, který ti dnes v noci pomáhal přes tuto zeď?" "Ano, ukaž! Rád bych ho viděl. Dokáži, že mluví nepravdu." "Zde stojí." Kára ben Nemsi ukázal na lorda Lindsaye. Dervišova tvář nabyla takového výrazu, že to nelze vylíčit. "Ten?' tázal se. "Tento Angličan?" , Jak víš, že je Angličanem? Pted chvílí jsi žádného z těchto pánů neznal. Hm, je to podivné, vskutku podivné, Nuže, zeptej se ho, kde byl dnes v noci. Musíš s ním však mluvit francouzsky, poněvadž turecky nerozumí." Derviš bezděky poslechl a tázal se francouzsky: "Kde jste byl minulé noci?" "S tebou, ty darebáku!" zvolal lord, šermuje mu rukama před nosem. "Nepoznáváš mne, co? Nepoznáváš svého krajana ani po hlase, ty falešný Františku - ty - ty - -" "Prokletý chlape!" vykřikl derviš, zatatými pěstmi udeřil lorda do prsou a pak vrazil mezi malíře a Hermana, aby je přiměl k odstoupení a uvolnil si cestu k útěku. Ale dlouhé ruce lordovy popadly ho v nejbližším okamžiku za límec a mrštily jím takovou silou ke zdi, že sténaje upadl a jen zvolna se mohl zvednout. "Jen zůstaň tady, chlapečku!" řekl lord. "Ah - oh! Znamenitý příběh! Výborné dobrodružství, yes! Bude ještě další zábava!" 308'

"Hej, plukovníku!" zvolal Kára ben Nemsi. Jsme hotovi!" Na toto zvolání objevila se nahoře na zdi zarudlá tvář Kriigerova. "Pán zástupů" vlastní rukou spustil do ulice provaz, na němž mel být derviš přepraven přes zeď. Ten si teprve teď plné uvědomil nebezpečí, jež mu hrozilo. Zvedl se, zařval vztekem a bil, dupal a kousal jako rozzuřené zvíře

na všechny strany. "Dejte mu jednu přes hlavu, nebo na nos," vyzýval shora statečný plukovník čtyři Evropany. Ale bylo to zbytečné. Kára ben Nemsi sevřel dervišovi krk, druzí mu přehodili provazovou smyčku přes tělo a zatáhli ji v podpaží. V zápětí pak s mohutným "hej-rup" zatáhlo několik bejových vojáků za provaz a dopravili derviše přes zeď do zahrady. Pro ostatní byl připraven žebřík, po němž přelezu' a zanechali v ulici několik zvědavců, hledících za nimi s otevřenými ústy. V bejové zahradě se zdála situace dervišovi ještě mnohem nebezpečnější než venku. Stálo tu asi padesát divoce vyzbrojených vojáků, náležejících k bejové stráži; ti hned lapeného obklopili, takže nemohl vůbec ani pomyslit na uniknutí. "Tak tady je ten ptáček!" řekl Kriiger bej, přistupuje k zajatci. "Přiznal se již?" "Ne. Nepřiznal se k ničemu." "Dobrá! Však on otevře ústa co nevidět." Plukovník pokynul, a v okamžiku se objevila osudná lavice, určená k vykonávání baštonády. Byla zřejmě již připravena k exekuci. Tato lavice, na níž bývá odsouzenec položen, má opěradlo, na něž se vyzvednou nohy a připevní tak, že holá chodidla octnou se nahoře ve vodorovné poloze. Takovým způsobem byl nyní derviš přímo zázračnou rychlostí připevněn k lavici. Vzpíral se ze všech sil, ale nic mu to nebylo platné. "Dostane baštonádu?" tázal se Paul Norman plukovníka tělesných stráží. "Ano." 309

"Dříve než bude předveden před beje?" "Ovšem. Musíme ho dříve obměkčit. Rozumíte?" Derviš byl řemeny připjat tak pevně, že se nemohl ani pohnout. U jeho bosých nohou stál džezzar bej, vrchní mistr popravčí. V Tunisu však úřad džezzara, tedy kata, nemá ani stín oné smutné pověsti evropských katů; bývá to naopak nejvyšší vyznamenání, jakého se dostává jen takovému muži, o jehož věrností je vladař plně přesvědčen. Kriiger bej přikročil nyní neprodleně k výslechu. "Byl jsi dnes v noci v místokrálově zahradě?" tázal se der-više. "Ne." Kriiger bej zvedl dva prsty. Dvě rány dopadly jako dva blesky na dervišova šlapadla, na každé chodidlo jedna. "Ano, byl jsem tady!" zaječel týraný. "Položil jsi drát?' "Ne." Opět zvedl Kriiger bej dva prsty - aniž při tom pronesl slova. Další dvě rány zasvištěly a dopadly přesně vedle prvních, takže kůže na chodidlech dervišových praskla. Byla to jistě nadmíru hrozná bolest. "Dost!" zařval derviš. "Položil jsem jej!" "A náboj také?" "Ne." Kriiger pokynul, a džezzar opětně udeřil. "Alláh, Alláh! Ano, ano! Položil jsem také náboj." "Proč?" "Chtěl - chtěl jsem si udělat žert." "Jaký žert?" "Chtěl jsem polekat lidi v zahradě. Chtěl jsem vědět, zda vybuchne." "Hlupáku! Proč jsi je chtěl polekat? Nechtěl jsi snad zabít beje, panovníka věřících v této zemi?" 310<

"Ne." Dlaň Kruger bejova ukazovala čtyři roztažené prsty - rány dopadaly. Sotva však derviš dostal druhou, zařval pronikavě: "Zadržte, zadržte! Ano, chtél jsem ho zabít, ano, ano." Strašná bolest působila tedy více než strach před nejkrutějším trestem. Tímto přiznáním podepsal derviš svůj rozsudek smrti. "Máš spoluviníky?" tázal se dále nesmiřitelný "Pán zástupů". "Ne." Dvé rány! Chodidla byla rozbita. Když kat znovu zvedl hůl k úderu, zvolal derviš: "Zadrž! Ano, mám spoluviníka." "Kdo je to?" "Ibrahim pasa." "Odkud je ten pasa?" "Z Istanbulu." "Kde bydlí?" "Nedaleko Bardo. V pavilónu u vodovodu." "Máš ještě jiné důvěrníky?" "Ne." Ruka Kruger bejova nesla se opět vzhůru. "U Alláha a svatých kalifů, jen pasa o tom ví!" Kat chtěl udeřit, ale Kára ben Nemsi ho zadržel. "Myslím, že teď mluví pravdu," řekl Kruger bejovi. "Věřím, že neměl další spoluviníky." Plukovník nařídil proto vojákům, aby zajatce odvázali a dopravili v poutech pod nejbezpečnější zámek kasárenského vězení. Pak sám v čele deseti vojáků se vydal z paláce, aby dopadl Ibrahima pašu v jeho domě. Čtyři Evropané spěchali s ním - - Když pasa Ibrahim viděl, že jeho spoluviník derviš je odhalen a chycen, běžel oklikou do svého domu. Ne, neběžel, nýbrž prchal jako štván fúriemi. Sotva doběhl k první přímé cestě, nedělal již žádné okliky. Jen domů, domů, co nejdříve! Naštěstí •311

pro něho nikdo si ho nevšímal; oddychl si, když přišel dqmů a nezpozoroval za sebou nic podezřelého. Zvířata byla již připravena na nádvoří. Za dvě minuty nato seděly obě dívky v nosítkách na velbloudech a mužové na koních. Jen jeden ještě scházel. "U čerta! Kde je Saidr řval pasa. "Zde!" odpověděl arabadži, vyběhnuv z domu a vskočil do sedla "Tvé štěstí! Vpřed!" Zcela neobvyklou cestou zaměřil pasa k západní straně města. Pak se obrátil k takzvané Nové tvrzi. Tento směr mu dal možnost vyhnout se živějším cestám v městském okolí, takže se stalo těžké, snad skoro nemožné, dovzědět se vyptáváním, kterým směrem odjel. Od Nové tvrze k lázním l'Enfským není daleko. Pašu ovšem ani nenapadlo, aby se zdržel v tomto malém přímořském hnízdě, jež uváděl za cíl své vyjížďky, nýbrž klusem jím projel napříč, přes údolí sutunské, směrem k větší osadě Solimanu. Na jihu tuniské zátoky zabíhá poloostrov Pakhul směrem od jihozápadu k severovýchodu do moře. Protože bylo nemožné, aby z města unikl po vodě, měl úmysl zajet na tomto poloostrově až k některému jeho písčitému výběžku. Neboť tam ho měl očekávat od časného jitra člun, který si objednal. Bude-li člun na místě a podaří-li se mu dostat se do něho, bude zachráněn. Kvůli ženám nesměl pasa ani pomýšlet na to, aby se třeba jen na okamžik v l'Enfu zastavil. Ženy nemohly vystoupit z nosítek, pokud velbloudi setrvali v rychlém běhu, a to právě pasa chtěl. Obával se jejich odporu. Zykyma i Čita tušily však již nyní, že pasa prchá, a volaly na sebe. Ale oba strážci byli dobře poučeni. Sami seděli na koních, drželi uzdy velbloudů a udržovali je v cvalu. Dívky mohly sice naříkat a lomit rukama, ale nebylo obav, že by se odvážily seskočit s hřbetů těch velikých zvffat. 312'

Když dospěli k městečku Solimanu, nařídil pasa: "Nezastavujte ani zde, nýbrž rychle projeďte. Přijedu za vámi!" Sám pokynul Saidovi, který vedl volného koně za uzdu, zastavil s ním a tázal se několika mužů náhodou poblíž stojících: "Kdo z vás zná nejlepší cestu do Klibiahu?" "Já," odpověděl jeden z nich. "Chceš mi být vůdcem?" "Co mně dáš?" "Pověz, co chceš!" "Padesát piastrů!" "Dostaneš je a k tomu tohoto koně i se sedlem a řemením, vsedneš-li hned na něho a pojedeš-li se mnou!" "Dej mi nejdříve peníze!" Pasa vytáhl sáček. Said zatím seskočil a počal něco kutit na svém sedle. "Proč seskakuješ s koně?" zvolal na něho pasa. Jedeme hned dál!" "Musím utáhnout sedlo. Naši hlídači nevyznají se v osedlá-vání koní. Neutáhli popruh pořádně, a při prudké jízdě bych si mohl srazit vaz." "Nuže, pospěš si. Nemáme čas!" Při těchto slovech pobodl pasa koně, a právě najatý vůdce s ním odklusal. Said rychle promluvil k

mužům, kteří zde zůstali: "Chci vám něco říci. Běžte za námi, ale mluvte jen se mnou." V tom se pasa ohlédl, zamával rukou a hněvivě zvolal: "Pospěš! Copak jsi ještě neutáhl sedlo?" "Hned jsem hotov!" "Učiň tak co nejrychleji! Nemohu k vůli tobě nechat velbloudy tak daleko před námi. Nezdržuj nás!" A pasa s vůdcem ujížděli dál. To právě arabadži chtěl. Sotva jeho pán zmizel za rohem zahrady, kolem níž ujížděli, bylo 313

sedlo přitaženo a Said vyskočil na koné. Avšak místo aby ujížděl za pašou, obrátil se k mužům, kteří za ním přiběhli, a rychle jim řekl: "Váš druh dostal padesát piastrů. Chcete si vydělat dvě stě piastrů, tři sta nebo ještě víc?" ' "Dvě stě piastrů? Co chceš, abych udělal?" ptal se jeden z mužů. "Běžte co nejrychleji do lázní 1'Enfských. Přijedou tam jezdci, kteří se budou ptát, kam jsme jeli. Povězte jim, že jedeme do Klibiahu. Kdybyste je nenašli, nebo kdyby nepřijeli nejdéle za hodinu, ať jeden z vás rychle běží do města. Znáš Italský dům? Ano? Nuže, tam ať se po nich ptá. Nazývají se Norman effendi a Vallert effendi. Jest u nich také jeden Angličan. Já se jmenuji Said. Pamatuješ si to všechno?" "Ano. Ale kdo nám dá piastry?" "Muži, o nichž jsem mluvil, dají vám tolik, kolik jsem řekl, a snad i víc, postaráte-li se rychle o to, abyste je našli. O peníze nemějte strach. Slibuji vám při Alláhovi a při vousech Prorokových, že je dostanete." "Přísaháš-li, pak tě poslechneme. Obsadíme hned všechny cesty, takže nám cizí effendiové neuniknou. Ostatně jeden z nás může hned běžet do Italského domu. Ty spěcháš, viď? Jeď tedy ve jménu Alláhově za svým pánem." Said se otočil a ujížděl za pašou tak rychle, jak jen jeho kůň mohl letět. Učinil, co mohl. V duchu se sice sám sebe ptal, neměl-li by spíš sám jet do města. Ale pasa by brzy uhodl smysl jeho útěku a pak by snad změnil svou cestu; nadto považoval dobrý arabadži za lepší zůstat u obou dívek, děj se co děj. Snad ještě přijde chvíle, kdy jim bude moci být prospěšný. Když dohonil pašovu kavalkádu, uvítal ho Ibrahim mrzutými výčitkami, ale hodný hoch nedělal si z toho nic a v duchu se smál, že se mu úmysl zdařil. 314'

Kapitola čtrnáctá ZACHRÁNĚNA

Plukovník Kriiger bej pochodoval s deseti muži tělesné straže beje tuniského ostrým tempem k domu pašovu; protože však krok aimády je vždycky krokem nejpomalejšího vojáka, stalo se, že čtyři Evropané plukovníkův oddíl daleko předhonili. Když dospěli k pašovu domu, shledali, že vchod do zahrady je uzavřen. Zdolali tuto nesnáz tím, že vyrazili chatrný zámek a dostali se k domovním dveřím. Byly rovněž zamčeny. Zaklepali. Hned nato kdosi zevnitř také zaklepal. Byla to němá stařena, která nemohla svýma rukama bez dlaní ani odstrčit závoru, ani otevřít, i kdyby byla měla klíč, který pasa odnesl s sebou. Čtyři mužové obešli tedy budovu a vlezli bez váhání do přízemku otevřenou okenicí. Místnost, do níž se dostali, byla prázdná. Odtud vešli do skoro tmavé síně. Zde našli starou ženu. "Jsi sama v domě?" tázal se Kára ben Nemsi. Odpověděla několika hrdelními zvuky. "Můj Bože!" řekl malíř. "Vždyť je to Citina matka! Ženo, kde je tvá dcera?" 315

Ukázala na dveře. "Odešla?" Přisvědčila. "Ah! Tedy přece s nimi pasa odjel na výlet?" Přisvědčila opět. "Odejeli do lázní 1'Enfských, viď?" Třetí kývnutí potvrdilo i tuto otázku. Kára ben Nemsi zatím prohlížel domovní dveře, odstrčil závoru, odrazil zámek a pak je snadno otevřel. Stalo se tak právě ve chvíli, kdy statečný plukovník Kriiger bej přicházel se svými vojáky. "Máte ho?" byla první otázka "Pána zástupů". "Ne. Je pryč!" "Co? Je pryč? Kudy a kam?" "Odjel se svým harémem na výlet do lázní 1'Enfu." , Jakže, pasa jel na výlet? Takový zločinec? Nu, my mu jeho výlety překazíme!" "Chcete se tam pustit za ním, plukovníku? Měli bychom si to přece jen trochu rozmyslet. Podnikl-li skutečně jen zábavnou vyjížďku, vrátí se večer a můžete ho snadno dopadnout zde." Jali se prohledávat dům, místnost po místnosti. V tom ozval se náhle výkřik, který jako by ani nepocházel z lidských úst, a když se mužové seběhli, spatřili starou ženu, jak ukazuje paží na Hermana, jenž ji udiveně pozoroval. Celá její postava se chvěla od hlavy až k patám; její oči jako by chtěly vystoupit z důlků, ale v jejím obličeji byl při tom výraz radostného vzrušení, které bylo skoro možné nazvat nadšením. "Nevím co chce," řekl Herman, obraceje se k přítomným. "Nevšímal jsem si jí a přece najednou vykřikla - - -" Druhý, ještě zvučnější výkřik byl mu odpovědí. Nato dala se stará žena do blaženého smíchu a zároveň jí vytryskly z očí veliké, jasné slzy. "Co je to?" řekl malíř. "Skoro se zdá, jako by tě znala, Hermane!" 316'

"Oá, oá!" "Přisvědčuje. Bylo by snad možné, že nám rozumí, ačkoli mluvíme francouzsky?" "Oá, oá!" "Slyšte, přisvědčuje, jako by skutečně rozuměla. Jak je to možné? Ženo, ty nejsi Turkyně?" "Án, án, án!" "Ubohá! Nemůže mluvit, a přece by nám ráda řekla vše, co ví. Pověz, má snad tvé "án" znamenat ne?" "Oá, oá!" "Zdá se, že opravdu rozumí. Ženo, ty umíš francouzsky?" "Oá, oá!" "Tedy přece! A na co se vztahuje tvé ne? Ah, ptal jsem se, zdali jsi Turkyní! Ale jsi přece Čitinou matkou?" "Án, án!" "Ne? Jak to, že ne? Čita tě tak přece sama nazývala Ubohá, politováníhodná bytosti, vzpamatuj se! Opanuj své rozčilení. Musíme se dorozumět stůj co stůj! Je to právě teď velmi důležité. Odpověz tedy: Čita není skutečně tvou dcerou?" "Án, án!" "A ty sama nejsi Turkyně? Čím tedy? Rozumíš francouzsky? Jsi snad z Francie?" "Oá, oá!" odpověděla němá, živě přikyvujíc. "Francouzka! To je nepochopitelné!" zvolal malíř k přátelům. A obraceje se opět k ženě, tázal se naléhavě: "Nejsi-li Čitinou matkou, čím jsi tedy? Jsi vůbec její příbuzná?" "Án, án!" "Ne? Tedy vychovatelka? Služebná? Nebo vás svedla jen náhoda?" Němá učinila pahýly svých paží něžný pohyb, jako by tiskla dítě k ňadrům a pohupovala je. "Ah! Čitina chůva!" "Oá, oá!" •317

Radostné vyrazila žena tyto dva výkřiky a pak učinila něco podivného. Opakovala pohyb, znázorňující chování dítěte a ukázala při tom na Hermana, pokyvujíc živé hlavou. Bylo skutečně dojemné pozorovat výraz ženiných očí, jež byly v té chvíli výmluvnější než slova: spočívaly na mladém muži s výrazem přímo láskyplným. "Co tím chce říci? Ukazuje na tebe, Hermane! Mělo by snad - má to snad znamenat - že byla i tvou chůvou?" Němá takřka vyskočila radostí, že jí bylo porozuměno a pak přisvědčovala hlavou, rukama i celým tělem tak horečně, že celé její chování nepřipouštělo vůbec

pochybnosti o tom, že Norman vyslovil správnou myšlenku. Herman si sáhl rukou na čelo; bylo studené a zarosené kapkami potu. "To vše není možné," zašeptal stísněně. "Nějaká náhoda ji klame - -" Tu přistoupila žena k Hermanovi, zadívala se na něho podrobně a opět pokývala hlavou, blaženě se usmívala. "To je podivné, velmi podivné! Ale počkej! Naznačuješ nám, rozumíme-li ti dobře, že jsi byla Čitinou chůvou i chůvou zde našeho přítele. Pak bys však musela znát jeho jméno. Dej pozor! Bylo snad jeho jméno, či spíše jméno jeho otce - Eaglenest?" "Oá, oá!" přisvědčila žena s pravým nadšením. "Ty jsi byla francouzskou chůvou v rodině Eaglenestů?" Opět přisvědčila, a její oči plny radosti spočívaly na Hermanovi, jenž tu stál neschopen řeči. "Hermane, slyšíš to?" zvolal malíř. "Rozumíš? Tím je dokázáno, že Čita je vskutku - tvou sestrou!" Herman se opřel oběma lokty o zeď, položil hlavu do dlaní a plakal. Všichni byli dojati jeho nevýslovným pohnutím; nikdo nepro-nesl ani slova. Němá žena k němu však přikročila a zvolna, jemně, jako by se bála, hladila svými ubohými pažemi jeho rukáv. 318'

Tu k němu pokročil i Paul Norman, položil mu ruku na rameno a řekl: "Milý Hermane, uklidni se! Vždyť zpráva, kterou se tu dovídáš, není smutná." "Ne, ne!" odpověděl Herman chvějícím se hlasem. "Je smutná a radostná zároveň. Má sestra - otrokyní! Ale není v tom skutečně mýlky? Byl bych nešťasten, kdyby - -" "Mlč! Jak můžeš ještě pochybovat? Vzpomeň na medailon s obrázkem své matky? Nepoznal jsem snad já, který jsem tvou matku nikdy neviděl, její podobu s Čitou? Neřekl jsem již tehdy v Istanbulu, že kolem Ibrahima paši je skryto tajemství Eagle-nestů? Hle, tato žena je důkazem, neboť se ji nepodařilo změnit tak, jako se změnila malá Čita, vychovaná jen orientálsky. Rouháš se, pochybuješ-li ještě teď o tomto podivuhodném řízení božím." Tu se do rozhovoru vmísil lord Lindsay. "Ať si pochybuje, nevděčník, ať nevěří; stačí, že já jsem o tom pevně přesvědčen, yes! Čita je mou neteří, a běda tomu, kdo by ji nechtěl uznat. A ty, hochu, hlavu vzhůru a rozum do hrsti! Pojď sem a tvař se už veseleji! Ted, když jsme konečně chytili jednu pěnkavku, nebudeš přece bručet! Však my se ještě dovíme, kde poletují ty ostatní!" Herman se vzpřímil. "Ano! Přísahám, že půjdu po jejich stopě a neustanu dříve, dokud je všechny nenaleznu a nevysvobodím z nedůstojného postavení, do něhož je naše neštěstí uvrhlo. Tato ubohá žena musí nám mnoho vypravovat. Musí nám ještě mnoho říci. V této chvíli však není k tomu čas, neboť musím se především starat o pašu a hlavně o Čitu. Běda mu, odvážil-li se zkřivit jí jediný vlas!" Bylo k tomu třeba velkého sebeovládání, aby výjev právě zažitý byl tak rychle přerušen a touha po bližších zprávách odložena na pozdější dobu; ale starost o Čitu nedala jinak. •319

Především byl prohledán dům. Začali přízemím a pak vystoupili nahoru do místností obou dívek. Kromě koberců a podušek nebylo nikde nic; jen nejnutnější obývací zařízení tvořilo inventář domu. "Vypadá to podivně," mínil Kára ben Nemsi, když byl s přehlídkou hotov. "Skoro věřím, že pasa se sem již nevrátí. Zřejmě byl stále přichystán k okamžitému opuštění bytu." "Musíme tedy za ním!" zvolal Herman. "To je i můj názor." V tom se objevila němá žena a přinášela lístek papíru, který našla v Saidově světnici. Při prohlídce domu byla místnost arabadžiho vynechána. Kára ben Nemsi vzal papír a četl: "Odjíždíme tak rychle, že to vypadá jako útěk. Nevrátíme-li: se do večera, pojedeme nejspíše dále za l'Enf. Postarám se tam hned o zprávu. Said" List byl ovšem psán turecky. "Dobrý hoch! Jak mnoho jsme mu již zavázáni," zvolal; Herman, když list přečetl. "Ano, teď je jisté, že pasa se dal na útěk!" "Patrně v důsledku nezdařeného dervišova atentátu," dodal malíř. "Kam však uprchne z l'Enfu?" "Nikoli k moři, nýbrž do nitra země. Pro tu chvíli se mu to asi zdá nejbezpečnější. Musíme neprodleně hned do l'Enfu!" "Zajisté. Ale co se stane s francouzskou chůvou?" Na tu otázku odpověděl Kriiger bej: "O tu nemějte obav. Nalezne u mých žen byt i pokrm." Návrh byl dobrý; ubohé ženě dostane se prozatím přijetí v plukovníkově harému. Když rozestavili venku i uvnitř domu několik vojáků, kteří dostali rozkaz zadržet každého, kdo by chtěl vejít do domu, vypravili se všichni kvapně zpět do Bardo. I další otázku, kde totiž vezmou koně k zamyšlené jízdě, vyřešil plukovník rovněž uspokojivě, nabídnul účastníkům koně z bejových stájí. 320'

Protože bejova tělesná stráž sestávala jen z jezdectva, bylo v Bardo dobrých koní nadbytek. Plukovník podal především krátké hlášení vladaři, a pak se hned vydala na cestu kavalkáda, sestávající z obou mladých mužů, Angličana, Kára ben Nemsi, plukovníka a desíti vojáků. Městem projeli klusem, venku nasadili trysk. Pátrání v pašově domě u starého akvaduktu trvalo při veškeré své rychlosti přece jen víc než hodinu. Bylo již pět hodin, když jezdci přijeli do 1'Enfu, kde byli zvědavě okukováni, protože všichni obyvatelé lázní znali Kriigera beje. "Plukovník tělesných stráží!" zvolal náhle jeden muž, který stál mezi diváky. "To přece nemůže být on!" Kára ben Nemsi hned zarazil koně a tázal se: "Kdo to řekl? Čekáte snad jezdce z města?" "Ano." "Koho?" "Franky. Jistého Normana effendiho; jméno druhého jsem zapomněl. Má s nimi být také nějaký vznešený Angličan." "Nuže, to jsme my. Toto je Norman effendi." "Znáš tedy Saida, arabadžiho?" "Ovšem. Máte od něho zprávu?" "Máme vám říci, že jeho jízda vede do Klibiahu. V Solimanu si najal pán vůdce, kterému dal padesát piastrů a koně se sedlem a postrojem." "Vzhůru do Klibiahu!" zvolal divoce Herman. "Kupředu!" Ale muž uchopil uzdu jeho koně a zadržel ho. "Nechť Alláh zjasní tvé myšlenky a otevře tvou ruku, effendi!" Rychle sáhl Herman do kapsy a podal muži zlatý peníz. Kára ben Nemsi jej s úsměvem pozoroval. Muž po bakšiši nesáhl. "Tvá dobročinnost, pane, je menší, než Saidova huba," řekl, ukláněje se. "Ah! Slíbil ti něco? Kolik?" •321

"Čtyři sta piastrů, effendi," zalhal muž s nejpočestnějším výrazem v tváři. Lord David Lindsay k nim popohnal svého koně, jeho nos zvědavě zakroužil od muže k Hermanovi. "Bakšiš?" ptal se. "Well, to je má záležitost. Společnou pokladnu řídím já. Kolik chce?" Kára ben Nemsi mu rychle vše vysvětlil. "Well. Má jeho zpráva nějakou cenu?" "Je pro nás neocenitelná." "Výborně. Tento dobrý muž dostane pět set piastrů! Jsem David Lindsay, yes! Koně a sedlo mu však dát nemohu, musel bych běžet pěšky. Ať si tedy koupí opici nebo kočkodana." Provázeni hlasitým blahopřáním obdarovaných, pokračovali tryskem v jízdě. Že pasa zabočil na poloostrov, zdálo se Kríiger bejovi poněkud podivné, a také svůj údiv vyjádřil, ale zpráva zněla jasně a nebylo možné si ji jinak vyložit. Naštěstí jelo v plukovníkově průvodu

nekoule vojáků, kteří krajinu velmi dobře znali, takže se v ní bezpečně vyznali. To bylo důležité pro případ, že bude v jízdě pokračováno i v noci. Jeli nejdříve do Solimanu, odtud do Mazery. Pozdě večer dorazili do El Abeidu, kde říčka téhož jména vtéká do moře. Dozvěděli se, že tímto místem projeli pronásledovaní před hodinou a že se odtud vydali dále k Bir el Dždedi. "Musíme opravdu do Klibiahu?" tázal se jeden z vojáků, který se nyní stal průvodčím výpravy. "Ano," řekl mu Kriiger bej. "Je to nutné." "Ale pak," řekl starý voják, "má pasa vůdce, který raději volí pohodlnou cestu delší, než krátkou, obtížnější. Vede pašu do El Dždedi a odtud půjde do Sídi Daudu. Potom jistě zamýšlí jet napříč poloostrovem k svému cíli a zůstane při tom stále na pohodlné, rovné cestě. Tato cesta tvoří však pravý úhel a vede značnou oklikou." "Myslíš, že bychom jim mohli nadjet?" "Ano, nebojíme-li se trochu namáhavější jízdy." 322'

"Jde-li jen o trochu obtíží, snadno je překonáme." "Nuže, vydejme se odtud vzhůru do hor. Tam tečou vody Abeidu přesně týmž směrem, který musíme sledovat Pojedeme-li údolím té říčky, dorazíme do Klibiahu před svítáním." Po krátké poradě byl tento návrh přijat. Záhy se ukázalo, že byl velmi výhodný. Četa dospěla do Klibiahu asi dvě hodiny před svítáním. K svému překvapení se tam však naši přátelé dověděli, že vesnicí Klibiah nikdo neprojel a to ani v noci, ani za večera. O uprchlících nikdo jim nemohl dát ani nejmenší zprávy. Nebylo to vlastně nic divného, neboť pasa sice jmenoval Klibiah jako cíl své jízdy, ve skutečnosti však nechtěl dojet až tam. Měl v úmyslu očekávat loď poněkud severněji, na úpatí předhoří al Melhr. Naštěstí dojel do Klibiahu asi za hodinu po naší družině muž ze Sídi Daudu, vyslaný Saidem. Arabadži, když zjistil svůj omyl, nerozpakoval se vyslat posla na místo, kam, jak tušil, by mohli pronásledovatelé dorazit. Muž ohlásil, že včera pozdě večer vyjela ze Sídi Daudu malá četa, sestávající ze čtyř koní a dvou velbloudů s tachtirvany, a že tato četa nyní táboří na předhoří al Melhr. Viděl ji z výšiny. Sotva Kára ben Nemsi zprávy vyslechl, zvolal: "Teď teprve tomu začínám rozumět! Jak se zdá, očekávají tam loď." "Ano, viděl jsem kouř parníku," řekl posel. "Daleko?" "Ještě nad předhořím el Asvad." "A jak daleko odtud táboří jezdci?" "Jel jsem něco přes čtvrt hodiny od místa, kde jsem je viděl." "A směr?" "Přímo mezi těmito dvěma chatami." Kára ben Nemsi skočil do sedla. "Vzhůru!" velel Kriiger bej, a v nejbližší chvíli hnali se již jako bouře ze vsi, řídíce koně •323

naznačeným směrem dál do úzkého údolí, jež mírným svahem vedlo vzhůru. Když dospěli na vrchol povlovné krajiny, spatřili před sebou širé moře, prostírající se daleko na všechny strany, a na něm turecký parník, který se přiblížil k pevnině a nyní, zvolna hnán proudem, očekával návrat člunu, jejž vyslal na pevninu. Tento člun právě přistával. Na břehu čekali dva velbloudi a pět koní, u nich pět mužů a dvě ženy. Zdálo se, že ženy jsou pobízeny, aby vstoupily na prkno, jež bylo položeno z člunu na pevninu. Na břehu jeden z mužů náhle hlasitě vykřikl; jistě proto, že spatřil pronásledovatele. Velitelsky pokynul k lodi, kde jeho znamení hned porozuměli. Byli na něco takového patrně připraveni, neboť v tom okamžiku jedna s plachet byla stažena a pod ní objevilo se lodní dělo. "Jsou to oni. Přišli jsme skoro pozdě!" zvolal Paul Norman. "Zdá se dokonce, že na nás chtějí střílet!" "Nesmysl!" řekl Kára ben Nemsi. "Bylo by to proti mezinárodnímu právu, a já doufám, že na té lodi nejsou mořští lupiči. Vpřed!" Pobídli koně ostruhami a letěli písečným svahem dolů jako vítr. Na břehu nastal zmatek. Muži křičeli a snažili se dostat dívky co nejrychleji do člunu. Ty, když spatřily pomoc, pozdě se blížící, bránily se, vztahovaly ruce a hlasitě volaly o pomoc. Ale drsné ruce námořníků pomohly; vzpírající se dívky byly vtaženy do člunu a vtom již také skočil za nimi pasa. Said váhavě ho následoval. Pak bylo vtaženo prkno a vesla ponořila se do vody. Ale to již byli na břehu i pronásledovatelé, v čele všech Kára ben Nemsi a za ním Paul Norman, Herman Eaglenest a plukovník. "Zadržte! Přirazte zpět k břehu!" zvolal první. "Tělesná stráž tuniského beje! Poroučím: stůjte!" 324'

Marně. Člun odrážel, lodníci věděli, že jsou již v bezpečí. V tom však seskočil Kára ben Nemsi s koně, odhodil své pušky a pak - mohlo se to nazvat skoro šílenstvím - se rozběhl. - Po rozběhu následoval obrovský skok, jaký by sotva učinil cirkusový umělec, a muž vletěl se zvýšeného břehu přes hladinu jistě pět metrů širokou do člunu. Člun zakolísal, div se nepřevrhl, voda vysoko vystříkla, a všichni, kdož byli v člunu, vykřikli zděšením. Dříve však, než se kdokoli z nich vzpamatoval, uchopil Kára ben Nemsi nejbližší dívku - byla to Čita - zvedl ji a novým skokem vrhl se s ní do vody. "Pryč, pryč!" zařval muž u kormidla. Veslaři znovu ponořili vesla do vody a silně se o ně opřeli. "Počkejte! Stůjte! Musím dostat zpět Čitu!" zakřičel pasa. "Zpět na břeh! Pobijte ty psy!" "Nebo oni tebe i nás! Pryč, pravím já!" Člun povolil veslům a prudce se rozjel. "Psi! Vrahové! Rebelové!" řval za nimi rozběsněný Kriiger bej. A obraceje se k vojákům, velel: "Palte! Postřílejte ty zrádce!" Vojáci sestoupili s koní. Namířili pušky, aby poslechli rozkazu. V tom okamžiku však skrčil se pasa za Zykymu, kterou postrčil hrubě dopředu. A na výstrahu zaduněl na parníku výstřel z děla. Právě v té chvíli vystupovali oba odvážlivci z vody. Čitu, jež byla v mdlobách, položil Kára ben Nemsi na písčinu, potom se otočil a rychle pochopil situaci, zvolal: "Nestřílet! Zadržte! Zasáhli byste dívku!" Přiskočil k svým zbraním, zvedl těžkou, dalekonosnou pušku, měřil očima vzdálenost, ale pak pušku opět spustil a zavrtěl hlavou. "K čemu by to bylo?" řekl. "Tu dívku tím- nezachráním, provrtám-li hlavu pašovi nebo některému z jeho lidí, naopak, ještě by to snad zhoršilo její postavení. Ne, pro tu chvíli nelze nic dělat." 325

Člun se zatím rychle vzdaloval z dostřelu. Vojáci bejovi vykřikovali za uprchlíky všecky kletby, jež jim slina na jazyk přinesla, a Herman s Paulem klečeli u Čity. Angličan, dupaje zlostně nohama, volal: "U čerta, u čerta! Kdybych zde mel svou jachtu, kdybych zde mel svou jachtu!" "Ano. Měli jsme tušit tyto konce," odpověděl Kára ben Nemsi. "Měli jsme pochopit, že pasa unikne po vodě, jak směr jeho útěku nasvědčoval. Byli bychom pak šli na palubu vaší jachty a dostali bychom také Zykymu." "Však my ji ještě dostaneme! Pro dnešek ovšem nezbude, než se smířit s osudem, který nelze odvrátit." "Hle! Tam již vlečou Zykymu k schůdkům, vedoucím na palubu." "Vida! Zmužilé děvče, yes! Nenaříká. Kyne nám rukama." "Štěstí pro ní, že má s sebou toho chlapíka Saida! Ten nám již opatří nějakou stopu. Nuže, plukovníku, co teď?" "Pojedeme tryskem za těmi proklatými psy," odpověděl plukovník, ukazuje při tom na dva pašovy

hlídače a vůdce, kteří hleděli s velbloudy a se všemi koňmi tiše a nenápadně zmizet Vojáci však na plukovníkův pokyn mžikem byli v sedlech a hnali se za nimi, aby je pochytali. Kriiger bej se pak s ostatními obrátil k Cite, která se právě pohnula. Když otevřela oči, padl její první pohled na Paula Normana. Zašeptala: "Paul - effendi! Já - - sním!" A opět zavřela vířka. "Čito, malá Čito," s úsměvem šeptal malíř. "Pohleď na mne!" "Sním!" "Ne, nesníš! Jen se podívej!" "Je to tedy pravda?" tázala se a rozevřela široce své oči, modré jako blankyt nebes. "Šťastná pravda!" 326'

Přitiskla se k němu a položila mu bezděky paže kolem krku. "Už vím," šeptala. "Tys mne vynesl z pašova člunu!" "Žel, já ne." "Kdo tedy?" "Muž, jenž tam stojí. Jemu za tebe děkuji." "Alláh! Nejsme sami?" Trhla sebou. Jednala dosud z okamžitého popudu jako naivní dítě, ale teď, když spatřila ostatní muže, zarděla se rozpaky. "Pojďme, plukovníku! Pojďme, Charleyi!" řekl lord, mžikaje podivně očima, zatím co jeho nos sebou povážlivě zacukal. "Jsme tu zbytečni - indeed. Pojďme do nejbližší vesnice. Má neteř potřebuje suchý oděv, yes!" Tři muži odcházeli. Turecký parník se právě otáčel přídí k širému moři. Čita za nimi pohlížela, náhle však sebou trhla. "A kde je Zykyma?" tázala se polekaně. "Nevidím ji!" "Ta je již na lodi. Je dosud v pašových rukou." "Ó Alláh! Nemohl jsi ji zachránit?" "Bohužel ne. Ale jistě ji zachráníme. Víš, kam pasa odjíždí?" "Do Egypta." "Můj přítel za ním půjde a vezme mu Zykymu. Oh, ty se odvracíš? Ne, má malá Čito, neboj se našeho přítele Hermana. Vždyť on je ti vlastně bližším, dokonce mnohem bližším než já!" "Bližším než ty? Nerozumím ti," zašeptala slabě. "Vysvětlím ti to, až budeš opět silná, až se uklidníš," zašeptal jí do ucha. "Oh - já jsem silná, tak silná, když ty jsi u mne - a když mne již nikdy neopustíš! Pověz mi však, kde je teď má matka?" "V bezpečí. Ano, ty myslíš stále na tu ubohou starou ženu, která - nelekej se, Čito! - není tvou matkou." "Není mou matkou?" ptala se dívka udiveně. "Ne. Byla jen tvou chůvou." "O ne, ne! Jak to můžeš říct, jak bys to mohl vědět!" •327

"Řekla nám to sama. Mluvili jsme s ní včera, neboť rozumí francouzsky. Má tě velmi ráda, ale není tvou matkou, pouze opatrovnicí." "O, Bože! Alláhu! "Buď klidná, Čito! Ztrácíš-li v ní matku, pak jsi nalezla jiného, mnohem většího ochránce. Máš bratra, který tě má rovněž velice rád." "Bratra?" Čita sepjala ruce, zavřela oči a vydechla: "Kde je?" "Zde, vedle tebe. Je to můj přítel Herman. Byl s tebou prodán do otroctví, ale vysvobodil se a vlastní silou dobyl si znovu své místo na slunci." Čita pootevřela oči, podívala se na Hermana, pak na Paula Normana, její tváře pobledly, ano, zbledly víc, než když ji prve vynesli z vody, pak zvolna schýlila hlavu a ztratila vědomí. Byla to však jen mdloba radosti, na kterou ještě nikdo nezemřel. 328

Kapitola patnáctá SVATBA A ROZVOD

Čita, milostný sen malffe Normana, byla nalezena, ale těžký stín tlumil radost ze šťastného shledání: Zykyma zůstala v rukou pašových, který s ní prchal na jih, do Egypta. Ačkoli Herman Eaglenest nemohl již myslet na tuto sličnou dceru kavkazských hor tak jako v Cařihradě, přece jejího zmizení želel nejvíce. City, které k ní pocítil v Údolí sladkých vod, učinily mu příliš blízkou tuto bytost, jejíž odvaze a krase se obdivoval a jejíž neštěstí ho hluboce dojímalo. Ale i kdyby tohe nebylo - což ho nepojil se Zykymou společný cfl a úkol -vypátrat tajemného Rusa, Jiřího Orjelčastu, v němž Herman tušil svého bratra? A nebyl stále ještě sám Ibrahim pasa klíčem k záhadě Eaglenestů, kterou bylo možné odhalit jen jeho dopadením? Proto Herman hned po návratu do Tunisu naléhal, aby se s jachtou vypravili za uprchlíky bez nejmenší ztráty času. Lord k tomu rád přivolil, a také Kára ben Nemsi byl ochoten je provázet, avšak rychlému odjezdu zabránila nenadálá překážka: Čita, křehká Čita se roznemohla. 329

Rozčilení posledních dnů a nedobrovolná lázeň v moři zapůsobily jitřivě na jemný organismus dívky; horečka, která se objevila hned za návratu do Tunisu, změnila se v nebezpečný zápal plic, a jen umění rychle přivolaných francouzských lékařů, obětavosti obou mladých mužů a nezištnosti lordově, který peníze oběma rukama přímo marnotratně vyhazoval, podařilo se zachránit Čitu podruhé. Ale ani pak nebylo možné ještě pomýšlet na odjezd do Egypta. Malíř Norman za živý svět nechtěl vystavit Čitu obtížím plavby před jejím úplným uzdravením, a tak našim přátelům nezbylo, než setrvat nečinně v Tunisu po další tři týdny. Za těchto dnů, kdy pozdravující se Čita ležela na lůžku a s vděčnými úsměvy přijímala od malíře a Hermana první lekce v evropské výchově a angličtině, vyjížděl Kára ben Nemsi denně do pouště buď s plukovníkem Krugerem bejem, nebo ve společnosti Lindsayově, když byl "Pán zástupů" zaměstnán svými služebními povinnostmi. A protože s odjezdem z Tunisu stále ještě nebylo možné pevně počítat, podnikl Kára ben Nemsi v této době s plukovníkem i další cestu do pouště, ke kmeni Medžardá, u něhož měl„Pán zástupů" nakoupit větší počet koní pro místokrálovo jezdectvo. Na této cestě se přihodila událost, která zaslouží, aby byla vypravována v rámci těchto příběhů. Cesta, kterou Kriiger bej podnikl jen s malým průvodem vojáků, vedla do okolí Tasturu, směrem, kterým dnes vede železnice spojující Alžír s Tunisem. Tehdy ovšem nebylo po železnici ani stopy, a pastviny Medžerdahů, kmene proslulého chovem ušlechtilých arabských koní, byly dosud panenskou zemí kočovníků, prostě žijících nomádů, kteří sice podléhali bejové pravomoci, jemuž platili povinný poplatek, jinak však stále ještě poslouchali jen kmenové zákony a ty, jež vytvořila poušť a ve verších koránu sepsal Prorok. Na pastviny Medžardahů dorazila výprava přesně podle cestovního plánu třetího dne cesty, a protože plukovníkův příjezd byl beduínům hlášen, vyjel jim vstříc sám šejk. Byl to osmahlý, 330'

silný Arab, který svým oděvem a vystupováním se nikterak nelišil od prostých bojovníků kmene. Prostý haik, převázaný u pasu provazem z velbloudí srstí, turban ovinutý jednoduchou šňůrou, stočenou s palmových vláken, to byl celý jeho oděv. I jeho zbraně - nůž a dlouhá puška - byly prosté. Ale klisna, na níž seděl, svědčila o tom, že tento muž, přesto, že je tak chudě ustrojen, je podle arabských pojmů boháč. Ano, jeho kůň! Byla to šedivá klisna oné

vzácné barvy, jakou prý mají jen potomci koně, na němž sám Mohamed, vládce věřících, nejraději jezdil. Vypravuje se, že Prorok, když měl ještě skrovný počet přívrženců, přišel do arabského tábora, aby si koupil koně. Přišel na pastviště, a tu všichni koně, oslepeni jeho velebností, počali se plašit. Jediný z nich, šedivý kůň, vyšel ze stáda a sklonil před Prorokem přední nohy a pokorně se mu ukláněl. Mohamed se na něho vyšvihl a zvolal: "Buď požehnán tento oř! Bude nosit posla božího, a proklet budiž ten, kdo najde na jeho potomcích chybu!" Od té doby mají všichni potomci tohoto koně zvláštní šedivou barvu, jsou pokládáni za svaté a bývají jen zřídka prodáváni. Jejich chovu věnují Arabové péči, nad níž by evropský koňař užasl. Majitel tohoto vzácného koně poznal ovšem již zdaleka uniformy místokrálových vojáků, dojel proto se svým průvodem klidně až k plukovníkovi a uvítal ho s pravou orientální zdvořilostí. Oba muži se znali. Když byly proneseny obvyklé uvítací proslovy, představil plukovník šejkovi svého přítele, a pak se celá kavalkáda rozjela tryskem k ležení. Záhy je mohli celé přehlédnout. Tvořily je dvě dlouhé řady černých stanů, vedle nichž do dálky se pásla stáda, na jedné straně koně a hovězí dobytek, na druhé velbloudi a četné ovce. Když se jezdci blížili k stanům, nastal v něm ruch. Všichni mužští obyvatelé skočili jako na povel na koně a střílejíce a řvouce vyjeli z tábora, aby hosty pozdravili. A pak, když 331

návštěvníci vjeli do uličky mezi stany, aby se odebrali do šejkova příbytku, stály četné ženy a dívky před vchody, aby spatřily příchozí. Mávaly jim vstříc rukama a hlasitě prozpěvovaly své marhábá. Jen jediný muž, jak se zdálo, nezúčastnil se všeobecné radosti z uvítání. Stál klidně před svým stanem a pozoroval příchozí zasmušile. Z jeho výrazu bylo možné soudit na lhostejnost, spojenou s potlačovanými obavami. Jeho tvář neměla typ čistě arabský. Jevilo se v ní smíšení s typem černošským. Nos byl skoro kavkazský, ale silně ohrnuté rty a vyčnívající kosti čelistní byly bezpečným důkazem, že v žilách tohoto muže koluje krev černého plemene. Barva obličeje byla vskutku také až černá, přecházejíc v ošklivou šeď. Nebylo třeba velké znalosti ras, aby každý poznal, že tento muž je Tuareg. Tuaregové obývají vlastní poušť mezi Araby a černochy, a jako všichni míšenci i oni často spojují nepříjemné zvláštnosti obou národů, z jejichž prolínání povstali. Muž byl oděn v špinavou, splývající košili; ze širokých jejích rukávů vyčnívaly tmavé, svalnaté paže. V pravici držel kopí, jímž Tuaregové umějí znamenitě vrhat, a na každém zápěstí měl řetízkem připevněný ostrý dvojsečný nůž. Jak známo. Tuaregové v boji objímají svého nepřítele a vrážejí mu své dva nože zezadu do plic. Právě když hosté klusali mimo jeho stan, obrátil se rychle Tuareg. Zaslechl jakýsi šramot. Záclona ve stanu se rozhrnula a vyšla z něho dívka, patrně aby zjistila příčinu ruchu v ležení. "Zpět! Neřekl jsem ti, abys nevycházela?" obořil se na ni muž a vycenil své žluté zuby. Zdálo se, že chce děvče udeřit, ale spokojil se tím, že ji tělem zatlačil do stanu. Pak s kletbou strhl rohož, která stan uzavřela, a postavil se zády ku vchodu, jako by chtěl zabránit, aby nikdo nemohl nahlédnout dovnitř. Jeho nápadné počínání muselo ovšem vzbudit pozornost. Kára ben Nemsi i plukovník videu' tuto podivnou scénu a za- 332

hlédli i dívku. Jaká to byla krásná tvář! Čarovná svými rysy a těžce vyzkoumatelná svým výrazem. Tvář děvčete nebyla zastřena závojem. Kdežto Maurky, bydlící ve městech, zahalují své tváře, nezachovávají dcery volně kočující beduínů tak přesně harémové předpisy. Vědí, že se mohou ukázat, a jsou příliš hrdé, než aby stálým zahalováním svých tváří nepřímo přiznávaly, že by jejich cti mohlo hrozit nebezpečí v rodném kmeni. Tato mladá obyvatelka pouště, která tak rychle musela zmizet, byla vysoké, štíhlé a útlé postavy. Na sobě měla kalhoty a živůtek z jemné látky, halenka byla na hrdle rozhalena, takže bylo vidět jako slonovinu bílou pleť dívčinu. Kdyby její tahy nebyly opravdu orientálské, mohla být dívka pro oslňující bělost své pleti snadno považována za Evropanku severu. Snad se tato dívka nikdy nemusela vydávat obvyklému ženskému zaměstnání venku pod žhavými slunečními paprsky, a pak ovšem by její pleť nasvědčovala vysokému a vznešenému rodu. Její velké, tmavé oči, měkké jako samet, spočinuly na cizincích okamžik a byly plné vroucí prosby. Copy vlasů, tmavých jako noc, splývaly dívce skoro až k zemi a byli zdobeny vple-tenými kousky zlata a stříbra, koraly a hlazenými lvími zuby. Poslední druh ozdoby nasvědčoval, že mužští příslušníci její rodiny jsou neohrožení bojovníci a lovci, kteří velice milují své dcery nebo sestry, dávají-li jim své trofeje za ozdobu. Kára ben Nemsi mohl ovšem jen letmo hledět na dívku, viděl však přece, že v jejím zraku spočívá němá, avšak výmluvná otázka - nebo to měla být prosba? Nebyl si tím jist, viděl však, že Tuareg zatlačil krásku hněvivě do stanu, a bylo mu tedy jasné, že tento člověk má nad ní moc. Snad se němá výzva, kterou četl v dívčiných očích, vztahovala právě k tomu, aby byla zbavena Tuaregovy nadvlády. Bylo třeba jen několika málo okamžiků, aby se v Evropanovi probudily tyto myšleny. Umínil si, že se na poměry dívčiny poptá; tato myšlenka uzrála v něm •333

vlastné dříve, než ještě minuli její stan. Zběžně, ale bystře pohlédl Kára ben Nemsi znovu na Tuarega a pocítil, že tento člověk není schopen vyvolat u nikoho sebemenší náklonnost. Měl vskutku darebáckou tvář. V tom Kriiger bej, který jel vedle něho, se ho dotkl držadlem bičíku. "Aha. Už jste viděl?" tázal se lišácky. "Koho?" "No, tu krasavici!" "Ano." "Jak se vám líbila?" "Je to sličná dívka, vskutku velmi hezká." "Viďte! To je ona! Co říkáte myšlence, abych se s ní oženil?" "Hm. Blahopřeji vám k tomu nápadu, ale nemyslím, že byste to mínil vážně." "Ó, prosím! Míním to naprosto vážně. Je to miliónově hezké děvče, a tak jsem vlastně nucen oženit se s ním." "Abyste rozmnožil svůj harém?" usmál se Kára ben Nemsi, vzpomínaje na lorda Lindsaye, který míval podobně zvláštní nápady. "Harém? Ani mne nenapadá jej rozmnožovat! Vždyť víte, že mám žen dost." "Pak nechápu, z jakého důvodu se s tou dívkou vlastné chcete oženit." "Počkejte, až vám to vysvětlím! Můj pán, Mohamed es Sadok bej projevil nedávno úmysl zlepšit své styky s různými kmeny pouště tím, že pojme některé jejich dcery za manželky. Stalo se tak, ale bej s tím zase není spokojen. Kmeny poslaly staré, ošklivé báby, které teď sedí ve vladařově harému a nejsou k ničemu. Chápete, jakou radost by měl Mohamed es Sadok -Alláh mu žehnej! - kdybych mu přivedl tutu krásku?" "Chápu, ale řekl jste přece, že se s ní chcete oženit vy!" "Rozumějte! Tato dívka není černoška a proto vlastně nesmí být prodána; ten, kdo ji chce mít, musí se s ní oženit. Ale 334'

Mohamed es Sadok bej nechce už ani slyšet o politických sňatcích. Proto se s ní ožením já sám a dám pak hned napsat listinu o rozvodu. Dívka sice zůstane mým majetkem, ale nebude již mou ženou, a já ji daruji místokrálovi." "Jehož přízeň vás za to nemine. Hm. Pozoruji, plukovníku, že jste vskutku obratný politik." "Prosím, to ne! Nikdy politik, nýbrž vždy jen a pouze diplomat!" "Rozlišujete snad diplomaty od těch, kdož dělají politiku?" "Ale ovšem, jistě!" "Směl bych vás prosit o vysvětlení tohoto rozdílu?" "Rozdíl je velice jednoduchý. Kdo provozuje politiku se štěstím, tomu se říká diplomat. Kdo však v politice nic nepořídí, ten bude a zůstane politik." "Výborně. To je velice duchaplné. Přiznávám upřímně, že bych na tento jemný rozdíl nikdy nepřišel." "Ano, ano, tady to máme!" Dobrý plukovník ukázal si na čelo a pak pokračoval: "Počkejte, až o tom pojednám se šejkem. Pak uvidíte. Prosím jen, abyste mne s ním nechal ve vhodnou chvíli o samotě, neboť tyto manželské záležitosti je nutno v Orientě projednávat velmi delikátně." Zvláštní rozmluva musela být právě v té chvíli přerušena, neboť dospěli k velikému stanu, který patřil šejkovi. Stan byl rozsáhlejší a také lepší, než ostatní. Několik kopí bylo zaraženo před jeho vchodem, a na nich visely koňské ohony na znamení, že zde rozbil svůj stan pán a vůdce tábora. Šejk seskočil s koně, přistoupil k oběma hostům a řekl, ukláněje se: "Sestupte a vejděte do mé chudé chaty. Je tvým majetkem, beji, a majetkem tvého přítele, effendiho." .Kríiger bej a Kára ben Nemsi sestoupili; v tom okamžiku se rozhrnul koberec, který kryl vchod do stanu, a vyšla žena napolo zahalená a přinášela na kulatém železném talíři sůl, datle, kus nekysaného chleba a fingan vody. 335

"Napijte se se mnou!" Při těchto slovech učinil šejk doušek a dva hosté rovněž. Pak dostali každý půl datle a půl chleba, jejž v soli osolili. Šejk sám snědl druhou polovici. Tak se stah' příchozí skutečnými hosty Arabovými, který byl od toho okamžiku podle zákona pouště povinen chránit je a vůbec učinit pro ně vše, co bylo v jeho moci. Vstoupili. Stan byl veliký a tvořil jedinou místnost, což jinak nebývá zvykem. Zpravidla je v beduinských stanech prostor pro ženy oddělen. Ale šejk byl dost bohatý, aby mohl mít pro své ženy zvláštní harémový stan. Na zemi byly rozprostřeny koberce a rohože. Na nich ležely měkké podušky, na něž se tři mužové posadili, aby byli obsluhováni ženou, která je přivítala. Hostina nebyla příliš bohatá, stačila jen, aby poutníci ukonejšili hlad. Na počest hostů měla být zabita ovce a upečena celá na rožni. Pak teprve, až bude tato pečené připravena, mohla být uspořádána vlastní hostina, čímž Arab vlastně rozumí žranici. Šejk dojedl s hosty a vyptával se jich na zdraví, na průběh cesty, posléze vyjádřil zvláštní uspokojení nad tím, že plukovník přišel koupit koně právě k jeho kmeni. V té chvíli, když uposlechnul plukovníkův pokyn, se Kára ben Nemsi zvedl a vyžádal si dovolení, aby směl stan opustit a projít se po ležení. Omluvil se tím, že šejk i plukovník budou nyní zajisté hovořit o věcech, jež se nehodí pro jeho sluch. Dovolení mu bylo ochotně dáno. - Kdo by byl mohl nahlédnout do ženského stanu, kam Tuareg při příjezdu hostů zahnal sličnou arabskou dívku, shledal by, že kromě této krásky je uvnitř přítomna ještě druhá obyva-telka stanu. Byla to stará, hubená beduinka ostrých očí a kři- 336'

r vého nosu, s tváří plnou nesčíslných vrásek. Přesto vsak neměl její obličej výraz odpuzující, naopak právě teď, kdy se žena skláněla nad sličným děvčetem ležícím v pláči na koberci, zářily z jejích očí nejvěrnější láska a nejvřelejší soucit. "Všichni směli ven, jen já ne!" naříkala kráska. "Uklidni se, milá! On se obává, že bys mohla být někým spatřena, kdo by tě zachránil." "A já stále tolik toužím po takovém ochránci!" Modli se jen k Alláhovi, má ubohá Hilujo, on je mocný a milosrdný, sešle nám svou pomoc." "Což se nemodlím stále, ve dne i v noci?" "Prorok pravil, že člověk nemá ustávat v modlitbě; jednou bude jeho přání jistě splněno." "Ať je mně Alláh tedy splní brzy, neboť zítra může již být pozdě." "Proč zítra?" "Protože snad již zítra odtud odejdeme, a v poušti se pak pomoci nedovoláme. Jen zde, pokud jsme poblíž Tunisu, kyne nám vyhlídka na záchranu." "Kam nás chce Tuareg vést?" "Nevím. Žena šejkova řekla jen, že chce jít k moři, ne do hlavního města, nýbrž na jiné místo. Tam mne chce prodat za peníze!" "Ó, Bože!" zvolala stařena. "Tebe, dceru nejslavnějšího šejka Sahary, sestru Královny pouště chce bídně prodat, jako se prodává černoška nebo otrokyně! Tebe, svobodnou dceru kmene Sallá! Óh, kdybych byla mužem!" "Co bys učinila?" "Zabila bych toho černého ničemu. Ale - což tak může jednat jen muž? Nemůže to učinit i žena? Ano, učiním to já! Vrazím mu do těla jeho vlastní kopí, abych tě zachránila, tebe, nejhezčí a nejlepší z našich dcer." Dívka pozvedla k stařeně své uslzené oči. "Vím, že jsi odvážná, Halujo, ale udělat to nesmíme."

•337

"Proč? Není snad naším nejhorším nepřítelem? Neunesl tě a nezabil při tom tvé příbuzné?" "Ano, ale co bys chtěla udělat, Halujo, až bys ho zabila?" "Uprchneme!" "Kam?" "K našemu kmeni nebo ke Královně pouště, k níž jsme chtěly, abychom ji navštívily." "Máš koně a velbloudy? Máš potravu a vodu? Znáš směr a cestu? A tento Tuareg je šejkovým hostem. Zabijeme-li ho, bude šejk mstít jeho smrt." "Alláh buď nám milostiv! Jak nám tedy má být pomoženo, ne-li tímto způsobem?" "Poslouchej! Dnešní noci jsem hořce plakala a vroucně jsem se modlila, aby nám Alláh poslal ochránce. V pláči a modlitbách jsem usnula a tu se mi zdálo, že jsem byla přepadena a sražena k zemi velkou hyenou. Právě otvírala tlamu, aby mne pohltila, když v tom se přiblížil velký muž, který ji jediným hmatem uškrtil a odhodil na skálu. Jeho postava byla mocná, jeho oči zářily, ale jeho hlas byl vlídný a mimy, jako hlas milující ženy. Chtěla jsem udělat, co jsem ještě nikdy neudělala a co mne mohlo napadnout jen ve snu - chtěla jsem se před ním vrhnout na kolena, abych mu poděkovala, ale v tom jsem se probudila." "Ó, běda! Proč jsi procitla dříve, než jsi se ho zeptala, kdo je! Řekl ti své jméno?" "Ne." "Škoda! Tento sen ti poslal Alláh jako odpověď na tvé modlitby. Kéž by ses byla dozvěděla jeho jméno! Ten muž je nám jistě nablízku!" "Ano. Je zde!" Jakže? To to víš?" ptala se rychle stařena. "Ano, vím to. Viděla jsem ho dnes." "Alláh je veliký, on může učinit možné i to, co je nemožné. Kdy jsi viděla svého ochránce?" "Právě teď. Je to onen muž, který jel mimo náš stan." 338

"Ó duchové, ó kalifové! Tys ho poznala?" "Ano. Je takový jako hrdina mého snu, jeho oči jsou tytéž. Zářily, když na mne upřel svůj zrak." "To je náhoda, dítě!" "Ne. Alláh ho posílá!" "Zdálo se ti o hrdinovi a teď se domníváš, že první muž, kterého jsi dnes spatřila, je tvým vysvoboditelem." "Snad máš pravdu," odvětila Hiluja zamyšleně. "Než přesto ponech mi mou šťastnou víru. Cizinec, kterého jsem spatřila, měl tvář šlechetného muže. Pomůže nám, bude-li moci. Nebu-de-li moci, aspoň nás nezradí." "Já jsem ho neviděla, ale souhlasím s tebou. Chceme-li být zachráněny, musíme něco udělat. Což, Hilujo, kdybychom ho na sebe upozornily?" Hiluja - toto jméno znamená "sladká" a hodilo se dobře pro sličnou Arabku - odpověděla: "Jsem střežena, nemohu s ním mluvit." "Myslíš, že se mám o to pokusit já?" "Ah, Halujo, ano, pokus se! Zkus, budeš-li s ním moci promluvit o samotě. Zůstanu zatím zde na modlitbách, aby tě Alláhovi andělé provázeli!" Když Kára ben Nemsi opustil šejkův stan, pozoroval chvíli hru arabských chlapců, kteří dováděli mezi stany a prošel pak ležením až k jeho konci. Cestou potkal Tuarega, který v průvodu beduína spěchal k šejkovu stanu - z toho usoudil, že diplomacie "Pána zástupů" uvedla již na přetřes otázku sličné beduinky. Rozhodl tedy, že sám se zatím nebude na nic dotazovat a že vyčká, jak dopadne jednání plukovníkovo. Ale na Arabčin pohled nemohl zapomenout. V myšlenkách prošel ležením až za stany, na půdu udupanou jako mlat lidmi i dobytkem, a rozhlížel se dalekou travnatou stepí. V tom spatřil za jedním stanem ženskou postavu, která, jak se zdálo, na něho 339

kývala. Šel blíže, avšak postava odskočila několik kroků a zmizela za kravinou, souvisící těsně s ležením. A při tom, tentokrát zřetelně, na něho opět zakývala. Kára ben Nemsi se rozhlédl, a když neviděl nikoho, kdo by tuto scénu pozoroval, rychlými kroky došel ke křoví. Stála tam stará žena, Hilujina služebná. Závoj měla odhrnutý, takže mohl vidět její starou, vrásčitou tvář. A tato tvář se mu zdála dobrá a poctivá. "Volala jsi mne?" tázal se jí tiše. "Ano, effendi. Prosím, nehněvej se proto na mne!" "Nehněvám se. Co si přeješ?" "Prosím tě pro Alláha a jeho Proroka, abys nás zachránil." "Nás? Koho tím míníš?" "Mou paní a mne." Kára ben Nemsi již tušil, o koho jde. Ohlédl se na řadu černých stanů. Ten, z něhož stařena vyklouzla, byl zřejmě týž, před nímž stál při jejich příchodu Tuareg. "Kdo je tvá paní?" tázal se. "Je dcerou velikého šejka kmene Beni Abbasů. Cestovaly jsme pouští a byly jsme přepadeny gum-gumy, kteří zabili naše průvodce a zajali nás. Tento Tuareg chce nás nyní dopravit k moři, aby nás tam prodal." "Jak se stalo, že jste cestovaly pouští? Kam jste šly?" "Do Egypta." "Co pravíš? Tak dalekou cestu že jste podnikly? Víš, co je na té cestě? Šoty a pouště!" "Vím. Ale srdce nás volalo, a srdce nás vedlo. Slyšel jsi snad o Královně pouště?" "Ne." "Je to sestra mé paní a bydlí na hranicích Egypta. Chtěly jsme ji navštívit." "Tvá paní je ještě dívka? Nemá dosud muže a není nikomu zaslíbena?" "Ne." 340

"Proč té posílá právě ke mne?" "Viděla tě při tvém příchodu a probudila se v ní důvěra k tobě. Zjevil jsi se jí prý v noci ve snu, abys ji zachránil." Mužova ústa se stáhla k tichému úsměvu, ale přesto odpověděl vážně: "To by tedy byl pro mne rozkaz Alláhův!" "Ano, pane! Zachraň nás!" "Dobře, Řekni své paní, že jí chci sloužit, a že Tuareg opustí ležení sám." "Ó, Alláh! Myslíš to doopravdy?" "Ano, zanechá vás zde, neboť v tomto táboře je muž, který tvou paní udělá svou ženou. Vykoupí ji od Tuarega." "Ne, ne, to nesmí učinit!" "Proč?" "Hiluja chce náležet jen tomu, komu bude moci věnovat své srdce. Je svobodnou dcerou Beni Abbasů a nesmí být prodána. Pověz, jsi snad ty mužem, který ji chce pojmout za manželku?" "Ne." "Pak ona nesvolí. Tebe by snad mohla milovat, pane." Kára ben Nemsi se usmál. "Možná že věnuje své srdce i tomu, pro něhož je určena. Snad se stane ženou beje Mohameda es Sadoka, vladaře tuniského." "Ten má již mnoho žen. Nebude ho milovat." "Nuže, i to lze ještě změnit. Je zde plukovník jeho tělesné stráže. Chce koupit Hiluju od Tuarega; chce si ji vzít za ženu a dát za ni Tuaregovi výkupné, ale hned pak se dá opět rozvést. Snad ji propustí, promluvím-li s ním." "Kéž bys to udělal, pane!" "Udělám. Ano, tak se tvá paní nejlépe zbaví a bez boje, Tuarega. Radím vám, abyste zatím udělaly vše, co Tuareg na vás žádá. Splníte-li zdánlivě jeho vůli, budete brzy svobodny." "Dáváš-li tuto radu ty, má paní ji uposlechne." "Radím jí, aby svolila ke všemu, a pak se pokusím, aby tato záležitost pro ni dobře skončila." •341

"Děkuji ti! Budu se za tebe modlit, effendi. Půjdu již, neboť Tuareg nesmí tušit, že jsem s tebou mluvila. Buď zdráv a zachraň nás!" Zmizela. Kára ben Nemsi udělal z opatrnosti značnou okliku, dříve než vstoupil mezi stany opět dovnitř tábora. Chtěl tím oklamat toho, kdo by snad zjistil jeho nepřítomnost v ležení a pátral po něm. Přesvědčil se však brzy, že tato opatrnost byla zbytečná. Jeho setkání se stařenou nemělo svědky. Když procházel středem tábora, přicházel proti němu Kriiger bej. Usmíval se spokojeně. "Zdá se, že jste dobře pořídil plukovníku!" oslovil ho Kára ben Nemsi. "Vaše diplomacie měla tedy úspěch?" "Ano. Znamenitý. Podařil se mi dobrý obchod s koňmi. Mohamed es Sadok bej může být dnes se mnou spokojen." "A dívka?" "Patří Tuaregovi. Ale to nic nevadí. Koupím ji od něho." "Výborně. Kdy bude svatba?" "Ještě dnes, jakmile bude nalezen mulah, islámský duchovní. Šejk pro něho poslal. Ale pojďte, starý brachu, pojďte! Šejk na nás již čeká. Pojedeme na pastviny, abychom si prohlédli několik koní, jež tuniský bej potřebuje k chovu a plemenění. Usedli na koně a vyjeli z ležení k severu, kde se na travnaté stepi pásla stáda koní, střežená pastevci. Plukovník koupil dva hřebce, kteří byli hned odvedeni k stádu, určenému pro vojsko místokrálovo. Peníze ovšem s sebou Kriiger bej neměl. Šejk proto určil, že několik mužů kmene dovede koně v průvodu vojáků do Tunisu, kde jim bude kupní cena vyplacena u místokrálovy pokladny.

Setmělo se zatím. Když se hosté vrátili do ležení, odbývala se již ohlášená hlavní hostina, skutečná to žranice, které se zúčastnil celý kmen. 342

Naši přátelé jedli před stanem šejkovým u planoucího ohně. Obsluhovaly je šejkovy ženy. Pravé se nasytili, když se v ležení ozval koňský dusot. Dva jezdci se blížili tryskem mezi stany; jeden z nich obratné seskočil, přistoupil k šejkovi a

ohlašoval: "Přišel mullah! Našel jsem ho v Tasturu a přivedl jsem ho s sebou. Druhý muž sestoupil nadmíru zvolna a opatrně s koně, přistoupil velmi vážně k ohni a zvednul ruce, jako by přítomným žehnal a pozdravil: "Sallam aleikum - mír buď s vámi!" "Alejkum es sallam!" odpovídali obřadně všichni ostatní a povstali uctivě ze země. Mullah se posadil k pečeni, nepromluvil již ani slovo. Sáhl po mase všemi deseti prsty a cpal je do sebe tak horlivě, jako by deset dní nic nejedl a jako by se chtěl nasytit i na dalších deset dní dopředu. Teprve když ho dásně bolely od toho ukrutného žvýkání, řekl a milostivě pokynul rukou: "Posaďte se opět a jezte dále!" Mužové usedli a jedli dále, při čemž ovšem ani duchovní nezahálel; jedl, až již před ním nebylo nic. Pak si teprve utřel umaštěné prsty o kaftan a řekl: "Slyšel jsem, ó, šejku, že jeden z tvých hostů si chce vzít ženu za manželku. Kde je ten muž?" "Zde," odvětil tázaný, ukazuje na plukovníka. Mullah byl starý muž; bílé vousy splývaly mu až k pásu a turban, jehož průměr obnášel téměř celý loket, neobyčejně zvyšoval důstojnost jeho zjevu. Protože turban měl zelenou barvu, byl tento mullah šerifem, to jest přímým potomkem Prorokovým, neboť jenom ti mají právo nosit turban zelené barvy. Šerif chvíli plukovníka pozoroval. "Mé oko tě již muselo vidět, pane! Nejsi Kruger bej velitel místokrálovy tělesné stráže?" 343

"Ano, jsem." "Alláh dejž ti věčné zalíbení v ženě, které si žádáš. Kde je její otec?" "Je tu jen její pán." "Přiveďte ho sem! Kde má být sňatek uzavřen?" "Zde! Na tomto miste." „Přiveďte tedy dívku i jejího pána. Dívka však nechť se dobře zahalí závojem, neboť oko jiného muže nesmí padnout na tvář děvčete, které se má stát ženou." Trvalo chvfli, než přišel Tuareg s nevěstou, která byla oděna v obvyklý široký plášť s kapuci, v níž byl jen jediný otvor pro oči. "Jak se nazýváš?" tázal se mullah Tuarega. "Ben Hamalek." "A jak nazýváš tuto dívku?" "Haluja." Tuareg vyslovil první slabiku tohoto jména poněkud nejasně, aniž to však někomu bylo nápadno. "Začněme!" řekl mullah. "S čím?" tázal se Tuareg. "Se svatbou. Vždyť jsem proto přišel." "Počkej ještě. Dříve nutno promluvit o kallamu, o němž jsem se s kupcem ještě nedomluvil." Kallam je výbava, věno, výkupné, nebo vůbec to, co se dává příbuzným děvčete za to, aby nevěstu vydali ženichovi. "Mluvme krátce," řekl Kriiger bej. "Kolik chceš?" "Jsi bohatý?" "Do toho ti nic není! Mám již mnoho žen, za něž jsem musel platit. Pro tuto poslední mně tedy mnoho nezbývá." "Jak chceš platit? Zbožím nebo penězi?" "Co je ti milejší?" "Peníze." "Nemám je." "Alláh! Chceš kupovat a nemáš peníze?" 344'

"Peníze mám já!" přerušil ho šejk. "Myslím, že to postačí. Půjčím ti je, Kriiger beji, a ty mne částku opět vrátíš, až budou placeni koně." "Dobrá. Jsi k svému hostu přátelský a laskavý, šejku. Až mne navštívíš v Tunisu, projevím ti svou vděčnost. Nuže, Tuaregu, kolik žádáš?" "Pět set tereziánských tolarů." "Tys pétsetkrát blaž - - Alláh! Málem bych byl řekl, čeho není třeba. Za pět set mariatereziánských tolarů dostanu šest mladých otrokyň, jež budou krásnější nad všechny huris-ky ráje." "Nedostaneš však žádnou svobodnou Arabku." "Slev!" "Nemohu, u Proroka, nemohu!" "Dám ti dvě stě." "To je málo, toť téměř nic!" "Dobrá! Najdi si jiného, který ti zaplatí víc!" "Dej čtyři sta padesát. Viděl jsi ji. Je krásná jako denní slunce, když vystupuje zrána z moře." "Nesmysl!" "Dej tedy aspoň tři sta padesát!" řekl Tuareg. "Dvě stě padesát! Přísahám u svých vousů, že nedám víc ani para!" Takovou přísahu nezruší žádný muslim. Tuareg to věděl. Přes to mínil, kroutě se jako červ: "Má cenu desetkrát větší." "Pro mne ne! Ostatně uvaž, člověče, že zaplatím penězi, a že je dostaneš hned." Tuareg se již nezdráhal. Prohlásil: "Protože jsi bejovým plukovníkem, jehož má duše velebí a ctí, budiž po tvém. Přistupuji na tvou nabídku." "Dobře děláš!" řekl Kriiger bej. Tu roztáhl duchovní paže a s překvapující rychlostí vychrlil ze sebe tento vodopád slov: 345

"Ve jménu Boha všemohoucího! Pochválen budiž Alláh, který nám dal možnost mluvit, který nás poctil krásou řeči a leskem slova! On, Nejvyšší, stvořil vše k užitku člověčenstva. Zamezil, čeho není třeba, a připravil, čeho je třeba. Nařídil nám manželství a zakázal žít jinak. On, nejvyšší, praví: Vezměte si za manželky takové ženy, které se vám líbí, jednu, dvě, tři nebo taky čtyři. O, věčný Dobrodince! Musíme ti děkovat, abychom odplatili tvou lásku. O Všemohoucí! Jsme ti zavázáni vděčností za dar manželství. O Alláh! Veď nás k spokojené mysli a k dokonalosti, a zpečeť všechna naše jednání i manželství. Dosvědčuji, že není Boha kromě Boha, jediného a věčného, dosvědčuji, že Mohamed, jeho vyslanec, je naplněn milostí nad všechny tvory. Ano, kéž milost boží spočine na prvém z jeho stvoření, Mohamedovi, Bohem zázraky požehnaném, i na jeho rodině. Žehnám snoubencům a vyprošuji jim milosrdenství nejvyššího, děkuji Bohu, neboť on je milosrdný a plný lásky!" Obraceje se k Tuaregovi, drmolil mullah dále: "Ty, jenž se nazýváš Ben Hamalek, chceš tuto ženu dát za manželku zde přítomnému plukovníkovi Kriiger bejovi, "Pánu zástupů" vladaře tuniského, jemuž žehnej Alláh!" "Ano," odpověděl Tuareg. "A ty, beji, plukovníku hrdinů tuniského vladaře, jemuž Alláh žehnej, chceš si vzít tuto dívku za ženu, milovat ji, živit ji až do konce svého života, jak dlouho se ti bude líbit a jak dlouho chceš?" "Ano," řekl plukovník. "Tím je svatý obřad ukončen," řekl mullah a sedl si. Teď se však poškrábal Kriiger bej za ušima. Napadlo ho něco, nač dříve nevzpomněl. "Pověz mi, svatý muži," řekl, "musí tato žena nyní u mne bydlet?" "Ano, kde jinde? Jsi přece její pán a velitel." "Ale já jsem zde cizí! Nemůže přece -" V tom ho Tuareg přerušil. 346'

"Tato žena je dcerou slavných Beni Abbasů. U toho kmene je zákonem, že každá nevěsta první noc svého manželství nesmí promluvit se žádným mužem a sama ztráví tu noc ve zvláštním stanu na modlitbách. Očekávám, že budeš ctít tento zvyk jejího kmene." "S radostí, ale nemám zde stan, který bych ji k tomu propůjčil." "O to neměj obav," řekl šejk. "Mám prázdný stan, je zde nedaleko, Jsou v něm jen mé zásoby. Tam se tvá žena může nerušeně modlit. Doprovoď ji tam, šerife, neboť tys ten, kdo ji uvedl v manželský stav." Duchovní se zvedl a splnil ten úkol nadmíru důstojně. Když se vrátil a posadil se, vytáhl papír, pero a starou lahvičku, v níž byl inkoust. "Teď musím napsat, co se zde stalo," pravil, "a tito dva to podepíší." Sepsání spisu trvalo dost dlouho, protože ctihodný stařec nebyl příliš obratným písařem. Pak připojili na listinu svá jména Tuareg a plukovník. Kruger bej jako majitel ženy dostal pak spis. Strčil jej do kapsy a řekl: "Tak, teď je mou ženou. Ale kdy, svatý muži, se s ní mohu dát rozvést?" "Řekl jsem ti to již - nebo ne?"

"Neslyšel jsem - kdy tedy?" "Mluvil jsem přece velmi jasné. Tvou povinností je milovat ji a živit ji až do konce tvého života, jak dlouho se ti líbí a jak dlouho chceš." "A kdyby se mi již nechtělo?" "Pak se dej rozvést!" "Výborně. Chci se dát rozvést." "Kdy? Hned?" "Prosím tě velice, abys mne rozvedl hned!" "Slyš nejdříve slova Šedesáté páté súry!" •347

A citoval se zázračnou rychlostí: "Ve jménu Boha všemohoucího! Jestliže se rozvádíte s něja-kou ženou, uvažte dobře, co činíte. Smíte se dát rozvést se dvéma ženami, s více však nikoli. Nezapuzujte je však ze svých příbytků, neboť neměly by jinak žádné přístřeší. Snad také obnoví Alláh vaši lásku, takže zůstanete pospolu. Má-li však opravdu žena odejít, pak po zralé úvaze nechť tak učiní brzy, a ústa vyslaného zpečetí rozvod. Pověz mně, 6 beji, plukovníku tělesné stráže tuniského vladaře -jemuž Alláh žehnej! - chceš být vskutku rozveden s Hilujou, svou oddanou ženou?" "Ano." "Řekni tedy tato slova: ‚Může jíť!" "Může jít!" "Jsi rozveden. Dosvědčuji to." Tak tedy byl dobrý Kriiger bej v nejkratší dobé ženichem a manželem a teď opět rozvedeným. Přijal tyto události v nejlepší náladě a když zastrčil do kapsy i druhý spis, týkající se rozvodu, tázal se šejka: "Máš zásobu dathT' "Ano." "Máš lagmi?" "Mnoho velkých džbánů." "Dej tedy svým mužům datlí a dva veliké džbány lagmi, jeden na oslavu sňatku a druhý na oslavu rozvodu." Lagmi je zkysaná šťáva z datlí; chutná skoro jako víno a má účinek slabě opojný, i když nelze říci, že by způsobovala opilqu mysl. Zpráva, že budou datle a lagmi, vyvolala v ležení veliký zájem. Muži se sešli, pili a hodovali. Tuareg byl snad jediný, kdo se nápoje nedotkl. Sotva dostal od šejka peníze, zmizel od ohně. Když odešel, vyprosil si Kára ben Nemsi od plukovníka oddací list a přečetl si jej při světle ohně. "Šerif zde napsal Haluja, místo Hiluja," řekl. "Dívka se přece nazývá Hiluja?" 348

"Ano." "To je zvláštní. Také Tuareg neříkal Hiluja, nýbrž Haluja." "Nejspíš nemluvil zřetelně a mullah to podle něho napsal." "Nedůvěřuji tomu Tuaregovi." "Já také ne, ale co pro mne znamená takový chlapík? Nic zhola nic. A toto přepsání je věc zcela bezvýznamná!" "Snad Tuarega v noci napadne, aby vyvedl Hiluju ze stanu a utekl s ní i s penězi?" "To nemůže," odpověděl šejk. "Dám Hiluju ve stanu střežit svým bojovníkem. On ať si odejde kam chce, ona však zůstane tady." Tím byly všechny obavy rozptýleny a nikdo již na Tuarega nemyslel. Hostina skončila až v pozdních nočních hodinách. 349

Kapitola šestnáctá HILUJA A HALUJA

Tuareg se vrátil k stanu obou žen, ale nevstoupil do něho. Opodál stál menší stan, propůjčený šejkem k jeho osobní potře-bé, pokud bude hostem kmene. Stan byl prázdný a tmavý. Nesvítilo v něm žádné světlo. Skrčil se k zemi a vlezl dovnitř. Ležel tam dlouhý balík délky lidské postavy. Ohmatal jej pouze a opět se vzdálil. Viděl, že sem nikdo nevstoupil a že tedy není vyzrazen. Pak se pomalu ubíral za ležení. Měl se při tom na pozoru, aby nevzbudil pozornost hlídačů stád. Sotva minul zvířata, která byla na noc přihnána blíž k táboru, zrychlil krok. Když již kolem sebe neviděl nic než step, vyrazil ze sebe polohlasitý zvláštní zvuk, jaký vydává sup bradatý, žijící na poušti, když se v noci probudí. Zvuk byl nedaleko opětován, a pak se k Tuaregovi připlížila mužská postava. "Konečně!" šeptal muž, který přišel z pouště. "Je už velice pozdě." 350

"Nemohl jsem jinak. V táboře je dnes hostina a muži budou dlouho u ohňů." "Kdy se to skončí? Tito psi z kmene Medžerdá pobíhají neustále po celém okolí, a co chvíli mi hrozí nebezpečí, že budu odhalen." "Dnes je poslední noc." "Alláh buď veleben! Dosáhl jsi něčeho?" "Více, než jsem doufal. Mám peníze." "Ó kalifové, 6 Mohamede! Kolik?" "Dvěstěpadesát mariatereziánských tolarů." "Odkud je máš! Ukradl jsi je?" "Ne. Prodal jsem Haluju." "Snad Hiluju?" "Nikoliv, Haluju, starou službu." Tuareg se škodolibé zasmál. "Žertuješ! Snad nechceš říci, že ti za ni někdo dal tolik peněz?" "Ano, dal!" "Leda blázen by to mohl udělat." "Ó, ten, kdo za ni zaplatil, má dobrý rozum. Je to sám Kriiger bej, plukovník tělesné stráže tuniského beje. Ovšem, on myslí, že koupil Hiluju. Podiví se, až se rozední a přijde, aby navštívil svou krásnou, mladou ženu." "Tak je to tedy!" zasmál se druhý muž. "Ano, tak. Hiluju jsem si nechal." "Co s ní uděláme?" "Vezmeme ji s sebou do Mehedie. Tam za ni dostaneme mnoho peněz." "Hledal jsi koně?" "Ano. Tvůj kůň je dobrý, můj špatný. Nechám ho zde a vezmu si místo něho dva jiné. A vezmu také jednoho, jemuž se žádný druhý nevyrovná, pokud sahá poušť." "Myslíš Šejkova koně?" "Ano. Je to Prorokova šedivá klisna." 351

Ó, Alláh! Opravdu? Podaří-li se to, pak budeme bohatí, bohatší než jsme kdy byli. Pojedeme na jih a tam koně prodáme." "Anebo si ho ponecháme. Peníze máme již dnes a něco ještě dostaneme za dívku. Za dva dny jsme v Mehedii. Musíme se ovšem do té doby mít na pozoru, ale pak nám už nic neuškodí." "Kdy vyjedeš?" "Hodně pozdě. Kriiger bej objednal lagmi; mužové půjdou na odpočinek jistě až po půlnoci. A to je právě nejlepší doba, abychom se zmocnili koní, ježto hlídači jsou zpravidla k ránu unaveni a usnou. Znáš ležení?" "Obcházel jsem je včera i dnes." "Viděl jsi tamaryškové keře, jež stojí nedaleko stanů?" "Ano. Jsou husté." "Jdi tam a čekej na mne!"

Čas míjel. Až do půlnoci byl v ležení čilý ruch a život. Ani potom nenastal ještě úplný klid. Ohně byly sice již opuštěny a dohořívaly, ale před stany stah' ještě mnozí beduíni a hovořili spolu. Pro obyvatele pouště nemá čas cenu; život v nicotě, v prázdnu pouště nenaučil lid spěchu ani hospodárnosti s časem. Do svítání zbývala již sotva hodina, když konečně se spánek snesl na tábor, na lidi i zvířata. Ale ne! - Všichni přece nespali, neboť hle! - kdosi se kmitl ležením, potácivými kroky došel na volné prostranství a rozhlížel se po místě, kde před několika hodinami ještě planuly ohně a kde na zemi dosud doutnaly žhavé uhlíky. Hlídka, která střežila stan provdané a opět rozvedené Hiluji, napjala zrak. Ano, stál tam muž, jenž nebyl beduínem, jenž nepatřil k příslušníkům kmene. Strážce přistoupil a uchopil ho za ruku. "Co tu chceš? Kdo jsi?" ptal se. "Co - což nevidíš?" "Ne, je tma." 352'

"P - p - pust mne a protři si oči! Jsem voják tuniského beje a přišel jsem dnes s - K - Kr - Kriigerem bejem, svým plukovníkem!" "Alláh! Ty jsi opilý!" "Lžeš! Nevidíš, jak r - r - rovně stojím?" "Vidím. Ale proč tu stojíš?" "Hledám velitele - p - pí - plukovníka." "Ten spí. Nech ho spát!" "Ne! Musím s ním mluvit! Kde je?" "Spí v šejkově stanu se šejkem a cizím Frankem." "P - pr - probudím je všechny!" "Stůj! To nedovolím! Co chceš plukovníkovi?" "Do toho ti nic není!" "Ono! Jsem strážce. Nepovíš-li mi, co chceš plukovníkovi, zakáži ti ho zburcovat." "Pak - ty - ty - zaplatíš toho šedivého koně, rozumíš?" Jakého Šedivého koně? Myslíš šedivou klisnu?" "Ano." "Co je s ní?" "Bude ukradena." "Kým?" "Tu - Tuaregem přece." "Člověče. Tys opilý jako bečka! Nevíš, že to Prorok zakázal?" "Povídám u", že jsem velice bdělý a střízlivý, neboť jsem se vyspal. Poslouchal jsem je, ty zloděje. Chtějí ukrást šedivou klisnu, která se nazývá Hi - Hi - Hiluja!" "Hiluja! Nesmysl! Hiluja se v tomto stanu, který střežím. Není to klisna, nýbrž žena. Jdi pryč a vyspi se!" "Ne!" vzdoroval muž. "Dříve probudím plukovníka. Plukovníku!" Zařval ze všech sil dříve, než mu v tom hlídač mohl zabránit. V Šejkově stanu se projevil hned pohyb, a zakrátko se ozval hlas "Pána zástupů": •353

"Kdo volá?" "Já, Selím! Pane, tvá klisna bude ukradena." Ze stanu vyšel šejk, hned za ním plukovník a Kára ben Nemsi. "Co tu chceš. Selíme?" obořil se plukovník na vojáka.,Proč tak řveš? Já přece nemám žádnou klisnu." "Šedá klisna, pane, bude ukradena. Slyšel jsem -" Kára ben Nemsi byl první, který pochopil, že tento hluk není bez příčiny. Přistoupil k vojákovi a tázal se: "Mluv rychle! Co jsi slyšel?" "Effendi, ležel jsem za tamaryšky, abych se vyspal, neboť, jsem vypil příliš mnoho lagmi. Ale záhy jsem se probudil, neboť přišel člověk a položil se nedaleko mne, aniž mne zpozoroval. Pak se objevil Tuareg. Řekl, že ukradne šedou kobylu a jakousi Hiluju." "Kdy to bylo?" "Před půl hodinou!" "Hlupáku!" Kára ben Nemsi skočil zpět do stanu a hned se zas objevil, třímaje v ruce pušku. Zvedl zbraň a dvakrát vystřelil. V okamžiku bylo celé ležení na nohou. Mužové vyběhli ze stanů. "K stádům!" zvolal šejk. "Jsou tu zloději!" Všechno se rozběhlo napravo nebo nalevo k zvířatům. "Je Hiluja ještě zde?" tázal se Kára ben Nemsi hlídače. "Ano, pane." "Zůstaň zde a bude-li třeba, braň ji. Pojďte plukovníku." "Kam?" tázal se Kriiger bej. "K Tuaregovu stanu." Tuarega však ve stanu nenašli. Stan žen byl úplně prázdný. Venku však, mimo ležení, vznikl právě v té chvíli křik opravdu pohanský. Ozývaly se hlasité výkřiky o pomoc a výstřely. Rozběhli se tedy oba tím směrem nazpět. Když letěli mimo stan Hilujin, zastavil se Kára ben Nemsi a otevřel jej.

354' J

"Hilujo, jsi zde?" tázal se. "Ne, pane, to jsem já, Haluja!" "Haluja? Co to znamená? Tvá služka mi řekla, že se jmenuješ Hiluja." "Ano, řekla jsem to, pane. Ale co se stalo? Proč je všude tolik křiku a střelby?" Hovořící žena vyšla ze stanu. Neměla na sobě závoj. Kára ben Nemsi se k ní sklonil a poznal přes panující temnotu starou ženu - nikoliv paní, nýbrž služku. "Podvod!" zvolal. "Podvedl nás, ten dareba! Vstup ihned dovnitř a zůstaň zde, dokud se nevrátím!" Strčil ji do stanu a pádil dál, ven z ležení. Tam byly již zapáleny pochodně, zhotovené z vláken palmových, jež kočující beduini mají stále v zásobě. Plameny ozařovaly zmatenou směsici mužů, pobíhajících koldokola. "Je pryč!" zvolal šejk, sotva spatřil Evropana. "Kdo? Tuareg?" "Nikoli, můj kůň." "A Hiluja rovněž." "Běda! Musíme za lupiči. Na koně, muži! Na koně!" "Stůjte! Počkejte ještě!" vykřikl Kára ben Nemsi jak mohl nejsilněji. "Pospěšte všichni sem ke mně!" On jediný nahlížel, že hlavní věcí je spořádaný a účelný čin, zrale uvážený. Mužové se rychle kolem něho shromáždili. Když nastal klid a potřebné ticho, řekl: "Pryč s rozčilením! To vám jen škodí! Slyšte, co řeknu! Jen ten, kdo může dát přesnou odpověď, nechť promluví, ostatní mlčte! Je šejkova kobyla vskutku pryč?" "Ano," odvětil jeden hlas. "Víš to dobře?" "Vím. Byl jsem zde před ležením první. Právě když jsem vyskočil ze stanu, ujížděli odtud." "Kolik jezdců?" 355

"Dva jezdci a tři koně. Na třetím, který byl uprostřed, bylo něco pevně přivázáno." "To byla Hiluja. Kam jeli?" "Přímo na východ." "Musíme tedy okamžitě za nimi, nebo nám uniknou!" zvolal šejk. "Musím dostat zpět svou klisnu. Zloději mi za to zaplatí životem!" "Jen okamžik ještě. Právě budeme-li příliš spěchat, uniknou nám. Pověz, uvidíš je v této tmě?" "Ne, ale - -" Jak se tedy chceš za nimi pustit, když je nevidíš?" "Uslyším je." "Když mají takový náskok před námi? Prosím tě, šejku, aby ses zachoval podle mé rady. Počkáme, až se rozední." "Pak budou již daleko." "Nevadí. Však my je dohoníme." "Jak? Potom se teprve nedozvíš, kam odjeli." "Dozvím se to, neboť den mi ukáže jejich stopy." "Umíš číst v stopách?" "Ano. Přísahám ti, že nám neuniknou. Pojedeš-li však za nimi teď, v této tmě, pokazíš jejich stopu, takže ji potom vůbec nenajdu." "Běda mi!" zvolal šejk. "Vždyť mají naše nejrychlejší koně." "Buď klidný. Viděl jsem dnes na vašich pastvinách několik hedžinů, kteří jsou mnohem rychlejší než nejrychlejší koně." Hedžin je velbloud, určený k osobní jízdě. "Ano, budeme-li je pronásledovat na velbloudech, pak je snad dohoníme, ovšem najdeš-li vskutku jejich stopu." "Najdu ji. Jen ať zde všichni zůstanou, nikdo ať neopouští tábor, aby mi nezničil stopu! Kde je muž, který vyslechl zloděje?" "Zde," odpověděl voják, který mezitím vystřízlivěl. "Vypravuj ještě jednou vše, co jsi slyšel." 356'

Muž opakoval zprávu a dodal, že uprchlíci chtějí do Mehe-die, aby tam Hiluju prodali. "Dobře," řekl Kára ben Nemsi. "Teď víme, kam se pustili! Kdo zná cestu do Mehedie?" , Já," přihlásil se muž, který sloužil plukovníkové výpravě za vůdce., Je tu několik cest a já je znám všechny. Lupiči se jistě pustili tou nejkratší." "To je i mé mínění. Nejlépe by bylo, kdybychom je mohli některou tou cestou předejet a počkat si pak na ně." "To by snad bylo možné. Ano, velbloudi jsou rychlejší než koně, s nimi se to podaří." "A kdo pojede s sebou?" „Já!" odpověděl šejk. "A já!" řekl plukovník. „Já, já - -" volali beduini i vojáci, druh za druhem. "Není možné, abyste šli všichni!" řekl Kára ben Nemsi. "Smíme použít jen nejlepší a nejrychlejší velbloudy. Kolik jich máte?" "Pravé, dobré bišaríny máme jen čtyři!" odpověděl šejk. "Mohou tedy za uprchlíky jet jen čtyři muži." "Postačí to?" "Ovšem. Čtyři proti dvěma a ty se ptáš? Kdo tedy pojede? Vůdce a já, to jsou dva." "A ovšem já!" řekl šejk. "A já též ovšem!" mínil statečný "Pán zástupů". Kára ben Nemsi činil proti

poslednímu námitky. Domníval se, že plukovník není schopen tak namáhavé jízdy, ale Kruger bej nedbal těch námitek. Nařídil krátce, aby velbloudi byli osedláni, a aby také byla opatřena voda a potrava. Pak šel k Miluji, nevěda dosud, jaký podvod s nevěstou byl na něm včera spáchán. "Osobně se na vás hněvám!" řekl cestou Kára ben Nemsimu svou mateřštinou. "Proč?" •357

"Protože jste mluvil proti mému úmyslu účastnit se jízdy." "Myslil jsem to dobře, plukovníku! Ta jízda bude namáhavá." "Nemám se namáhat, když jde o to, abych se shledal se svou rozvedenou manželkou?" "S tou se tam venku neshledáte. Ta je dosud zde ve stanu, kde přenocovala." "Jak to?" zastavil se plukovník. "Řekl jste přece, že ji Tuareg vzal s sebou, a teď - -" "Vzal s sebou Hiluju a nikoli vaši včerejší choť." "Hiluja? Ať jsem čert, rozumím-li tomu nesmyslu. Hiluja přece byla mou ženou." "Ne, nebyla! Pamatujete se, že Tuareg řekl Haluja?" "Ano, Dokonce mullah to tak napsal!" "Nuže, Haluja je jméno staré služky Hilujiny, a vy jste se oženil s ní." "Služky?" "Ano." "Pán Bůh s námi! A říkáte, že je stará?" "Velice!" "Ošklivá?" "Skoro." "Vzal to čert! A ta služka je tady?" "Ano. Je ve stanu. Pojďte!" "Ale já - já - vždyť já dosud ani nemohu pochopit, jak může být možné - - že by bylo možné, aby bylo možné!" "Pochopíte brzy. Krátce: Tuareg vám prodal starou služku, a její mladou paní si podržel pro sebe, aby ji prodal v Mehedii a tím získal nanovo peníze." "Vrah, ničema, podvodník! Pojďte, podíváme se spolu do stanu! Kde je?" Kára ben Nemsi vzal jednomu muži z ruky pochodeň, otevřel stan a posvítil stařené do obličeje. "Alláh akbar! To je ona?" tázal se plukovník. "Ano, Haluja!" 358

"Má rozvedená nejmilejší?" "Vaše včerejší choť!" "Všichni dobří duchové a strašidla! A ten podvodník mel tu drzost žádat za tuto babku tolik peněz! Nu, přijde-li mně brzy do rukou, přerazím mu vaz na krku jako holandské dýmce! A tato stará podvodnice zaslouží také trest!" Jak to?" "Protože se vydávala za mladou!" "O tom nic nevím. Rozhodně se za mladou nevydávala Nepromluvila při oddavkách vůbec ani slovo." "Právě proto! Měla říci, že je Haluja a ne Hiluja!" "Nikdo se jí na to neptal; mluvil jen Tuareg, který jmenoval Haluju, jak se dobře pamatuji. Neměla ani tušení, že máte být oklamán!" Že tomu bylo skuteěně tak, ukázalo se hned, jakmile oba muži počali mluvit arabsky, takže jim stařena rozuměla. Při svatbě a rozvodu poslouchala Tuarega jen proto, že jí Kára ben Nemsi nařídil, aby učinila vše, co bude od ní žádat. Když se nyní dozvěděla, že Tuareg s Hilujou uprchl, propukla v hlasitý nářek, a upokojila se teprve po důrazném a opakovaném ujištění, že zítra ji opět spatří. Když nastalo jitro, byli velbloudi připraveni. Byla to zvířata dobře krmená, která již delší čas nebyla nijak namáhána. Dalo se tedy očekávat, že stíhání uprchlíků bude rychlé a úspěšné.

Uplynuly právě dvě hodiny od prvního poplašného výkřiku, když čtyři jezdci na vysokých sedlech opustili ležení a jako vichřice ujížděli na východ. Úmyslně zamířili poněkud severněji, nežli kudy jeli podle jejich mínění uprchlíci. Širá rovina byla pro jízdu na velbloudu mnohem výhodnější, než údolí a vlnitý terén vadi Sillianu. •359

Hedžinové se činili. S těmito velbloudy nemůže se ani nejrychlejší kůň pustit do závodu na vytrvalost. Za čtvrt hodiny urazili pronásledovatelé celou naši míli. Za prudké jízdy uplynula znenáhla celá hodina. V tom si vůdce, jedoucí v čele, zastínil rukou oči a řekl: "Zdá se mi, že tam ve stepi se pohybuje několik jezdců." Všichni zastavili své velbloudy, a Kára ben Nemsi vyňal dalekohled. Sotva namířil skla k naznačenému bodu, překvapeně zvolal: "Jsou to oni!" "Vskutku?" tázal se plukovník. "Ano." "Prosím, dalekohled! Na mou věru, jsou to oni! Nepustili se tedy do vadi Sillianu. Výborně! Dostaneme je mnohem dříve a mnohem snadněji do rukou." Kára ben Nemsi pokrčil rameny. "Proč ne? Vždyť je máme přímo před očima!" "Jakmile se však některý z nich obrátí, zpozorují nás ihned. My na našich vysokých zvířatech jsme mnohem zřetelnější nežli oni. A to nám věc velice ztíží." "Co mohou dělat? Jsou uprostřed roviny. Nemohou nám uniknout." "Vyčkejme! Zažil jsem již docela jiné věci. A dejme tomu, že je dohoníme, co potom?" "Zmocníme se jich; to se rozumí!" "Jak?!" Tři muži udiveně pohlédli na Evropana a nemohli pochopit tuto otázku. „Jak?' opakoval šejk. .Jakmile je dohoníme, postřflíme je." "To nebude tak snadné. Budou prchat jako vítr. Nastanou pravé dostihy." "Ale my je přece dohoníme!" "Ano; ale střflet nemůžeme." "Proč ne, pane? Máme šetřit takové zloděje?" 360

"Je nikoliv - zato tvou klisnu." "Ach! Máš pravdu! Nesmíme střílet, neboť bychom mohli zasáhnout koně." "To právě myslím. Oni však střílet budou a určitě budou mířit na naše velbloudy. Padne-li velbloud, nemůže jim být jezdec již nebezpečným. Jsme proti nim v nevýhodě." "Co tedy radíš?" "Radím vyhnout se otevřenému boji a překvapit je, přepadnout je náhle." "Jak to chceš učinit na této rovině? Sám jsi řekl, že nás zdaleka zpozorují." "Postarejme se o to, aby to bylo možné. Jsou v přímém směru před námi. Tam v dáli, daleko odtud je obzor jaksi tmavý! Leží tam snad pohoří?" "Ano," odvětil šejk. "Je to Džebel Surdž, táhnoucí se k Saidu." "Zdá se, že uprchlíci chtějí tam nahoru." "Zcela jistě." "Nuže, učiňme veliký oblouk, abychom tam přišli před nimi. Měřím-li vzdálenost prostým okem, dorazí tam asi v poledne a nejspíše si tam odpočinou. Při tom je překvapíme." Tento návrh byl považován za přijatelný. Velbloudi se otočili jiným směrem, a záhy nebylo již možné vidět pronásledované; stejně pak nemohu' být zpozorováni pronásledovatelé. Pak byla zvffeta pobídnuta k trysku. Konečně se jevila tmavá čára obzoru jasněji. Nabývala tvaru a zřetelnosti. Vystupovaly z ní výšiny; potom již bylo možno poznat vršky. Bylo to krátce před polednem, když čtyři jezdci dospěli k prvnímu předhoří. Kára ben Nemsi prozkoumal krajinu dalekohledem, ukázal na rovinu a řekl: "Okliku jsme udělali skutečně správně. Mám za to, že se nalézáme asi tam, kam oba Tuaregové přijedou." "Zcela jistě," mínil vůdce. "Tam naproti je potok, který teče z hor. Podle něho vede cesta na druhou stranu. Tudy pojedou." 361

"Předjedeme je tedy! Kupředu!" Jezdci záhy dorazili k potoku a jeli zvolna podél něho nahoru, aby našli místo, kde asi uprchlíci zastaví, aby si odpočali. Takových míst zde bylo však tolik, že bylo naprosto nemožné určit předem, které si

vyberou. Proto Kára ben Nemsi radil, aby jeli ještě dál nahoru, zanechali tam velbloudy a vrátili se pak pěšky zpět, protože tak mohou očekávané spíš vyslídit. Ostatní přistoupili na tento návrh. Jeli tedy všichni čtyři jezdci ještě kus cesty vzhůru podél potoka a pak zabočili do křovin, kde uvázali velbloudy. Při osamělosti krajiny se mohli odvážit ponechat je tu bez dozoru. Sami se pak obrátili a ukryli se na výšině, odkud mohli přehlédnout rovinu. Kára ben Nemsi se ve svých domněnkách neklamal. Již za krátký čas rozeznal dalekohledem na obzoru tři body, které se blížily a znenáhla rostly, takže brzy mohly být spatřeny i pouhým okem. "Přicházejí!" řekl. "Doufám, že sestoupí teď dole u vody." Uprchlíci zakrátko byli tak blízko, že čekající mohli rozeznat jejich obličeje. Tuareg jel napravo na šedivé kobyle, druhý muž vlevo, a Hiluja na ryzáku uprostřed mezi nimi. Jela po způsobu mužů jako pravá beduinka. Dole u potoka vskutku sestoupili z koní, kteří se hned napili a pak se pustili do šťavnaté trávy. Hiluja klesla k zemi. Její tvář nebylo možno vidět, protože měla obličej zastřený závojem. Tuareg se posadil vedle ní; jeho druh však upřel zrak na stopy, jež zde zanechali velbloudi. "Byli zde velbloudi," řekl, ukazuje na udupanou trávu. "Co je nám po tom?" "Velmi mnoho!" "Nic. Nejsme již na poušti. Čím víc se blížíme k pobřeží, tím méně mám strach. Může nám být zcela lhostejné, kdo tudy jel." "Zapomínáš, že jsme pronásledováni!" "Nebýváš jindy tak bojácný. Pros Alláha, aby nedopustil, aby se z tebe stala baba." 362

"Nebojím se! Chci však být opatrný a podívám se proto, kam jeli lidé, kteří zde zanechali tyto stopy." Řekl to a šel po stopě zvolna a opatrně vzhůru, stále dál. Zakrátko došel až ke keři, za nímž nalevo byl ukryt Kára ben Nemsi. Ten nechal jej zprvu přejít, pak učinil tiše dva rychlé kroky a sevřel náhle oběma rukama tak pevně jeho hrdlo, že se z něho vydralo jen tiché zaúpění. "Plukovníku!" "Hned!" odpověděl Kriiger bej, který s oběma druhy ležel na druhé straně keře a nyní přichvátal. "Co s ním?" "Svážeme mu ruce a nohy. Ztratil vědomí. Tak - to stačí. Necháme ho zde ležet a pokusíme se dostat i druhého." Muž byl svázán; pak se všichni čtyři plížili podél potoka dolů. "Jděte tam za to husté křoví," řekl Kára ben Nemsi tiše. "Budete ho krýt z této strany. Já ho obejdu a přiblížím se k němu od pouště. Nebudu ho šetřit. Nuže, dejte pozor!" Zmizel v houštině. Tuareg snědl zatím mlčky několik datlí a načerpal k nim hrst vody z potoka. Pak pozorně naslouchal směrem, kudy zmizel jeho druh. Zdálo se mu snad, že se dlouho nevrací, ale příliš o tom nepřemýšlel. Podíval se na Hilaju a řekl: "Zde jsou datle! Jez!" Neodpověděla mu a ani se nepohnula. "Slyšela jsi? Jez, říkám ti! Proč vzdoruješ, proč nemluvíš? Tvé postavení se přece nezměnilo!" Dívka zvedla hlavu. "Kde je Haluja?" tázala se. "Té se daří velmi dobře. Je provdána za bohatého muže. Záhy budeš i ty provdána. Prodám tě v Mehedii bohatému pašovi, u něhož budeš žít jako v ráji." "Nechci žádného pašu!" "To říkáte všechny. Později mi budeš děkovat." "Kdy dojedeme do Mehedie?" •363

"Dorazíme tam zítra. Nikdo nám v tom nezabrání." "Ó, znám muže, který to dokáže!" "Blouzníš! Kdo by to mohl být?" "Jde jistě za námi. Alláh ho poslal, aby mne zachránil; vím to zcela bezpečně. Slíbil to." "Komu?" "Haluji." "Šejtane! Haluja s někým mluvila?" "Ano." "S kým? Snad s jedním z těch cizinců, kteří přišli včera do tábora?" "Ano. Slíbil, že mne zachrání, a on je muž, který udělá, co slíbil." "Aha, již vím, koho míníš," šklebil se. "Toho Franka! Cizince, který se nevyzná v této zemi. U Alláha, kdyby přišel, aby ti pomohl, zůstal bych klidně ležet na zemi a ani bych nehnul rukou proti němu. Jediný můj pohled by ho zahnal." "Lžeš!" odpovědělo děvče plno hněvu. "Děvče, neurážej mne!" "Ó, nebojím se tě! Víc, než jsi již udělal, mi jíž nemůžeš udělat! Ale můj ochránce přijde! Viděla jsem ho jen jednou, jen pouhý okamžik. Padl na mne jen jediný pohled jeho očí, a přece vím, že je to člověk, před nímž máš strach." "Strach? Přál bych si, aby přišel! Přísahám ti u Alláha, že by mne nepohnul ani k tomu, abych se k vůli němu převalil na bok." Vtom se náhle za ním ozvala slova: "Lež tedy klidně. Nevstávej!" Obrátil se rychle jako blesk. Dívka vyskočila a zatleskala rukama se slovy: "Ó, Alláh, Alláh! On je zde! On přišel!" Tuareg také vyskočil. Jeho puška visela na sedle, nemohl k ní, ale již svíral rukojeti svých nožů a napřáhl je. „Pse, ty jsi zde?' zasyčel. 364'

"Volal jsi mne!" odpověděl Kára ben Nemsi s úsměvem. "Zemřeš!" Při těch slovech strčil si Tuareg prst do úst a pronikavě zapískal. "Voláš na pomoc svého druha?" tázal se s úsměvem Evropan. "Řekl jsi přece, že zůstaneš ležet na zemi a nepřevalíš se k vůli mně ani na bok. Ano, vždyť jsi to dokonce přísahal u Alláha!" "Pojedeš do džehenny!" S těmi slovy Tuareg skočil a zvedl ruku, ale s hlasitým výkřikem ji spustil a schoulil se, neboť ohrožený takřka neznatelným pohybem vytrhl revolver a střelil. Kule zasáhla Tuarega do předloktí. V tom okamžiku ho již popadl Evropan za boky, zvedl ho a mrštil jím k zemi, kde zůstal ležet v bezvědomí. Potom si již Tuarega nevšímal, nýbrž pohleděl na sličnou dívku a řekl: "Tvá víra tě nezklamala. Jsi svobodná." Její závoj se smekl. Pohlížela na něho plna údivu a tichého nadšení. "Svobodná?" opakovala, jako by nemohla zplna pochopit význam toho slova. "Ano, jsi úplně svobodná." Její oči se zaleskly, ale hned se zalily slzami. "Říkáš, že mohu jít, kam chci?" "Ano, kamkoli chceš. K svému otci, nebo k své sestře, Královně pouště." Hiluja učinila krok, uchopila svého osvoboditele za ruku a dříve než ji v tom mohl zabránit, přitiskla ji na své srdce. "Ó, tys posel Alláhův!" zašeptala. "Takoví, jako ty, jsou asi andělé!" Byl to pohled plný blouznivého nadšení, jímž její zrak lpěl na jeho obličeji. On však s úsměvem potřásl hlavou: "Jsem jen člověk, stejně jako tito zde, jež jsi dosud ani neviděla a nezpozorovala." 365

Obrátila se a když spatřila tři muže, kteří klečeli u Tuarega, aby se podívali na jeho zranění, zvážněla. Přistoupila k nim a podala jim ruce, děkujíc každému zvlášť za své zachránění. Plukovník zamrkal, když mu sličná dívka tiskla ruku a pak se obrátil k svému příteli. "Co říkáte, Charleyi! Teď bych se mohl znovu oženit?" "Ani ne, nejvzácnější plukovníku," odpověděl mu Kára ben Nemsi ve své mateřštině. "Pročpak ne?" "Hiluja je teď sama svou paní, a pochybují, že by se chtěla provdat." "Donnerwetter! Vždyť jsem za ni zaplatil dvě stě padesát dobrých mariatereziánských!" "Ty jste zaplatil za Haluju, její službu. Myslím, že na paní nemáte právo, plukovníku." "Nemohu ji tedy věnovat Mohamedu es Sadok bejovi? To je pěkné nadělení! Teď ale se honem podívám, kam lupič schoval mé krásné tolárky!" Peníze byly

šťastně nalezeny, a Kriiger bej je okamžitě vrátil šejkovi, který měšec spokojeně zastrčil do kapsy. Při kapesní prohlídce, které byl podroben, počal Tuareg jevit známky života, a proto byl spoután. Pak vůdce a šejk odešli, aby přivedli velbloudy a přinesli druhého zajatce. Zakrátko bylo vše uspořádáno. Šejk přistoupil k oběma lupičům a uštědřil každému řádný kopanec, zahromoval: "Jste nečistí psi a synové a vnuci psů! Ty -" obrátil se k raněnému - "porušil jsi nectně zákony pohostinství a okradl jsi ty, jejichž chléb jsi jedl. Budete souzeni džemmou beni Medžardá a zemřete za své hříchy!" "A ještě dříve dostanou řádný výprask," zaláteřil Kriiger bej. "Tento bídník mne podvedl a místo hurisky mi podstrčil starou bábu. Ať se za to jeho černá duše smaží v nejhlubším sklepě džehenny!" - 366'

Po krátkém odpočinku se vrátila celá výprava do duaru, kam dorazila po setmění. Šejk byl radostí nad nalezením své klisny tak rozjařen, že nešetřil ničím, aby své hosty uctil. Lagmí opét teklo proudem, a slavnostní nálada trvala v ležení dlouho přes půlnoc. Druhého dne se konal v arabském duaru soud. Při rozhořčení džemmy nad neslýchaným porušením pohostinství a povinností hosta, nemohl rozsudek znít jinak, než jak šejk předpověděl. Oba Tuaregové byli zastřeleni, a jejich majetek přiřkla džemma Hiluji. Vynořila se teď otázka, co si obě ženy počnou. Nebylo ani pomyšlení, aby se samy mohly odvážit daleké cesty k domovu, nebo dokonce jít přes veliké šoty a pouště Tunisu do oázy Kufará a odtud do Egypta. Tato otázka byla však ve skutečnosti dohodnuta již dávno. Kára ben Nemsi promluvil s Hilujou a nabídl jí, že ji s sebou vezme do Tunisu a tam že se postará, aby byla přijata na lordovu jachtu, která ji a její služebnou dopraví bezpečně do Egypta po moři. Doufal, že v Káhiře se již nalezne vhodná příležitost, kterou by ženy mohly použít k další cestě. Lze si pomyslet, že mladá Arabka přijala tuto nabídku s radostí a vděkem. Ještě téhož dne po modlitbě el asr opustila karavana pohostinné stany beni Medžardá. Vyrazily vlastně dvě karavany -první tvořilo stádo koní, poháněné vojáky a arabskými kočovníky - tato karavana cestovala pomaleji - a druhá, rychlejší, v níž s malým ozbrojeným průvodem cestovala Hiluja se svým zachráncem a Krugerem bejem. Šejk se postaral, aby právě tato menší výprava byla vystrojena co nejlépe. Zapůjčil oběma přátelům své nejlepší hedžiny, opatřil jimi i Hiluju a Haluju a zásobil je vším potřebným více než dostatečně. Sám pak doprovázel hosty na šedé kobyle Prorokově daleko za hranice svého území. - - -

367

Za tři dny nato opouštěla Angličanova jachta golletský přístav. Na palubě stál v pověstném kostkovaném obleku lord David Lindsay se svým synovcem Hermanem Eaglenestem, malíř Paul Norman s Čitou, sice pobledlou, ale se svěžím úsměvem na rtech, a nejblíže přístavního můstku stál Kára ben Nemsi se svými dvěma chráněnkami, Hilujou a Halujou. Dole na mole za nimi volal plukovník místokrálovy tělesné stráže, Kriiger bej, své poslední pozdravy. Než opustil loď, jejíž přístavní můstek lodníci vytahovali, potřásl srdečně pravicemi obou mladých mužů, objal lorda a ujistil ho svým věčným přátelstvím. A teď nakonec se obrátil ke Kára ben Nemsimu a zařečnil svým strašlivým dialektem: "Unášíte mně, milý Charleyi, mou nepravou manželku a pravou snoubenku, aniž jste se mně ptal, souhlasím-li s tím. Chtěl jsem "Sladkou" věnovat Mohamedu es Sadok bejovi, který by mi za ni byl povinován mnohou přízní. O tu přízeň nyní přijdu, a proto bych se měl na vás vlastně hněvat. Ale tohle já nedokážu. Vezměte si ji! A na rozloučenou slyšte mou dobrou radu! Až se budete ženit, nekupte zajíce v pytli jako já! Dobře si nevěstu prohlédněte. Na shledanou! Alláh vás provázej!" - - Odjezd z Tunisu se odbyl v takovém spěchu, že se naši přátelé ani nedozvěděli, jak skončil derviš. Následuje román KRÁLOVNA POUŠTĚ

368'

OBSAH 1. Lord David Lindsay ..... 9 2. Na tureckém hřbitově ..... 38 3. V harému ..... 75 4. První stopa ..... 112 5. Sir David zakročuje ..... 128 6. Rozčarování ..... 145 7. Nezdařený únos ..... 156 8. V zříceninách Karthaga ..... 195 9. Obchodník se starožitnostmi ..... 216 10. Sir David si zaslouží bakšiš ..... 240 11. Místokrálova zahrada ..... 267 12. Před bejem Tunisu ..... 286 13. Atentát ..... 303 14. Zachráněna ..... 315 15. Svatba a rozvod ..... 329 16. Hiluja a Haluja 350 369

DOBRODRUŽSTVÍ Z CELÉHO SVĚTA - 1. SVAZEK KAREL MAY DERVIŠ (román z cyklu Třemi díly světa)

Adaptation by Petr Dorňák Illustration cover by ak. malíř Zdeněk Burian Graphic design by Jiří Hanák I. vydání 20 000 výtisků Vydal R. Suchánek - nakladatelství Návrat jako svou 67. publikaci v roce 1993 Z dodané sazby vytisklo SPEKTRUM Brno, Vídeňská 113 Tematická skupina 13 Dop. cena ke dni vydání 59 Kč ISBN 80-85432-66-8

(c) SUCHÁNEK - NÁVRAT (c) ADAPTATION BY PETR DORŇÁK - 1992 (c) COVER BY AK. MALÍŘ ZDENĚK BURIAN (dědicové) ET OSTROV - 1993 ISBN 80-85432-66-8